Pielikums Nr. 1
informatīvajam ziņojumam "Par Latvijas dalības OECD pirmā gada izvērtējumu un priekšlikumiem sadarbības vai koordinācijas mehānisma uzlabošanai"

PASĀKUMU UN UZDEVUMU PLĀNS OECD KOMITEJU UN DARBA GRUPU SAŅEMTO REKOMENDĀCIJU IEVIEŠANAI

Šajā pielikumā izklāstīta detalizēta informācija par OECD komiteju un darba grupu rekomendācijām, paveikto un plānoto rīcību to ieviešanā, atbildīgās un līdzatbildīgās institūcijas, termiņi un rekomendāciju ieviešanas uzraudzība.

Lietotie saīsinājumi
AIC – Akadēmiskās informācijas centrs
AIM – Aizsardzības ministrija
Altum – akciju sabiedrība "Attīstības finanšu institūcija Altum"
ĀM – Ārlietu ministrija
ARO – Finanšu līdzekļu atguves dienests
ASV – Amerikas Savienotās Valstis
ĀM – Ārlietu ministrija
CSP – Centrālā statistikas pārvalde
EM – Ekonomikas ministrija
EK – Eiropas Komisija
ES – Eiropas Savienība
FIU – Finanšu izlūkošanas dienests
FKTK – Finanšu un kapitāla tirgus komisija
FM – Finanšu ministrija
ĢP – Ģenerālprokuratūra
IeM – Iekšlietu ministrija
IKVD – Izglītības kvalitātes valsts dienests
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
IUB – Iepirkumu uzraudzības birojs

KD – Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienests
KM – Kultūras ministrija
KP – Konkurences padome
KNAB – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
Konvencija – OECD 1997.gada 21.novembra Konvencijai par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos
LB – Latvijas Banka
LBAS - Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LM – Labklājības ministrija,
LPS – Latvijas Pašvaldību savienība
LVA – Latviešu valodas aģentūra
LU – Latvijas Universitāte
LZRA – Latvijas Zvērinātu revidentu asociācija
MK – Ministru kabinets
NILLTF – noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršana
NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra
PTAC – Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
PB – Pasaules Banka
PKC – Pārresoru koordinācijas centrs
PVN – pievienotās vērtības nodoklis
SAM – Satiksmes ministrija
SPRK – Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija
SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību
TA – Tiesu administrācija
TB – Tiesībsarga birojs
TM – Tieslietu ministrija
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS – Valsts administrācijas skola
VIAA – Valsts izglītības attīstības aģentūra
VISC – Valsts izglītības satura centrs
VID – Valsts ieņēmumu dienests

VK – Valsts kanceleja
VM – Veselības ministrija
VP – Valsts policija
VPVKAC – Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru
VRP – Valdības rīcības plānā Deklarācijas par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai
ZM – Zemkopības ministrija
WGB – Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupa

1. Investīciju komiteja

Investīciju komitejas izvērtējums ietver sekojošas sadaļas: ārvalstu tiešo investīciju pārskats/tendences, juridiskais ietvars, investīciju regulējuma atklātība un tā ieviešana, ar investīcijām saistītās politikas (privatizācija, intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība, privātā un publiskā sadarbība, konkurence, valsts iepirkuma procedūras). Lielākā ziņojuma daļa attiecās uz Latvijas atbilstības izvērtējumu iepretim OECD Liberalizācijas kodeksiem.

Investīciju komitejas izvērtējumā Latvija tiek atzīta par investīcijām atvērtu ekonomiku. Attiecībā uz Latvijas atbilstību OECD Liberalizācijas kodeksiem tika norādīts uz atsevišķiem sektoriem, kur ES iekšējā tirgus ietvaros Latvija piemēro labvēlīgāku režīmu iepretim ES dalībvalstīm nekā OECD dalībvalstīm. Lai gan OECD dalībvalstīm ir iespējas saglabāt investīciju ierobežojumus, tomēr tie nevar būt diskriminējoši iepretim dažādām OECD dalībvalstīm.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	Jāveic nepieciešamās izmaiņas attiecīgajos tiesību aktos, lai visām OECD dalībvalstīm piemērotu vienlīdzīgu investīciju režīmu attiecībā uz: - zemes iegādes tiesībām, kas pašlaik tiek piešķirta ES, Eiropas Ekonomiskās zonas (EEZ) valstīm un Šveicei; - investīciju	Ir nodrošinātas visām OECD dalībvalstīm vienādas investīciju iespējas azartspēļu un izložu uzņēmumos no 2016. gada 1. janvāra. Saskaņā ar Latvijas apņemšanos OECD Investīciju komitejas izvērtējuma ietvaros, kas nostiprināta Līguma par Latvijas Republikas pievienošanās Konvencijai par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijai nosacījumiem ietvaros Latvijai līdz 2019. gada 31. decembrim nepieciešams nodrošināt OECD dalībvalstīm nediskriminējošu investīciju režīmu attiecībā uz: - zemes iegādi; - investīcijām privātās apsardzes uzņēmumos.	ĀM, ZM, IeM, FM,	31.12.2019. Daļēji izpildīts

	ierobežojumiem apsardzes uzņēmumos (tikai ES un EEZ valstu investori); - investīciju ierobežojumiem azartspēļu uzņēmumos (tikai ES un EEZ valstu investori).	IeM sadarbībā ar citām institūcijām izstrādāja: - divus grozījumus Apsardzes darbības likumā (stājās spēkā 01.01.2017. un 19.01.2017.); - MK noteikumus "Apsardzes sertifikātu izsniegšanas kārtība" (MK 27.06.2017. prot. Nr.32 10.§); - profesionālās pilnveides izglītības programmas paraugu "Apsardzes darba pamatlīmeņa zināšanu izglītības programma" (stājās spēkā ar 2017. gada 1. jūliju).		
2.	Saistībā ar Latvijas iespējām finanšu sektorā piemērot ES iekšējā tirgus režīmu arī citām OECD valstīm, t.sk. tādos jautājumos kā: Pārrobežu pakalpojumi finanšu sektorā (banku, apdrošināšanas un pensiju pakalpojumi). Iespēju robežās aicinot attiecināt ES piemēroto režīmu arī uz visām OECD dalībvalstīm; zvērinātu revidentu un advokātu pakalpojumi.	No 2016. gada 1. janvāra visām OECD dalībvalstīm ir nodrošināts vienāds nodokļu priekšrocību režīms attiecībā uz iespēju samazināt ar iedzīvotāju ienākuma nodokli apliekamo ienākumu par veiktajām iemaksām Latvijas un citu ES dalībvalstu privātajos pensiju fondos, kā arī par apdrošināšanas prēmiju maksājumiem dzīvības apdrošināšanas sabiedrībām; 2016. gada 29. februārī stājās spēkā Ieguldījumu pārvaldes sabiedrību likuma grozījumi, kas atceļ ierobežojumus privāto pensiju fondu pensiju plāniem OECD dalībvalstīs, ļaujot ieguldījumu pārvaldes sabiedrībām veikt noguldījumus kredītiestādē, kura saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai ES dalībvalstī un OECD dalībvalstī, kurā kredītiestādēm piemēro uzraudzības un darbību regulējošās prasības līdzvērtīgas tām, ko piemēro Eiropas Savienībā; 2016. gada 29. februārī stājās spēkā grozījumi likumā Par privātajiem pensiju fondiem, kas atceļ ierobežojumus fondēto pensiju ieguldījumu plāniem OECD dalībvalstīs, ļaujot privātu pensiju fondu līdzekļu pārvaldītājiem veikt pensiju plāna aktīvu noguldījumus kredītiestādē, kura saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai ES dalībvalstī un OECD dalībvalstī, kurā kredītiestādēm piemēro uzraudzības un darbību regulējošās prasības līdzvērtīgas tām, ko piemēro Eiropas Savienībā; 2016. gada 29. februārī stājās spēkā grozījumi Valsts fondēto pensiju likumā, kas atceļ ierobežojumus pensiju fondu noguldījumiem OECD	ĀM, FM, FKTK	Izpildīts

		dalībvalstīs, ļaujot fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājiem veikt fondēto pensiju shēmas līdzekļu noguldījumus kredītiestādē, kura saņēmusi licenci kredītiestādes darbībai ES dalībvalstī un OECD dalībvalstī, kurā kredītiestādēm piemēro uzraudzības un darbību regulējošās prasības līdzvērtīgas tām, ko piemēro ES; 2016. gada 29. februārī stājās spēkā Finanšu instrumentu tirgus likuma grozījumi, kas atceļ ierobežojumus (licences nepieciešamību) ieguldījumu pētījumu pakalpojumiem; Latvija informēja, ka tā nav gatava piemērot visām OECD dalībvalstīm vienādu (ES iekšējā tirgus) režīmu pārrobežu pakalpojumiem finanšu sektorā (banku, apdrošināšanas un pensiju pakalpojumi); Diskusijās ar Investīciju komiteju un EK tika secināts, ka esošie normatīvie akti neparedz ierobežojumus attiecībā uz revīzijas pakalpojumu sniegšanu OECD dalībvalstīm.		

2. <u>Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupa</u>

Saskaņā ar OECD Konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos (turpmāk – Konvencija) 12.panta nosacījumiem dalībvalstīm ir jāveic savstarpējie novērtējumi, kas tiek dalīti fāzēs. Latvijas 1.fāzes novērtējuma ziņojums tika apstiprināts 2014.gada 6.jūnijā. un tā ietvaros tika izvērtēta Latvijas tiesību aktu atbilstība Konvencijas prasībām. WGB 2015. gada 14.oktobrī apstiprināja Latvijas 2.fāzes novērtējuma ziņojumu par paveikto Konvencijas un ar to saistīto rekomendāciju prasību ieviešanā. OECD Padomes apstiprinātajās rekomendācijās attiecībā uz WGB Latvijai ir noteikts uzdevums turpināt darbu pie OECD WGB 2.fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumā izteikto rekomendāciju izpildes. 2016.gada 5.oktobrī OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas plenārsēdes laikā Latvija sniedza mutisko ziņojumu (oral report) par noteiktu Latvijas 2.fāzes novērtējuma laikā izteikto rekomendāciju izpildi Savukārt par visu 2.fāzes rekomendāciju izpildi Latvijai jāsniedz ziņojums 2017.g. 17.-20. oktobra darba grupas plenārsēdē.

Ministru kabinets 2014.gada 2.septembrī izskatīja un pieņēma zināšanai informatīvo ziņojumu par OECD WGB 1.fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumu, tajā izteiktajām rekomendācijām un to izpildes nodrošināšanu, kā arī pasākumu un uzdevumu plānu minēto rekomendāciju izpildei, 2016.gada 21.jūnijā par OECD WGB 2.fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumu, tajā izteiktajām rekomendācijām un to izpildes nodrošināšanu, kā

arī pasākumu un uzdevumu plānu minēto rekomendāciju izpildei un 2016.gada 27.septembrī par2. fāzes Latvijas novērtējuma ziņojumā izteikto rekomendāciju izpildi.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
	Rekomendācijas ārvalstu amatpersonu kukuļošanas efektīvai novēršanai un atklāšanai			
1.	**1. <u>Attiecībā uz novēršanu un izpratnes veidošanu WGB rekomendē, lai Latvija:</u>** (a) nodrošina, ka Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnēs 2015.-2020.gadam kā prioritāte būtu noteikts: *(i) KNAB centieni un spēja atklāt un izmeklēt aizdomas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu;* *(ii) KNAB priekšnieka iecelšanas un atlaišanas kārtība;* *(iii) ar korupciju saistītu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un grāmatvedības pārkāpumu novēršana, atklāšana un likuma izpilde attiecībā uz to; un (iv) ārvalstu amatpersonu kukuļošanas noziedzīgais nodarījums (2009.gada Rekomendācija III);*	Sagatavoti grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnēs 2015.-2020.gadam un iesniegti Ministru kabinetā saskaņā ar rekomendāciju. KNAB ir izstrādājis Ministru kabineta noteikumu projektu "Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka amata pretendentu pieteikšanās nosacījumi un kārtība, kā arī pretendentu atlases un vērtēšanas kārtība" un tas 2016.gada 12.maijā ir izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē saskaņošanai ar ieinteresētajām institūcijām. Izpilde: Ar Ministru kabineta 2016.gada 18.augusta rīkojumu Nr.459 tika veikti grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnēs 2015.-2020.gadam saskaņā ar rekomendāciju. Ministru kabineta 2016.gada 2.augusta noteikumi par Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka amata pretendentu pieteikšanās nosacījumiem un kārtību, kā arī pretendentu atlases un vērtēšanas kārtību Nr. 516. Saskaņā ar 2016.gada 5.aprīlī veiktajiem grozījumiem Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā Ministru kabinetam līdz 2016.gada 31.decembrim ir jāizdod Ministru kabineta noteikumi, kas nosaka kārtību, kādā izveido komisiju, lai izvērtētu iemeslus Biroja priekšnieka atbrīvošanai no amata. Ministru kabineta noteikumu projekts "Kārtība, kādā izveidojama komisija, lai izvērtētu iemeslus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka atbrīvošanai no amata" VSS-1167 (VSS, 01.12.2016 nr. 47#17).	KNAB	Izpildīts

2.	(b) turpina ievērojami paaugstināt informētību privātajā sektorā par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, ieskaitot uzņēmēju asociācijas un tādus svarīgus sektorus kā mazos un vidējos uzņēmumus (MVU) un valsts uzņēmumus (2009.gada Rekomendācija III).	Lielākajiem nodokļu maksātājiem (juridiskām personām) elektroniski tiks nosūtīts KNAB izstrādātais materiāls par iekšējo kontroli uzņēmumos un godprātīgu uzņēmējdarbību. 2016.gadā plānots piedalīties uzņēmēju interešu pārstāvošo organizāciju organizētās konferencēs, vebināros un apaļo galdu diskusijās, lai vērstu pastiprinātu uzmanību uzņēmējiem par nacionālo un ārvalsts amatpersonu kukuļošanas nepieļaujamību. Starptautisko dimensiju minētajām iniciatīvām piešķirs Eiropas Partneru pret korupciju (EPAC) un ES Pretkorupcijas kontaktpunktu tīkla (EACN) konference, kas 2016. gada novembrī notiks Rīgā. EPAC/EACN apvieno vairāk nekā 60 pretkorupcijas institūcijas no ES dalībvalstīm. KNAB rīkotās konferences galvenais temats būs **godprātīgas uzņēmējdarbības loma korupcijas novēršanā**. Konferences laikā tiks diskutēts par valsts lomu, nosakot iekšējās kontroles un pretkorupcijas standartus publiskajām kapitālsabiedrībām un privātajiem uzņēmumiem Latvijā un citās ES valstīs. Izpilde: Apmācības 2016.gadā: • 23.02.2016. VAS Elektroniskie sakari (korupcijas riski, tai skaitā kukuļošanas nepieļaujamība, interešu konflikts, ētika) kopā 76 personas • 05.04.2016. Zinātniskais institūts BIOR (korupcijas riski, tai skaitā kukuļošanas nepieļaujamība interešu konflikts) kopā 26 personas • 11.05.2016. VSIA Traumatoloģijas un ortpopēdijas slimnīca (korupcijas riski, tai skaitā kukuļošanas nepieļaujamība) 76 personas • 12.05.2016. ABLV Bank (starptautiskā korupcija, tās pazīmes, atpazīšana, metodes, utml, kredītiestāžu loma un dalība šajā procesā) kopā 38 personas • 22.11.2016. VSIA Daugavpils Psihoneiroloģiskā slimnīca (interešu konflikts un korupcija, ētika) kopā 26 personas • Trīs izglītojoši semināri 13.04. un 28.09. un 24.11.2016.(korupcijas riski, tai skaitā ārvalstu amatpersonu kukuļošanas nepieļaujamību) tika rīkoti Rīgas Centrālcietuma telpās, kur no visiem dalībniekiem, 57 pārstāvēja dažādas valsts un pašvaldību kapitālsabiedrības. Apmācības 2017.gadā: • VAS Latvenergo 12.01.2017. (iekšējā kontrole, tai skaitā kukuļošanas	KNAB	2017.gada 1.oktobris

		(īpaši ārvalsts amatpersonu) nepieļaušana, ētikas jautājumi) kopā 114 personas; • Satiksmes ministrijas kapitālsabiedrību (AS Air Baltic Corporation, VAS Ceļu satiksmes drošības direkcija, VAS Latvijas autoceļu uzturētājs, AS Pasažieru vilciens, VSIA Autotransporta direkcija, VAS Latvijas Jūras administrācija, VAS Starptautiskā lidosta Rīga, VAS Latvijas Pasts, VAS Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs, VAS Latvijas dzelzceļš, VAS Latvijas gaisa satiksme, SIA Eiropas Dzelzceļa līnijas, VAS Latvijas Valsts ceļi valdes un padomes locekļi (interešu konflikts, iekšējā kontroles pasākumi, tai skaitā kukuļošanas nepieļaušana) kopā 45 personas; • VAS Latvijas Jūras administrācija 27.03.2017. (iekšējās kontroles pasākumi, tai skaitā kukuļošanas nepieļaujamība) kopā 25 personas; • VAS Augstprieguma tīkli 30.03.2017. (tēma) kopā 76 personas. Konferences u.c.: • 19.02.2016. KNAB priekšnieka vietnieces I.Jurčas prezentācija "Pretkorupcijas kontroles sistēma publiskas personas institūcijās" PKC rīkotajā konferencē "Korporatīvās pārvaldības reforma Latvijā" , tai skaitā par Konvencijas prasībām. • 26.10.2016. KNAB priekšnieka dalība "Dienas Bizness" rīkotajās uzņēmēju brokastīs, sniedzot prezentāciju par godprātīgas uzņēmējdarbības jomu, tai skaitā par ārvalsts amatpersonu kukuļošanas nepieļaujamību. • 27.10.2016. KNAB priekšnieka vietnieces I.Jurčas "Pretkorupcijas kontroles sistēma publiskas personas institūcijās", tai skaitā par Konvencijas prasībām, Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūta rīkotajā seminārā par krāpniecības risku identificēšanu un novēršanu uzņēmumos. • 15.11.-17.11.2016. KNAB rīkotā EPAC (Eiropas pretkorupcijas iestāžu tīkls) gadskārtējā konference, kurā 15.11. tika prezentēta arī privātā sektora loma cīņā pret korupciju. Sadarbība ar citām valsts institūcijām: 1. Sadarbībā ar Konkurences padomi un Iepirkumu uzraudzības biroju rīko semināru ciklu "Par godīgu uzņēmējdarbību" Latvijas lielākajās pilsētās: 5. aprīlis - Bauska; 23. maijs - Liepāja; 19. septembris - Daugavpils; 12. oktobris - Jelgava; 24. oktobris – Jēkabpils. KNAB prezentācija: korupcijas izpausmes formas un riski publisko iepirkumu procedūrās, tai skaitā iekšējās kontroles loma kukuļošanas nepieļaušanā.		

		2. 2017.gada 10.februārī notika KNAB priekšnieka p.i.I.Jurčas un LIAA direktora A.Ozola tikšanās, lai aktualizētu sadarbību rekomendāciju izpildei. Šobrīd sadarbībā ar LIAA tiek plānota KNAB dalība šādos pasākumos: 18.05.2017. Atbalsts eksportam. Starptautiskās konkurētspējas veicināšana 06.06.2017. LIAA ārvalstīs esošo darbinieku apmācība par ārvalsts amatpersonu kukuļošanas nepieļaujamību 08.06.2017. Eksporta forums 13.07.2017. Atbalsts eksportam. Starptautiskās konkurētspējas veicināšana 12.10.2017. Atbalsts eksportam. Starptautiskās konkurētspējas veicināšana 07.12.2017. Biznesa forums 3. 2017.gada 21.aprīlī notika tikšanās ar Ārlietu ministrijas Ārējās tirdzniecības un ārējo ekonomisko sakaru veicināšanas departamenta direktoru M.Kreitusu un Ārējo ekonomisko sakaru veicināšanas nodaļas vadītāju Z.Venteri par sadarbības iespējām ĀM rīkotajos pasākumos uzņēmējiem. Šobrīd konkrēti pasākumu datumi nav paredzēti, bet tika saņemta konceptuāla vienošanās par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas nepieļaujamības jautājuma aktualizēšanu turpmākajos pasākumos. Sadarbība ar uzņēmēju asociācijām: 1. 2017.gada 1.feruārī notika KNAB priekšnieka p.i. I.Jurčas un TM VSV L.Medinas darba tikšanās ar Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) valdes priekšsēdētāju J.Endziņu un Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) eksperti I.Olafsoni, kā arī EM Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta direktoru K. Somu, lai aktualizētu sadarbību attiecībā uz rekomendāciju izpildi. 2. 2017.gada 4. aprīlī notika tikšanās ar LTRK topošā Eksporta klastera (mazie un vidējie uzņēmumi) izpilddirektoru J.Tilibu par sadarbības iespējām. Ņemot vērā to, ka klasteris ir nesen izveidots, netika panākta vienošanās par konkrētiem pasākumiem, bet saņemta konceptuāla vienošanās par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas nepieļaujamības jautājuma aktualizēšanu turpmākajos pasākumos 3. 2017.gada aprīlī/ maijā ir plānota tikšanās ar LDDK vadību atkārtotai aktīvas sadarbības aktualizēšanai, lai izpildītu rekomendācijas. Publikācijas u.c.: 2016.gada maijā un septembrī biznesa portālos www.db.lv un www.rus.db.lv		

		tika izvietoti informatīvi baneri, lai informētu portālu mērķauditoriju par korupcijas nepieļaujamību. 2016.gada decembrī uzņēmēju žurnālā kapitāls KNAB sagatavota publikācija "Godīgums – veiksmīga biznesa pamats". Lai skaidrotu iekšējās kontroles elementus, KNAB 2016.gada decembrī izstrādāja infografiku, atgādinot, ka ir maldīgi uzskatīt, ka korupcijas un interešu konflikta riski attiecas tikai uz valsts amatpersonām, attiecīgi uzsverot, ka iekšējā kontrole ir jebkuras institūcijas vai uzņēmuma īstenots pasākumu kopums, kas vērsts uz tās mērķu efektīvu sasniegšanu. Infografikā norādītas tās pamatprasības, kas jāievieš jebkurā institūcijā vai uzņēmumā, lai novērstu korupcijas un interešu konflikta riskus. https://www.knab.gov.lv/upload/free/izglitosanas_materiali_un_rekomendacijas/iekseja_kontrole.jpg KNAB izstrādātais informatīvais buklets, kurā uzņēmēji aicināti novērtēt korupcijas riskus un ieviest to novēršanas pasākumus, izstrādājot ētikas normas, attīstot iekšējās kontroles un ziņošanas mehānismus, kā arī izglītojot un apmācot darbiniekus, kopš 2016.gada decembra ir pieejams arī angļu un krievu valodā. Ekonomikas ministrija kopīgi ar KNAB ir uzsākusi aktīvu darbību, lai attiecīgo rekomendāciju izpildītu, proti: Līdz šim divos pasākumos izdalīti KNAB izstrādātie informatīvie bukleti par godprātīgu uzņēmējdarbību. Tātad viens pasākums bija forums "Atbalsts uzņēmējiem" 1.decembrī, Smiltenē, kur izdalīti 40 bukleti, savukārt otrais pasākums bija šāds pats forums 6.decembrī, Jelgavā, kur arī tika izdalīti 40 bukleti. Links uz pasākumu programmu: https://em.gov.lv/lv/es_fondi/forumi__atbalsts_uznemejiem_/ . 2017.gada 19. janvārī Klasteru programmas atklāšanas pasākumā piedalījās KNAB ar prezentāciju un tika arī izdalīti bukleti. Pasākumā piedalījās visi Latvijas klasteri, kuros pārstāvēti dažādi MVU. Ņemot vērā to, ka uzņēmēji izmanto Ekonomikas ministrijas mājas lapu kā platformu informācijas iegūšanai, ir ievietota KNAB sagatavoto informāciju par godprātīgu uzņēmējdarbību Ekonomikas ministrijas mājas lapā: https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/nacionala_industriala_politika/uznemejdarbibas_vide_/godpratiga_uznemejdarbiba/		

3.	**2. Attiecībā uz ziņojumiem par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu WGB rekomendē, lai:** (a) ĀM turpina nodrošināt rakstiskas vadlīnijas un apmācīt ĀM personālu par viņu pienākumu atklāt un ziņot par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (ieskaitot mediju uzraudzību) un par atbalstu, kas pārstāvniecībām ārvalstīs jāsniedz Latvijas uzņēmumiem, kad tiem tiek prasīts kukulis (2009.gada Rekomendācija III, IX(ii) un I Pielikums A);	Nodrošināt rakstiskas instrukcijas Latvijas vēstniecībām un pārstāvniecībām ārvalstīs un apmācīt ĀM personālu par diplomātu pienākumu atklāt un ziņot par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (ieskaitot mediju uzraudzību). Regulāri apkopot no Latvijas vēstniecībām un pārstāvniecībām saņemto informāciju par veiktajiem informatīvajiem pasākumiem un konsultācijām uzņēmējiem par nepieciešamo rīcību kukuļošanas gadījumos. Ievietot ĀM un Latvijas vēstniecību mājaslapās KNAB sagatavotos materiālus. Izpilde: ĀM nodrošina: - rakstiskas instrukcijas LV vēstniecībām un pārstāvniecībām ārvalstīs. Vēstniecību darba plānos 2017. gadā ir iekļauts uzdevums turpināt pasākumus OECD Pretkorupcijas konvencijas piemērošanā. - mācības ĀM personālam par diplomātu pienākumu atklāt un ziņot par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (ieskaitot mediju uzraudzību). Ārlietu ministrijas ikgadējā apmācību programmā ir iekļauta KNAB lekcija ”Korupcijas novēršana: interešu konflikta novēršana un valsts amatpersonas profesionālā ētika. Atbildība par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu”. 15.03.2017. notika mācības (interešu konflikts, ētika, Konvencijas prasības) ĀM jaunajām amatpersonām un tām amatpersonām, kuras dodas uz LV vēstniecībām, kopā 68 personas. KNAB izstrādāja pārbaudes testu. - Aktualizēta informācija un par OECD Pretkorupcijas konvenciju un KNAB sagatavotie informatīvie materiāli uzņēmējiem tika ievietota Ārlietu ministrijas un vēstniecību mājaslapās.	ĀM	Pastāvīgi
4.	(b) Latvija īsteno tās plānu veikt pasākumus, kas noteiktu valsts amatpersonām pienākumu ziņot tieši vai netieši, izmantojot iekšējo mehānismu, tiesībsargājošām iestādēm par aizdomām par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu starptautiskos darījumos, kas radušās, veicot savus dienesta pienākumus (2009.gada	KNAB sadarbībā ar VK tiks sagatavota redakcija par valsts amatpersonu ziņošanas pienākumu Valsts pārvaldē nodarbinātā ētikas kodeksā. KNAB ir uzsācis Ministru kabineta noteikumu projekta izstrādi par iekšējo kontroli publiskas personas institūcijā un publiskas personas kapitālsabiedrībā, kuros tiks noteikts valsts amatpersonu pienākums ziņot par nacionālo vai ārvalsts amatpersonu kukuļošanas gadījumiem. Izpilde: KNAB ir uzsācis Ministru kabineta noteikumu projekta izstrādi par iekšējo kontroli publiskas personas institūcijā un publiskas personas kapitālsabiedrībā, kuros tiks noteikts valsts amatpersonu pienākums ziņot par nacionālo vai ārvalsts amatpersonu kukuļošanas gadījumiem.	VK, KNAB	2017.gada 1.oktobris

	Rekomendācija III un IX(i)).	KNAB ir sagatavojis grozījumus likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" un šobrīd tiek veikti precizējumi, lai tos izsūtītu starpinstitūciju saskaņošanai (VSS-653). KNAB piedāvātā redakcija 21.panta "Amatpersonas pienākumi" 5 daļa: "Ja, valsts amatpersonai, pildot amata pienākumus, kļūst zināma informācija par interešu konflikta situācijām vai iespējamiem korupcijas, tai skaitā ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumiem, tā informē publiskas personas institūcijas vadītāju vai KNAB." Likumprojekts "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" nosaka, ka sabiedrības interesēs ir celt trauksmi par korupciju, arī ārvalstu amatpersonu kukuļošanu. Likumprojekts nosaka, ka trauksmes celšana ir informācijas sniegšana jeb ziņošana, kas atbilst noteiktām pazīmēm, tajā skaitā tā notiek darba (dienesta) pienākumu veikšanas ietvaros. Likumprojekts attiecināts uz valsts amatpersonām un ietver ziņošanu kompetentajām iestādēm. Likumprojekts "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" tika atbalstīts Ministru kabineta sēdē 2017.g. 7.martā un iesniegts Saeimā. Šobrīd Saeimā likumprojekts nodots Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai, kurai jālemj par tā tālāko virzību.		
5.	**<u>3. Attiecībā uz trauksmes celšanu WGB rekomendē, lai Latvija:</u>** (a) nodrošina attiecīgus pasākumus, aizsargājot no diskriminēšanas vai disciplinārsodiem valsts un privātajā sektorā strādājošos, kuri labā ticībā un pamatoti ziņo kompetentām institūcijām par aizdomām par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (2009.gada Rekomendācija III un IX(iii));	Tiks izstrādāts likumprojekts "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" un iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā. Izpilde: Izstrādāts likumprojekts "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" un iesniegts Saeimā (Saeimas reģ. Nr. 851/Lp12). Likumprojekts "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" tika atbalstīts Ministru kabineta sēdē 2017.g. 7.martā un iesniegts Saeimā. Šobrīd Saeimā likumprojekts nodots Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijai, kurai jālemj par tā tālāko virzību. Likumprojekta izstrādē tika ņemta vērā šī OECD WGB rekomendācija, kā arī citas Latvijas iestāšanās procesā OECD sniegtās rekomendācijas.	VK	2016.gada 1.oktobris
6.	(b) veic pasākumus,		KNAB, VK	2017.gada 1.oktobris

	iedrošinot trauksmes celšanu, tai skaitā informējot par labā ticībā (*bona fide*) veiktās trauksmes celšanas, kā publiskās un privātās godprātības sistēmas sastāvdaļas, svarīgumu un paaugstinot informētību par pieejamo aizsardzību privātā sektorā strādājošiem trauksmes cēlējiem, nodrošinot trauksmes cēlējiem viegli pieejamus ziņošanas kanālus (2009.gada Rekomendācija III un IX(i), (iii)).	Rekomendācijas būtībai atbilstošs uzdevums ir iekļauts Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnēs 2015.-2020.gadam. 2016.gadā KNAB sociālās kampaņas ietvaros arī tiks vērsta uzmanība tieši ziņotāju (trauksmes cēlēju) aktīvai līdzdalībai godprātības veicināšanā valsts pārvaldē un privātajā sektorā. Izpilde: Rekomendācijas būtībai atbilstošs uzdevums ir iekļauts Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnēs 2015.-2020.gadam. 2016.gadā KNAB sociālās kampaņas ietvaros arī tiks vērsta uzmanība tieši ziņotāju aktīvai līdzdalībai godprātības veicināšanā valsts pārvaldē un privātajā sektorā. KNAB turpina strādāt pie Ministru kabineta noteikumu projekta izstrādes par iekšējo kontroli publiskas personas institūcijā un publiskas personas kapitālsabiedrībā, kuros tiks noteikts valsts amatpersonu pienākums ziņot par nacionālo vai ārvalsts amatpersonu kukuļošanas gadījumiem. KNAB sociālo kampaņu ietvaros/ semināros/ apmācībās/ preses relīzēs u.c. vienmēr pievērš pastiprinātu uzmanību tieši ziņotāju aktīvai līdzdalībai godprātības veicināšanā valsts pārvaldē un privātajā sektorā, informējot gan par to, ka būtiski ziņot labā ticībā, gan arī par pieejamajiem ziņošanas kanāliem. Piemēram, KNAB uztur bezmaksas uzticības tālrunis, kas ļauj jebkuram iedzīvotājam ziņot par aizdomām par korupciju. 2016.gada oktobrī tika veikts ikgadējais pētījums "Attieksme pret korupciju Latvijā". Saskaņā ar pētījuma rezultātiem, salīdzinot ar 2015.gadu, 2016.gadā par 18% ir samazinājies to respondentu skaits, kuri ir atzinuši, ka pēdējo divu gadu laikā, risinot jautājumus publiskās iestādēs ir veikuši kādus neoficiālus maksājumus, devuši dāvanas vai izmantojuši sakarus. Kā arī par 10% ir palielinājies to respondentu skaits, kuri, saskaroties ar korupcijas gadījumiem, būtu gatavi ziņot par tiem. Līdz ar to, arī nedaudz (par 2%) ir palielinājusies respondentu gatavība ziņot KNAB par viņiem zināmajiem pārkāpumiem, piemēram, kad tiek pieprasīts kukulis, vai amatpersona pārkāpj savas pilnvaras. Plašāka informācija par sabiedrisko aptauju rezultātiem pieejama KNAB tīmekļa vietnē:		

		https://www.knab.gov.lv/upload/darbibas_rezultati/knab_strelcenoks_2011-2016.pdf VK likumprojekta "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" izstrādes gaitā pastāvīgi informēja plašāku sabiedrību par trauksmes celšanu un par topošo likumprojektu, izstrādājot un popularizējot infografikas, vizuālus materiālus, viedokļu rakstu, sniedzot regulāras intervijas masu mēdijiem. Tika arī izveidota speciāla sadaļa par trauksmes celšanu Ministru kabineta tīmekļa vietnē: http://www.mk.gov.lv/lv/content/trauksmes-celeji 2017.gada 9.oktobrī notiks starptautiska konference "Efektīva trauksmes celšanas un trauksmes cēlēju aizsardzības mehānisma izveide". To rīkos Valsts kanceleja sadarbībā ar Saeimu, Valsts administrācijas skolu un KNAB. Konferencē ar pieredzi un labo praksi tiks aicināti dalīties eksperti no vairākām WGB valstīm – ASV, Nīderlande, Francija un Īrija.		
7.	**4. Attiecībā uz oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem WGB rekomendē, lai Latvija:** (a) nodrošina, ka Altum ir pietiekami cilvēku un finanšu resursi, lai sistemātiski veiktu atbalsta pieprasījuma iesniedzēju izpēti;	Pēc SIA „Latvijas Garantiju aģentūras" pievienošanās vienotai attīstības finanšu institūcijai Altum, sākot ar 2015. gada 15. aprīli pakāpeniski ir pilnveidota eksporta kredīta garantiju projektu risku vadība, t.sk. attiecībā uz kukuļošanas novēršanu. Iepriekšējā procedūra tika izstrādāta ņemot vērā SIA "Latvijas Garantiju aģentūra" kapacitāti un cilvēkresursus. Jaunā procedūra darbam ar eksporta kredīta garantijām ir apstiprināta 04.07.2016. Jaunizveidotās institūcijas ietvaros attiecīgu kompetenci nodrošina Risku vadības departaments.	Altum	2017.gada 1.oktobris
8.	(b) nodrošina, ka Altum kukuļošanas novēršanas politika un prakse atbilst 2006.gada Rekomendācijai, un	Altum ir izveidota iekšējās kontroles sistēma atbilstoši labākajai praksei finanšu institūcijām un tā tiek regulāri pilnveidota. Iekšējās kontroles sistēmas ietvaros tiek veikta visu Altum darbībai piemītošo būtisko risku pārvaldība t.sk. korupcijas riska (operacionālā riska pārvaldības ietvaros). Pārvaldības ietvaros tiek veikta risku identificēšana un ziņošana par identificētajiem gadījumiem, riska novērtēšana, kā arī, ja nepieciešams, preventīvo un/vai korektīvo pasākumu veikšana riska novēršanai. Altum visi darbības procesi, t.sk. eksporta garantiju apkalpošana, ir izstrādāti atbilstoši Altum saistošajiem ārējiem normatīvajiem aktiem un labākajai praksei finanšu institūcijām, t.sk. OECD Padomes 2006.gada Rekomendācijai par kukuļošanu un oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem (*C(2006)163*	Altum	2017.gada 1.oktobris

		Recommendation of the Council on Bribery and Officially Supported Export Credits). Darbības procesi tiek izstrādāti arī tā, lai maksimāli novērstu darbinieku iespējamu pakļautību korupcijas riskam. 2015.gadā, pilnveidojot eksporta garantijas apkalpošanas procesu, ir atcelti visi iepriekš noteiktie sliekšņi atbilstoši 2006.gada Rekomendācijai par kukuļošanu un oficiāli atbalstītiem eksporta kredītiem. Altum ir virkne normatīvo dokumentu, kas reglamentē risku, t.sk. korupcijas riska pārvaldību. Šādi normatīvie dokumenti ir "Risku pārvaldīšanas politika" (apstiprināts 31.05.2016.), "Altum risku saraksts" (apstiprināts 20.04.2016), "Procedūra par operacionālā, darbības atbilstības un reputācijas riska gadījumu ziņošanas kārtību" (apstiprināts 20.10.2016), "Disciplinārās atbildības noteikumi" (apstiprināts 13.05.2015), "Altum darba kārtības noteikumi"(apstiprināts 15.04.2015), "Interešu konfliktu novēršanas noteikumi" (apstiprināts 09.11.2016.), kā arī atsevišķu procesu, kuros var rasties korupcijas risks, reglamentējošie normatīvie dokumenti.		
9.	(c) apmāca Altum darbiniekus jautājumos par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas novēršanu, atklāšanu un ziņošanu (2009.gada Rekomendācija IX(i), X.C un XII).	Plānota sadarbības memoranda slēgšana, kurā būs atrunāti informācijas sniegšanas kritēriji KNAB. 2016.gadā plānotas apmācības par OECD Konvenciju un 2009.gada Rekomendāciju Altum nodaļu vadītājiem no dažādiem Latvijas reģioniem. Pirmās apmācības ir notikušas 2015.gada 11.novembrī. Abpusēja vienošanās paredz līdzīgas apmācības Altum darbiniekiem organizēt vismaz reizi gadā.Nākamais apmācību cikls noritēja 2016.gada 13.decembrī. Nākamās ir ieplānotas 2017.gada decembrī.	KNAB, Altum	2017.gada 1.oktobrī
10.	**5. Attiecībā uz oficiālo attīstības palīdzību (OAP) WGB rekomendē, lai Latvija** veic atbilstošus pasākumus ārvalstu amatpersonu kukuļošanas novēršanai, atklāšanai un ziņošanai par to un apsver iespēju izslēgt no OAP projektiem šajā noziedzīgā nodarījumā notiesātus uzņēmumus, ja Latvijas privātā sektora pārstāvji nākotnē iesaistīsies OAP finansētos projektos (2009.gada	Kopš 2016.gada Granta projektu konkursa "Atbalsts attīstības sadarbības projektiem Latvijas Republikas noteiktajās saņēmējvalstīs" nolikums ietver punktu, ka Izvērtēšanas komisija noraida un tālāk nevērtē projektu gadījumos, ja projekta īstenošanā ir iesaistītas fiziskās personas, kas ir bijušas notiesātas par kukuļdošanu un kurām sodāmība nav dzēsta, kā arī juridiskās personas, kurām ir piemēroti piespiedu ietekmēšanas līdzekļi par kukuļdošanu. ĀM sadarbībā ar KNAB informē visus OAP projektu/aktivitāšu īstenotājus par pretkorupcijas jautājumiem – semināri ar KNAB ekspertu dalību projektu īstenotājiem rīkoti 2016. un 2017.gadā. 2017.gada 19.jūlijā notika kārtējās ikgadējās apmācības OAP projektu/aktivitāšu īstenotājiem. ĀM 2016.gadā izstrādāja jaunu vidējā termiņa plānošanas dokumentu – Latvijas attīstības sadarbības politikas pamatnostādnes 2016.-2020.gadam Jaunajās pamatnostādnēs kā atsevišķs rīcības virziens ir "Stiprināt Latvijas	ĀM	Pastāvīgi

	Rekomendācija XI).	attīstības sadarbības caurskatāmību un atbilstību starptautiskajiem ziņošanas standartiem," kas ietver uzdevumus kā "Pilnveidot partnervalstu vajadzību novērtēšanu, atbilstoši rezultātiem caurskatāmi nosakot Latvijas prioritātes un atbalsta instrumentus" un "Sniedzot Latvijas atbalstu, sistemātiski izvērtēt, novērst un pārvaldīt riskus visos palīdzības sniegšanas posmos, jo īpaši korupcijas jomā", kā arī "Nodrošināt pastāvīgu un caurspīdīgu attīstības sadarbības politikas projektu uzraudzību un rezultātu ietekmes izvērtēšanu.". viens no uzdevumiem minētajam laika periodam ir arī "Nodrošināt ĀM, tajā skaitā Latvijas diplomātisko pārstāvniecību, kapacitāti un profesionalitāti caurskatāmi, kvalitatīvi un atbildīgi nodrošināt Latvijas attīstības sadarbības politikas plānošanu, īstenošanu, koordināciju, uzraudzību un izvērtēšanu, tajā skaitā, sniedzot nepieciešamo informatīvo un politisko atbalstu Latvijas attīstības sadarbības aktivitāšu īstenotajiem." Tāpat Politikas rezultātiem izstrādātie kvantitatīvie rezultātu rādītāji cita starpā ietvers principu ievērošanu atbilstoši OECD DAC ietvaros pieņemtiem attīstības palīdzības principiem, noteikumiem un vadlīnijām, jo īpaši OECD Attīstības palīdzības komitejas rekomendācija par pret-korupcijas pasākumiem divpusējās attīstības palīdzības projektos ietvaros; (*DCD/DAC(96)11/FINAL - DAC Recommendation on Anti-Corruption Proposals for Bilateral Aid Procurement*).		
11.	**<u>6. Attiecībā uz aplikšanu ar nodokļiem WGB rekomendē, lai Latvija:</u>** (a) uzlabo kukuļošanas atklāšanu, *(i) grozot VID Iekšējos noteikumus Nr.38, lai nodrošinātu, ka tie ietver ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, kā definēts Krimināllikuma (KL) 323.pantā,* *(ii) apsverot iespēju iestrādāt Noteikumos papildu materiālus no Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Informētības par kukuļošanu*	(i), (ii) Veikt grozījumus VID 2014.gada 27.maija iekšējos noteikumos Nr.38 "Kārtība, kādā VID amatpersonas rīkojas, identificējot riskus par kukuļošanas gadījumiem", tajos ietverot ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumus, kā tas noteikts Krimināllikuma 323.pantā un iestrādājot informāciju no OECD kukuļdošanas un korupcijas apzināšanās rokasgrāmatas (*OECD Bribery and corruption awareness handbook*) nodokļu pārbaudēm. <u>Izpildes gaita</u> VID 2016.gada 11.februārī ir apstiprinājis jaunā redakcijā iekšējos noteikumus Nr.7 "Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonas rīkojas, identificējot riskus par kukuļošanas gadījumiem" un pielikumu "Ziņojums par identificētajiem riskiem, kas liecina par kukuļdošanas gadījumiem", kas aizstāj VID 2014.gada 27.maija iekšējos noteikumos Nr.38 "Kārtība, kādā VID amatpersonas rīkojas, identificējot riskus par kukuļošanas gadījumiem". Iekšējie noteikumi papildināti atbilstoši OECD rekomendācijām, kas tika sniegtas, pamatojoties uz 2015.gada maija vizītes laikā konstatētajiem faktiem attiecībā uz to, kā Latvija īsteno OECD Konvenciju par ārvalstu amatpersonu	FM, VID	(i), (ii) Izpildīts (iii) Izpildīts (iv) Izpildīts

	rokasgrāmatas nodokļu inspektoriem, *(iii) veicot pasākumus, lai nodrošinātu, ka nodokļu maksātāji ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanas risku, tiktu pakļauti nodokļu auditam, un (iv) izvērtējot, vai nodokļu iestādes efektīvi atklāj kukuļošanu saskaņā ar 2009.gada Nodokļu rekomendāciju I(ii) (2009.gada Rekomendācija VIII un 2009.gada Nodokļu rekomendācija I(ii));*	kukuļošanas apkarošanu starptautiskos darījumos. Atbilstoši rekomendācijām iekšējie noteikumi papildināti, ietverot: - Krimināllikuma 316.pantā noteikto ārvalstu amatpersonu jēdzienu, - Krimināllikuma XXIV nodaļā noteikto krimināltbildību par kukuļu piesavināšanos, starpniecību kukuļdošanā un kukuļdošanu ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, - materiālus no OECD Kukuļdošanas un korupcijas apzināšanas rokasgrāmatas nodokļu pārbaudēm. Iekšējie noteikumi un iekšējos noteikumos pieminētie OECD sagatavotie dokumenti latviešu valodā ievietoti Nodokļu kontroles pārvaldes Dokumentu koplietošanas servera vietnē "Korupcijas pazīmju identificēšana", kam pieeja ir visiem Nodokļu kontroles pārvaldes darbiniekiem, savukārt citu pārvalžu darbiniekiem ir iespēja iegūt piekļuves tiesības konkrētajai vietnei. Iekšējos noteikumos minētajām VID pārvaldēm e-pastā ir nosūtīti gan iekšējie noteikumi, gan OECD sagatavotie dokumenti, uz kuriem ir atsauces iekšējos noteikumos. Ņemot vērā, ka Latvijai 2016.gada oktobrī jāziņo WGB par pasākumiem, kas veikti rekomendāciju īstenošanai, darbiniekiem ir lūgts pievērst uzmanību iekšējos noteikumos norādītajām pazīmēm, kas liecina par iespējamo valsts amatpersonu, t.sk., ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un aizdomu gadījumā ziņot KNAB, kā arī atgādināts, ka nodokļu kontroles pasākuma laikā nav jāiegūst tieši pierādījumi par koruptīviem darījumiem, KNAB atbilstoši savai kompetencei izvērtēs iesniegtos materiālus un veiks turpmākos pasākumus. (iii) Veikt pasākumus, lai nodokļu maksātāji, kas pakļauti kukuļošanas riskiem, tiktu identificēti nodokļu auditu veikšanai. <u>Izpildes gaita</u> Nodokļu kontroles pasākumu plānošanā ir uzsākta "Eiropas Savienības Oficiālā Vēstneša" pielikuma tīmekļa vietnes TED datu bāzes izmantošana. Ja datu bāzē ir informācija par konkrētā nodokļu maksātāja piedalīšanos citu ES un citu valstu iestāžu rīkotajos publisko iepirkumu konkursos, par to informē nodokļu kontroles pasākumu veicējus, informāciju atspoguļojot analītiskajā apskatā, norādot uz pastāvošajiem iespējamiem riskiem, kas saistīti ar līdzekļiem, ko varētu izmantot valsts amatpersonu vai ārvalsts amatpersonu kukuļošanai, ja uzņēmumi sniedz pakalpojumus vai piegādā preces saskaņā ar noslēgtiem publisko iepirkumu līgumiem.		

		Veicot nodokļu kontroles pasākumu plānošanu 2016.gadā viens nodokļu maksātājs, kas piedalījies Lietuvas Republikas rīkotajos publisko iepirkumu konkursos, tika iekļauts nodokļu auditu darba plānā, kā vienu no riskiem norādot iespējamo ārvalstu amatpersonu kukuļošanu. Auditā izmantoti Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošie Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja uzsāktā kriminālprocesa ietvaros sankcionētas kratīšanas rezultātā atrastie/izņemtie dokumentu oriģināli. Visā audita laikā notika cieša sadarbība un informācijas apmaiņa ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroju. Auditā pārbaudīta informācija par nodokļu maksātāja rīcībā esošiem līdzekļiem, kurus būtu iespējams izmantot valsts amatpersonu vai ārvalsts amatpersonu kukuļošanai. Secināts, ka nav pārkāpti nodokļu nomaksu reglamentējošie normatīvie akti. Uzsāktais kriminālprocess vēl nav pabeigts. (iv) Veikt novērtēšanu, vai darbs kukuļošanas atklāšanā ir efektīvs. Izpildes gaita VID Iekšējā audita daļa 2016.gadā veica konsultāciju, lai novērtētu VID darba plānā 2016.gadam iekļautā uzdevuma "Īstenot OECD ziņojumā par konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos darījumos un 2009.gada rekomendācijas pielietošanu praksē Latvijai sniegtās rekomendācijas" izpildi. Konsultācijas laikā tika vērtēts, vai VID darbs ārvalstu amatpersonu kukuļošanas atklāšanā ir efektīvs, un 2016.gada 28.decembrī VID ģenerāldirektoram tika iesniegts ziņojums par sniegto konsultāciju ar ieteikumiem: - izvērtēt nepieciešamību pārskatīt VID NKP operatīvos riskus, lai tos papildinātu ar specifiski ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumu starptautiskajos darījumos atklāšanai noderīgiem riskiem; - veikt uzskaiti par VID 2016.gada 11.februāra iekšējos noteikumos Nr.7 "Kārtība, kādā Valsts ieņēmumu dienesta amatpersonas rīkojas, identificējot riskus par kukuļdošanas gadījumiem" noteiktajos gadījumos nosūtītajiem ziņojumiem Korupcijas novēršanas un apkarošanas dienestam, atsevišķi izdalot ziņojumu skaitu par iespējamo ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, kā arī par nodokļu auditam novirzītajiem nodokļu maksātājiem, kuriem ir konstatēts iespējamais risks valsts amatpersonu kukuļošanā, atsevišķi izdalot ārvalstu amatpersonas, un saņemto atgriezenisko saiti, vai konstatētais risks ir attaisnojies, t.i., vai nodokļu auditā ir iegūta informācija, par kuru ziņots KNAB. Šo informāciju iekļaut VID NKP kontroles darba rezultātu		

		apkopojumā par attiecīgo periodu. Ieviešot minētos ieteikumus, VID Nodokļu informācijas sistēma (NIS) ir papildināta ar nodokļu audita īpašām pazīmēm: - "Ziņojums par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu" – norāda, ja nodokļu audita laikā nosūtīts ziņojums Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam saistībā ar citas valsts amatpersonu kukuļošanu; - "Ziņojums par valsts amatpersonu kukuļošanu" – norāda, ja nodokļu audita laikā nosūtīts ziņojums Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam saistībā ar valsts amatpersonu kukuļošanu. Laika periodā no 2014.-2017.gada 1.septembrim KNAB saistībā ar valsts amatpersonu kukuļošanu ir nosūtīti 3 ziņojumi, saistībā ar citas valsts amatpersonu kukuļošanu nav nosūtīts neviens ziņojums. *Piezīme. Pasākumi iekļauti VID darba plānā 2016.gadam, kas apstiprināts ar VID 2016.gada 19.janvāra rīkojumu Nr.64.*		
12.	(b) veic pasākumus, nosakot, ka prokurori pieprasa, lai VID veiktu iespējamo likumpārkāpēju nodokļu deklarāciju izvērtēšanu saskaņā ar likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 4.[1] daļu visās ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās (2009.gada Rekomendācija VIII);	1.Veikt nodokļu aprēķinus un sniegt atzinumus par budžetam nodarītajiem zaudējumiem saistībā ar ierosinātajām krimināllietām par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu pēc kriminālprocesa virzītāja pieprasījuma atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 4.[1] daļai. Izpildes gaita VID ir tiesisks pamats veikt nodokļu aprēķinus un sniegt atzinumus par budžetam nodarītajiem zaudējumiem saistībā ar ierosinātajām krimināllietām par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu pēc kriminālprocesa virzītāja pieprasījuma atbilstoši likuma "Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 4.1 daļai. 2016.gadā nav saņemti šāda veida kriminālprocesa virzītāja pieprasījumi. *Piezīme. Pasākums VID kompetences apmērā iekļauts ieviešanai VID darba plānā 2016.gadam, kas apstiprināts ar VID 2016.gada 19.janvāra rīkojumu Nr.64. VID nodrošinās nodokļu aprēķina veikšanu un atzinuma par budžetam nodarītajiem zaudējumiem sniegšanu atbilstoši kriminālprocesa virzītāja pieprasījumam.* *Izpildes gaita* *2016.gadā nav saņemti kriminālprocesa virzītāja pieprasījumi.* 2. ĢP Darbības analīzes un vadības departamenta virsprokurors ir sagatavojis informatīvu vēstuli, ar kuru nosaka, ka ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās prokuroriem saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 23.panta 4.[1] daļu VID ir jāpieprasa veikt nodokļu aprēķinu un sniegt atzinumu.	ĢP, FM, VID	1.Izpildīts 2.Izpildīts

13.	(c) turpina paaugstināt nodokļu iestāžu amatpersonu un nodokļu maksātāju izpratni par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un nodrošina nodokļu inspektoru papildu apmācību kukuļošanas atklāšanā (2009.gada Rekomendācija III un VIII un 2009.gada Nodokļu rekomendācija II).	Uzlabot izpratni par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu nodokļu administrācijas darbinieku un nodokļu maksātāju vidū, darbiniekiem nodrošinot papildu mācības kukuļošanas atklāšanā un informējot nodokļu maksātājus par godprātīgu un no korupcijas brīvu starptautisko uzņēmējdarbību. *Izpildes gaita* *VID amatpersonu izpratnes paaugstināšanai:* - *2016.gada VID mācību plānā, kas apstiprināts ar VID 2015.gada 18.decembra rīkojumu Nr.9.2-4/4773-p "Par Valsts ieņēmumu dienesta 2016.gada mācību plānu" Nodokļu pārvaldes, Nodokļu kontroles pārvaldes, Finanšu policijas pārvaldes, Muitas policijas pārvaldes un Juridiskās un pirmstiesas strīdu izskatīšanas pārvaldes darbiniekiem (kopā 140) plānots organizēt mācību pasākumu par kukuļošanas risku identificēšanu, piesaistot OECD ekspertu. VID ir sazinājies ar KNAB un OECD Dienvidaustrumu Eiropas daļas vadītāju ar lūgumu sniegt atbalstu mācību pasākuma organizēšanai;* - *VAS ir sagatavojusi iepirkuma dokumentāciju mācību modulim "Koruptīvu darbību identificēšana VID veiktajās pārbaudēs kā ēnu ekonomikas mazināšanas instruments", kura ietvaros plānots apmācīt līdz 1000 VID darbinieku. Mācību modulī ir iekļauti arī jautājumi par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas atklāšanu Līdz 22.12.2016. tika organizētas mācības 5 grupām, kopā apmācīti – 112 dalībnieki.;* *- SIA "PAC Agenda" organizētajā kursā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršana" 2016.gadā mācījās 14 dalībnieki;* *- VID iekšējā kursā "Noziedzīgu nodarījumu pazīmju noteikšana un rīcība šādos gadījumos" 2016.gadā mācījās 230 dalībnieki;* *- Valsts policijas koledžas organizētajos kursos "Krāpšanas, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un izvairīšanās no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas kvalifikācija un izmeklēšana" 2016.gadā mācījās 14 dalībnieki. Līdz 2017.gadā beigām plānots, ka šo kursu apgūs vēl 34 dalībnieki;* - *divi VID darbinieki 2016.gada 13.-18.martā piedalījās OECD seminārā "Nodokļi un noziegumi", kurā tika skatīts jautājums arī par korupcijas un kukuļošanas noziegumiem.* *Nodokļu maksātāju izpratnes paaugstināšanai:* - *VID mājas lapā ievietots informatīvais materiāls "Kas jāņem vērā uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātājiem saistībā ar kukuļdošanu";*	FM, VID	Izpildīts

		- *VID Klientu apkalpošanas centros ir izvietoti KNAB informatīvie bukleti nodokļu maksātājiem "Godprātīga uzņēmējdarbība" un "Godprātīga un no korupcijas brīva starptautiskā uzņēmējdarbība";* - *minētie informatīvie materiāli elektroniski nosūtīti 1265 lielākajiem nodokļu maksātājiem.* *Piezīme. Pasākums VID kompetences apmērā iekļauts ieviešanai VID darba plānā 2016.gadam, kas apstiprināts ar VID 2016.gada 19.janvāra rīkojumu Nr.64.*		
14.	**7. Attiecībā uz uzskaites prasībām, ārējo un iekšējo uzņēmuma kontroli WGB rekomendē, lai Latvija:** (a) veic pasākumus, mudinot uzņēmumus izstrādāt, pieņemt un efektīvi īstenot adekvātu iekšējo kontroli, ētikas un atbilstības programmas vai pasākumus ar mērķi novērst un atklāt ārvalstu amatpersonu kukuļošanu; un mudina uzņēmēju un profesionālās asociācijas izstrādāt līdzīgas programmas vai pasākumus, cenšoties palīdzēt uzņēmumiem, ir īpaši MVU (2009.gada Rekomendācija III un X C(i));	Rekomendācija uzdevuma veidā ir ietverta Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnēs 2015.-2020.gadam korporatīvās sociālās atbildības politikas izstrādes ietvaros. KNAB informatīvie materiāli par iekšējās kontroles lomu uzņēmumos un amatpersonu kukuļošanas nepieļaujamību sadarbībā ar VID tiks nosūtīti lielajiem nodokļu maksātājiem – juridiskām personām, informācija būs pieejama arī VID klientu apkalpošanas centros Latvijā, kā arī VID mājaslapā. 2016.gadā plānoti vairāki pasākumi, kas vērsti uz izpratnes veicināšanu par iekšējo kontroli, ziņošanu un korupcijas novēršanu publiskas personas institūcijās un privātos uzņēmumos. Izpilde: Izveidota pastāvīga sadarbība ar EM Mazo un vidējo uzņēmumu atbalsta nodaļu. 2016.gada decembrī KNAB informatīvie bukleti "Godprātīga uzņēmējdarbība", kuros ir informācija par kukuļošanas nepieļaujamību, tai skaitā ārvalstīs; juridisko un fizisko personu atbildību u.c. tika izplatīti EM rīkotajos forumos "Atbalsts uzņēmējiem" 01.12.2016. Smiltenē un 06.12.2017. Jelgavā. Izglītojoša informācija uzņēmējiem ir ievietota EM mājas lapā sadaļā "Uzņēmējdarbības vide".	EM, KNAB	2017.gada 1.oktobris
15.	(b) nodrošina, ka valsts uzņēmumiem vadlīnijas par iekšējo kontroli pretkorupcijas jomā skaidri vēršas pret ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (2009.gada Rekomendācija III un X C(i));	Vadlīniju valsts kapitālsabiedrībām sadaļas izstrādi nodrošina PKC, KNAB vada izstrādes procesu vadlīniju izstrādei nodrošinot, ka vadlīnijās ietvertie principi ir saistīti ar KNAB izstrādātajiem Ministru kabineta noteikumiem par iekšējo kontroli, veicinot izpratni par regulējuma piemērošanu. 2017.gada martā ar KNAB priekšnieka p.i. rīkojumu ir izveidota darba grupa, lai izstrādātu vadlīnijas, kurās noteiktas: 1) valsts uzņēmumiem prasības par iekšējo kontroli pretkorupcijas jomā,	KNAB, PKC	2017.gada 1.oktobris

		lai skaidri vērstos pret ārvalstu amatpersonu kukuļošanu; 2) pašvaldību iekšējās kontroles sistēmas prasība krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanai atbilstoši funkcionālajai jomai un identificētajiem riskiem 3) publisko personu kapitālsabiedrību iekšējās kontroles sistēmas prasības krāpšanas, korupcijas un interešu konflikta novēršanai atbilstoši resora funkcionālajai jomai, ja kapitālsabiedrībā nav ieviesta kvalitātes vadības sistēma, paredzot, ka publiskās personas pārstāvji kapitālsabiedrībās ir atbildīgi par kapitālsabiedrības iekšējās kontroles sistēmas efektivitātes uzraudzību. Izpildot minēto, plānots ir izstrādāt vienotas vadlīnijas visām organizācijām, kurās būs atrodami piemēri izmantošanai dažāda mēroga institūcijās (gan publiskās, gan arī privātās).		
16.	(c) turpina veikt pasākumus, padziļinot pieaicināto revidentu izpratni par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, tai skaitā nodrošinot apmācību par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas atklāšanu (2009.gada Rekomendācija III(i));	2016.gada 22.marta LZRA kopsapulcē KNAB pārstāvis sniedza prezentāciju par amatpersonu kukuļošanas un tās atklāšanas jautājumiem. 2016.gada 10.maijā un atkārtoti 2016.gada 15.jūlijā LZRA Izglītības centrā notika pasniedzējas zvērinātas revidentes Armines Movsisjanas vadītais seminārs "Kukuļdošanas apzināšana revīzijas un lietpratēja vai uzticības uzdevuma izpildes laikā". Semināra laikā klātesošie tika iepazīstināti ar LZRA izstrādāto dokumentu "Kārtība, kādā zvērinātie revidenti un zvērinātu revidentu komercsabiedrības veic Kukuļdošanas apzināšanu revīzijas un lietpratēja vai uzticības uzdevumu izpildes laikā un nepieciešamības gadījumā ziņo Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam", kas ir piemērojama finanšu pārskatu revīzijās no 2016.gada. Tika apskatīta kārtības piemērošanas jautājumi un kukuļdošanas praktiskie piemēri. 2017.gada 13. janvārī notika seminārs par Noziedzīgi iegūtu naudas līdzekļu legalizāciju, korupciju, aizdomīgiem darījumiem un krāpšanu revīzijas procesa kontekstā, kuru apmeklēja 86 zvērināti revidenti. 2015. gada 2. decembrī LZRA valde apstiprināja kārtību, kurā ir iekļauts pasākumu kopums, kas jāveic zvērinātiem revidentiem un zvērinātu revidentu komercsabiedrībām, lai revīzijas un lietpratēja vai uzticības uzdevumu izpildes laikā apzinātu kukuļdošanu un, ja nepieciešams, ziņotu KNAB. Minētā kārtība ir pieejama zvērinātiem revidentiem un sabiedrībai kopumā LZRA mājaslapā (http://www.lzra.lv/ziņas-k2/item/12-lzra-izstrādātās-metodikas.html). Kārtība pieejama latviešu un angļu valodā."	FM, KNAB, LZRA	2017.gada 30.jūnijs

		KNAB arī 2017.gadā plāno turpināt zvērinātu revidentu apmācības. 2017.gada jūnijā LZRA izveidoja iekšēju ekspertu darba grupu, kuras uzdevums ir pārskatīt LZRA Revīzijas pakalpojumu kvalitātes kontroles nolikumu, kā arī Zvērinātu revidentu prakses darbības kvalitātes pārbaude anketas un tās saskaņot ar Revīzijas pakalpojumu likuma jaunajām prasībām. Tiek plānots, ka LZRA zvērinātu revidentu prakses darbības kvalitātes pārbaudes anketās tiks iestrādāta prasība LZRA kvalitātes kontrolieriem pārbaudīt, vai zvērināts revidents, veicot klienta finanšu pārskata revīziju, ir apzinājis kukuļošanas risku un, vai par to ir ziņojis Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam. Plānots, ka jaunās pārbaudes anketas LZRA kvalitātes kontrolieri piemēros jau nākamā gada kvalitātes kontroles pārbaudēs. 2017.gada 10.augusta LZRA kopsapulcē KNAB pārstāvis sniegs prezentāciju par amatpersonu kukuļošanas un korupcijas atklāšanas jautājumiem.		
17.	(d) veic efektīvus pasākumus, mudinot uzņēmumus, kas saņem ziņojumus no ārējā revidenta par aizdomīgiem ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumiem, aktīvi un efektīvi reaģēt uz šādiem ziņojumiem (2009.gada Rekomendācija III(iv) un X B(iv));	Finanšu ministrijas mājaslapā ir publicēta informācija par OECD Konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos ieviešanā Latvijā. http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/gramatvedibas_un_revizijas_politika/gramatvedibas_politika/arvalstu_amatpersonu_kukulosanas_apkarosana/ 2017.gada 1.janvārī stājās spēkā likums "Grozījumi Finanšu instrument tirgus likumā" (turpmāk – grozījumi likumā). Ar šiem grozījumiem likumā ir būtiski stiprināta revīzijas komiteju loma kapitālsabiedrībās, kuru pārvedami vērstpapīri ir iekļauti dalībvalsts regulētajā tirgū. Ar grozījumiem likumā ir noteikta revīzijas komitejai prasība arī uzraudzīt kapitālsabiedrības gada pārskata konsolidētā gada pārskata likumā noteiktās revīzijas (pārbaudes) norisi, kā arī pienākums ziņot kapitālsabiedrības padomei, bet, ja kapitālsabiedrībai nav padomes, – tās akcionāru (dalībnieku) sapulcei, par trūkumiem un atklājumiem, kas konstatēti kapitālsabiedrības gada pārskata un konsolidētā gada pārskata revīzijā (pārbaudē. Savukārt, kapitālsabiedrības padomei vai kapitālsabiedrības akcionāru (dalībnieku) sapulcei ir pienākums izvērtēt šo revīzijas komitejas sniegto informāciju kā krietnam un rūpīgam saimniekam un pieņemt lēmumu par turpmāko rīcību. Savukārt 2017.gada 1.janvārī stājās spēkā likums "Grozījumi likumā "Par zvērinātiem revidentiem"", kas noteic, ka pienākumu visām sabiedriskas	KNAB, FM	Izpildīts

		nozīmes struktūrām izveidot revīzijas komitejas, paredzot, ka revīzijas komitejas izveidošanas, tās darbības, uzdevumu un uzraudzības tiesiskos pamatus nosaka Finanšu instrument tirgus likums. Līdz ar to ir būtiski paplašināts to komersantu loks, kuriem ir pienākums izveidot revīzijas komiteju vai tai līdzvērtīgu struktūru.		
18.	(e) veic grozījumus tiesību aktos, nosakot pienākumu ārējiem revidentiem ziņot kompetentām institūcijām par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu pēc iespējas ātrāk; un arī veikt turpmākos grozījumus tiesību aktos, precizējot, ka tiesas, prokurori un izmeklētāji drīkst pieprasīt revidentam sniegt informāciju izmantošanai, kad tiek izmeklēta ārvalstu amatpersonu kukuļošana (2009.gada Rekomendācija III(iv) un X B(v)).	2016.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi likumā "Par zvērinātiem revidentiem" 33. panta 3.2 daļā, saskaņā ar kuriem zvērinātam revidentam ir pienākums likumā noteiktajos gadījumos ziņot ne tikai klienta vadībai, bet arī Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam, par faktiem, kuri atklāti revīzijas pakalpojuma, lietpratēja vai uzticības uzdevuma sniegšanas laikā un varētu būt saistīti ar materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu došanu valsts amatpersonai kukuļa veidā vai ar starpniecību šādu materiālu vērtību, mantiska vai citāda rakstura labumu nodošanā. 2015. gada 2. decembrī LZRA valde apstiprināja kārtību, kurā ir iekļauts pasākumu kopums, kas jāveic zvērinātiem revidentiem un zvērinātu revidentu komercsabiedrībām, lai revīzijas un lietpratēja vai uzticības uzdevumu izpildes laikā apzinātu kukuļdošanu un, ja nepieciešams, ziņotu KNAB. Minētā kārtība ir pieejama zvērinātiem revidentiem un sabiedrībai kopumā LZRA mājaslapā (http://www.lzra.lv/ziņas-k2/item/12-lzra-izstrādātās-metodikas.html). Kārtība pieejama latviešu un angļu valodā. Saskaņā ar šo kārtību zvērinātam revidentam ir pienākums izvērtēt, vai klients varētu būt iesaistīts pretlikumīgās darbībās un vai tajā ir ieviesti atbilstoši procesi un kontroles kukuļošanas un apšaubāmu maksājumu veikšanas riska vadībai. 2017.gada 1.janvārī stājās spēkā jauni grozījumi likumā "Par zvērinātiem revidentiem" (ar grozījumiem likumā ir mainīt likuma nosaukums - Revīzijas pakalpojumu likums), kas noteic, ka par zvērināta revidenta profesionālo darbību, kura izpaužas kā revīzijas pakalpojums, nav uzskatāma zvērināta revidenta nelikumīga darbība klienta interesēs, kā arī viņa darbība klienta nelikumīga nodarījuma veicināšanai. Ar minētajiem grozījumiem likumā ir paredzēts regulējums, kas noteic, ka uz zvērinātu revidentu neattieksies "kriminālprocesuālā imunitāte", kas noteikta Revīzijas pakalpojumu likuma 25.panta otrajā daļā gadījumā, kad zvērināts revidents ir veicis nelikumīgu darbību klienta interesēs, sniedzos profesionālos pakalpojumus, kā arī kad zvērināta revidenta darbība ir veicinājusi klienta nelikumīga nodarījuma	FM	Izpildīts

		izdarīšanu. Šajā gadījumā zvērināta revidenta "krimināl procesuālā imunitāte" nedarbojas un tiesai, prokuroriem un izmeklētājiem ir tiesības pieprasīt zvērinātam revidentam sniegt informāciju izmantošanai, kā arī viņu nopratināt. Turklāt Revīzijas pakalpojumu likuma 38.1 panta pirmā daļa jau pašlaik paredz, ka zvērināts revidents normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir arī krimināltiesiski atbildīgs.		
19.	**8. Attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju WGB rekomendē, lai Latvija:** (a) veic izmaiņas NILLTFNL, nodrošinot, ka visas politiski nozīmīgas personas (PNP) kategorijas ir iekļautas (Konvencijas 7.pants; 2009.gada Rekomendācija III(ii));	2016.gada 29.februārī grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā stājas spēkā		Izpildīts
20.	(b) pieprasa visiem komersantiem, kuru akcijas ir iekļautas regulētā tirgū (turpmāk – likuma subjekts), veic padziļināto izpēti un citus papildus pasākumus pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, izvērtējot nerezidentus, kas rada noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskus (Konvencijas 7.pants; 2009.gada Rekomendācija II.);	FKTK ir izstrādājusi un 2015.gada 23.decembrī pieņēmusi normatīvos noteikumus Nr.234 "Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm", kas nosaka noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riska paaugstinošus segmentus un faktorus (t.sk. korupciju un nerezidentu apkalpošanas biznesu kā riska paaugstinošus faktorus), kā arī nosaka par pienākumu iestādēm ieviest riska skaitliskās novērtējuma sistēmas. Bankas ir uzsākušas minēto noteikumu praktisku ieviešanu klientu un to darījumu NILLTF riska uzraudzībā, tai skaitā veidojot nepieciešamo informācijas tehnoloģiju nodrošinājumu un veicot klientu bāzes pārklasifikāciju (ieviešana līdz 2016.gada septembrim). FKTK ir izstrādājusi un 2015. gada 23. decembrī apstiprinājusi kredītiestādēm šādus ieteikumus (vadlīnijas): 1. Ieteikumi kredītiestādēm un ārvalstu banku filiālēm noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska pārvaldības personāla resursu nodrošināšanai; 2. Ieteikumi kredītiestādēm sadarbībai ar trešajām personām potenciālo kredītiestādes klientu identifikācijas prasību nodrošināšanai; 3. Ieteikumi kredītiestādēm un ārvalstu banku filiālēm noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska pārvaldības resursu	FKTK	2016.gada 31.decembris

		informācijas tehnoloģiju nodrošinājumam. Saskaņā ar grozījumiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā, kas paplašina politiski nozīmīgo personu definīciju, FKTK ir izstrādājusi un apstiprinājusi "Ieteikumus kredītiestādēm un finanšu iestādēm politiski nozīmīgu personu, to ģimenes locekļu un ar tām cieši saistītu personu noskaidrošanai, izpētei un darījumu uzraudzībai". Bankas ir uzsākušas savu iekšējo normatīvu papildināšanu, kā arī veic virkni pasākumu, lai jaunās prasības PNP paplašinātās definīcijas sakarā attiecinātu uz esošajiem un jaunajiem klientiem. Visi 3 augstāk minētie noteikumi līdz 2016. gada beigām tiks pārstrādāti par noteikumiem un būs obligāti izpildei. Vienlaikus FKTK 2015. gada decembrī izstrādāja Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska pārvaldīšanas normatīvo noteikumu projektu, kas nosaka minimālās prasībās attiecībā uz NILLTF riska pārvaldīšanu, tai skaitā kvantitatīvo un kvalitatīvo riska ekspozīcijas raksturlielumu iekļaušanu ik ceturkšņa atskaitēs un riska stresa testēšanas prasības. Noteikumu projekts ir apstiprināts FKTK padomē 2016. gada janvārī. No 2016. gada 15. jūlija bankas ir uzsākušas regulāru ik ceturkšņa atskaišu sniegšanu FKTK par to NILLTF riska ekspozīcijas raksturlielumiem. Stresa testu rezultāti par 2016. gada 1. pusgadu bankām ar paaugstinātu nerezidentu klientu koncentrāciju ir iesniegti Komisijai.		
21.	(c) uzlabo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas atklāšanu *(i) nodrošinot, ka FIU ir pietiekami resursi, lai analizētu visus aizdomīgu darījumu ziņojumus (ADZ) un neparastu darījumu ziņojumus (NDZ) un pārsūtītu ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanu saistīto informāciju KNAB, un* *(ii) nodrošinot papildu vadlīnijas, tipoloģiju un apmācību komersantiem, kuru akcijas ir*	1. Apstiprināt MK grozījumus 2008.gada 22.decembra Ministru kabineta noteikumos Nr. 1071 „Par neparasta darījumu pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem" par kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem un aizdomīgiem darījumiem, izveidojot speciālu pazīmi ziņošanai par masu informācijas līdzekļos izskanējušām ziņām par iespējamām koruptīvām darbībām un ar to saistīto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. 2.KD izstrādās jaunu Ministru kabineta noteikumu projektu, kas aizstās2008.gada 22.decembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 1071 „Par neparasta darījumu pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem" , pārveidojot līdzšinējo ziņošanas sistēmu, lai tādējādi palielinātu tās efektivitāti, kā arī pārskatot ziņošanas	KD, FM	1. izpildīts 2. 2017.gada 31oktobris

	iekļautas regulētā tirgū, īpaši pievēršoties ziņošanai par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju saistībā ar korupciju un ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, it īpaši - noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, ko veic banku klienti nerezidenti (Konvencijas 7.pants; 2009.gada Rekomendācija III(i));	kritērijus visiem likuma subjektiem. Minēto grozījumu projektu plānots iesniegt apstiprināšanai Ministru kabinetā līdz 2017.gada oktobra beigām. Izpilde: 2016.gada 6.decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 765 "Grozījumi Ministru kabineta 2008. gada 22. decembra noteikumos Nr. 1071 "Noteikumi par neparasta darījuma pazīmju sarakstu un kārtību, kādā sniedzami ziņojumi par neparastiem vai aizdomīgiem darījumiem"", kas izveido speciālu pazīmi ziņošanai par masu informācijas līdzekļos izskanējušām ziņām par iespējamām koruptīvām darbībām un ar to saistīto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.		
22.	(d) veic pasākumus, nodrošinot atbilstību NILLTFNL *(i) palielinot FKTK resursus;* *(ii) nodrošinot, ka komersantu, kuru akcijas ir iekļautas regulētā tirgū, pārbaudes, ieskaitot to pārstāvniecībās, biežums atbilst riskam, ko var radīt konkrētā juridiskā persona, palīdzot legalizēt vai veicinot noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju;* *(iii) piešķirot lielāku prioritāti to banku pārbaudēm, kas specializējas nerezidentu depozītos;* *(iv) izpētot, kāpēc FKTK un/vai ziņojošie subjekti nespēja atklāt tos gadījumus, par kuriem tika ziņots plašsaziņas līdzekļos un attiecīgi veikt nepieciešamos pasākumus; un* *(v) uzsākot procesu pret*	(i) FKTK amatu vietu skaits Finanšu integritātes daļā (FID), kas strādā specifiski ar NILLTFN jautājumiem, 2016. gada sākumā ir palielināts no 5 amata vietām līdz 15 amata vietām. FKTK ir restrukturizējusi Finanšu integritātes daļu, izveidojot uz tā bāzes Atbilstības kontroles departamentu ar 5 atsevišķām nodaļām, kas nodrošinās NILLTFN atbilstības uzraudzību kredītiestādēm un nebanku finanšu iestādēm, veiks nerezidentu banku klientu darījumu regulāru monitoringu, vērtēs banku NILLTFN normatīvo bāzi un sankciju atbilstošu pielietojumu, kā arī nodrošinās Latvijas NILLTFN normatīvās bāzes savlaicīgu aktualizāciju. FKTK pamatā ir pabeigusi departamenta personāla komplektāciju, kā rezultātā uz 2016.gada 15. jūliju departamentā strādā 15 darbinieki, bet no 2016. gada 7 augusta darbinieku skaits būs 17. 2017. gadā departamentā plānots pieņemt vēl 3 darbiniekus. (ii) Lai palielinātu FKTK veikto pārbaužu kapacitāti bankās, kuru pamatdarbība ir orientēta uz nerezidentu apkalpošanu, 2016. gadā pēc FKTK noteiktām prasībām un kārtības tiek veiktas nerezidentu banku darbības pārbaudes NILLTF jomā, ko veic neatkarīgas ASV konsultāciju kompānijas ar pieredzi banku darbības atbilstības NILLTF jomā izvērtēšanā. FKTK ir noslēgusi līgumu ar ASV konsultāciju kompāniju, kas pēc FKTK noteiktām prasībām izstrādāja metodoloģiju (kārtību un apmēru), pēc kādas būs jāveic atbilstības NILLTFNL prasībām pārbaudes bankās. ASV konsultāciju kompānijas veic neatkarīgo pārbaudi 2 posmos. Pirmā posma ietvaros 7 banku	FKTK, FM	(i) izpildīts (ii) 2016.gada 31.decembris (iii) 2016.gada 1.septembris (iv) izpildīts (v) izpildīts

	attiecīgām fiziskām un juridiskām personām, kad atklāts, ka iepriekšminētās pārkāpušas NILLTFNL (Konvencijas 7.pants; 2009.gada Rekomendācija II);	pārbaužu rezultāti tiks iesniegti 2016.gada augusta sākumā, bet atlikušo 6 nerezidentu banku pārbaužu rezultāti tiks iesniegti 2016.gada septembra sākumā. Pārbaudē konstatēto trūkumu un nepilnību novēršana tiks veikta līdz 2016.gada novembrim, bet attiecībā uz nepieciešamajiem uzlabojumiem IT nodrošinājumā – ar pagarinājumu līdz 2016.gada beigām, bet atsevišķos gadījumos pie liela apjoma projektiem – līdz 2017. gada vidum. FKTK Atbilstības kontroles departaments uzraudzīs visu neatkarīgajai pārbaudei pakļauto banku trūkumu novēršanas plānu izpildes gaitu. 2016.gada 21.-22.martā Pasaules Banka organizēja apmācību semināru FKTK darbiniekiem NILLTF jomā. (iii) FKTK Atbilstības kontroles departaments ir izstrādājis NILLTFN atbilstības uzraudzības stratēģijas jaunos principus un atbilstoši tiem veic nepieciešamās izmaiņas Komisijas iekšējos normatīvos, kā arī veido NILLTFN atbilstības uzraudzības procesam nepieciešamo IT nodrošinājumu. Plānots, ka iekšējie normatīvie akti, kas precizēs kārtību, kādā tiek veikta banku uzraudzība, ņemot vērā to risku līmeni tiks izstrādāti un pieņemti līdz 2016.gada 1.septembris. (iv) FKTK, ņemot vērā OECD rekomendācijas un pēdējos gados ierosinātās administratīvās lietas, pamatojoties uz masu medijos minētās informācijas izpēti, turpinās pievērst uzmanību visiem gadījumiem, kas parādās masu medijos saistībā ar Latvijas finanšu iestāžu iespējamo iesaisti noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā un FKTK veiks mērķa pārbaudes saistībā ar masu medijos minētajiem faktiem. FKTK, pamatojoties uz Kroll pētījumā minēto informāciju, ir veikusi pārbaudi AS "Privatbank" un, ņemot vērā konstatētos pārkāpumus, ir piemērotas šādas sankcijas un korektīvie pasākumi: 1) 2015.gada 25.novembrī – atstādināta bankas valde; 2) 2015.gada 11.decembrī – bankai piemērots maksimālais iespējamais naudas sods (2 016 830 euro), noteikts pienākums pilnveidot iekšējās kontroles sistēmu, veikt neatkarīgu auditu, veikt klientu bāzes revīziju. 3) 2015.gada 14.decembrī – piemēroti naudas sodi atbildīgajām fiziskajām personām (bankas valdes locekļiem šādos apmēros 96 449 euro, 25 869 euro, 15 411 euro, 7 607 euro).		

		FKTK, veicot atkārtotas pārbaudes Trasta komercbankā, ir konstatējusi atkārtotus un ilgstošus NILLTFN prasību pārkāpumus un būtiskus trūkumus iekšējās kontroles sistēmā, kas nav ilgstoši novērsti. Saistībā ar Trasta komercbankas iesaisti Moldincom bankas lietā, kuras ietvaros tika konstatēta arī bankas valdes iesaiste aizdomīgo darījumos, Eiropas Centrālā banka pēc FKTK ieteikuma lēma par TKB licences atsaukšanu 2016.gada 4.martā. FKTK veicot pārbaudes Baltic International Bank, saistībā ar finanšu līdzekļu izkrāpšanu no Ukrainas Delta Bankas, izmantojot FOREX darījumu shēmu, ir konstatējusi NILLTFN prasību pārkāpumus un būtiskus trūkumus iekšējās kontroles sistēmā, kā arī valdes priekšsēdētājas iesaisti aizdomīgos darījumos, par ko amatpersonai ir piemērots naudas sods 25 000 euro apmērā, bet bankai ir piemērots sods 1,1 milj. euro apmērā. Par trūkumiem banku NILLTFN iekšējās kontroles sistēmas darbībā, kā rezultātā bankas ir tikušas iesaistītas liela apjoma noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmās (tai skaitā Kroll ziņojumā minētajās), ir sodītas vēl divas Latvijas komercbankas – AB.LV (3,2 miljoni EUR) un Latvijas Pasta banka (0,305 miljoni EUR). (v) par pēdējām piemērotajām sankcijām saistībā ar publiski izskanējušo informāciju skatīt (iv) punktu. 2016.gada 20.jūnijā stājās spēkā grozījumi Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likumā un grozījumi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likumā, 2016.gada 26.maijā Saeima 3.lasījumā apstiprināja likumprojektu Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas likumā, un 2016.gada 2.jūnijā Saeima 3.lasījumā apstiprināja likumprojektu Grozījumi Kredītiestāžu likumā". Likumprojekti paredz šādus uzlabojumus: 1. paaugstināt administratīvās sankcijas kredītiestādēm par darbībām, kuru rezultātā ir pārkāptas normatīvo aktu prasības attiecībā uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu vai normatīvo aktu prasības attiecībā uz starptautiskajām vai nacionālajām sankcijām, kas nosaka finanšu ierobežojumus. 2. noteikt profesionālās kvalifikācijas atbilstības prasības personām, kas kredītiestādē vai licencētā maksājumu vai elektroniskās naudas iestādē ir atbildīgas par Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasību izpildi. 3. noteikt FKTK tiesības izdot administratīvo aktu, ar kuru tā uzliktu par pienākumu finanšu un kapitāla tirgus dalībniekam veikt savas darbības		

		neatkarīgu pārbaudi. 4. noteikt pienākumu kredītiestādēm, maksājumu iestādēm, elektroniskās naudas iestādēm izstrādāt personas un valdes locekļa, kas atbildīgs par šā likuma prasību ievērošanu, piemērotības novērtēšanas politiku un dokumentēt atbildīgās personas novērtējumu, kā arī procedūrās skaidri norādīt atbildīgo personu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā pilnvaru un pienākumu sadali un kārtību, kādā tiek nodrošināta atbildīgo personu darbības uzraudzība. 5. noteikt FKTK tiesības izdot normatīvos noteikumus par informācijas sniegšanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas uzraudzības un kontroles īstenošanai.		
23.	(e) veic neatliekamus pasākumus, lai veicinātu saukšanu pie atbildības par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju (Konvencijas 7.pants; 2009.gada Rekomendācija III(ii)).	Papildu plānotajiem pasākumiem ir veikti būtiski grozījumi NILLTFNL un Krimināllikumā, kas stājās spēkā 2017.gada 1.augustā, kas ir vērsti uz to, lai atvieglotu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas izmeklēšanu un saukšanu pie atbildības. 1. 2015.gada 7.decembrī ĢP Darbības analīzes un vadības departamenta Starptautiskās sadarbības nodaļas virsprokurore izdeva rīkojumu, kurā noteikts, ka prokuratūrā, pieņemot lēmumu par ārvalsts tiesiskās palīdzības lūguma izpildes pieļaujamību, gadījumos, ja lūgumā ir minēti koruptīvi noziedzīgi nodarījumi, par lūguma izpildes iestādi jānosaka KNAB, neatkarīgi no lūgumā minētajiem saistītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Tādā veidā tiks nodrošināts, ka KNAB saņem izpildei šos tiesiskās palīdzības lūgumus un gadījumā, ja tie satur informāciju par ārvalstu amatpersonas kukuļošanas gadījumiem un ar to saistītiem naudas atmazgāšanas gadījumiem, var efektīvi reaģēt uz aizdomām. 2016.gada 5.janvārī ĢP Krimināltiesiskā departamenta virsprokurors izdeva rīkojumu par īpaši aktuālu kriminālllietu kategorijām, ar kuru prokuratūrā 2016.gada 1.pusgadā arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana tiek atzīta par īpaši aktuālu kriminālllietu. Atzīt noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas izmeklēšanu par īpaši aktuālu kriminālllietu prokuratūrā 2016.gada 2.pusgadā.	ĢP	2016.gada 31.decembris

		2. 2016.gada 13.janvārī KNAB telpās notika Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta vadītās apmācības KNAB amatpersonām par tiesiskā regulējuma aktualitātēm saistībā ar legalizācijas novēršanu, informācijas apmaiņas un sadarbības iespēju pilnveidošanas iespējām. 2016.gada aprīlī tika uzsākta projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide labāka regulējuma izstrādē korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" īstenošana, kura ietvaros plānoti vairāki apmācību moduļi kontrolējošo un uzraugošo institūciju darbiniekiem, tajā skaitā apmācības KNAB izmeklētājiem par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumu izmeklēšanu un pierādīšanu. Projekta ietvaros plānoto aktivitāšu īstenošana nostiprinās KNAB izmeklētāju un arī citu tiesībsargājošo institūciju izmeklētāju izpratni un zināšanas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un kukuļošanas nodarījumu kopības konstatēšanu.	KNAB	2017.gada 1.oktobris
		3. Metodiskā materiāla izstrāde VP Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldē, lai palīdzētu izprast gan darbu ar kriminālprocesu par noziedzīgi iegūtu mantu, ar KD materiāliem un kriminālprocesiem, kuri uzsākti par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu. <u>Izpilde:</u> VP Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes darbinieki izstrādāja iepriekš norādīto metodisko materiālu prezentācijas veidā, un tās mērķis ir sniegt VP amatpersonām skaidrojumu par jautājumiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas (NILL) jomā, kā arī metodisko atbalstu šo kriminālprocesu pirmstiesas izmeklēšanā un NILL atpazīšanā. Tiek analizēta NILL atgūšana un konfiskācija. Prezentācija ietver sevī informāciju par aktuālo normatīvo regulējumu, procesuālo, t.sk. izmeklēšanas darbību taktiku un secību, praktiskām rekomendācijām šo noziedzīgu nodarījumu efektīvākai pirmstiesas izmeklēšanai, kā arī Kontroles dienesta ziņojumu, kas nosūtīti kompetentām izmeklēšanas iestādēm par aizdomīgiem darījumiem, kas saistīti ar iespējamu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu (NILL), pārbaudi, kā arī satur ENAP darbinieku	VP	3.Pastāvīgi 4.2016.gada 1.oktobris 5.Pastāvīgi

		kontaktinformāciju. Veicot apmācību klātienē, tiek izdiskutēti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu saistīti problēmjautājumi, auditorija tiek iepazīstināta ar doktrinārām atziņām par tēmu, kā arī tiek sniegtas praktiskā rakstura rekomendācijas, ņemot vērā nodaļas darbinieku uzkrāto pieredzi. 4. ARO praktisks pielietojums (arvien aktīvāka ARO iesaiste VP Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes un citu VP Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes struktūrvienību lietvedībā esošajos kriminālprocesos). Izpilde: Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienesta izveide un pakāpeniska tā stiprināšana ir paredzēta ar Ministru kabineta 2016. gada 6. aprīļa rīkojumu Nr. 248 "Valsts policijas attīstības koncepcijā", kā arī Ministru kabineta 2014. gada 5. jūnija rīkojumu Nr.276 "Par Organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas plānu 2014.–2016. gadam", paredzot divu gadu periodā izveidot noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienestu 10 amatpersonu sastāvā. Ņemot vērā, ka finansējums pirmo piecu amatpersonu nodrošināšanai piešķirts ar 2017. gadu, ar 2016. gada 31. decembri Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Kriminālizlūkošanas vadības pārvaldes 2.nodaļas (Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves un informācijas analīzes nodaļa) ietvaros izveidots noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienests. Jaunizveidotās Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves un informācijas analīzes nodaļas pamatuzdevumi iedalāmi divos būtiskākajos virzienos (funkcijās) – noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienesta izveidošana un darbības nodrošināšana un kriminālizlūkošanas modeļa attīstība, t.sk. Nacionālā kriminālizlūkošanas modeļa darbības nodrošināšana. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienesta funkcijas nodrošināšanai nodaļā izveidotas piecas štata vietas. Nodaļa savu darbu uzsāka ar Eiropas Savienības Padomes Lēmumu 2007/845/TI (2007. gada 6. decembris) attiecībā uz sadarbību starp dalībvalstu līdzekļu atguves dienestiem noziedzīgi iegūtu līdzekļu vai citu īpašumu meklēšanas un identificēšanas jomā noteikto starptautiskās sadarbības funkcijas nodrošināšanu (līdz šim šo funkciju pildīja Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvalde). Atbilstoši dalībvalsts lūguma saturam veikti pasākumi pārbaudāmo personu nekustamā un kustamā īpašuma, uzņēmumu un bezskaidras naudas līdzekļu identificēšanai. Tāpat sniegts		

		atbalsts dalībvalstu operatīvās darbības un izmeklēšanas nodrošināšanai policijas sadarbības instrumentu ietvaros – ES Padomes Pamatlēmums 2006/960/TI (2006. gada 18. decembris) par Eiropas Savienības dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu informācijas un izlūkdatu apmaiņas vienkāršošanu. Nodaļa 2017. gada 1.pusgadā ir sniegusi informāciju un nodrošinājusi sadarbību 34 (+12) ārvalstu lietās. Nodaļa ir uzsākusi arī Valsts policijas struktūrvienību izmeklētāju un operatīvo darbinieku konsultēšanu par nacionālajām un starptautiskajām iespējām noziedzīgi iegūtu līdzekļu identificēšanā, kā arī veicamajiem pasākumiem noziedzīgi iegūtas mantas apzināšanai. T.sk. nodaļa ir uzsākusi Valsts policijas struktūrvienību pieprasījumu apstrādi un nodošanu izpildei citu dalībvalstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu atguves dienestiem, kā arī sniedz atbalstu nacionālajās izmeklēšanās. Nodaļa 1.pusgadā ir sniegusi atbalstu 7 (+7) nacionālajās izmeklēšanās. 5.Aktivizēt VP darbu, nosūtot pēc Krimināllikuma 195.panta uzsākto kriminālprocesu citām valstīm vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 743. un 744.pantiem ar ĢP starpniecību, to pievienošanai kriminālprocesiem par predikatīvajiem noziegumiem, kuros ir veiktas visas nepieciešamas izmeklēšanas darbības un ir pieņemti lēmumi par personas atzīšanu par aizdomās turēto. (ENAP 2015.gadā nosūtīja 14 tādus kriminālprocesus, 2014.gadā – 8 un 2013.gadā – 4 kriminālprocesus, tostarp uz Franciju, Kazahstanu, Beļģiju, Spāniju, Ukrainu, Baltkrieviju, Krievijas Federāciju u.c.). Izpilde: 2016.gadā pēc KL 195.panta Valsts policijā uzsākti 95 (83,3% no valstī uzsāktajiem) kriminālprocesi par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, kas ir par 118 kriminālprocesiem mazāk, nekā 2015.gadā. Tajā skaitā Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldē (ENAP) bija uzsākti 32 kriminālprocesi (par 14 kriminālprocesiem vairāk nekā iepriekšējā gadā). 2017.gadā uz 14.martu Valsts policijā par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju uzsākti 17 kriminālprocesi (t.sk. ENAP 15). Statistikas dati, nosūtot pēc Krimināllikuma 195.panta uzsāktos kriminālprocesus citām valstīm, vadoties pēc Kriminālprocesa likuma 743. un 744. pantam ar ĢP starpniecību, to pievienošanai kriminālprocesiem par predikatīvajiem noziegumiem, kuros ir veiktas visas nepieciešamas		

		izmeklēšanas darbības un ir pieņemti lēmumi par personas atzīšanu par aizdomās turēto: - 2016. gadā - ENAP nosūtīja 18 kriminālprocesus (uz Lietuvu, Igauniju, Poliju, Vāciju, Ukrainu, Krievijas Federāciju u.c.); - 2017. gada 1.pusgadā - ENAP nosūtīja 5 kriminālprocesus (Lietuva, Krievijas Federācija, Slovākija). • Valsts policija cīņā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju turpina aktīvi sadarboties ar Kontroles dienestu, FKTK un prokuratūru. Lai turpmāk varētu veikt gan kvalitatīvāku izmeklēšanu, gan situācijas izvērtēšanu, 2017.gadā ir ieviesta prakse visus Kontroles dienesta materiālus izskatīt tikai ENAP. Tika ieviesta prakse reize mēnesī organizēt tikšanos ar Kontroles dienesta, prokuratūras, Valsts policijas ENAP 1.nodaļas un VID dalību, kur tiek apspriesti visi aktuālie sadarbības jautājumi. Tā rezultātā jau šobrīd ir kopīgi secināts, ka turpmāk Kontroles dienests nesūtīs izskatīšanai materiālus par nenozīmīgām naudas summām, piemēram 5 EUR un turpmāk materiālus, kuros var nepieņemt procesuālo lēmumu, nelūgs izmeklēšanas iestādes lemt jautājumu par kriminālprocesa uzsākšanu, kas ļaus izmeklētājiem netērēt darba resursus procesuālā lēmuma pieņemšanai par nenozīmīgiem gadījumiem un tikai pieņemt tos kā uzkrāšanas informāciju analītiskajam darbam. Savukārt ENAP ar 2016.gada 31.decembri tika stiprināta 1.nodaļā (cīņa ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un noziegumiem finanšu sistēmas jomā) samazinot zemākā amata (inspektoru un jaunāko inspektoru) štata vietu skaitu un palielinot augstāka amata (galvenie, vecākie inspektori un nodaļas priekšnieka vietnieks) skaitu, kas ļauj piesaistīt darbam kvalificētus speciālistus, kā arī atbrīvot Valsts policijas reģionālajās struktūrvienības atbrīvot no sloga. 2017.gadā ENAP 1.nodaļā pārgāja strādāt vairāki pieredzējuši izmeklētāji, divi no kuriem, ar viņu lietvedībā 47 esošajiem kriminālprocesiem par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Tā pat nodaļā uzsāka darbu pieredzējis analītiķis. • 2016.gadā ENAP tika saņemti 204 Kontroles dienesta materiāli ar ziņojumiem par aizdomīgajiem darījumiem, kas ir par 121 materiālu mazāk, nekā 2015.gadā, kad bija saņemti 325 materiāli. Lielākā daļa 2016.gadā saņemto Kontroles dienesta materiālu, t.i. 135 (par 140 materiāliem mazāk, nekā 2015.gadā) - 66% no kopējā saņemto materiālu skaita, tika pārsūtīti izskatīšanai Valsts policijas reģionālajām		

		struktūrvienībām, jo Valsts policijas vadības līmenī izlemts, ka ENAP izskata Kontroles dienesta materiālus par summām virs 300 000 EUR. 2016.gadā no 69 materiāliem, kuri palika ENAP lietvedībā 8 gadījumos tika pieņemti lēmumi par atteikšanos uzsākt KP, 26 gadījumos uzsākti kriminālprocesi (pēc KL 195.panta – 21), pēc KL 177.panta – 5 kriminālprocesi, 24 pievienoti lietvedībā esošajiem kriminālprocesiem, 1 ziņojums pievienots atteikuma materiālam, pārējie materiāli 2016.gada beigās vēl tika izskatīti. Lielākā KD materiālu daļa (85%) bija pārsūta uz VP RRP. 2017.gadā līdz 14.martam ENAP saņēma izskatīšanai 25 ziņojumus par aizdomīgiem darījumiem. Saistība ar 8 no tiem uzsākti kriminālprocesi par noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju, saistībā ar 5 pieņemti lēmumi par attiekšanos uzsākt kriminālprocesu. Daži materiāli pievienoti jau lietvedībā esošajiem kriminālprocesiem un pārējos vēl notiek resoriskā pārbaude. • 2016.gadā ENAP un citu VP struktūrvienību darbības rezultātā atzīti par noziedzīgi iegūtajiem 58 172 527, 35 EUR, t.sk.: - aizmeklēšanas tiesneša lēmumu nolemts ieskait Valsts budžetā 47 540 363, 74 EUR (t.sk. ENAP 47 358 456,09 EUR, citas VP struktūrvienības – 181 907,65 EUR); - ar izmeklētāja var izmeklēšanas tiesneša lēmumu nolemts atgriezt likumīgiem valdītājiem 10 632 163,61 EUR (t.sk. ENAP 10 627 630, citas VP struktūrvienības - 4 533,0 EUR). ENAP uzlikts arests mantai: (t.i., naudas līdzekļiem, nekustamiem īpašumiem un automašīnām) 23 719 534 EUR vērtībā. • 5. Latvijā (ENAP) uzsāktu kriminālprocesu (pēc KL 195.panta) nodošana ārvalstīm turpinās. 2016.gadā ENAP nodeva ārvalstīm 18 kriminālprocesus. Savukārt līdz 2017.gada 14.martam ārvalstīm nodots 1 kriminālprocess un 2 izbeigti. Saistībā ar 2 izbeigtiem kriminālprocesiem nodota izvērtēšanai spontānā informācija Krievijas Federācijai. Tāpat Valsts policijas amatpersonas aktīvi iesaistās nacionālā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējuma (NRA ziņojums) sagatavošanā , to starp ENAP amatpersonas iekļautas Augsta līmeņa vadības darba grupas sastāvā, kura izveidota saskaņā ar Ministru kabineta 14.februārī apstiprināto rīkojumu "Par Nacionālo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu". Valsts policijas, t.sk. ENAP amatpersonas iesaistītas pasākumu plāna izstrādē un Moneyval 5.kārtas novērtējuma procesa koordinācijā.		

		6.VP nepieciešams pieslēgties *FIU.NET* Biroja izstrādātajai un jau kopš 2014.gada izmantojamai lietotnei *Ma3tch*, kas arī paātrinātu informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm. Tiks organizēta tikšanās VP, ĢP un KD amatpersonu vidū, lai vienotos par VP pieslēgšanu *Ma3tch*. Izpilde: Sadarbībā ar Tieslietu ministriju izstrādāti priekšlikumi grozījumiem "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanas" likuma 56. pantā, to papildinot ar jaunu 4.daļu, kas nosaka tiesību aizsardzības iestāžu tiesības pārbaudīt Kontroles dienesta rīcībā esošo informāciju ar Ma3tch sistēmas starpniecību. Izmaiņas likumā stāsies spēkā 2017. gada 1. augustā, pēc kā būs iespējams noslēgt sadarbības līgumu ar Kontroles dienestu.	VP, ĢP, KD	2017.gada 1.oktobris
		7. 2016.gada 23.novembrī Saeima pieņēma likumu "Kontu reģistra likums", ar kuru tika izveidots nacionāls centralizēts banku kontu reģistrs , kas iekļauj informāciju par fizisko un juridisko personu (rezidentu un nerezidentu) banku kontiem, lai efektivizētu kompetento iestāžu darbību, iegūstot operatīvi informāciju bez papildu pieprasījuma kredītiestādēm par klienta kontiem. Likums stājies spēkā ar 2017.gada 1.jūliju. Kontu reģistra informācijas apmaiņas process uzsāksies ar 2017.gada 1.septembri. Izpildes gaita: <u>FM:</u> Izstrādāts tehniskais risinājums, kas no 2017.gada 1.jūlija ļaus VID uzturēt kontu reģistru. Saskaņā ar likumu "Kontu reģistra likums", kas stājās spēkā ar 2017.gada 1.jūliju, kredītiestādēm, maksājumu pakalpojumu sniedzējiem un krājaizdevumu sabiedrībām ir jāsniedz informācija VID par noguldījuma vai maksājumu kontiem un kontu turētājiem. Atbilstoši Kontu reģistra likuma Pārejas noteikumu 6.punktam kredītiestāde, krājaizdevu sabiedrība vai maksājumu pakalpojumu sniedzējs šā likuma 5.panta trešajā daļā noteiktās ziņas par patieso labuma guvēju iekļaušanai reģistrā sāk sniegt nākamajā dienā pēc tam, kad stājas spēkā grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā, ar kuriem pārņemtas Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija direktīvas (ES) 2015/849 par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu	FM, VP	Izpildīts Saskaņā ar informāciju no VID pasākumu plāna NILLTF risku ierobežošanai par uzdevumu izpildi uz 15.07.2017. - OECD rekomendācijas pirmā daļa ar 01.07.2017. ir izpildīta: Sniegts atzinums par grozījumiem Ministru kabineta 2017.gada 28.marta noteikumos Nr.186 "Kārtība, kādā kredītiestāde, krājaizdevu sabiedrība un maksājumu pakalpojumu sniedzējs sniedz informāciju kontu reģistram un kontu reģistra informācijas lietotājs saņem kontu reģistra informāciju". VID ir nodrošināts tehniskais

		legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2005/60/EK un Komisijas direktīvu 2006/70/EK grozījumu priekšlikumā 2016/0208 (COD) noteiktās prasības. Ņemot vērā, ka NILLTFN likuma grozījumi vēl nav stājušies spēkā, informācija par patieso labuma guvēju VID vēl netiek saņemta. Papildus iepriekš minētajam, Ministru kabinets 2017.gada 13.jūnijā atbalstīja likumprojektu "Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā", kur likumprojektā ir iekļauta šāda norma "Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra rīcībā esošā informācija par patiesajiem labuma guvējiem tiešsaistes formā par maksu Ministru kabineta noteiktajā apmērā, izņemot gadījumu, ja Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbību regulējošos normatīvajos aktos nav noteikts citādi, ir tiesības saņemt: a) likuma subjektiem, izpildot Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma prasības par klienta identifikāciju un izpēti, b) uzraudzības un kontroles institūcijām, c) juridiskajai personai par tās patiesajiem labuma guvējiem, d) jebkurai fiziskajai vai juridiskajai personai, kas var pierādīt, ka tai ir likumīgās intereses." Likumprojektu "Grozījumi Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā" plānots izskatīt pirmajā lasījumā Saeimā šī gada jūlijā. VP: Kontu reģistra likums (https://likumi.lv/ta/id/287271-kontu-registra-likums) un Ministru kabineta 28.03.2017. noteikumi Nr. 186 „Kārtība, kādā kredītiestāde, krājaizdevu sabiedrība un maksājumu pakalpojumu sniedzējs sniedz informāciju kontu reģistram un kontu reģistra informācijas lietotāji saņem kontu reģistra informāciju" (https://likumi.lv/ta/id/290020-kartiba-kada-kreditiestade-krajaizdevu-sabiedriba-un-maksajumu-pakalpojumu-sniedzejs-sniedz-informaciju-kontu-registram) ir spēkā no š.g. 1. jūlija. Valsts policijai vēl nav nodrošināta piekļuve kontu reģistram. Tāpat VP GKrPP pārstāvji piedalījās Valsts administrācijas skolas īstenotā ESF projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā"		risinājums kontu reģistra uzturēšanai. Savukārt, pārejas noteikumos Kontu reģistra likumā noteikts: 1. Kredītiestādei, krājaizdevu sabiedrībai un maksājumu pakalpojumu sniedzējam ir pienākums šā likuma 5. panta otrajā daļā noteiktās reģistrā iekļaujamās ziņas par pieprasījuma noguldījumu un maksājumu kontiem, kas atvērti un nav slēgti pirms 30.07.2017., iesniegt VID līdz 2017.gada 31. jūlijam. 3. Reģistra ziņu sniegšanu reģistra informācijas lietotājiem VID nodrošina ar 2017.gada 1.septembri.

		mācību moduļu un specializēto apmācību programmu izstrādē un realizācijā. VP GKrPP pārstāvji iesaistījās šādu apmācības moduļu satura izstrādē un mācību procesa organizatorisko aspektu nodrošināšanā: - "Pārrobežu sadarbība korupcijas novēršanā un ēnu ekonomikas mazināšanā", kur paredzēts apmācīt 280 amatpersonas; - "Korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas aspekti kontrolējošo institūciju darbībā", kur paredzēts apmācīt 285 amatpersonas. VP GKrPP pārstāvji minētā projekta ietvaros ir piedalījušies apmācības satura izstrādē arī specializētajām mācībām "Grāmatvedības aspekti tiesībaizsardzības iestāžu darbiniekiem", kur paredzēts apmācīt 58 amatpersonas, bet specializētajā apmācību programmā "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršana" pirmajā līmenī jau ir apmācītas 24 Valsts policijas amatpersonas, bet otrajā līmenī - 12 amatpersonas. 16.05.2017. pēc Valsts administrācijas skolas ielūguma VP amatpersonas piedalījās arī Valsts administrācijas skolas ESF projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros sadarbībā ar ASV vēstniecību organizētajā diskusijā par informācijas apmaiņu, elektroniskajiem pierādījumiem un labāko praksi ekonomisko noziegumu apkarošanas jomā.		
Rekomendācijas, lai nodrošinātu efektīvu ārvalstu amatpersonu kukuļošanas un ar to saistīto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu, kriminālvajāšanu un sodīšanu				
24.	**9. Attiecībā uz ārvalstu amatpersonu kukuļošanas un ar to saistīto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu WGB rekomendē, lai Latvija:** (a) veic pasākumus, nodrošinot, ka KNAB izmeklētāji sistemātiski veic padziļinātas diskusijas ar uzraugošo prokuroru visās ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija V un I Pielikums D);	1.KNAB nodrošina, ka KNAB izmeklētāji sistemātiski veic padziļinātas diskusijas ar uzraugošo prokuroru visās ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās. Ir sagatavots ĢP Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora rīkojums prokuroriem par nepieciešamību ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās nodrošināt regulāras tikšanās ar izmeklētājiem, lai apspriestu izmeklēšanas gaitu un virzienu un veicamās izmeklēšanas darbības, kā arī šajās lietās pievērst uzmanību noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanai, kas saistīti ar pārkāpumiem grāmatvedībā. Izpilde: Rekomendācija tiek pildīta pastāvīgi. KNAB Izmeklēšanas nodaļas izmeklētāju lietvedībā šobrīd atrodas divi kriminālprocesi, kuru ietvaros tiek izmeklēta iespējama kukuļdošana ārvalstu amatpersonām. Šo abu kriminālprocesu ietvaros KNAB izmeklētāji ar uzraugošo prokuroru sistemātiski kontaktējas, padziļināti pārrunā izmeklēšanas virzību un turpmākās nepieciešamās izmeklēšanas	KNAB, ĢP	1.Pastāvīgi 2. Izpildīts

		darbības. Visas OECD WGB rekomendācijas ir ietvertas KNAB 2017.gada darba plānā. Plānots sagatavot informatīvo materiālu par OECD Konvenciju, tai skaitā par 5.pantu. Pēc materiāla sagatavošanas ir plānots rīkot tikšanos ar TM un ĢP pārstāvjiem, lai informētu par aktuālajiem jautājumiem		
25.	(b) (*i) nosaka skaidrus noteikumus, nodrošinot, ka visa informācija par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu tiek sistemātiski nodota izmeklēšanai KNAB,* *(ii) nodrošina, ka visas ticamās ziņas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu tiek proaktīvi izmeklētas, un* *(iii) pilnībā izmanto plaša spektra pieejamās izmeklēšanas pasākumus, pēc nepieciešamības (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija II un V un I Pielikums D);*	2015.gadā KNAB nosūtīja vēstuli visām tiesībsargājošām institūcijām un ĢP, informējot par institucionālo piekritību un lūdzot sniegt to rīcībā esošu vai nonākušu informāciju, kas liecina par ārvalstu amatpersonas kukuļošanu vai gatavošanos šādam noziedzīgam nodarījumam. 2015.gada novembrī apmācībās KNAB izmeklētāji tika informēti par norādītājam rekomendācijām. Rekomendācijas ir ietvertas KNAB 2016.gada darba plānā. 2015.gada 7.decembrī ĢP Darbības analīzes un vadības departamenta Starptautiskās sadarbības nodaļas virsprokurore izdeva rīkojumu, kurā noteikts, ka prokuratūrā, pieņemot lēmumu par ārvalsts tiesiskās palīdzības lūguma izpildes pieļaujamību, gadījumos, ja lūgumā ir minēti koruptīvi noziedzīgi nodarījumi, par lūguma izpildes iestādi jānosaka KNAB, neatkarīgi no lūgumā minētajiem saistītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Tādā veidā tiks nodrošināts, ka KNAB saņem izpildei šos tiesiskās palīdzības lūgumus un gadījumā, ja tie satur informāciju par ārvalstu amatpersonas kukuļošanas gadījumiem un ar to saistītiem nodarījumiem, var efektīvi reaģēt uz aizdomām. Izpilde: Rekomendācija (ii) un (iii) tiek pildīta pastāvīgi. 2016.gada 6.septembrī spēkā stājās grozījumi KNAB iekšējai kārtībai, kādā tiek veiktas resoriskās pārbaudes, nosakot resoriskajām pārbaudēm par iespējamiem ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumiem īsākus termiņus un stingrāku uzraudzības kārtību. Saskaņā ar jauno kārtību resoriskajām pārbaudēm par iespējamiem ārvalstu amatpersonu kukuļošanas gadījumiem noteikti īsāki kontroles termiņi un papildus atskaitīšanās kārtība, reizi mēnesī priekšnieka vietniekam apkarošanas jautājumos rakstveidā jāinformē KNAB priekšnieks par pārbaudes virzību un	ĢP, KNAB	2016.gada 1.oktobris

		rezultātiem. 2017.gadu KNAB ir uzsācis veikt starptautisko mediju monitoringu nolūkā atklāt informāciju par iespējamu pārrobežu kukuļošanu, kurā būtu iesaistīti Latvijas iedzīvotāji. Ticamas ziņas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu mediju monitoringa rezultātā līdz šim netika iegūtas. KNAB arī 2017.gadā turpina apmācīt diplomāti/revidenti/uzņēmumi ar nolūku sekmēt izpratnes celšanu, koruptīvu noziegumu nepieļaušanu un ziņošanu par šādu noziegumu pazīmēm. KNAB turpina izmeklēt divus kriminālprocesus par iespējamu ārvalstu amatpersonu kukuļošanu. Šie abi kriminālprocesi tika uzsākti pēc tam, kad tika proaktīvi pārbaudītas ziņas, kas bija iegūtas no ārvalstu tiesībsargājošajām iestādēm un masu medijiem. Konstatējot, ka iegūtās ziņas norāda uz to, ka pastāv reāla iespēja, ka ir noticis noziedzīgs nodarījums, divos gadījumos tika pieņemts lēmums par kriminālprocesa uzsākšanu, kuru ietvaros šobrīd tiek veikta izmeklēšana par iespējamu ārvalstu amatpersonu kukuļošanu. Veicot izmeklēšanu abos šajos kriminālprocesos, tiek izmantotas plaša spektra Kriminālprocesa likumā paredzētas izmeklēšanas darbības, kuras ir vērstas uz ziņu iegūšanu vai iegūto ziņu pārbaudi. Vienā no kriminālprocesiem 2016.gada beigās tika pieņemts par kriminālprocesa sadalīšanu par kukuļdošanu ārvalstu amatpersonai, kas nosūtīts izmeklēšanas turpināšanai ārvalsts atbildīgajām amatpersonām, un lieta šobrīd iespējams jau ir iztiesāšanas stadijā.		
26.	(c) nodrošina regulāras apmācības KNAB, prokuratūras un tiesu varas pārstāvjiem par *(i) ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un ar to saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem,* *(ii) juridisko personu atbildību;* *(iii) konfiskācijas pasākumiem;* *(iv) izmeklēšanas metodēm, ieskaitot grāmatvedības un informācijas tehnoloģiju ekspertīzes un* *(v) vienošanās piemērošana ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās,*	1. Projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide labāka regulējuma izstrādē korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros plānoti vairāki apmācību moduļi kontrolējošo un uzraugošo institūciju darbiniekiem, tajā skaitā apmācības KNAB izmeklētājiem, prokuroriem par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, juridisko personu atbildību par noziedzīgiem nodarījumiem, noziedzīgās mantas konfiskāciju, izmeklēšanas metodēm. Projekta „Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana" ietvaros tiks īstenotas apmācības par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas nodarījumu, šo lietu atklāšanu un izmeklēšanu, piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajām personām, grāmatvedības un informācijas tehnoloģiju ekspertīzēm.	1.VK, VAS, KNAB 2. TM, TA, KNAB, ĢP	2017.gada 1.oktobris

	ieskaitot 2014.gadā izdotās vadlīnijas par atbrīvošanu no kriminālatbildības par kukuļošanu (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija II un V un I Pielikums D);	Izpilde: Projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide labāka regulējuma izstrādē korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros plānoti vairāki apmācību moduļi kontrolējošo un uzraugošo institūciju darbiniekiem, tajā skaitā apmācības KNAB izmeklētājiem un operatīvajiem darbiniekiem. Līdz 2017.gada 31.martam veiksmīgi nodrošinātas KNAB darbinieku apmācības zināšanu paaugstināšana, tai skaitā, Izmeklēšanas nodaļas izmeklētājiem – juridiskajā angļu valoda (3 personas); psiholoģija (visi izmeklētāji); juridiskās tehnikas pilnveides kursā (visi izmeklētāji). Nodrošinātas arī IT speciālistu mācības Vašingtonā (2 personas), Varšavā (viena persona), Prāgā (viena persona) un Ķelnē (viena persona). Visas minētās IT mācības saistītas ar IT tehnoloģiju ekspertīzi, t.sk. datu atgūšanu un sagatavošanu no dažādiem elektroniskajiem datu nesējiem un dažādām operētājsistēmām, arī no mobilajām iekārtām, kas nodrošinātas ar drošības kodiem, tādējādi ievērojami atvieglojot un paātrinot KNAB izmeklēšanas un operatīvo darbību laikā iegūto datu nesēju saturošās informācijas sagatavošanu apskatei. Turpmāk plānotas apmācības VAS projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā": 1. Specializētās mācības: • Grāmatvedības ekspertīzes Kad tiek nozīmētas grāmatvedības ekspertīzes, ko tajās var atklāt, kādi dokumenti ir nepieciešami šādām ekspertīzēm, kā pareizi sagatavot lēmumu par ekspertīzes nozīmēšanu, kādam jābūt lēmuma saturam, kādi jautājumi ir jāuzdod un kam būtu jāpievērš uzmanība , piemēram, procesuālo darbību laikā, izņemot grāmatvedības dokumentus, lai ekspertīze būtu pēc iespējas kvalitatīvāka. • Audits un aprēķins Kāda ir atšķirība starp auditu un aprēķinu, kādas ir to īpatnības, kādi ir iesniedzamie dokumenti, šo atzinumu saņemšanai, vai tos var pārsūdzēt. 2. Pamatmoduļa "Korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas aspekti kontrolējošo institūciju darbībā ietvaros:		

		• Analītisko testu veikšana (finanšu radītāju un izdevumu kontu analīze, lai atklātu netipiskus darījumus, banku darījumu analīze). • Dokumentēšana (iekšējās kontroles pasākumu izvērtēšana, grāmatvedības ierakstu pārbaude, lai atklātu maksājumus, kas, iespējams, izmantoti kukuļošanai). • Testēšana (grāmatvedības reģistros atspoguļoto darījumu izsekošana, lai atklātu izdevumu pamatotību). • Aizdomīga darījuma pazīmes, kas saistītas ar naudas līdzekļu nelegālās izcelsmes slēpšanu, naudas līdzekļu plūsmas un no tās iegūto naudas līdzekļu un aktīvu pamatošanu, kā arī šo pazīmju konstatēšana nodokļu kontroles un administrēšanas pasākumu (piemēram, datu ticamības novērtējuma, analīzes procesa, tematiskās pārbaudes, nodokļu audita, nevalstisko organizāciju uzraudzības), izmeklēšanas un citu darbību laikā. 3. Pamatmoduļa "Pārrobežu sadarbība un ēnu ekonomikas mazināšana" ietvaros: • Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija; • Ārvalstu amatpersonu kukuļošana un ar to saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem – šeit būtu nepieciešams piesaistīt arī ārvalstu lektorus, jo Latvijā nav praktiskās pieredzes, savukārt teorētisko bāzi būtu jānodrošina vietējo krimināltiesību ekspertiem. • Juridisko personu krimināatbildība par kukuļošanu un ar to saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem.		
27.	(d) veic pasākumus, nodrošinot, ka ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanu saistītie grāmatvedības pārkāpumi tiek pilnībā izmeklēti un atbilstoši tiek uzsākta krimināvajāšana (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācijas I Pielikums D);	1.Rekomendācija ir iekļauta KNAB 2016.gada rīcības plānā. 2016.gada aprīlī uzsākta projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide labāka regulējuma izstrādē korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" īstenošana, kura ietvaros plānoti vairāki apmācību moduļi kontrolējošo un uzraugošo institūciju darbiniekiem, tajā skaitā apmācības KNAB izmeklētājiem par grāmatvedības pārkāpumu izmeklēšanu saistībā ar (nacionālo un ārvalsts) amatpersonu kukuļošanas gadījumiem. Izpilde: KNAB: Rekomendācija tiek pildīta pastāvīgi. Tā 2016.gada 1.pusgadā KNAB, izmeklējot kriminālprocesu par pašmāju amatpersonas kukuļošanu, lūdza prokuratūru vienā gadījumā uzsākt krimināvajāšanu arī par grāmatvedības	VAS, KNAB	Pastāvīgi

		noteikumu pārkāpšanu, kas bija saistīts ar kukuļdošanu. Arī KNAB lietvedībā esošajos kriminālprocesos, kuru ietvaros šobrīd tiek izmeklēta ārvalsts amatpersonu kukuļošana, tiek veiktas izmeklēšanas darbības, lai iegūtu un pārbaudītu ziņas arī par citiem iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas ir vai var būt saistīti ar ārvalsts amatpersonu kukuļošanu, tostarp, izvērtētu iespējami notikušus grāmatvedības noteikumu pārkāpumus. KNAB šobrīd nav izmeklēšanas par lietām, kurās tiek izmeklēti ar kukuļošanu saistītie grāmatvedības noteikumu pārkāpumi (KL 217.pants), tomēr jāuzsver, ka, veicot izmeklēšanu, tiek veikta vispārēja informācijas analīze gan uzņēmumu, gan arī fizisko personu kontos, tādējādi pievēršot uzmanību finanšu līdzekļu kustībai tajos un iespējamo noziedzīgo nodarījumu izdarīšanai taustsaimniecības jomā, tostarp Grāmatvedības un statistiskās informācijas noteikumu pārkāpšanā, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, izmeklēšanā veicot nodokļu aprēķinus, auditus, piesaistot kompetentas iestādes (VID). Papildu informācija par apmācībām VAS projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros – iepriekšējā, 26.punktā.		
		2. Ir sagatavots ĢP Krimināltiesiskā departamenta virsprokurora rīkojums prokuroriem par nepieciešamību ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās nodrošināt regulāras tikšanās ar izmeklētājiem, lai apspriestu izmeklēšanas gaitu un virzienu un veicamās izmeklēšanas darbības, kā arī šajās lietās pievērst uzmanību noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanai, kas saistīti ar pārkāpumiem grāmatvedībā.	ĢP	Izpildīts
28.	(e) atbilstoši situācijai un saskaņā ar normatīvajiem aktiem, padara sabiedrībai pieejamu informāciju par vienošanos ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās, ieskaitot lietas apstākļus, vienošanās pamatojumu, vienošanās noteikumus un piemēroto sodu (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija V un I Pielikums	Nodrošināt informācijas par spēkā stājušos vienošanos ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietās publicēšanu.	TM	2017.gada 1.oktobris

	D);			
29.	(f) veic pasākumus, nodrošinot, ka KNAB izmeklēšanas norisinās bez liekas kavēšanās (Konvencijas 6.pants un 2009.gada Rekomendācija V).	Rekomendācija iekļauta KNAB 2016.gada darba plānā. Pilnveidojami un pārskatāmi iekšējie normatīvie akti, kuros ietveramas vadlīnijas rīcībai, lai nodrošinātu, ka saņemtā informācija par iespējamo ārvalstu amatpersonu kukuļošanu tiktu pārbaudīta iespējami ātri, tādējādi sekmējot to, ka KNAB izmeklēšana norisinās bez liekas kavēšanās. Nodrošināmas pastāvīgas apmācības izmeklētājiem.	KNAB	2017.gada 1.oktobris
30.	**10. Attiecībā uz KNAB spējām un neatkarību WGB rekomendē, lai Latvija:** (a) nodrošina, ka personāla jautājumi netraucē KNAB spējai izmeklēt ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija II, III(i), V un I Pielikums D);	KNAB izmeklēšanas kapacitāte tiek stiprināta regulāri, izmantojot šim mērķim ES finanšu programmas. Kopš 2012.gada vairāk kā 1,2 milj. *euro* ir apgūti KNAB izmeklēšanas un operatīvās darbības stiprināšanai. 2015.gadā minētā mērķa īstenošanai apgūti 200 000 *euro*. Sadarbībā ar partnerdienestiem Polijā un Lietuvā KNAB piedalījās projekta īstenošanā, kura ietvaros KNAB izmeklētājiem bija iespēja piedalīties apmācībās par kukuļošanas, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas izmeklēšanu un korupcijas risku noteikšanu. Savukārt sadarbībā ar Igaunijas Tieslietu ministriju, Dānijas Prokuratūru un Katalonijas Pretkrāpšanas biroju KNAB piedalās projekta ieviešanā par privātā sektora korupcijas izmeklēšanu. 2016.gada 10.-12.februārī 8 KNAB izmeklētāji, ĢP, VP un Iekšējā drošības biroja pārstāvji piedalīsies projekta noslēguma konferencē. 2016.gada aprīlī tiks uzsākta projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide labāka regulējuma izstrādē korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" īstenošana, kura ietvaros plānoti vairāki apmācību moduļi kontrolējošo un uzraugošo institūciju darbiniekiem, tajā skaitā apmācības KNAB izmeklētājiem par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, ārvalstu amatpersonu kukuļošanas izmeklēšanu un pierādīšanu. Projekta ietvaros plānoto aktivitāšu īstenošana nostiprinās KNAB izmeklētāju un arī citu tiesībsargājošo institūciju izmeklētāju izpratni un zināšanas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un kukuļošanas nodarījumu kopības konstatēšanu, atbildības piemērošanu juridisko personām. Projekta „Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana" ietvaros tiks īstenotas apmācības par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas nodarījumu, šo lietu atklāšanu un izmeklēšanu,	KNAB	2016.gada 1.oktobris

		piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajām personām, grāmatvedības un informācijas tehnoloģiju ekspertīzēm. Nodrošināma visu izmeklētāju vakanču aizpildīšana un iestādei pieejamo finanšu līdzekļu ietvaros nodrošināma izmeklētāju atlīdzības pārskatīšana. KNAB noraida jebkādas bažas par tā spējām izmeklēt koruptīvus noziedzīgus nodarījumus un sniedz informāciju par 2016.gadā iecelto vadošo amatpersonu pieredzi un zināšanām korupcijas apkarošanas jomā: 1.KNAB priekšnieka vietnieks (korupcijas apkarošanas jautājumos) Izglītība – maģistra grāds tiesību zinātnē. Profesionālā pieredze – vairāk kā 15 gadu pieredze operatīvajā darbībā (tajā skaitā sniedzot atbalstu izmeklētājiem finanšu noziegumu, noziedzīgu nodarījumu (koruptīvu) valsts amatpersonu darbībā izmeklēšanā); no 2014.gada strādā KNAB, no 2015.gada pilda priekšnieka vietnieka (korupcijas apkarošanas jautājumos) pienākumus, vietnieka amatā iecelts 2016.gadā. 2.Izmeklēšanas nodaļas vadītāja Izglītība – jurista kvalifikācija, maģistra grāds tiesību zinātnē. Profesionālā pieredze – vairāk kā 20 gadu pieredze (no 1993.gada) pirmstiesas izmeklēšanā, tostarp finanšu noziegumu, noziedzīgu nodarījumu (koruptīvu) valsts amatpersonu darbībā izmeklēšanā. KNAB kā izmeklētājs strādā vairāk kā 10 gadus (no 2006.gada), iekšējā konkursa rezultātā 2016.gadā iecelta par Izmeklēšanas nodaļas vadītāju. 3. Informācijas analīzes nodaļas vadītāja Izglītība – ekonomikas zinātņu bakalaura grāds; jurista kvalifikācija, maģistra grāds tiesību zinātnē. Profesionālā pieredze – vairāk kā 5 gadu pieredze pirmstiesas izmeklēšanā, īpaši finanšu, ekonomisko un koruptīvu noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanā; 15 gadu pieredze prokurora amatā, tajā skaitā 10 gadi apgabala līmeņa prokurora amatā, izmeklējot un veicot kriminālvajašanu kriminālprocesos par finanšu, ekonomiskajiem un valsts amatpersonu izdarītajiem, tajā skaitā koruptīvajiem, noziedzīgiem nodarījumiem. KNAB kā izmeklētājs strādā no 2013.gada. Tāpat no 2009.gada 7 gadus kā lektors augstskolas studentiem pasniedza kursu –		

		"Ekonomiskie noziedzīgie nodarījumi". Iekšējā konkursa rezultātā 2016.gadā iecelta par Informācijas analīzes nodaļas vadītāju. 4. Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītājs Izglītība – ekonomista kvalifikācija (grāmatvedis) un jurista kvalifikācija. Profesionālā pieredze – vairāk kā 10 gadu (no 2005.gada) pieredze operatīvajā darbībā (tajā skaitā sniedzot atbalstu izmeklētājiem finanšu noziegumu, noziedzīgu nodarījumu (koruptīvu) valsts amatpersonu darbībā izmeklēšanā) KNAB kā OIN galvenajam speciālistam, pirms tam profesionālā pieredze iegūta (2 gadi) Kriminālpolicijā. Operatīvo izstrāžu nodaļas vadītāja amatā iecelts 2016.gadā.		
31.	(b) veic grozījumus tiesību aktos (i) precizējot ar likumu noteikto pamatu KNAB priekšnieka atstādināšanai no amata; un (ii) konkretizējot atstādināšanas no amata komisijas sastāvu un (iii) pieļaujot atstādināšanu no amata vienīgi, ja komisija rod pamatojumu (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; un 2009.gada Rekomendācija V un I Pielikums D);	2016.gada 5.aprīlī stājās spēkā grozījumi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā.		Izpildīts
32.	(c) veic pasākumus, nodrošinot, ka valdība turpina atturēties no komentāriem, kas rada priekšstatu par politisku iejaukšanos KNAB darbā (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija V un I Pielikums D);	Informēt Ministru kabineta locekļus par rekomendāciju. Ministru kabineta locekļi ir informēti vairākkārtēji par Konvencijas 5.panta prasībām (izskatot informatīvos ziņojumus par OECD WGB 2.fāzes rekomendācijām un to izpildi).	VK	Izpildīts
33.	(d) paaugstina KNAB un citu attiecīgo valdības amatpersonu izpratni par Konvencijas 5.pantu	Informēt Ministru kabineta locekļus par Konvencijas 5.panta prasībām. Iekļaut KNAB darbinieku un prokuroru apmācībās informāciju par Konvencijas 5.panta prasībām.	KNAB, VK, ĢP	Izpildīts

	(Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija V un I Pielikums D).	Ministru kabineta locekļi ir informēti vairākkārtēji par Konvencijas 5.panta prasībām (izskatot informatīvos ziņojumus par OECD WGB 2.fāzes rekomendācijām un to izpildi). KNAB izmeklētājiem un operatīvajiem darbiniekiem VAS projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros paredzēts atsevišķs seminārs paredzēts par OECD Konvenciju un 2.fāzes rekomendācijām. Papildus ir plānots sagatavot informatīvo materiālu par OECD Konvenciju, tai skaitā par 5.pantu. Pēc materiāla sagatavošanas ir plānots rīkot tikšanos ar TM un ĢP pārstāvjiem, lai informētu par aktuālajiem jautājumiem.		
34.	**<u>11. Attiecībā uz statistiku WGB rekomendē, lai Latvija:</u>** (a) nodrošina detalizētu informāciju par KNAB veiktajām izmeklēšanām, ieskaitot sarežģīto lietu skaitu un veiksmīgi izmeklēto lietu skaitu (Konvencijas 5.pants un 27.komentārs; un 2009.gada Rekomendācija V un I Pielikums D);	Norādītā rekomendācija ir iekļauta KNAB 2016.gada darba plānā. KNAB Izmeklēšanas nodaļā tiek nodrošināta sistemātiska uzskaite par visiem KNAB izmeklētāju uzsāktajiem kriminālprocesiem un par pieņemtajiem svarīgākajiem lēmumiem šo kriminālprocesu ietvaros (izbeigšana, nosūtīšana izmeklēšanai pēc piekritības, nosūtīšana kriminālvajāšanas uzsākšanai u.c.).	KNAB	2017.gada 1.oktobris
35.	(b) uztur aptverošu statistiku par (i) kavēšanos procesos un lietām, kurās ir iestājies noilgums; un (ii) ienākošajiem un izejošajiem savstarpējas tiesiskas palīdzības (STP) un izdošanas lūgumiem, ieskaitot saistītos noziedzīgos nodarījumus, pieprasīto palīdzību, un izpildei nepieciešamo laiku (Konvencijas 5., 6. un 9.pants; 10. un 27.komentārs; 2009.gada Rekomendācija V un I Pielikums D).	Norādītā rekomendācija ir iekļauta KNAB 2016.gada darba plānā. KNAB Izmeklēšanas nodaļā tiek veikta sistemātiska statistikas datu uzskaite par kriminālprocesu izmeklēšanas laiku (kalendārās dienās), kā arī saņemtajiem un nosūtītajiem tiesiskās palīdzības lūgumiem. No 2016.gada ir uzsākta sistemātiska statistikas uzskaite arī par izbeigtajiem kriminālprocesiem un izbeigšanas pamatu, tostarp, par kriminālprocesiem, kuros ir iestājies noilgums.	KNAB	2017.gada 1.oktobris
36.	**<u>12. Attiecībā uz (STP) un izdošanu WGB rekomendē, lai</u>**	Izvērtēt tiesisko regulējumu, nepieciešamības gadījumā izstrādājot grozījumu likumprojektu, lai nodrošinātu rekomendācijas izpildi.	TM, ĢP	Izpildīts

	<u>Latvija:</u> (a) veic visus nepieciešamos pasākumus, nodrošinot, ka STP būtu iespējams sniegt ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanu saistītā nekriminālā procesā pret juridisku personu (Konvencijas 9.pants; 2009.gada Rekomendācija III(ix) un XIII(iv) s);	Izpilde: 2017.gada 26.aprīlī stājās spēkā grozījumi Kriminālprocesa likumā.		
37.	(b) veic grozījumus tiesību aktos, skaidri nosakot, ka gadījumos, ja tiek atteikta personas izdošana, pamatojoties uz to, ka tā ir Latvijas pilsonis, tiek uzsākta personas kriminālvajāšana, pārskatot KPL grozījuma projektu, kurš šobrīd atrodas Parlamentā (Konvencijas 10.pants; 2009.gada Rekomendācija III(ix) un XIII(iv)).	2016.gada 23.martā stājās spēkā grozījumi Kriminālprocesa likumā.		Izpildīts
38.	**<u>13. Attiecībā uz ārvalstu amatpersonu kukuļošanas noziedzīgo nodarījumu WGB rekomendē, lai Latvija veic labojumus savos tiesību aktos, nodrošinot, ka:</u>** (a) tiešs nodoms, kā tas ir definēts Latvijas tiesību aktos, atbilstu Konvencijas 1.pantā minētajam (Konvencijas 1.pants);	Tiks organizēta zinātniski praktiskā konference, balstoties uz tās iznākumu, tiks izstrādāti grozījumi Krimināllikumā. Izpilde: 2016.gada 27.septembrī Latvijas Universitātes Juridiskajā fakultātē notika zinātniski praktiska konference "Tiešs nodoms kukuļošanā: interpretācijas problemātika krimināltiesībās". Diskusijas rezultātā izkristalizējās nepieciešamība izstrādāt papildinātu komentāru par Krimināllikuma 9.panta otro daļu. 2017.gadā TNA publicēja prof. U.Krastiņa Krimināllikuma 9.panta otrās daļas paplašināto komentāru ar teorētiskām nostādnēm "Tieša nodoma tvērums krimināltiesībās".	TM, KNAB, ĢP.	2017.gada 1.oktobris
39.	(b) noziedzīgais nodarījums skaidri ietver (*i) kukuļa solījumu, un* *(ii) valsts amatpersonas no jebkuras*	2016.gada 7.aprīlī stājās spēkā grozījumi Krimināllikumā.		

	organizētas ārvalstu teritorijas, piemēram, autonomas teritorijas vai atsevišķas muitas teritorijas, (Konvencijas 1.pants; 2009.gada Rekomendācija III(ii) un V).			
40.	**14. Attiecībā uz juridisku personu atbildību WGB rekomendē, lai Latvija:** (a) nodrošina vadlīnijas praktiķiem juridisko personu atbildības interpretācijā KL 70^1.panta kontekstā, ieskaitot skaidrojošas rokasgrāmatas un apmācības (Konvencijas 2.pants; 2009.gada Rekomendācija I Pielikums B);	Prokuratūras 2017.gada I pusgada darba plānā iekļaut punktu par problēmu identificēšanu praksē Latvijas Republikā procesos par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajām personām, sniedzot priekšlikumus par konstatēto problēmu risinājumiem. Projekta „Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana" ietvaros tiks īstenotas apmācības par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskajām personām. Izpilde: Saskaņā ar projektu „Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana" II projekta apakšmērķa "Efektīvā finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšana, kā arī to noziegumu izmeklēšana, kas ietekmē darba vides attīstību" ietvaros tiek plānotas apmācības par juridisko personu atbildības problemātiku. Tiek plānots, ka apmācību plāna īstenošana tiks uzsākta š.g. septembrī.	ĢP	2016.gada 31.decembrī
41.	(b) veic grozījumus KPL, nodrošinot, ka procesu par piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanu juridiskai personai par ārvalstu amatpersonas kukuļošanu var uzsākt gadījumos, kad kukuļošanu veikusī fiziskā persona mirusi vai notiesāta (Konvencijas 2. un 3.pants; 2009.gada Rekomendācija III(ii) un I Pielikums B).	2016.gada 23.martā stājās spēkā grozījumi Kriminālprocesa likumā.		Izpildīts
42.	**15. Attiecībā uz sankcijām un konfiskāciju par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un ar to saistītiem likumpārkāpumiem WGB rekomendē, lai Latvija:**	2015.gada 3.decembrī stājās spēkā grozījumi Krimināllikumā.		Izpildīts

	(a) pieņem grozījumu projektu, kas attiecas uz *(i) KL 322.pantu un paaugstina maksimālo brīvības atņemšanas termiņu starpniekiem līdz pieciem gadiem un* *(ii) maksimālo naudas sodu par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, grāmatvedības pārkāpumiem un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu (Konvencijas 3(1).pants);*			
43.	b) veic pasākumus, nodrošinot, ka sankcijas, kas piemērotas fiziskām un juridiskām personām par (i) grāmatvedības pārkāpumiem, (ii) ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, ieskaitot vienošanos, ir efektīvas, samērīgas un atturošas (Konvencijas 3. un 8.pants);	Projekta „Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana" ietvaros tiks īstenotas apmācības tiesnešiem. Izpilde: Saskaņā ar projektu „Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšana" II projekta apakšmērķa "Efektīvā finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšana, kā arī to noziegumu izmeklēšana, kas ietekmē darba vides attīstību" ietvaros tiek plānota virkne apmācību par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas un ar to saistīto noziedzīgo nodarījumu izmeklēšana, kriminālvajāšana un sodīšanu. Tiek plānots, ka apmācību plāna īstenošana tiks uzsākta š.g. septembrī.	TM	2017.gada 1.oktobris
44.	(c) veic pasākumus, nodrošinot, ka tiesībsargājošās iestādes un prokurori regulāri prasītu konfiskāciju korupcijas lietās (Konvencijas 3(3).pants).	1. Iekļauts KNAB 2016.gada darba plāna 5.9.uzdevuma 14.punktā. Izpilde: KNAB rekomendāciju pilda pastāvīgi. Laika periodā no 2015.-2016.gadam izmeklēšanas laikā izmeklētāji izmantoja tiesisko instrumentu - aresta uzlikšana mantai 64 reizes, tādējādi mēģinot nodrošināt potenciālo mantas konfiskāciju, mērķtiecīgi izmantojot šo līdzekli kriminālprocesuālā mērķa nodrošināšanai. Tika veikta virkne pasākumu mantas apzināšanai: •informācijas ieguve no publiskiem reģistriem, kuros tiek reģistrētas tiesības uz mantu; •informācijas ieguve no kredītiestādēm vai finanšu iestādēm;	KNAB, ĢP	1. Izpildīts 2.Izpildīts

		•citu nepieciešamo procesuālo un izmeklēšanas darbību veikšana. Mantas konfiskācijas un noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijas nodrošināšana tiek reglamentēta Kriminālprocesā kā mantisko jautājumu risinājuma nodrošināšana. Šobrīd vienīgais mantisko jautājumu nodrošināšanas līdzeklis ir aresta uzlikšana mantai. Lai šos jautājumus sekmīgi risinātu jau izmeklēšanas stadijā, jo faktiski no izmeklēšanas stadijas ir atkarīga turpmāka arestētās mantas virzība, lai sekmētu šī instrumenta veiksmīgāku piemērošanu, 2017.gada pirmajā ceturksnī notika tikšanās ar TM un prokuratūras atbildīgajām amatpersonām, lai apspriestu jautājumus par šī instrumenta sekmīgāku pielietojumu. 2017.gada 1.pusgadā plānota diskusijas apmācības formā par izmeklētāju vienotu pieeju ierosinājumu sagatavošanai izmeklēšanas tiesnesim, kas potenciāli nodrošinās vienotu izpratni par tiesisko regulējumu mantas aresta jautājumā. Ir plānots sagatavot informatīvo materiālu par OECD Konvenciju, tai skaitā par 3.pantu. Pēc materiāla sagatavošanas ir plānots rīkot tikšanos ar TM un ĢP pārstāvjiem, lai informētu par aktuālajiem jautājumiem. 2. ĢP Darbības analīzes un vadības departamenta virsprokurors ir sagatavojis informatīvu vēstuli par nepieciešamību rūpīgi izvērtēt mantisko jautājumu risinājumu kriminālprocesos par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu, sekot līdzi, lai tiek ievēroti Kriminālprocesa likuma 27.nodaļas „Rīcība ar noziedzīgi iegūtu mantu" nosacījumi un tiek izmantotas Kriminālprocesa likumā paredzētās iespējas noziedzīgi iegūtas mantas konfiskācijai.		

3. <u>Korporatīvās pārvaldības komiteja</u>

OECD Korporatīvās pārvaldības komitejas ziņojumā ir integrēti divi izvērtējumi: 1) par Latvijas atbilstību OECD Korporatīvās pārvaldes principiem; 2) par Latvijas atbilstību OECD valsts kapitālsabiedrību korporatīvās pārvaldības Vadlīnijām par valsts kapitāla pārvaldību. Korporatīvās pārvaldības komiteja un Valsts īpašuma un privatizācijas prakses darba grupa ir identificējuši divu kategoriju rekomendācijas:

1. Prioritārās rekomendācijas, Latvija sniedza progresa ziņojumu par OECD saistošo standartu izpildi un korporatīvās pārvaldības instrumentu ieviešanas nodrošināšanu 2017. gada februārī. 2017.gada 24. martā OECD Darba grupā par valsts kapitālsabiedrību pārvaldību un 29. martā OECD Korporatīvās pārvaldības komitejā tika izskatīts Latvijas pēc-iestāšanās ziņojums. Komiteja atzinīgi novērtēja Latvijas paveikto komitejas sniegto rekomendāciju korporatīvās pārvaldības jomā ieviešanā un rosināja noslēgt Latvijas pēc-iestāšanās uzraudzības procesu.

2. Papildus rekomendācijas un ieteikumi, kas izteiktas iestāšanās procesa ietvaros, kuru izpilde un sasniegtais progress tiks atspoguļots OECD dalībvalstu kopējo regulāro pārskatu ietvaros.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	**<u>Prioritārā rekomendācija</u>** ***Lai nodrošinātu efektīvu reglamentējošo funkciju un īpašumtiesību valsts kapitālsabiedrībās nodalīšanu un lai turpinātu ieviest Padomes rekomendāciju par OECD vadlīnijām valsts kapitālsabiedrību pārvaldībai:***			
	Ir jāizveido profesionālas padomes visās lielajās komerciālajās valsts kapitālsabiedrībās, pamatojoties uz skaidras atlases un izvirzīšanas procedūras piemērošanu valsts kapitālsabiedrību padomes locekļiem.	Saskaņā ar Latvijas apņemšanos Korporatīvās pārvaldības komitejas ietvaros, kas nostiprināta Līgumā par Latvijas Republikas pievienošanās Konvencijai par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju nosacījumiem, Latvijai līdz 2016. gada beigām ir jāizveido profesionālas padomes visās lielajās komerciālajās valsts kapitālsabiedrībās. Līdz 2016.gada beigām tika izveidotas padomes visās lielajās komerciālajās valsts kapitālsabiedrībās, ievērojot vienotu un saprotamu kandidātu nominācijas procesu. PKC deleģēja savus pārstāvjus visās nominācijas komisijās un sekoja vienotu normatīvajos aktos noteikto principu ievērošanai nomināciju komisiju darbībā. Izveidotas padomes šādās lielajās komerciālajās valsts kapitālsabiedrībās: VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga", VAS "Latvijas Pasts", VAS "Latvijas autoceļu uzturētājs", VAS "Latvijas dzelzceļš, VAS "Pasažieru vilciens", VAS "Latvijas gaisa satiksme, VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija, AS "Latvijas Valsts meži, AS "Latvenergo", VAS "Valsts nekustamie īpašumi", VAS "Augstsprieguma tīkls" un VAS "Latvijas Loto".	PKC, EM, FM, SM, ZM	Izpildīts
	Balstoties uz progresu 2015. gadā, lai nostiprinātu sniegumu attiecībā īpašumtiesību funkciju, līdz 2016. gada beigām, veikt skaidrus pasākumus, lai nodrošinātu efektīvu Publiskas personas kapitāla daļu un	2016.gadā PKC atzinuma sniegšanai tika iesniegts 21 vidēja termiņa darbības stratēģijas projekts. 28 valsts kapitālsabiedrībām stratēģijas tika apstiprinātas līdz 2016.gadam, tādēļ tām nav pienākums steidzami izstrādāt jaunas stratēģijas. Darbs pie stratēģiju izstrādes turpinās un 2017.gadā saskaņošanai ir saņemti 16 vidēja termiņa darbības stratēģiju projekti. Pārējās kapitālsabiedrības turpina darbu pie stratēģiju izstrādes vai izvērtē spēkā esošo stratēģiju atbilstību jaunajam tiesiskajam regulējumam.	PKC, EM, FM, SAM, ZM, VM, KM, IZM, LM, VARAM, IeM, TM	Izpildīts

	kapitālsabiedrību pārvaldības likuma (PPKDKPL), tā piemērošanas noteikumu un vadlīniju ieviešanu. Tam vajadzētu ietvert valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģiju izstrādi, pārbaudi un uzraudzību nozaru ministrijās sadarbībā ar koordinācijas institūciju, tostarp skaidrojumu par valsts kapitālsabiedrību komerciāliem un nekomerciāliem mērķiem; kā arī – turpmāko konsolidēto gada pārskatu par valsts kapitāla daļām un valsts kapitālsabiedrībām izstrādi un pilnveidošanu.	Piemēram: Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" valdes sēdē apstiprinātā vidēja termiņa darbības stratēģija 2016. - 2020. gadam iesniegta saskaņošanai Pārresoru koordinācijas centram. VSIA „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums" attīstības un investīciju stratēģija 2015.-2020.gadam apstiprināta IZM 2016.gada novembrī. 2017. gada 5. jūnijā tika apstiprināta Valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Iekšlietu ministrijas poliklīnika" vidēja termiņa darbības stratēģija 2017.-2019. gadam. 2017.gada maijā PKC sadarbībā ar KPMG Baltics organizēja mācību semināru valsts kapitālsabiedrību un kapitāla daļu turētāju pārstāvjiem, lai veicinātu izpratni par finanšu rādītāju plānošanu un to lomu uzņēmuma darbības novērtēšanā. PKC ir sagatavojis ikgadējo konsolidēto pārskatu par valstij piederošajām kapitāla daļām un valsts kapitālsabiedrībām par 2015.gadu un uzsācis darbu pie pārskata par 2016.gadu izstrādes.		
	Nodrošināt, ka 13 Latvijas lielākās valsts kapitālsabiedrības, kuras ir apņēmušās piemērot Starptautiskos finanšu pārskatu standartus (SFPS) to individuālajiem un konsolidētajiem (ja piemērojams) gada pārskatiem sākot ar 2016. gada pārskata periodu, izpilda šo apņemšanos. Kā tas ir noteikts kotētajiem uzņēmumiem Latvijas galvenajā kotēšanas sarakstā, visām lielajām komerciālajām valsts kapitālsabiedrībām ir jāizvēlas piemērot SFPS savos finanšu pārskatos saskaņā ar	Nozaru ministrijām kā kapitāla daļu turētājiem jānodrošina, ka četrpadsmit lielākās valsts kapitālsabiedrības uzsāk nepieciešamos priekšdarbus, lai pārietu uz gadu pārskatu sagatavošanu atbilstoši starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, nodrošinot, ka 2017. gadā šādi pārskati par 2016. pārskata gadu tiek sagatavoti. Pēc kapitāla daļu turētāju sniegtās informācijas daļa šo kapitālsabiedrību jau iepriekš gatavoja gada pārskatus atbilstoši starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, bet pārējās ir sagatavojušas gada pārskatu par 2016.gadu atbilstoši starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, izņemot VAS "Valsts nekustamie īpašumi", kas šādu gada pārskatu sagatavos, sākot ar gada pārskatu par 2017.gadu, kā arī veselības nozares lielās valsts kapitālsabiedrības, kas sagatavos šiem standartiem pilnībā atbilstošus gada pārskatus, sākot ar gada pārskatu par 2018.gadu."	PKC, EM, SAM, FM, ZM, VM	2017.

	jauno Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumu (2015).			
	<u>Prioritārā rekomendācija</u> ***Lai nodrošinātu akcionāru tiesību piemērošanu un vienlīdzīgu attieksmi pret akcionāriem***			
2.	***Latvijai jānovērš trūkumi, kas identificēti attiecībā uz saistīto pušu darījumiem un to atklāšanu, līdz 2016. gada beigām pieņemot nepieciešamos normatīvos aktus, lai stiprinātu šo regulējumu.***	Rekomendācija ir ņemta vērā, izstrādājot likumprojektu "Grozījumi Komerclikumā" un likumprojektu "Grozījumi Finanšu instrumentu tirgus likumā". Likums "Grozījumi Komerclikumā" ir stājušies spēkā 13.07.2017. Savukārt likumprojekts "Grozījumi Finanšu instrumentu tirgus likumā" pieņemts Saeimā 3.lasījumā 22.06.2017.	TM	Izpildīts
	<u>Papildu rekomendācijas OECD Korporatīvās pārvaldes principu ieviešanai</u>			
3.	Stiprināt biržā kotēto sabiedrību tiesisko regulējumu. Latvijai jāturpina progress, ko tā ir sasniegusi, lai stiprinātu efektivitāti komerclietu izskatīšanai tiesā. Valdībai jāturpina tās iesāktais maksātnespējas tiesiskā regulējuma novērtējums. Turklāt Latvijai jāievieš grozījumi Finanšu instrumentu tirgus likumā, lai stiprinātu Finanšu un kapitāla tirgus komisijas piemērošanas kapacitāti un lai padarītu skaidrāku revīzijas komitejas lomu, sastāvu un darbību.	Tiek īstenoti šādi pasākumi: Tiesu sistēmas reformas (Strīdu ārpustiesas risināšanas mehānismi; tiesu varas efektivitātes paaugstināšana; tiesnešu un tiesu darbinieku kapacitātes stiprināšana un kompetenču attīstīšana; moderno tehnoloģiju izmantošanas tiesas darba organizācijā); maksātnespējas reformas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas uzraudzības kapacitātes stiprināšana un revīzijas komitejas lomas, sastāva un darbības pilnveidošana. <u>Tiesu sistēmas reformas</u> Detalizēta informācija sniegta informatīvajā ziņojumā "Par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas rekomendācijām korporatīvās pārvaldības jomā" (izskatīts Ministru kabineta 31.01.2017.sēdē). <u>Maksātnespējas reformas</u> Detalizēta informācija sniegta informatīvajā ziņojumā "Par Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas rekomendācijām korporatīvās pārvaldības jomā" (izskatīts Ministru kabineta 31.01.2017.sēdē). <u>Finanšu un kapitāla tirgus komisijas uzraudzības kapacitātes stiprināšana</u> Finanšu instrumentu tirgus likuma grozījumi, kas stiprina FKTK uzraudzības kapacitāti attiecībā uz regulētajā tirgū iekļautajām akciju sabiedrībām stājās spēkā 2016. gada 29. jūnijā. Likuma grozījumi stiprina FKTK kapacitāti informācijas atklātības prasību, akciju atpirkšanas piedāvājumu un tirgus	TM TM FKTK	Izpildīts Izpildīts Izpildīts

		ļaunprātīgas izmantošanas prasību uzraudzībā. Revīzijas komitejas lomas, sastāva un darbības pilnveidošana 2017.gada 1.janvārī stājās spēkā likums "Grozījumi Finanšu instrumentu tirgus likumā", ar kuru tiek ieviesta rekomendācija ar normatīvo aktu stiprināt revīzijas komitejas lomu, noteikt konkrētākas prasības revīzijas komitejas sastāvam, padarīt skaidrāku revīzijas komitejas ievēlēšanas kartību, darbību un uzraudzību, stājās spēkā 01.01.2017. 2017.gada jūnijā ir izstrādātas un Finanšu ministrijas tīmekļa vietnē pieejamas latviešu valodā vadlīnijas sabiedriskas nozīmes struktūru revīzijas komitejas izveidošanai, darbībai un uzraudzībai: http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/gramatvedibas_un_revizijas_politika/revizijas_politikas/vadlinijas_un_metodiskie_materiali/ Kapitāla tirgus pārkāpumu novēršana FKTK Padomes sēdē apstiprināti Normatīvie noteikumi par kārtību, kādā ziņo par EK Regulas Nr. 596/2014 faktiskajiem vai iespējamiem pārkāpumiem". Noteikumu mērķis ir noteikt kārtību, kādā (1) persona ziņo FKTK par faktiskajiem vai iespējamiem pārkāpumiem; (2) FKTK izskata saņemtos ziņojumus par faktiskajiem vai iespējamiem pārkāpumiem.	FM FKTK	Izpildīts Izpildīts
4.	Uzlabot piemērošanu un izveidot trauksmes cēlēju aizsardzību. Latvijai jāturpina sasniegtais, lai stiprinātu lietu par tirgus pārkāpumiem, tajā skaitā, iekšējās informācijas izmantošanu, izpildes efektivitāti un koordinēšanu, kas ir būtiski, lai palielinātu uzticēšanos Latvijas kapitāla tirgum. Šiem centieniem jāietver arī atbilstošu ziņošanas kanālu izveide un trauksmes cēlēju aizsardzība,	Izstrādāts likumprojekts "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums". Likumprojekts "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" tika atbalstīts Ministru kabineta sēdē 2017.g. 7.martā un 08.03.2017 ir iesniegts izskatīšanai Saeimā. Rekomendācija ņemta vērā, izstrādājot likumprojektu "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums".Trauksmes cēlēju aizsardzības likumprojektu. Rekomendācija minēta likumprojekta anotācijā, kur arī īpaša uzmanība veltīta trauksmes celšanas nozīmei uzņēmējdarbības vidē. Likumprojektā paredzēta prasība atbilstošu ziņošanas kanālu izveidei, kas attieksies arī uz publiskās personas kapitālsabiedrībām un citām privāto tiesību juridiskām personām. Likumprojektā arī noteikti trauksmes cēlēju aizsardzības līmeņi. Likumprojektā ņemta vērā svarīgā loma, ko trauksmes cēlēji spēlē pārkāpumu	VK	2017.

	ņemot vērā svarīgo lomu, ko trauksmes cēlēji spēlē pārkāpumu identificēšanā.	identificēšanā.		
	Papildu rekomendācijas OECD Vadlīniju par valsts kapitāla pārvaldību ieviešanai			
5.	Efektīvi koordinēt un īstenot valsts īpašumtiesību funkciju. Koordinācijas institūcijas izveidei ir potenciāls, lai veicinātu efektīvāku īpašumtiesību funkciju īstenošanu valsts kapitālsabiedrībās Latvijā. Valdībai jānodrošina, ka koordinācijas institūcija ir nodrošināta ar cilvēku un finanšu resursiem, kuri ir pietiekami, lai izpildītu visus tās pienākumus saskaņā ar PPKDKPL. Vienlaikus nozaru ministrijām būtu arī jāparāda, ka tās ir apņēmušās sadarboties ar koordinācijas institūciju.	Attiecībā uz koordinācijas institūcijas cilvēkresursu un finanšu resursu pietiekamību jānorāda, ka pašlaik PKC Kapitālsabiedrību pārvaldības nodaļa sekmīgi nodrošina visu uzdevumu izpildi ar pašlaik pieejamiem resursiem, t.sk., nepieciešamības gadījumos piesaistot citu nodaļu nozaru ekspertus atsevišķu uzdevumu izpildē. Regulāri notiek tikšanās ar ministrijām un citiem kapitāla daļu turētājiem par diskutabliem jautājumiem korporatīvajā pārvaldībā, kā arī tiek organizētas tikšanās ar padomes locekļiem.	PKC	
6.	Precizēt valsts īpašumtiesību politikas un īpašumtiesību mērķus. Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā, kas pieņemti 2015. gada 22. oktobrī, racionalizē nosacījumus attiecībā uz īpašuma tiesībām valsts kapitālsabiedrībās. Īstenojot jauno īpašumtiesību politiku, valdībai jānoskaidro un jāpaziņo kritērijus, kas jāpiemēro, lai noteiktu, kuras preces, pakalpojumi un īpašumi ir "stratēģiski svarīgi", un kā valsts	Līdz 2017.gada jūlijam Ministru kabinets ir pieņēmis lēmumus par gandrīz visām valsts līdzdalībām kapitālsabiedrībās, veicot izvērtējumus par līdzdalības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā noteiktajiem nosacījumiem, kā arī veicot konsultācijas ar komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem un Konkurences padomi. Šī procesa īstenošanā tiek izmantotas PKC apstiprinātās un koordinācijas institūcijas padomes saskaņotās vadlīnijas kapitālsabiedrību vispārējo stratēģisko mērķu noteikšanai, kuras ietver arī kritērijus līdzdalības atbilstības izvērtēšanai. Nav pārskatīta līdzdalība Izglītības un zinātnes ministrijas pārziņā esošajās kapitālsabiedrībās (6), jo ir sagatavots projekts kapitālsabiedrību reorganizācijai, kā arī vienai Finanšu ministrijas pārziņā esošai kapitālsabiedrībai. Pēc kapitāla daļu turētāju sniegtās informācijas lēmumi tiks pieņemti 2017.gadā.	PKC	

	īpašumtiesības valsts kapitālsabiedrībās var attaisnot ar "sabiedrības interešu aizsardzību".			
7.	Apsvērt padomju izveidošanu pārējās valsts kapitālsabiedrībās. Profesionālas padomes kalpo kā stūrakmens labai korporatīvajai pārvaldībai komerciāli orientētās valsts kapitālsabiedrībās. Tādēļ Latvijai būtu jāizvērtē pieredze, kura iegūta padomju izveidē lielajās valsts kapitālsabiedrībās, lai apsvērtu tās attiecināšanu uz visām pārējām valsts kapitālsabiedrībām neatkarīgi no to lieluma.	Šobrīd ir noslēdzies padomju veidošanas process lielajās valsts kapitālsabiedrībās. Pēc to pirmā darbības gada tiek plānots izvērtēt padomju izveidošanas procesu, to darbību, tai skaitā sadarbību ar kapitāla daļu turētāju un kapitālsabiedrības valdi, kā arī pienesumu kapitālsabiedrības komercdarbības plānošanā un īstenošanā. Pēc izvērtējuma veikšanas 2017.gada rudenī būtu vērtējama iespēja veidot padomes arī citās kapitālsabiedrībās, jo īpaši tajās, kuru darbība pēc ekonomiskās būtības atbilst komercdarbībai.	PKC	

4. OECD Finanšu tirgu komiteja

Finanšu tirgu komitejas ziņojumā tika apskatīts Latvijas finanšu tirgus, tā struktūra, Latvijas banku sistēma un kapitāla tirgus, finanšu tirgus uzraudzība un normatīvie akti, Latvijas finanšu tirgus starptautiskā integrācija, vērtēta Latvijas finanšu tirgu regulējošo normatīvo aktu atbilstība OECD juridiskajiem instrumentiem un liberalizācijas kodeksiem, kā arī vērtēti jautājumi par piekļuvi Latvijas finanšu tirgum. Finanšu tirgu komiteja secināja, ka Latvija kopumā atbilst OECD juridiskajiem instrumentiem finanšu tirgu jomā. Finanšu tirgu komitejas sagatavotā ziņojumā ir ietverta viena rekomendācija. Par rekomendācijas izpildes progresu komiteja lūdz Latviju informēt regulāro komitejas izvērtējumu ietvaros.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	Ņemot vērā riskus, kas saistīti ar lielu ārvalstnieku noguldījumu bāzi, Latvijai jāturpina mazināt šīs jomas riskus un jāstiprina riska vadība attiecībā uz noguldījumiem ārvalstu valūtā. Latvijas kompetentajām iestādēm	Latvijas kompetentās iestādes turpina pastiprināti uzraudzīt kredītiestādes, kurās ir liels ārvalstnieku noguldījumu īpatsvars. Riski, kas saistīti ar lielu ārvalstnieku noguldījumu bāzi, tiek mazināti ar pasākumiem, kas ir ietverti ar Ministru kabineta 2017.gada 24.maija rīkojumu Nr 246 apstiprinātajā "Pasākumu plānā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku ierobežošanai 2017.-2019.gadam" (NRA plāns), kā arī ar Ministru kabineta 2017.gada 21.marta rīkojumu Nr. 126 apstiprinātajā	FM, FKTK, LB	Līdz 2019.gada beigām, atbilstoši NRA plānam un FSAP.

	tiek rekomendēts pastiprināti uzraudzīt kredītiestādes, kurās ir liels ārvalstnieku noguldījumu īpatsvars.	"Finanšu sektora attīstības plānā 2017.-2019. gadam" (FSAP). Tāpat riski tiek mazināti, veicot pasākumus, OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas rekomendāciju par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu izpildei. Stiprināts AML/CFT ietvars un arī tā īstenošana, kā rezultātā visas kredītiestādes ir pakļautas stingrākām AML/CFT procedūrām. Tā rezultātā arī ārvalstnieku noguldījumu īpatsvars minētā tirgus segmenta kredītiestādēs 2016.gadā strauji kritās. Arī CRD/CRR ietvaros FKTK visaptveroši izvērtē kredītiestāžu riska līmeni un atbilstoši nepieciešamībai piemēro t.s. 2.pilāra individuālās prasības kredītiestādēm vai to grupām. Kopumā ārvalstu klientu noguldījumu atlikumi no 2015. gada beigām līdz 2017. gada jūnijam samazinājās par 4.1. mljrd. eiro, un veido 28.9% no kopējiem kredītiestāžu aktīviem (2015.gada beigās – 38.9%). Latvijas kompetentās iestādes turpina pastiprināti uzraudzīt kredītiestādes, kurās ir liels ārvalstnieku noguldījumu īpatsvars.		

5. OECD Apdrošināšanas un privāto pensiju komiteja

Apdrošināšanas un privāto pensiju komiteja formālajā lēmumā secina, ka Latvijas apdrošināšanas un privāto pensiju tirgu jomas regulējums un prakse atbilst OECD juridiskajiem instrumentiem un labākajai praksei, un tajā nav iekļautas rekomendācijas Latvijai.

6. OECD Konkurences komiteja

Konkurences komitejas ziņojumā analizēts Konkurences likums, valsts iestāžu loma konkurences ierobežošanā, Konkurences padomes institucionālā struktūra, kā arī situācijas konkurences jomā apraksti atsevišķos sektoros (piem., enerģētikas tirgus, elektroniskā komunikācija, pasts, dzelzceļš).

Kopumā konkurences regulējums Latvijā tika atzīts par atbilstošu efektīvai konkurences politikas ieviešanai un starptautiskajai praksei. Vienlaikus Konkurences komitejas sagatavotā ziņojumā ir ietvertas vairākas rekomendācijas.

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	Palielināt naudas sodus karteļu lietās, regulāri tos tuvinot Konkurences likumā paredzētajam 10 procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma	KP pēdējos gados būtiski paaugstinājusi naudas sodu procentuālo apmēru par karteļu pārkāpumiem un lielākai prevencijai regulāri informē arī tirgus dalībniekus, NVO, sabiedrību, ka naudas sodi par karteļiem tiek paaugstināti. Vienlaikus ar naudas sodu paaugstināšanu palielinājies iecietības iesniegumu skaits.	KP	Tiek pildīts
2.	Apsvērt iespēju ieviest lielāku elastību attiecībā uz obligāto viena gada aizliegumu uzņēmumam piedalīties publiskajos iepirkumos, ja ir pārkāpts konkurences tiesiskais regulējums	Rekomendācija ir ievesta ar pēdējiem grozījumiem Publisko iepirkumu likumā un nav nepieciešams mainīt esošo regulējumu. 20.05.2016. stājās spēkā likums "Grozījumi Publisko iepirkumu likumā", kas paredz tiesības pasūtītājam vērtēt sankcijas atcelšanu atkarībā no tā, vai uzņēmums ir iesniedzis skaidrojumu un pierādījumus par nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu vai noslēgtu vienošanos par nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu, sadarbošanos ar izmeklēšanas iestādēm un veiktajiem tehniskajiem, organizatoriskajiem vai personālvadības pasākumiem, lai pierādītu savu uzticamību un novērstu tādu pašu un līdzīgu gadījumu atkārtošanos nākotnē. Vienlaikus pasūtītājs var prasīt attiecīgā pārkāpuma jomas kompetentām institūcijām atzinumus par kandidāta vai pretendenta veikto pasākumu pietiekamību uzticamības atjaunošanai un tādu pašu un līdzīgu gadījumu novēršanai nākotnē.	FM, IUB, KP	Izpildīts
3.	Apsvērt sankciju paplašināšanu pret karteļu dalībniekiem, t.sk., paredzēt individuālās sankcijas, krimināltiesību par manipulācijām ar publisko iepirkumu	KP sadarbībā ar iesaistītajām pusēm – FM (IUB), TM, EM – veiks izvērtējumu sankciju paplašināšanai pret karteļu dalībniekiem, t.sk. jautājumu izskatot arī TM Krimināltiesību darba grupā. Tiek vērtēta iespēja administratīvās individuālās atbildības noteikšanā likumdošanā (amatpersonas diskvalifikācija, naudas sods amatpersonai utt.), lai stiprinātu prevenciju par Konkurences likuma 11.panta pārkāpumiem. Pašreiz ņemot vērā Regula 1/2003 noteikto, Eiropas konkurences sadarbības tīkla sadarbības ietvaru, ECN+ direktīvas projektu, kas paredz minimālās prasības arī attiecībā uz spējām piemērot 101. un 102.pantu dalībvalstīs, KP nesaskata iespēju virzībai uz atbildības kriminalizēšanu par karteļu vienošanām.	KP, FM (IUB), TM, EM, TM	01.06.2018.

4.	Veicināt efektīvāku sadarbību starp KP, KNAB un IUB publisko iepirkumu iespējamo pārkāpumu jomā	KP jau šobrīd aktīvi strādā pie ciešākas sadarbības veidošanas ar KNAB un IUB, gan veicot preventīvus pasākumus, īpaši publisko iepirkumu organizētājiem un pretendentiem, gan izmeklējot pārkāpumus, kas saistīti ar publisko iepirkumu organizētāju un pretendentu darbībām. Jau šobrīd tiek organizēti kopīgi informatīvi pasākumi valsts un pašvaldību iepirkumu rīkotājiem.	KP, KNAB, FM (IUB),	Izpildīts
5.	Pieņemt grozījumus Konkurences likumā attiecībā uz apvienošanās paziņošanas sliekšņa kritēriju noteikšanu	15.06.2016. ir stājušies spēkā Grozījumi Konkurences likumā, kas atceļ nosacījumu, ka apvienošanās atļauja nepieciešama uzņēmumiem, kuru kopīgā tirgus daļa konkrētajā tirgū pārsniedz 40%, un samazina finanšu slieksni, kad uzņēmumiem ir pienākums paziņot KP par apvienošanos.		Izpildīts
6.	Nodrošināt, ka uzvedības saistošie noteikumi tiek izmantoti tikai tad, ja tie var efektīvi risināt konkurētspēju Ilgtermiņā un strukturālie tiesiskās aizsardzības līdzekļi nav vienlīdz efektīvi	Kopš 2014.gada KP nav piemērojusi uzvedības saistošos noteikumus un nav arī bijuši tādi lēmumi. Apvienošanās lietu izvērtēšanā Konkurences padome ņem vērā OECD un tās dalībvalstu labo praksi. Atbilstoši Konkurences likuma grozījumiem, kas spēkā stājušies 15.06.2016., KP ir tiesīga pēc apvienošanās dalībnieku lūguma vai savas iniciatīvas pagarināt lēmuma pieņemšanu vēl par 15 dienām (papildus 3 vai 4 mēnešiem), lai padziļināti izvērtētu apvienošanās dalībnieku piedāvātos saistošos noteikumus un dotu iespēju apvienošanas dalībniekiem iesniegt izmaiņas.	KP	Tiek pildīts
7.	Turpināt pētīt iespējas paplašināt regulējuma ietekmes novērtējumu, t.sk. konkurences novērtējumu, esošajiem likumiem un noteikumiem vismaz dažās svarīgās nozarēs	KP 2016.gadā noslēgs sadzīves atkritumu apsaimniekošanas uzraudzību, kuras ietvaros tiks izvērtēts arī normatīvais regulējums konkrētajā jomā, sniedzot ieteikumus arī normatīvā regulējuma uzlabošanai. KP arī ir noslēgusi medicīnas pakalpojumu tirgus uzraudzību, kā arī padziļināti seko līdzi farmācijas nozares attīstībai. Lūgums sniegt komentārus par turpmāko rīcību rekomendācijas ieviešanā ir nosūtīts arī Valsts kancelejai, ņemot vērā, ka tā ir vadošā valsts pārvaldes iestāde, kas nodrošina vienotu valsts politikas plānošanu un īstenošanu. KP turpina darbu pie Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas uzraudzības sniegto priekšlikumu ieviešanas panākšanas un citu normatīvo aktu projektu izvērtēšanas šajā sektorā (piem., administratīvā sloga mazināšanai (50 laukumi un infrastruktūras maksa), šķiroto atkritumu izsekojamības uzlabošanai (atskaišu sistēmai). Tiek pārskatīts normatīvais regulējums par atkritumu šķirošanu, kur vērojama būtiska	KP, VK	Tiek pildīts

		pašvaldību uzņēmumu iesaiste un šo uzņēmumu varas izmantošana sadarbībā ar iepakojuma apsaimniekotājiem. 2017.gadā KP ir pabeigusi tirgus uzraudzības izpēti dabasgāzes tirgū, kuras mērķis bija apzināt un novērst šķēršļus tirgus liberalizācijas īstenošanai. Pirms 2016.gadā KP piedalījās normatīvo regulējuma, kas bija saistīts ar gāzes tirgus liberalizāciju, izvērtēšanā. KP veic pētījumu par klientu mobilitāti attiecībā uz kredītiestāžu sniegtiem pakalpojumiem.		
8.	Piešķirt KP pilnvaras vērsties pret konkrētām konkurenci ierobežojošām pašvaldību darbībām	Izstrādāti un 12.05.2016. nodoti saskaņošanai citām ministrijām un NVO Grozījumi Konkurences likumā, kas paredz iespēju KP efektīvāk vērsties pret publisku personu īstenotajiem konkurences vides kropļojumiem. Likumprojekts, kas paredz paplašināt KP kompetenci publisko personu uzraudzībā, paredzot tiesības veikt pārrunas un izņēmumu gadījumos piemērot ierobežotus ietekmēšanas līdzekļus (tiesiskos pienākumus), ir iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā. Pret priekšlikuma virzību Ministru Kabinetā iebilst Latvijas lielo pilsētu asociācija (LLPA) un Latvijas pašvaldību savienība (LPS). Lēmums par tālāko virzību Ministru kabinetā tiks pieņemts pēc 01.09.2017.	KP	Tiek pildīts
9.	KP cieši sadarboties ar SPRK un PTAC, lai nodrošinātu, ka elektroenerģijas tirgus ir konkurētspējīgs un privātais patērētājs saprot ieguvumus no pilnīgas tirgus liberalizācijas	KP veikusi tirgus uzraudzību kopā ar PTAC par elektroenerģijas tirgus mājsaimniecībām atvēršanu konkurencei, izstrādāti kopīgi ieteikumi konkurences veicināšanai, kas t.sk. adresēti EM. KP eksperti ir iesaistīti EM izveidotajā Elektroenerģijas tirgus konsultatīvajā padomē, kurā regulāri tiek apspriesti būtiskie nozares, tai skaitā, ar konkurenci saistītie jautājumi. Padomes darbā piedalās arī SPRK, PTAC un tirgus dalībnieki. 2016./2017.gadā KP sadarbojās ar SPRK un EM dabasgāzes tirgus atvēršanas regulējuma izstrādē (piem., sadales operatora un tirgotāja funkciju nodalīšana (lai nebūtu būtiskas priekšrocības līdzšinējam tirgotājam). KP turpina līdzdarboties Elektroenerģijas konsultatīvajā padomē.	KP, SPRK, PTAC, EM	Tiek pildīts
10.	Pārskatīt, vai valstij piederošo elektroenerģijas piegādātāju vertikālā integrācija nerada bažas	KP veica elektroenerģijas tirgus uzraudzību (pēc tirgus atvēršanas mājsaimniecību segmentā), kurā par konstatētajiem iespējamiem riskiem konkurencei informēja gan EM, gan pašus elektroenerģijas piegādātājus. Dažas no norādītajām problēmām ir jau novērstas.	KP, SPRK, EM	Tiek pildīts

	konkurencei un nepieciešamības gadījumā apsvērt īpašumtiesību nodalīšanu	Regulāri notiek tikšanās ar tirgus dalībniekiem par minētajām problēmām situācijas izpratnei un uzraudzībai. Elektroenerģijas tirgus likumā ir noteikti nosacījumi, lai nodrošinātu sadales un pārvades sistēmas operatoru neatkarību. Šajā sakarā, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija vērtē AS „Sadales tīkls" atbilstību neatkarības prasībām un vai komersants ir veicis visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu savu neatkarību no elektroenerģijas ražošanas, pārvades un tirdzniecības darbībām. Tāpat SPRK vērtē arī AS „Augstsprieguma tīkls" atbilstību un tās veiktos pasākumus neatkarības nodrošināšanai.		
11.	Pārskatīt pašreizējo dzelzceļa kravu pārvadājumu maksas noteikšanas kārtību	Tiesiskais regulējums, kas nosaka maksu par piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai kravas pārvadājumiem, ir pārskatīts atbilstoši Direktīvas 2012/34/ES attiecīgajām prasībām, kuras tika pārņemtas, pieņemot 2016.gada 25.februārī Dzelzceļa likuma grozījumus. Pieņemtie grozījumi paredz pamatprincipu, ka maksu par piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai nosaka atbilstīgi vilcienu satiksmes pakalpojumu sniegšanas tiešajām izmaksām. Minētajai maksai piemēro uzcenojumus, ja tirgus situācija konkrētā pārvadājumu tirgus segmentā to pieļauj, lai pilnībā segtu radušās izmaksas. Tirgus tiek diferencēts pēc segmentiem, kuros piemēro uzcenojumus. Dzelzceļa likumā ir noteikts uzdevums publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja būtisko funkciju veicējam (AS "LatRailNet") un izpildes termiņš, kādā nepieciešams izstrādāt un apstiprināt shēmu (metodiku), kuru turpmāk piemēros maksas aprēķināšanai par piekļuvi dzelzceļa infrastruktūrai.	SAM	03.07.2017
12.	Piešķirt KP lielāku neatkarību lēmumu pieņemšanā attiecībā uz būtiskiem konkurences lēmumiem, piemēram, uzsākt izmeklēšanu vai pieņemt lēmumu par Konkurences likuma pārkāpumu	15.06.2016 spēkā stājas Konkurences likuma grozījumi, kas paredz tiesības KP prioritizēt lietas, lietas rosināt tikai pēc iestādes iniciatīvas. Tas dod iespēju iestādes ierobežotos resursus izmantot smagāko pārkāpumu atklāšanai. Likumprojektu pakete, kas paredz KP finansiālās neatkarības stiprināšanu līdzīgi kā SPRK, FKTK, 2016.gadā ir iesniegta EM, kura turpina veikt iespējamo risinājumu izvērtēšanu.	KP	Tiek pildīts
13.	Piešķirt KP lielāku elastību, lemjot par sūdzību tālāko virzību	15.06.2016. ir stājušies spēkā Grozījumi Konkurences likumā, kas paredz KP tiesības ierosināt lietas par likuma pārkāpumiem tikai pēc savas iniciatīvas**,** ievērojot noteiktās prioritātes, iespējamā pārkāpuma	KP	Izpildīts

		ietekmi uz konkurenci un būtiskām sabiedrības interesēm.		
14.	Nodrošināt lēmumu pieņemšanas un izmeklēšanas atzara nodalīšanu starp KP izpildinstitūciju (Izpilddirekcija) un lēmējinstitūciju (Padome), veicot iestādes iekšējo reorganizāciju	Iestādē vienmēr ievērots padomes un izpildinstitūcijas šķirtības aspekts, kas dod iespēju padomei kā lēmējinstitūcijai lēmumus pieņemt neatkarīgi. Papildus KP plāno apstiprināt izmaiņas ārējos un iekšējos normatīvajos aktos – KP Nolikumā un Reglamentā, kas noteiks skaidru funkciju dalījumu starp iestādes izpildinstitūciju un lēmējinstitūciju. 2017.gadā ir pilnveidoti iekšējie normatīvie akti, kur atrunātas Lēmējinstitūcijas un Izpildinstitūcijas kompetences sadale. 2016.gadā ir pilnveidoti Padomes locekļa un izpildinstitūcijas vadītāja amatu apraksti. Saskaņā ar amata aprakstu Padomes loceklis darbojas neatkarīgi, rūpīgi izvērtējot lietas apstākļus un konkrētos faktus. Amatpersona ir brīva no visa veida ietekmes, kas var rasties ārējā spiediena rezultātā, kā arī sakarā ar viņas personiskajām interesēm. Tas nodrošina Padomes locekļa neatkarību attiecībās ne tikai ar izpildinstitūciju, bet arī ar klientiem, kuru sūdzību, iesniegumu vai strīdu izskata. Atbilstoši amata aprakstam izpilddirektors neatkarīgi no Padomes vada Izmeklēšanas darbību veikšanu Izpildinstitūcijā un nodrošina Padomi ar tās funkciju izpildei nepieciešamo informāciju. Lēmējinstitūcijas amatpersonu neatkarība, kas ir priekšnoteikums objektīva lēmuma pieņemšanā, ir nostiprināta KL un 2017.gada apstiprinātajā KP reglamentā. 2017.gadā apstiprinātais Izpildinstitūcijas reglaments nosaka Izpildinstitūcijas patstāvību iestādē saņemto iesniegumu un ierosināto pārkāpuma lietu izmeklēšanā, kā arī tirgus uzraudzības darbību veikšanā.	KP	Izpildīts

7. <u>Fiskālo lietu komiteja</u>

Ziņojumā izvērtēta Latvijas atbilstība OECD standartiem un labākajai praksei Fiskālo lietu komitejas kompetences jomās. Saistībā ar informācijas apmaiņu un pakļaušanos nodokļu likumiem OECD Globālā foruma par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu mērķiem ietvaros notika Latvijas ziņojuma II fāzes izvērtēšana. Latvija II fāzē saņēma "kopumā atbilst" vērtējumu, vienlaikus paredzot ieteikumu turpināt

pilnveidot divpusējos un daudzpusējos informācijas apmaiņas mehānismus. 2017.g. tiks veikts izvērtējums par OECD Globālā foruma par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu mērķiem veiktā Latvijas II fāzes salīdzinošā izvērtējumā iekļauto rekomendāciju izpildi.

Sadaļa par multinacionālo uzņēmumu aplikšanu ar nodokļiem – izvērtējot Latvijas atbilstību OECD standartiem un labākai praksei, Fiskālo lietu komitejas Starptautisko uzņēmumu aplikšanas ar nodokļiem darba grupā tika īpaši pievērsta uzmanība izstieptās rokas principa, transfertcenu metožu, pastāvīgo pārstāvniecību un iepriekšējās vienošanās par transfertcenu tiesiskajam regulējumam.

Savukārt darba grupā par savstarpējo administratīvo palīdzību nodokļu jomā attiecībā uz informācijas apmaiņu un nodokļu atbilstību tika izteikta rekomendācija iesaistīties efektīvā informācijas apmaiņas nodrošināšanā saskaņā ar OECD standartiem.

Informācija par rekomendāciju attiecībā uz aplikšanu ar nodokļiem saistībā ar kukuļošanas apkarošanu, plānoto rīcību tās ieviešanā un ieviešanas termiņiem ir ietverta 2. sadaļā "Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupa".

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1	Turpināt pilnveidot divpusējos un daudzpusējos informācijas apmaiņas mehānismus. Nodrošināt paplašinātu pieeju bankas rīcībā esošajai informācijai par nodokļu maksātajiem.	2015.gada 4.augustā stājās spēkā grozījumi Kredītiestāžu likuma, kas nodrošina informācijas, kas atbilst OECD standartam, iegūšanu no kredītiestādēm. 2015.gada 31.decembrī stājās spēkā vairāki normatīvie akti (likums "Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"", likums "Grozījumi Kredītiestāžu likumā") un 2016.gada 15.janvārī stājās spēkā Ministru kabineta 2016.gada 5.janvāra noteikumi Nr.20 "Kārtība, kādā finanšu iestāde izpilda finanšu kontu pienācīgas pārbaudes procedūras un sniedz Valsts ieņēmumu dienestam informāciju par finanšu kontiem" ar ko nacionālajā likumdošanā tika pārņemts OECD izstrādātais Globālais standarts finanšu konta informācijas nodokļu jomā automātiskajai apmaiņai. 2016.gada 19.oktobrī Latvija parakstīja daudzpusējo kompetento iestāžu vienošanos par automātisko informācijas apmaiņu par pārskatiem par katru valsti (Multilateral Competent Authority Agreement - MCAA). MCAA slēgšanas tiesiskais pamats ir Konvencija par savstarpējo administratīvo palīdzību nodokļu jomā (Latvijā spēkā no 2014.gada 1.novembra). Tāpat 2017.gada 21.jūnijā Latvija parakstīja divpusējo kompetento iestāžu vienošanos par automātisko informācijas apmaiņu par pārskatiem par katru	FM	Darbs turpinās

		valsti ar Amerikas Savienotajām Valstīm. Lai ieviestu regulējumu automātiskai apmaiņai par starptautisko uzņēmumu pārskatiem par katru valsti, tika izstrādāti un pieņemti šādi normatīvie akti: 1) 2017.gada 8.jūnija grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"; 2) Ministru kabineta 2017.gada 13.jūlija noteikumi Nr.138 "Noteikumi par starptautiskas uzņēmumu grupas pārskatu par katru valsti". Šobrīd notiek pārrunas ar atsevišķu valstu kompetentām iestādēm par divpusējo kompetento iestāžu vienošanos noslēgšanu par informācijas apmaiņu par finanšu kontiem (OECD Globālais standarts). 2017.gadā tika uzsākta vērtēšana, kādā Latvija ieviesa OECD Globālo standartu. Ņemot vērā Latvijas sagatavoto informāciju, tuvākajā WP10 darba grupas sēdē notiks diskusija par OECD Globālā standarta ieviešanu Latvijā.		
2.	Attiecībā uz informācijas apmaiņu un nodokļu atbilstību - iesaistīties efektīvā informācijas apmaiņas nodrošināšanā saskaņā ar OECD standartiem.	2014.gada 29. oktobrī Berlīnē (OECD) Globālajā forumā par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu vajadzībām Latvijas Republikas finanšu ministrs parakstīja Deklarāciju par apņemšanos ievērot Daudzpusējā kompetento iestāžu līguma par automātisko informācijas apmaiņu par finanšu kontiem noteikumus, tādējādi apņemoties veikt pirmo informācijas apmaiņu atbilstoši OECD izstrādātajam Globālajam standartam finanšu konta informācijas nodokļu jomā automātiskajai apmaiņai 2017. gada septembrī par 2016.gadu.	FM	Darbs turpinās
OECD Globālā foruma par caurskatāmību un informācijas apmaiņu nodokļu mērķiem izteiktās I un II fāzes rekomendācijas Latvijai.				
1.	Latvijai jānodrošina informācijas pieejamība visos gadījumos attiecībā uz īpašnieku informāciju par ārvalstu sabiedrībām, arī situācijā, kad ārvalsts sabiedrībai ir būtiska saikne ar Latviju, kad tā veic saimniecisko darbību Latvijā, izmantojot filiāli vai pastāvīgo pārstāvniecību (*ToR A.1.; Element A1 (Phase 1)*)	Turpinās iespējamo risinājumu izvērtēšana optimālai rekomendāciju ieviešanai.	FM, TM	Tiek pildīts
2.	Latvijai jāuzrauga informācijas pieejamība par ārvalstu trastu, ko	Latvija turpina uzraudzīt informācijas pieejamību par dibinātājiem un patiesā labuma guvējiem attiecībā uz Latvijas rezidentu ārvalstu kontiem.	VID	Tiek pildīts

	pārvalda pilnvarotie - Latvijas rezidenti, dibinātājiem un labuma guvējiem (*ToR A.1.; Element A1 (Phase 2)*)	Praksē nav bijuši gadījumi, kur Latvijas rezidenti būtu rīkojušies kā pilnvarotie informācijas apmaiņas kontekstā, pēcnovērtējuma periodā šāda veida pieprasījumi nav saņemti. Attiecībā uz banku informācijas pieejamību par labuma guvējiem, informācija, ko sniedz kredītiestādes, saskaņā ar Kredītiestāžu likumu (63. panta 11^1.punkts) ietver informāciju par personām, kas pilnvarotas rīkoties ar bankas kontu, tai skaitā arī izmantojot attālinātas kontu vadības sistēmas. Turpmākās darbības tiks izvērtētas Eiropas Komisijas 2016. gada 5. jūlija priekšlikuma, ar ko groza Direktīvu 2011/16/ES attiecībā uz nodokļu iestāžu piekļuvi informācijai par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, kontekstā (turpmāk – EU DAC5). Attiecībā uz EU DAC5 prasību ieviešanu 01.07.2017 stājās spēkā MK noteikumi Nr.186 "Kārtība, kādā kredītiestāde, krājaizdevu sabiedrība un maksājumu pakalpojumu sniedzējs sniedz informāciju kontu reģistram un kontu reģistra informācijas lietotāji saņem kontu reģistra informāciju", kas paredz noteikumus informācijas sniegšanai un saņemšanai par bankas konta turētāju..		
3.	Latvijai jānodrošina, ka tās kompetentajai iestādei ir pilnvaras piekļūt banku informācijai, ko pieprasa visi tās informācijas apmaiņas partneri (*ToR B.1. (Element B1 (Phase 1)).*	01.01.2016. stājās spēkā nodokļu konvencija ar Kataru. 01.01.2017 stājās spēkā nodokļu konvencija ar Kipru. 01.01.2018 stāsies spēkā nodokļu konvencija ar Japānu. 20.09.2016 Ministru kabinetā atbalstīta nodokļu konvencija ar Vjetnamu (gatava parakstīšanai). 19.10.2016 stājās spēkā likums par nodokļu konvenciju ar Honkongu. 30.05.2017 stājās spēkā likums par protokolu, ar kuru grozīta nodokļu konvencija ar Šveici. Minētās konvencijas paredz paredzami svarīgas informācijas apmaiņu. Latvija turpina iekļaut OECD standartam atbilstošus informācijas apmaiņas noteikumus jaunajās nodokļu konvencijās. 19.01.2017 parafēta nodokļu konvencija ar Saūda Arābiju, kas tiek gatavota iesniegšanai Ministru kabinetā.	FM	Tiek pildīts
4.	Latvijai ir jānodrošina nacionālā tiesiskā regulējuma atbilstība starptautiskajiem standartiem attiecībā uz advokāta – klienta privilēģijām (*ToR B.1.; Element B1 (Phase 1*))	Tieslietu ministrijas ieskatā regulējums pēc mērķa un būtības atbilst rekomendācijai. Latvijas advokatūras regulējuma mērķis ir nodrošināt advokāta neatkarību, sniedzot juridisko palīdzību, neatkarības princips izriet no konstitucionālajām tiesībām, nevis atbrīvot advokātu no jebkāda veida atbildības. Papildus tas nostiprināts ar regulējumu likuma "Par nodokļiem un nodevām" 22. ^{2} pantā (spēkā no 2017. gada 1. janvāra) Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjekta pienākums, konstatējot aizdomīgu darījumu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu	TM, FM	Tiek pildīts

		legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma izpratnē, ir nekavējoties ziņot arī Valsts ieņēmumu dienestam par tādu personas, kuras rezidences (reģistrācijas) valsts ir Latvijas Republika, aizdomīgu darījumu, kura pazīmes atbilst vismaz vienai no šā panta trešajā daļā minētajām aizdomīguma pazīmēm nodokļu jomā.”		
5.	Latvijai jāuzrauga grozījuma Kredītiestāžu likumā īstenošana, lai visu banku informāciju, ko pieprasa tās informācijas apmaiņas partneri, var sniegt saskaņā ar starptautisko standartu (*ToR B.1.; Element B1 (Phase 2)*))	Tiek turpināta Kredītiestāžu likuma grozījumu ieviešanas uzraudzība, kas paredz banku informācijas apmaiņu saskaņā ar starptautiskajiem līgumiem. Gandrīz visos gadījumos Latvija ir sniegusi pieprasīto paredzami svarīgu informāciju, kuru pieprasīja informācijas apmaiņas sadarbības valstis. Tomēr ir bijis arī viens specifisks pieprasījums, kas tika saņemts no Somijas nodokļu administrācijas par bankas kartes lietotāja identifikāciju, norādot tikai bankas kartes numuru, šis pieprasījums no Valsts ieņēmuma dienesta tika atteikts. Pēc Finanšu ministrijas skaidrojuma par attiecīgo noteikumu neierobežotu interpretāciju, VID nosūtīja pieprasījumu attiecīgajai kredītiestādei. Pieprasītā informācija tika saņemta un nosūtīta Somijas nodokļu administrācijai.	VID	Tiek pildīts
6.	Latvijai jāuzrauga tās pieejas un obligāto pilnvaru izmantošana, lai pieprasīto informāciju visos gadījumos var efektīvi iegūt (*ToR B.1.; Element B1 (Phase 2)*)	VID izmanto visas atbilstošās pieejas un obligātās pilnvaras, lai iegūtu pieprasīto informāciju. VID izvērtē visus saņemtos pieprasījumus tiešo nodokļu jomā un, ja informācijas iegūšanai ir nepieciešams veikt nodokļu kontroles pasākumus, attiecīgi plāno nodokļu kontroles pasākumus tām fiziskajām un juridiskajām personām, kurām atbilstoši normatīvajos aktos paredzētajos gadījumos tos ir iespējams veikt. Ja tiek pieņemts lēmums neveikt tematisko pārbaudi vai auditu, VID NP Centrālās informācijas apmaiņas daļa (CLO) ir atbildīga par informācijas iegūšanu korespondences ceļā.	VID	Tiek pildīts
7.	Latvijai jānodrošina, lai tās visās nodibinātajās tiesiskajās attiecībās informācijas apmaiņa tiktu paredzēta saskaņā ar standartu (*ToR C.1.; Element C1 (Phase 1)*)	01.01.2016. stājās spēkā nodokļu konvencija ar Kataru. 01.01.2017 stājās spēkā nodokļu konvencija ar Kipru. 01.01.2018 stāsies spēkā nodokļu konvencija ar Japānu. 20.09.2016 Ministru kabinetā atbalstīta nodokļu konvencija ar Vjetnamu (gatava parakstīšanai). 19.10.2016 stājās spēkā likums par nodokļu konvenciju ar Honkongu. 30.05.2017 stājās spēkā likums par protokolu, ar kuru grozīta nodokļu konvencija ar Šveici. Minētās konvencijas paredz paredzami svarīgas informācijas apmaiņu. Latvija turpina iekļaut OECD standartam atbilstošus informācijas apmaiņas noteikumus jaunajās nodokļu konvencijās. 19.01.2017 parafēta nodokļu konvencija ar Saūda Arābiju, kas tiek gatavota iesniegšanai Ministru kabinetā.	FM	Tiek pildīts

8.	Latvijai jāturpina paplašināt tās informācijas apmaiņas tīkls ar visiem atbilstošajiem partneriem (*ToR C.2.; Element C2 (Phase 1)*).	01.01.2016. stājās spēkā nodokļu konvencija ar Kataru. 01.01.2017 stājās spēkā nodokļu konvencija ar Kipru. 01.01.2018 stāsies spēkā nodokļu konvencija ar Japānu. 20.09.2016 Ministru kabinetā atbalstīta nodokļu konvencija ar Vjetnamu (gatava parakstīšanai). 19.10.2016 stājās spēkā likums par nodokļu konvenciju ar Honkongu. 30.05.2017 stājās spēkā likums par protokolu, ar kuru grozīta nodokļu konvencija ar Šveici. Minētās konvencijas paredz paredzami svarīgas informācijas apmaiņu. Latvija turpina iekļaut OECD standartam atbilstošus informācijas apmaiņas noteikumus jaunajās nodokļu konvencijās. 19.01.2017 parafēta nodokļu konvencija ar Saūda Arābiju, kas tiek gatavota iesniegšanai Ministru kabinetā.	FM	Tiek pildīts
9.	Latvijai jāveic pasākumi, lai saņemtā informācija visos gadījumos tiek izmantota saskaņā ar atbilstošo [starptautisko] līgumu, saskaņā ar kuru tā tika iegūta (*ToR C.3. (Phase 2)*)	Saņemtajai informācijai tiek uzlikts zīmogs, ka tā iegūta saskaņā ar starptautisku līgumu, – šobrīd visos gadījumos tiek lietoti atbilstoši zīmogi, nosakot, ka informācija tiek sniegta saskaņā ar starptautisko līgumu noteikumiem, un tās izmantošanu un atklāšanu regulē atbilstoši piemērojamie noteikumi. Datu bāzēs pieejamā informāciju, tagad ir skaidri identificēta kā konfidenciāla.	VID	Tiek pildīts
10.	Latvijai jāierobežo termina "profesionālais noslēpums" tvērums savos nacionālajos normatīvajos aktos, lai tas atbilstu informācijas apmaiņas standartam (*ToR C.4. Element C4 (Phase 1)*)	Tieslietu ministrijas ieskatā regulējums pēc mērķa un būtības atbilst rekomendācijai. Tieslietu ministrija uzsver, ka advokāta klienta attiecību konfidencialitāte, ir viena no aizstāvības pamatvērtībām, kas atzīta arī Eiropas Savienības regulējumā. Šī konfidencialitāte attiecas uz informāciju, kas advokātam kļuvusi zināma, sniedzot juridisko palīdzību, tas ir, par lietas apstākļiem, klienta pozīciju lietā utt., taču tā nekādā ganījumā nav attiecināma uz advokāta pienākumu sniegt informāciju par savu profesionālo darbību, piemēram, Valsts ieņēmumu dienestam.	TM, FM	Tiek pildīts
11.	Latvijai jāveic pasākumi, lai nodrošinātu atbilstošos resursus, lai tā varētu turpināt sniegt informāciju laicīgi, un gadījumos, kad informācija nav sniegta 90 dienu laikā, tā sniedz jaunāko informāciju pieprasītājas puses kompetentajai iestādei par pieprasījuma statusu visos gadījumos (*ToR C.5. (Phase 2)*)	Latvija turpina sniegt informāciju laicīgi. Informācija tiek sniegta 90 dienu laikā. VID Nodokļu pārvaldes Centrālās informācijas apmaiņas daļas darbu nodrošina 12 nodokļu inspektori, kas nodarbojas ar informācijas apmaiņas jautājumiem, t.sk. 2 no tiem nodarbojas ar informācijas apmaiņu tiešo nodokļu jomā pēc pieprasījuma un spontāno informācijas apmaiņu.	VID	Tiek pildīts

8. Vides politikas komiteja

Vides politikas komiteja secināja, ka Latvija pieņem un ir gatava nodrošināt atbilstību visiem OECD instrumentiem vides un atkritumu apsaimniekošanas jomās un tās politika un prakse kopumā atbilst OECD labākajai praksei un politikai šajās jomās. Vides politikas komitejas formālajā viedoklī nav iekļautas rekomendācijas Latvijai, taču izvērtējumā un secinājumos Vides politikas komiteja norāda uz atsevišķām jomām, kur sagaida tālākus uzlabojumus.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1	Būtiskākie ieteikumi skar ekonomisko instrumentu izmantošanu. EPOC uzskata, ka Latvijas politika vides nodokļu jomā nav pietiekami efektīva, lai būtiski mazinātu nevēlamo ietekmi uz vidi, kā arī nav pietiekami motivējoša, lai rosinātu uzņēmējus rīkoties videi draudzīgāk. Uzlabojumi tiek sagaidīti gaisa piesārņojuma, atkritumu apsaimniekošanas un vides trokšņu sektoros. EPOC izsaka bažas par tādu ekonomisko instrumentu trūkumu, kas atspoguļotu sociālās un vides izmaksas, ko rada piekrastes resursu izmantošana un noplicināšana.	Attiecībā uz EPOC norādēm par ekonomisko instrumentu izmantošanu, lai veicinātu resursu efektīvu un saudzīgu izmantošanu, Latvija pastāvīgi vērtē ekonomisko instrumentu pielietošanas efektivitāti, kas nozīmē arī to, ka sistemātiski tiek pārskatītas dabas resursu nodokļa likmes. Ar 2016.gada grozījumiem "Dabas resursu nodokļa likumā", ir pieņemts pakāpenisks paaugstinājums dabas resursu nodokļa likmes par atkritumu apglabāšanu poligonos laika periodā no 2017. līdz 2020.gadam. Dabas resursu nodokļa likmes pieaugums ir jau noticis arī citās jomās, piemēram, gaisa piesārņojuma jomā nodoklis par oglekļa dioksīda (CO2) emisiju. Nodokļu pamatnostādnes 2018. – 2021.gadam ir apstiprinātas 2017.gada 24.maijā. Oglekļa dioksīds tiek aptverts ar Dabas resursu nodokļa likuma 16.pantu un 4.pielikumu, kur minētas konkrētas likmes par gaisa piesārņošanu.	VARAM	
2	Atkritumu apsaimniekošanas jomā EPOC ziņojumā konstatēts, ka, neskatoties uz pasākumiem, kas veikti atkritumu pārstrādes veicināšanai, tomēr nav paveikts pietiekami, lai mazinātu atkritumu nonākšanu poligonos. EPOC aicina Latviju risināt jautājumus,	Attiecībā uz EPOC ieteikumiem atkritumu pārstrādes jomā un specifiski attiecībā uz pārstrādes veicināšanu dzērienu iepakojumam, Latvija ir izvirzījusi sev iepakojuma pārstrādes mērķus un ir gatava tos sasniegt, attīstot dalītās atkritumu vākšanas sistēmu. Latvija uzskata, ka nepieciešams valstī attīstīt stikla atkritumu pārstrādi un pārstrādes iespējas arī zemākas kvalitātes plastmasas atkritumiem – jauktām plastmasām. ES Kohēzijas fonda investīcijas 41.34 milj. euro apmērā 2014.-2020.gada periodam tiek plānotas tā, lai turpinātu attīstīt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu. Specifiskais	VARAM	

	kas saistīti ar atkritumu pārstrādes veicināšanu, un lūkoties uz atkritumu apsaimniekošanu no visaptveroša skatu punkta, kā to paredz attiecīgie OECD juridiskie instrumenti.	atbalsta mērķis 5.2.1. paredz veicināt dažāda veida atkritumu atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un reģenerāciju. Tā ietvaros trīs plānotie pasākumi paredz: dalītu atkritumu vākšanu, atkritumu pārstrādi un atkritumu reģenerāciju ar enerģijas atguvi. Projektu īstenošana paredzēta līdz 2022.gada 31.decembrim, un, plānots, ka šo investīciju rezultātā pārstrādes veicināšanas jomā tiks izbūvētas pārstrādes iekārtas, kas nodrošina papildu 172 000 t/gadā atkritumu pārstrādi, kā arī tiks palielināta atkritumu reģenerācijas ar enerģijas atguvi jauda par 11 000 t/gadā. Latvija turpinās īstenot arī sabiedrības izglītošanas un stimulējošos pasākumus, kas veicinās sašķiroto atkritumu šķirošanu daļu un konsekventi samazinātu visu atkritumu nonākšanu vidē vai atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos.		
3	Virkne EPOC ieteikumu skar uzlabojumus, kas nepieciešami vides statistikas un monitoringa jomās. EPOC secinājumos pieminēts sadzīves atkritumu sektors, pazemes un virszemes ūdens monitorings.	Lai uzlabotu atkritumu jomas statistikas datus – informāciju par pārstrādātajiem un apglabātajiem sadzīves atkritumu daudzumiem – 2016.gada 23. februārī ir veikti grozījumi Ministru kabineta noteikumos Nr.1075 "Noteikumi par vides aizsardzības statistikas veidlapām", papildinot personu loku, kam jāiesniedz valsts statistikas pārskatu veidlapu par atkritumiem. Šie grozījumi arī paredz, ka atkritumu apsaimniekotājiem, kas noslēguši līgumu ar pašvaldību par atkritumu apsaimniekošanu noteiktā teritorijā, ir jāsniedz dati par savāktajiem sadzīves atkritumu apjomiem administratīvi teritoriālajā griezumā. Tā rezultātā tiks iegūta plašāka un precīzāka informācija par atkritumu apsaimniekošanu, tajā skaitā arī par dalīto vākšanu un sadzīves atkritumu pārstrādi.	VARAM	
4	EPOC secinājumi ūdens jomā liecina, ka EPOC sagaida progresu attiecībā uz ūdensapgādes un kanalizācijas sektora attīstību Latvijā. Tāpat EPOC konstatē, ka Latvija nav ratificējusi Londonas konvenciju par jūras piesārņošanu ar atkritumiem (1972) un tās protokolus, un aicina Latviju tos ratificēt.	Attiecībā uz EPOC sagaidīto progresu ūdenssaimniecības un kanalizācijas jomās, 2016.gada 1. janvārī ir stājies spēkā jauns Ūdenssaimniecības pakalpojumu likums. Tas risina vairākus būtiskus jautājumus, kas ir aktuāli gan pakalpojumu sniedzējiem, gan lietotājiem – nosaka valsts un pašvaldību kompetenci ūdenssaimniecības pakalpojumu (ūdensapgādes un kanalizācijas) regulēšanā, ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzēja un lietotāja pienākumus un tiesības pakalpojumu sniegšanā un lietošanā. Laikā no 2016.gada līdz 2022.gadam ar ES fondu atbalstu notiks kanalizācijas tīklu pieejamības uzlabošana apdzīvotajās vietās ar cilvēku ekvivalentu virs 2000, nodrošinot, lai notekūdeņu savākšanas tīkli un iespēja tiem pieslēgties ir pieejama vidēji 97% šo apdzīvoto vietu iedzīvotājiem.		
5	Piekrastes zonas integrētas pārvaldības jomā EPOC vēlas	Piekrastes zonas integrētas pārvaldības jomā 2016.gadā valdībā tika apstiprināts Valsts ilgtermiņa plānojums Baltijas jūras piekrastes publiskās	VARAM	

	redzēt daudz integratīvāku valsts politiku un konkrētus pasākumus, kuru ieviešana tiek uzraudzīta, citu starpā izmantojot arī piekrastes zonas monitoringa indikatorus.	infrastruktūras attīstībai" (turpmāk - Piekrastes plānojums), kas izmantojams kā pamats gan investīciju piesaistei, gan sadarbībai institūciju, pašvaldību un sabiedrības starpā, normatīvais regulējums par atbalstu piekrastes dabas un kultūras mantojuma attīstībai pašreizējā ES fondu piesaistes periodā līdz 2020. gadam 15 miljonu euro apmērā, kā arī saraksts par objektiem, kuros plānots piesaistīt minēto finansējumu. Īstenojot Piekrastes plānojumu, 2017.gadā ar Igaunijas-Latvijas pārrobežu programmas atbalstu tika uzsākta starptautiskā kājāmgājēju maršruta E-9 posma izveide Latvijas teritorijā. Vienlaikus notiek arī jūras telpiskā plānojuma izstrāde, kura risinājumi ir cieši saistīti ar piekrastes attīstību.		

9. Ķimikāliju komiteja

Formāls komitejas lēmumā secināts, ka Latvijas ķīmisko vielu pārvaldības joma ir atbilstoša OECD juridiskajiem instrumentiem un OECD labākajai praksei un tajā nav iekļautas rekomendācijas Latvijai.

10. Publiskās pārvaldības komiteja

Publiskās pārvaldības komitejas ziņojumā tika izvērtēta valsts pārvaldes organizācija un koordinācija, atklātība un atbildība, godprātība publiskajā sektorā, budžeta sastādīšanas procedūras, valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstība, digitālā pārvaldība un valsts un pašvaldību sadarbība. Par rekomendācijām prioritārajās jomās Publiskās pārvaldības komiteja var lūgt Latviju informēt divas reizes gadā regulāro komitejas izvērtējumu ietvaros.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
	1.prioritārā joma: ***Godprātība valsts pārvaldē***			
1.	Veikt piemērotus pasākumus, lai turpinātu stiprināt KNAB statusu un nodrošinātu tā saskaņotu darbību, piemēram, skaidrāk nosakot Biroja pārraudzības	2016.gada 5.aprīlī spēkā stājās grozījumi KNAB likumā, nosakot, ka KNAB atrodas Ministru kabineta pārraudzībā, ka šī pārraudzība tiek īstenota ar Ministru prezidenta starpniecību un ko tieši šī pārraudzība ietver. Grozījumi KNAB likumā paredz, ka pārraudzība ietver Ministru prezidenta tiesības pārbaudīt KNAB priekšnieka pieņemto pārvaldes lēmumu tiesiskumu un atcelt	VK, KNAB,TM	Rekomendācija daļēji izpildīta

	īstenošanas ierobežojumus un apjomu, likumā nodrošinot Biroja funkcionālo autonomiju, nosakot skaidrus mehānismus Biroja priekšnieka atbildībai, lai nodrošinātu efektīvu Biroja darbību, kā arī atrisinot jautājumus, kas saistīti tiesību aktiem, kas nosaka Birojā nodarbināto dienesta un darba attiecības.	prettiesiskus lēmumus, kā arī, konstatējot prettiesisku bezdarbību, dot rīkojumu pieņemt lēmumu. Ministru kabineta tiesības īstenot KNAB pārraudzību neattieksies uz lēmumiem, ko KNAB pieņem, īstenojot funkcijas korupcijas novēršanā un apkarošanā un partiju finansēšanas noteikumu izpildes kontrolē. Ar šiem grozījumiem ir izpildīta OECD rekomendācija daļā skaidrāk noteikt Biroja pārraudzības īstenošanas ierobežojumus un apjomu. 2016.gada 5.aprīļa grozījumi KNAB likumā arī precizē to, ka KNAB amatpersonas atrodas valsts dienesta attiecībās kā citās valsts iestādēs, kurām piešķirtas izmeklēšanas un operatīvās darbības pilnvaras. Valsts dienestā esošam amatpersonām ir noteiktas prasības kvalifikācijai, ierobežojumi un pienākumi. Tas stiprina KNAB amatpersonu politisko neitralitāti, kā arī veicina neatkarību amata pienākumu izpildē. 2016.gada 2.augustā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.516 par KNAB priekšnieka amata pretendentu pieteikšanās nosacījumiem un kārtību, kā arī pretendentu atlases un vērtēšanas kārtību. 2017.gada 4.jūlijā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr.386 “Kārtība, kādā izveido komisiju, lai izvērtētu iemeslus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka atbrīvošanai no amata".		
2.	Izstrādāt likumprojektu par trauksmes cēlēju aizsardzību, ar mērķi izveidot tādu tiesisku regulējumu, kas ļautu aizsargāt personas, kas ceļ trauksmi valsts pārvaldē un privātajā sektorā. Likumprojektā jāietver skaidru un pieejamu ziņošanas kanālu izveidi, un tas jāīsteno, izmantojot efektīvus sabiedrības informēšanas pasākumus, komunikāciju, mācības un ieviešanas izvērtējumu.	Likumprojekts “Trauksmes cēlēju aizsardzības likums” tika izstrādāts. Tā izstrādē ņemta vērā šī rekomendācija, kas arī ir atspoguļots likumprojekta sākotnējā ietekmes izvērtējumā (anotācijā). Likumprojekts “Trauksmes cēlēju aizsardzības likums” tika atbalstīts Ministru kabineta sēdē 2017. gada 7. martā un nosūtīts izskatīšanai Saeimā. Saeimā likumprojekts ir nodots Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijai. Tā kā likumprojekts vēl nav pieņemts, nav iespējams izpildīt rekomendācijas daļu, kas attiecas uz īstenošanu. Vienlaikus, jau likumprojekta izstrādes gaitā tika veikti dažādi sabiedrības informēšanas un komunikācijas pasākumi un izveidota speciāla sadaļa Ministru kabineta tīmekļa vietnē sabiedrības informēšanai par trauksmes celšanu: http://www.mk.gov.lv/lv/content/trauksmes-celeji Lai veicinātu izpratni par trauksmes celšanu, 2017.gada 9.oktobrī plānota starptautiska konference “Efektīva trauksmes celšanas un trauksmes cēlēju aizsardzības mehānisma izveide”, ko Valsts kanceleja rīkos sadarbībā ar Saeimu, Valsts administrācijas skolu un KNAB. Konferencē ar pieredzi un labo praksi tiks aicināti dalīties eksperti no vairākām OECD dalībvalstīm –	VK	2016. gada 31. decembris Rekomendācija daļēji izpildīta (izstrādāts likumprojekts par trauksmes cēlēju aizsardzību).

		ASV, Nīderlande, Francija un Īrija.		
3.	Stiprināt godprātību Valsts policijā, veicot tādus pasākumus kā rotācijas principa ieviešana attiecībā uz tajā nodarbinātajiem un turpinot ieviest Iekšējā drošības biroja uzsākto operatīvo programmu.	Valsts policija pastāvīgi veic pasākumus, kas vērsti uz godprātības veicināšanu, tajā skaitā korupcijas novēršanu, nodarbināto vidū.		
4.	Izskatīt un ieviest skaidru lobēšanas regulējumu, tajā skaitā politiku, kā nodrošināt lobēšanas atklātumu un godprātību, saskaņā ar OECD Padomes rekomendācijā par lobēšanas atklātuma un godprātības principiem noteikto.	Turpinās darbs pie lobēšanas atklātības tiesiskā regulējuma izstrādes, saskaņā ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnēm 2015.-2020.gadam. Koncepcija "Lobēšanas tiesiskās reglamentācijas nepieciešamība Latvijā" tika izstrādāta 2008. gadā. Saskaņā ar 2008. gada 28. jūlija MK rīkojumu tika atbalstīts tajā piedāvātais risinājums lobēšanas atklātības principus noteikt, tos iekļaujot valsts un pašvaldību institūciju ētikas kodeksos un citos normatīvajos aktos. Saskaņā ar šo koncepciju, valsts amatpersonām ir pienākums publiskot (tīmekļvietnē vai tiesību akta anotācijā) informāciju par lobētājiem. Piemēram, VARAM publisko informāciju par tās amatpersonu komunikāciju ar lobētājiem savā tīmekļvietnē (http://varam.gov.lv/lat/lidzd/informacija_par_lobijiem/). Satiksmes ministrijas Ētikas kodeksā ir iekļautas normas par sadarbību ar lobētājiem. Ņemot vērā Eiropas Padomes Starpvalstu pretkorupcijas grupas (turpmāk – GRECO) IV novērtēšanas kārtas ietvaros izteiktās rekomendācijas, KNAB šobrīd īpašu uzmanību velta lobēšanas regulējuma nepieciešamībai likumdevējvarā. GRECO aicina ieviest normatīvo regulējumu, kas nosaka kārtību, kādā parlamenta deputāti komunicē ar lobētājiem un citām iesaistītajām pusēm, kas mēģina ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu. KNAB iesniedza Saeimas Juridiskās komisijas darba grupai, kas izstrādāja likumprojektu "Grozījumi Saeimas kārtības rullī" (Nr. 922/Lp12), savus priekšlikumus, paredzot deputātiem atklāt ar kādām formālām vai neformālām sabiedrības grupām vai privātpersonām ir notikušas konsultācijas par konkrētu tiesību normu; Saeimas tīmekļa vietnē pirms komisijas sēdes publicēt vispārpieejamo informāciju – piemēram, darba kārtības jautājumus, uzaicinātās personas, saņemtās vēstules, atdzinumus u.c. dokumentus. KNAB ierosināja arī papildināt Saeimas deputātu ētikas kodeksu, nosakot, ka deputāts ievēro vienlīdzības un atklātības principus	KNAB, VK, nozaru ministrijas	31.12.2016

		saziņā ar formālām vai neformālām sabiedrības grupām vai privātpersonām, kā arī likumā noteiktajā kārtībā sniedz informāciju par notikušajām konsultācijām, savukārt šādas informācijas slēpšana ir uzskatāma par ētikas normas pārkāpumu. Tomēr sākotnējā likumprojekta tekstā, kas pirmajā lasījumā tika pieņemts 2017.gada 8.jūnijā, minētie priekšlikumi netika iekļauti. Tāpēc KNAB atkārtoti gatavo priekšlikumus un iesniegs tos Saeimas Juridiskajā komisijā pirms otrā lasījuma.		
	2.prioritārā joma: ***Tiesu varas darbības un kapacitātes jautājumi***			
5.	Stiprināt tiesu efektivitāti un tiesnešu un tiesu darbinieku tiesvedības kapacitāti, piemēram, nosakot skaidrus tiesu darbības kvalitātes rādītājus, uzlabojot datu apkopošanu un to kvalitāti un plašāk lietojot klientu apmierinātības aptaujas; pārskatot atalgojuma un darba dalījuma apjomu attiecībā uz ar tiesvedību tieši nesaistīto darbu starp tiesnešiem un tiesu darbiniekiem un samazinot tiesu darbinieku mainību; stiprināt Tieslietu padomes lomu un stiprināt saikni starp darbības novērtējumu, mācību vajadzībām un profesionālo attīstību.	Jautājumā par datu apkopošanas uzlabošanu, šobrīd tiek pilnveidota Tiesu informācijas sistēma, aktualizējot statistikai nepieciešamo rādītāju apkopojumu. Projekts "Justīcija attīstībai"[1] tiek īstenots ar Eiropas Savienības Sociālā fonda atbalstu specifiskā atbalsta mērķa 3.4.1. "Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai" sasniegšanai un ilgs līdz 2022. gadam, nodrošinot apmācības tiesu sistēmas darbiniekiem un tiesu sistēmai piederīgām personām. Papildus apmācībām projekts paredz izstrādāt kompetenču attīstīšanas programmas, rokasgrāmatas un vadlīnijas, judikatūras un tiesu prakses apkopojumu. Līdz 2018. gada beigām projekta ietvaros, atbilstoši Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas un kompetenču attīstīšanas plānam 2015.-2020. gadam, tiek īstenots Latvijas tieslietu sistēmas novērtējums. Novērtējumā ietvertos secinājumus būs iespējams izmantot kā bāzi ilgtermiņa politikas plānošanas dokumentu izstrādei un normatīvo aktu iespējamiem grozījumiem. Projekta ietvaros īstenojamas apmācību programmas, paredzēta kompetenču attīstīšanas programmu, rokasgrāmatu un vadlīniju izstrāde. Ir uzsāktas plaša mēroga profesionālas apmācības tiesnešiem, prokuroriem, izmeklētājiem un citu juridisko profesiju pārstāvjiem. Septiņos gados kopumā apmācot vairāk nekā 12 000 personu. Papildus attiecībā uz Tieslietu padomes lomas stiprināšanu norādāms, ka Saeimā 2017.gada 22.jūnijā 2. lasījumā ir atbalstīts likumprojekts "Grozījumi likumā "Par tiesu varu"", kas mazina likumdevējvaras un izpildvaras ietekmi	TM, TA	

[1] https://ta.gov.lv/LV/sadarbiba_1510/eiropas_socialais_fonds_1520

		attiecībā uz tiesnešu karjeras (tai skaitā, tiesnešu izvirzīšanas, iecelšanas, apstiprināšanas un pārcelšanas amatā) jautājumiem, tādējādi paplašinot un stiprinot Tieslietu padomes kompetenci rajona (pilsētas) tiesas priekšsēdētāja un apgabaltiesas priekšsēdētāja iecelšanā, izraudzīšanās kārtībā, un atbrīvošanā no amata, tiesneša pārcelšanā uz vakanto tiesneša amatu augstāka vai zemāka līmeņa tiesā, rajona (pilsētas) tiesas, apgabaltiesas un Augstākās tiesas tiesneša amata kandidāta atlases, stažēšanās un kvalifikācijas eksāmena kārtošanas kārtības noteikšanā. Minētie jautājumi tiks koncentrēti pašā tiesu varas atzarā. Papildus 3.sadaļā minētajai informācijai par tiesnešu atalgojuma pārskatīšanu sistēmiskā līmeni, norādāms, ka šobrīd tiek virzīti grozījumi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, novēršot vairākus šobrīd pastāvošās sistēmas trūkumus. Piemēram, būtisko atšķirību starp valsts pārvaldes un tiesnešu atalgojumu, kā rezultātā starpība starp sākotnēji par līdzvērtīgām uzskatītām darba samaksām izpildvarā un tiesu varā nereti pārsniedz pat 50% procentus. Tiesnešu un prokuroru atalgojuma sistēmas nespēju pielāgoties izmaiņām valsts ekonomiskajā situācijā, kā rezultātā tiesnešu darba samaksas apmērs saglabājies līmenī, kad tika izstrādāta jaunā atalgojuma sistēma. Lai nodrošinātu ilgtermiņā efektīvu tiesnešu un prokuroru atalgojuma sistēmu, atalgojums būtu jāatsaista no 12. mēnešalgu grupas maksimālā apmēra, vienlaikus saglabājot atalgojuma faktisko apmēru. Tāpat būtu jāatsakās no atalgojuma „sazobes" ar civildienesta ierēdņu atalgojumu, atalgojuma noteikšanas formulai ir jābūt elastīgai (tādai, kas spēj pielāgoties izmaiņām valsts ekonomiskajā situācijā) un atalgojumam jābūt atbilstošam un vienlīdzīgam. Atbilstoši Tieslietu padomes un Ministru kabineta lēmumiem, tiesnešu mēnešalgas apmērs tiks paaugstināts pakāpeniski, savu maksimālo apmēru sasniedzot 2020. gadā. Klientu apmierinātības anketas: Tiesu portālā www.tiesas.lv izveidotas advokātu, prokuroru, juristu un tiesas apmeklētāju aptaujas anketas, kurā tiek lūgts novērtēt tādus tiesas darba aspektus, kā: tiesu pieejamība (tiesu ēkas atrašanās vieta u.c), tiesu iestāžu telpas, tiesas darbinieku apkalpošana/ attieksme, dokumentu saņemšana/ iesniegšana, informācijas pieejamība par tiesāšanās procesu. Lai būtu iespējams regulāri vērtēt visus tiesas darba aspektus, katru gadu tiek veiktas Latvijas iedzīvotāju aptauja, kurās pretendentiem tiek lūgts vērtēt tiesas		

		darbu no lietas dalībnieka skatu punkta. Pretendentiem tiek lūgts vērtēt tiesvedības procesu, attieksmi pret lietas dalībniekiem, tiesvedības ātrumu un uzticēšanos tiesu varai. Lai vairotu uzticēšanos tiesu varai, ir nepieciešams turpināt uzlabot tiesas darbu un pieejamību izejot no saņemtajiem aptaujas rezultātiem, informācijas par tiesāšanās procesu papildināšanu un tiesas darba skaidrošana sabiedrībai, jo tikai caurskatāms tiesas darbs uzlabos iedzīvotāju attieksmi pret tiesām. Jautājumā par datu apkopošanas uzlabošanu, šobrīd tiek pilnveidota Tiesu informācijas sistēma (TIS), aktualizējot statistikai nepieciešamo rādītāju apkopojumu. Izmantojot biznesa inteliģences rīku Microstrategy, ir plānots iegūt datus par tiesnešu izskatīto lietu un pēcāk pārsūdzēto/atcelto lēmumu īpatsvaru, tādējādi, radot informāciju par lietu kategorijām, attiecībā uz kurām mācības ir nepieciešamas vairāk. Datus plānots apstrādāt no TIS un RVS Horizon, gūstot ziņas par tiesneša atcelto lēmumu īpatsvaru pa civillietu kategorijām un viņa apmeklēto mācību skaitu un saturu. Informāciju plānots sniegt tiesu priekšsēdētājiem izvērtēšanai un tiesas tiesnešu kvalifikācijas celšanai. Microstrategy aptver arī tādu grāmatvedības programmās esošo informāciju kā tiesvedības procesu izmaksu aprēķini, konkrētas tiesas "struktūrvienības', tiesas sēžu zāles izmaksu aprēķins, tiesnešu skaits, tiesnešu prombūtnes. Microstrategy ir izstrādāts, bet aizvien tiek pilnveidots. Atalgojums: Uzsāktā tiesu reforma un atalgojuma paaugstināšana ir devusi pozitīvu rezultātu un stabilitāti attiecībā uz darbinieku apmierinātību un mainību, kas redzams divos rezultatīvos rādītājos (informācija apkopota par laika periodu no 1.janvāra līdz 17.augustam): 1) 2017.gadā darbu ir atstājuši 104 darbinieki, bet tādā pašā periodā 2016.gadā – 210. Respektīvi, uz pusi ir samazinājies darbinieku skaits, kuri vēlas pamest darbu tiesās; 2) 2017.gadā pieņemto darbinieku skaits ievērojami pārsniedz darbu pametušo darbinieku skaitu: 136 pieņemti pret 104 atbrīvotajiem. Salīdzinājuma 2016.gadā – 190 pieņemti pret 210 atbrīvotajiem. Šis rādītājs liecina, ka cilvēki labprātāk izvēlas tiesu kā savu darba vietu. 2017.gadam politikas iniciatīva "Tiesu sistēmas darbinieku mēnešalgu paaugstināšana".		

		Lai veicinātu kvalificētu darbinieku piesaisti darbam tiesā, kā arī mazinātu lielo darbinieku mainību, paredzēts tiesu un prokuratūras darbinieku mēnešalgu paaugstināt, sasniedzot 67 - 75 procentus no maksimālās mēnešalgas attiecīgajai mēnešalgu grupai. Ar 2017.gada 1.janvāri apgabaltiesu, rajonu (pilsētu) tiesu budžetā papildus piešķirti 3 760 618 euro un, tiesvedības procesuālo darbību optimizācijas rezultātā, tiesu darbinieku atlīdzībai papildus novirzīti 396 418 euro, no tiesu budžetā pieejamajiem finanšu resursiem. Līdz ar to, augstāk minēto tiesu darbinieku atlīdzībai pieejami papildus 4 157 036 euro. Ar 2017.gada 1.janvāri tiesu darbinieku atalgojums palielinājies no vidēji 643 euro darbiniekam līdz vidēji 826 euro darbiniekam, jeb vidēji par 28 %. Rajona (pilsētas) tiesā tiesneša palīga ar augstāko kvalifikācijas pakāpi atalgojums sastāda 57,4 %, bet apgabaltiesā - 62,6 %, no rajona (pilsētas) tiesas tiesneša mēnešalgas, neskaitot izdienas piemaksas. Sk. arī 3.sadaļu "Korporatīvās pārvaldības komiteja".		
6.	Veicināt efektīvu pieeju tiesu pakalpojumiem un informācijai, piemēram, stiprinot izpratni par tiesībām, izplatot informāciju par tiesu pakalpojumiem, tajā skaitā nacionālo minoritāšu valodās; stiprināt Tiesībsarga biroja kapacitāti, lai izskatītu lietas, kas saistītas ar iespējamu diskrimināciju uz pilsonības, etniskās izcelsmes vai valodas spēju pamata un veicināt izpratni sabiedrībā par tā kompetenci aizsargāt visu iedzīvotāju grupu tiesības; ieviest informācijas apkopošanas praksi par to, cik efektīva ir tiesu pieejamība dažādām sabiedrības grupām.	<u>Izveidots un darbojas Latvijas tiesu portāls - www.tiesas.lv.</u> Informācija sniegta arī 3. sadaļā Korporatīvās pārvaldības komiteja	TM, TA, TB	

	Rekomendācijas publiskās pārvaldības politikas attīstībai saskaņā ar publiskās pārvaldības pamatprincipiem			
	Valsts pārvaldes koordinācijas un iekārtas jautājumi			
7.	Uzlabot politikas un budžeta plānošanas sasaisti, tajā skaitā saikni starp rezultātu sasniegšanu un budžeta līdzekļu piešķiršanu. Lai gan tiek veikti pasākumi, lai sasaistītu resursus un valsts prioritātes ilgtermiņā un vidējā termiņā, joprojām iztrūkst vienotas pieejas politikas un budžeta plānošanai, ieskaitot ministriju līmenī.	Sekmējot politikas plānošanas sasaisti ar budžeta veidošanu, katram politikas plānošanas dokumenta veidam ir piedāvāts ietekmes uz budžetu atspoguļošanas veids, kas ļauj uzskatāmā veidā apzināt un raksturot pieejamo finansējumu un tā avotus, kā arī papildus nepieciešamo finansējumu (Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumi Nr.737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi"). Lai efektīvāk un ekonomiskāk īstenotu valsts politiku un izvērtētu izdevumu atbilstību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem, atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.^{3}pantā noteiktajam veicot valsts budžeta izdevumu pārskatīšanu, 2017.gadā ir uzsākta iepriekš piešķirtā finansējuma prioritārajiem pasākumiem pārskatīšana, izvērtējot prioritāro pasākumu aktualitāti, sasniegtos mērķus un rezultātus. Sadarbībā ar nozaru ministrijām notiek iepriekš atbalstīto prioritāro pasākumu mērķu un sasniedzamo rezultātu aktualizāciju. Lai veicinātu publisko diskusiju un nozaru ministriju līdzatbildību par valsts budžeta līdzekļu izlietojuma sasaisti ar sabiedrības ieguvumiem (rezultātiem), FM 2017. gadā izstrādāja un turpmāk savā tīmekļvietnē uzturēs interaktīvo budžetu. PKC ir izstrādājis metodiku valsts budžeta bāzes izdevumu lielākai sasaistei ar attīstības plānošanas sistēmu, tai skaitā veikts pilotprojekts uz atsevišķu Labklājības ministrijas budžeta apakšprogrammu piemēra. PKC nodrošinājis regulāra pārstāvniecību Veselības ministrijas budžeta izdevumu izvērtēšanas darba grupā, lai izveidotu valsts budžeta bāžu pārskatīšanas sistēmu Veselības ministrijā. Nodrošināta pārstāvniecība ministriju budžeta izdevumu pārskatīšanas darba grupā, lai efektīvāk un ekonomiskāk īstenotu valsts politiku, tai skaitā nodrošinot budžeta bāzes izdevumu sasaisti ar politiku mērķiem un to rezultatīvajiem rādītājiem. Tāpat PKC nodrošina regulāru pārstāvniecību Valsts kancelejas budžeta izdevumu efektivitātes darba grupās. Valsts kanceleja, lai nodrošinātu	FM, PKC	

		efektīvāku valsts budžeta līdzekļu izlietojumu, ir izstrādājusi Nozares ieguldījumu efektivitātes analīzes metodiku, kas tiks pielietota ikgadējā FM budžeta izdevumu pārskatīšanas procesā. Papildus minētajam, Valsts kanceleja strādā pie virzības uz lielāku atbalsta funkciju ekonomisko efektivitāti, attīstot atbalsta funkciju centralizāciju valsts pārvaldē un definējot sasniedzamos efektivitātes sliekšņus caur atsevišķu atbalsta funkciju darbības rezultatīvajiem rādītājiem.. Sekmējot politikas plānošanas sasaisti ar budžeta veidošanu, katram politikas plānošanas dokumenta veidam ir piedāvāts ietekmes uz budžetu atspoguļošanas veids, kas ļauj uzskatāmā veidā apzināt un raksturot pieejamo finansējumu un tā avotus, kā arī papildus nepieciešamo finansējumu (Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumi Nr.737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi"). 2016.gadā ir publicēta "Politikas veidošanas rokasgrāmata", kas cita starpā sniedz informāciju par budžeta sasaisti ar plānošanu. 2015.gadā tikās PKC, Ārlietu ministrija, Latvijas bankas, sociālo partneru darba grupa, kas izstrādāja rekomendācijas, lai uzlabotu budžeta un politikas plānošanas sasaisti. PKC ir organizējis apmācības par radošu pieeju politikas plānošanā (radošā darbnīca). Uzsākta sadarbība ar Valsts administrācijas skolu (VAS) politikas plānošanas apmācību īstenošanā - 2016.gadā PKC vadīja VAS apmācības ministriju un citu valsts iestāžu politikas plānotājiem politikas plānošanas dokumentu izstrādē, kā arī organizēja apmācības politikas plānošanas jautājumos konkrētu ministriju darbiniekiem (VARAM, KM). Lai atvieglotu pašvaldību un plānošanas reģionu darbu, VARAM ir izstrādājusi dokumentu "Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī", kas paredzēts plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību politiķiem un attīstības plānošanā iesaistītajām personām. Metodiskā materiāla mērķis ir sniegt ieteikumus plānošanas reģioniem un vietējām pašvaldībām savstarpēji saskaņotu un kvalitatīvu attīstības programmu izstrādei, kā arī aicina plānošanas reģionu/pašvaldību attīstības programmu darbības periodu pieskaņot NAP un ES fondu plānošanas periodam – līdz 2020.gadam, neatkarīgi no attīstības programmas darbības perioda sākuma gada. Pastāvīgi uzlabojot prioritāro pasākumu (PP) izstrādes un vērtēšanas procesu un		

		tā sasaisti ar vidēja termiņa valsts attīstības mērķu sasniegšanu, PKC savas kompetences ietvaros nodrošina attīstības plānošanas un budžeta plānošanas procesa saskaņotību. PKC regulāri sniedz atbalstu un priekšlikumus Finanšu ministrijai PP vērtēšanas mehānisma darbības uzlabošanai, lai pilnveidotu PP izstrādes un vērtēšanas procesu. Vienlaikus ir izstrādāti priekšlikumi saistīto normatīvo aktu pilnveidei, lai stiprinātu uz valsts attīstības mērķu sasniegšanu orientētus budžeta ieguldījumus.		
8.	Stiprināt Pārresoru koordinācijas centra kapacitāti, lai nodrošinātu valsts attīstības plānošanas dokumentu efektīvu ieviešanu.	PKC galvenokārt strādā ar komplicētiem un apjomīgiem starpnozaru jautājumiem, kur nereti jāmeklē nestandarta risinājumi strukturālajām reformām un valsts budžeta iespējamām pārdalēm, kā arī nepieciešams piedāvāt uz valsts attīstību un konkurētspēju vērstus risinājumus. Iestādē ir izveidots ekspertu kopums, kuru zināšanas, prasmes un kompetence atbilst minēto uzdevumu veikšanai. Lai īstenotu PKC funkcijas un sasniegtu noteiktos mērķus, nepieciešami eksperti ar augstu kvalifikāciju, dziļām, specifiskām zināšanām un praktisku pieredzi noteiktā darbības jomā. Tomēr kopējais darbinieku skaits PKC ir minimālais nepieciešamais, lai varētu īstenot iestādes pašreizējās funkcijas. Neskatoties uz 2015. gada OECD rekomendācijām papildu finansējuma piešķiršanai PKC jaunām amata vietām, kas ļautu valdībai balstīties uz PKC ekspertīzi, turpinot stiprināt tā lomu politikas plānošanas procesā un dodot iespēju PKC plašāk reaģēt uz to ministriju vajadzībām, kas vēlas sadarboties ar PKC ekspertiem politikas plānošanas dokumentu izstrādes agrīnos posmos, šīs rekomendācijas izpilde nav notikusi.	PKC	
9.	Vienkāršot plānošanas sistēmu un prioritāšu noteikšanu, stiprināt starpnozaru monitoringu un politikas un stratēģiju ieviešanu, un nodrošināt politikas izvērtēšanas kvalitāti. Lai gan Latvijas attīstības plānošanas sistēma ir diezgan labi izstrādāta, tās sarežģītība	Lai vienkāršotu plānošanas sistēmu, uzlabotu tās darbību un politikas plānošanas dokumentu kvalitāti, tajā skaitā, novērstu dokumentu satura un pārskatu dublēšanās riskus, 2014.gada beigās tika pieņemti jauni attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi (Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumi Nr.737). Noteikumos tika iestrādāti jauni principi, kas praksē uzlabo nozaru plānošanas kvalitāti visas politikas plānošanas stadijās. Lai plānošanas dokumentus varētu īstenot praksē, paredzētas stingrākas prasības finansējuma plānošanai, kā arī institūciju sadarbības stiprināšana attiecīgo	PKC	

	Latvijas atbildīgajām ministrijām var būt pārāk lieta.	dokumentu izstrādē. Tādējādi tiek atvieglots darbs valsts pārvaldes iestāžu vadītājiem, nozaru politiku plānotājiem un sabiedrībai kopumā, piedāvājot precīzāku plānošanas procesu, stiprinot sadarbību un veicinot saskaņotu rīcību valsts attīstības plānošanā, novēršot liekas darbības un samazinot politikas plānošanas dokumentu skaitu. PKC ir uzsācis darbu pie ANO ilgtspējas attīstības mērķu (IAM) iekļaušanas Latvijas un ES plānošanā - ir izstrādāts IAM rādītāju kartējums, ar kura palīdzību var novērtēt un salīdzināt esošo nacionālo rādītāju rezultātus un to atbilstību starptautiski noteiktajiem IAM sasniegšanas rādītājiem, kā arī, identificējot nepieciešamību, secīgi papildināt nacionāla līmeņa mērķus un rezultatīvos rādītājus, iekļaujot tos politikas plānošanas dokumentos. ANO Augsta līmeņa politikas forumam, kas plānots 2018. gada jūlijā, PKC gatavos apstiprināšanai MK ziņojumu par IAM ieviešanu Latvijā. 2017. gadā PKC veic NAP2020 īstenošanas starpposma izvērtējumu, kas ļaus noteikt NAP2020 mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanas pakāpi, kā arī izvērtēt institūciju paveikto, ieguldītos resursus un to izlietojuma efektivitāti. Atbilstoši normatīvajam regulējumam, kā arī pamatojies uz ministriju sniegto politikas ieviešanas novērtējumu, 2019. gadā plānota indikatīva pamatnostādņu saraksta izveide nākamajam plānošanas periodam, piedāvājot to apstiprināt Nacionālajā attīstības padomē un Ministru kabinetā, lai veicinātu vienotu, visaptverošu un sadarbībspējīgu plānošanas ciklu un dokumentus nākamajam plānošanas periodam.		
	Atklātība un atbildīgums			
10.	Sistemātiskāk nodrošināt vieglāk pieejamu informāciju par publiskas konsultācijas iespējām iedzīvotājiem un ieinteresētajām pusēm, kas būtu pieejama visām Latvijas iedzīvotāju grupām. Arī būtu lietderīgi identificēt kritērijus, pēc kuriem NVO tiek aicināti slēgt sadarbības līgumus	Tiesību aktos noteikts gan pienākums iesaistīt sabiedrību tiesību aktu un attīstības plānošanas dokumentu izstrādē, gan arī līdzdalības veidi, tajā skaitā publisku konsultāciju rīkošana, kā arī ir noteikta kārtība, kādā ievietot informāciju internetā. Papildus, VK pastāvīgi izvērtē sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu tiesību aktu izstrādē. Tādēļ, lai ieviestu šo rekomendāciju, nepieciešams izvērtēt, kā šajos tiesību aktos noteiktais darbojas praksē un kādi uzlabojumi ir nepieciešami. Lietderīgi būtu apkopot informāciju, cik efektīvi valsts pārvaldes iestādes nodrošina sabiedrības līdzdalību, tajā skaitā publiskas konsultācijas un kā notiek sadarbības partneru izvēle, ņemot vērā šo	VK, visas valsts pārvaldes institūcijas	

	ar ministrijām**.**	rekomendāciju. Nozaru ministriju piemēri <u>Satiksmes ministrija</u> Satiksmes ministrija ievieto paziņojumus par sabiedrības līdzdalības iespēju SM tīmekļa vietnē pirms normatīvo aktu un politikas plānošanas dokumentu projektu izsludināšanas VSS. Kopš šī iespēja ir ieviesta, tiek saņemti viedokļi un priekšlikumi. Ja ir saskaņojami kādi konkrēti jautājumi, nozaru departamenti konsultējas ar mērķgrupu pārstāvošajām biedrībām/asociācijām, organizē ekspertu darba grupas – šādas konsultācijas un darba grupas notiek arī pirms vai paralēli iepriekš minētajai informācijas ievietošanai SM tīmekļa vietnē. Attiecībā uz tiem projektiem, kas iet noteikto gaitu caur VSS, saskaņošanas un viedokļu sniegšanas iespēja no sabiedrības puses ir brīvi pieejama, tikai jāseko līdzi jaunumiem. Piemēram, lai izvērtētu pasažieru, kuriem noteikti braukšanas maksas atvieglojumi sabiedriskajā transportā braucienu uzskaites elektroniskās sistēmas ieviešanu, informatīvā ziņojuma "Par Ministru kabineta 2015.gada 31.marta noteikumu Nr.153 "Noteikumi par pasažieru kategorijām, kuras ir tiesīgas izmantot braukšanas maksas atvieglojumus maršrutu tīkla maršrutos" ieviešanu izstrādes procesā Satiksmes ministrija darba grupās vienlaikus ar iesaistītajām ministrijām un to iestādēm sadarbojās ar LPS, biedrību "Latvijas Pasažieru pārvadātāju asociācija", biedrību "Latvijas politiski represēto apvienība", biedrību "Latvijas komercbanku asociācija", invalīdu un viņu draugu apvienību "APEIRONS", Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju SUSTENTO. Papildus tam, kā piemēru sadarbībai var minēt Ceļu satiksmes drošības padomes domnīcu, kur tiek iesaistītas ne tikai ministrijas, bet arī nodrošināta plaša nozares pārstāvība no Valsts policijas, VUGD, VAS "Latvijas Valsts ceļi", VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija", Latvijas Pašvaldību savienības, Rīgas Tehniskās universitātes, Rīgas domes, Latvijas Automoto biedrības, Latvijas Transportlīdzekļu apdrošinātāju biroja, biedrības "Latvijas riteņbraucēju apvienība", Latvijas motoklubu asociācijas kā arī atkarībā no domnīcā apspriežamās tēmas tiek pieaicināti arī pārstāvji no citām biedrībām,		

		apvienībām, institūtiem. Ekonomikas ministrija Lai veicinātu sabiedrības iesaisti likumdošanas izstrādes procesā, Ekonomikas ministrija tīmekļvietnē regulāri publicē informāciju par sabiedriskajām apspriešanām, ko ierosinājusi EK.		
11.	Stiprināt mehānismus neatkarīgas pārraudzības nodrošināšanai pār Informācijas atklātības likuma ieviešanu. Tas nodrošinās efektīvāku iedzīvotāju tiesību piekļūt publiskai informācijai piemērošanu.	Informācijas atklātības likumā ar grozījumiem, kas stājās spēkā 2009. gada 1. oktobrī, tika iekļautas normas par iestādes lēmuma un rīcības kontroli, kas noteic, ka iestādes izdoto administratīvo aktu par atteikumu sniegt informāciju vai izpildīt informācijas pieprasījumu, kā arī faktisko rīcību, kas izpaudusies kā informācijas nesniegšana vai nepienācīga sniegšana, var apstrīdēt un pārsūdzēt Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. Administratīvās rajona tiesas spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā. Ar minētajiem grozījumiem no Informācijas atklātības likuma tika arī dzēsta uzraudzības iestāde - Datu valsts inspekcija. Diskusijas par cita veida pārraudzības mehānismiem nav notikušas. Jāuzsver, ka tiesiskais regulējums 19 gadus pēc Informācijas atklātības likuma pieņemšanas ir pietiekams, lai novērstu nepamatotus šķēršļus informācijas piekļuvei un neveicinātu normatīvo aktu plūdus. Informācijas atklātības likums uzdod iestādei pēc savas iniciatīvas nodrošināt piekļuvi noteikta veida vispārpieejamai informācijai. Vispārpieejamai informācijai, ko ievieto internetā, iestāde pēc savas iniciatīvas, ja tas ir lietderīgi, nodrošina piekļuvi atvērto datu veidā kopā ar informācijas metadatiem. Vispārpieejamo informāciju sniedz jebkuram, kas to vēlas saņemt, ievērojot personu vienlīdzību informācijas iegūšanā.		
	Godprātība valsts pārvaldē			
12.	Plašāk ieviest reformas godprātības stiprināšanai augsta riska jomās (piemēram,	Šī rekomendācija ir plaša un vērsta uz pastāvīgu darbu, tā daļēji tiek īstenota Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatonostādņu 2015.-2020.g. (Ministru kabineta rīkojums Nr.393 2015.gada 16.jūlijā) ietvaros.	KNAB, VK, VM, EM, SAM, VARAM, IeM, FM, VAS	

	sabiedriskie pakalpojumi, veselība, celtniecība, transports) un institūcijās (piemēram, pašvaldības, tiesībsargājošās iestādes un muita).	<u>Tieslietu ministrija</u> Projekts "Justīcija attīstībai" tiek īstenots ar Eiropas Savienības Sociālā fonda atbalstu specifiskā atbalsta mērķa 3.4.1. "Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai" sasniegšanai un ilgs līdz 2022. gadam. Projekta ietvaros ir uzsāktas plaša mēroga profesionālas apmācības tiesnešiem, prokuroriem, izmeklētājiem un citu juridisko profesiju pārstāvjiem. Septiņos gados kopumā apmācot vairāk nekā 12 000 personu. Mācību plāns ietver sadaļu - uzticēšanās veicināšana tiesu un tiesībaizsardzības iestādēm. <u>VAS</u> VAS projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros 2016.gadā un 2017.gada 1.pusē īstenoti (arī turpmāk plānots īstenot) vairāki mācību un saistītie pasākumi saistībā ar korupcijas un ēnu ekonomiku mazināšanu augstā riska jomās. Mācībās piedalījās būtisks skaits Valsts ieņēmumu dienesta un citu tiesību aizsardzības iestāžu darbinieku. Projekta ietvaros 2018.gada rudenī – 2019.gada ziemā plānots uzsākt vairāku tūkstošu tiesību aizsardzības un kontrolējošo iestāžu (kopā – ap 35 iestādēm) darbinieku mācības, t.sk. saistībā ar pretkorupcijas un ēnu ekonomikas novēršanu un apkarošanu augstā riska jomās (t.sk. saistībā ar pārvadājumu, nereģistrēto nodarbinātību, veselības pakalpojumu, publisko iepirkumu un citām jomām) <u>Veselības ministrija</u> Attiecībā uz godprātības stiprināšanu 2017.g. 25.jūlijā apstiprinātajā konceptuālajā ziņojumā "Par veselības aprūpes sistēmas reformu" viens no darbības virzieniem paredz VM padotības iestāžu reorganizāciju reformas atbalstam, kā arī akcentējot pašvaldību lomu, esot vistuvāk iedzīvotājam to pamatvajadzību risināšanā, noteikt precīzu pašvaldību lomu veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanā. <u>Satiksmes ministrija</u> Satiksmes ministrija šo rekomendāciju realizē, organizējot mācības par korupcijas jautājumiem, tādā veidā paaugstinot nodarbināto zināšanas par pamatjautājumiem - kas ir interešu konflikts, kas ir korupcija, ko drīkst		

		amatpersonas, utt. Piemēram, VAS "Latvijas dzelzceļš" ir izstrādāta un apstiprināta pretkorupcijas risku novēršanas kārtība, savukārt VAS "Latvijas Jūras administrācija" šīs rekomendācijas izpildē veic šādus pasākumus: - "LJA noteikumu par ētikas kodeksu, interešu konflikta novēršanu un pretkorupcijas pasākumiem" izstrāde, - Uzņēmuma pretkorupcijas plāna izstrāde (plānots apstiprināt septembrī), kā ietvaros - Izvērtēta sniegto pakalpojumu norise un kontroles pasākumi, lai mazinātu negodprātīgu darbību iespējamību. - Pretkorupcijas apmācību organizēšana uzņēmuma darbiniekiem (sadarbībā ar KNAB); - Klientu aptaujas anketās iekļauts jautājums par darbinieku godprātības novērtējumu." Attiecībā uz sabiedrisko transportu - saskaņā ar Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 5.panta pirmās daļas 3.punktu lēmumus par sabiedriskā transporta pakalpojumu organizēšanu – tiesību piešķiršanu pārvadātājam sniegt sabiedriskā transporta pakalpojumus – pieņem Sabiedriskā transporta padome. Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 4.1 panta pirmajā un otrajā daļā ir noteikts, ka Sabiedriskā transporta padome ir neatkarīga lēmumu pieņemšanā un funkciju pildīšanā, un tā ir Satiksmes ministrijas pārraudzībā esoša koleģiāla institūcija. Savukārt Iepirkumi sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanā noris atbilstoši Iepirkuma likuma Atbilstoši Sabiedriskā transporta pakalpojumu likuma 8. panta otrajai daļai pasūtītājs organizē sabiedriskā transporta pakalpojumu pasūtījumu saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu. <u>Ekonomikas ministrija</u> Apkopota un publiskota informācija par plānotajiem publiskajiem lielajiem būvniecības iepirkumiem. Izstrādāts informatīvais ziņojums, kurā analizēta atbildīgo institūciju sniegtā informācija par plānotajiem publiskajiem būvdarbiem, nekustamo īpašumu attīstīšanas un būvniecības nozares ekspertu dati par privātajā sektorā paredzamo būvdarbu apjomu, Finanšu un kapitāla		

		tirgus komisijas dati par kredītiem mājsaimniecībām mājokļa iegādei. Informatīvais ziņojums pieejams politikas plānošanas datu bāzes tīmekļa vietnes adresē (http://polsis.mk.gov.lv/documents/5875). Pasūtītāji mēneša laikā no gadskārtējā budžeta apstiprināšanas dienas publicē valsts elektroniskās informācijas sistēmā informāciju par plānotajiem iepirkumiem un iepirkumu procedūrām (Publisko iepirkumu likuma 18.panta un pārejas noteikumu 5.punkta kārtībā).		
13.	Veikt aktīvus pasākumus, lai stiprinātu kapacitāti, veicinātu izpratni un piemērošanu, kas attiecas uz valsts pārvaldes vērtībām (ētiku), nosakot skaidrus un izmērāmus rezultatīvos rādītājus	Ar Ministru kabineta 2013. gada 6. februāra rīkojumu Nr. 48 apstiprinātā Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcija paredz izstrādāt vienotu ētikas kodeksu valsts pārvaldē nodarbinātajiem un veikt pasākumus kopīgu vērtību iedzīvināšanai. Šī iestāšanās laikā saņemtā OECD rekomendācija, kā arī 2017. gada 26. janvārī apstiprinātā OECD padomes rekomendācija par godprātību sabiedrībā un valstī (OECD Recommendation of the Council on Public Integrity) aicina noteikt augstus uzvedības standartus un definēt skaidras publiskā sektora vērtības un veicināt izpratni par tiem. Apvienoto Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencijas 8.pants “Valsts amatpersonu rīcības kodekss” nosaka, ka dalībvalstis veicina godīgumu un atbildību valsts dienestā, tajā skaitā pieņemot rīcības vai standartu kodeksus. VK sadarbībā ar biedrību "Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS" izstrādāja MK ieteikumu projektu “Valsts pārvaldē nodarbinātā ētikas kodekss”, kas tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2016.gada 11.februārī. Šobrīd VK turpina darbu pie Ministru kabineta ieteikumu projekta izstrādes un saskaņošanas. Pēc ieteikumu apstiprināšanas būs iespējams veikt pasākumus, lai veicinātu izpratni un piemērošanu. Līdztekus tam vērtības un ētikas principi noteikti arī iekšējos valsts un pašvaldības iestāžu ētikas kodeksos. Šādi kodeksi kopskaitā ir vairāk nekā 100, galvenokārt tiešās valsts pārvaldes iestādēs un to padotības iestādēs, kā arī pašvaldībās, valsts kapitālsabiedrībās, augstskolās. <u>Valsts administrācijas skola</u> VAS projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 “Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā	VK, VAS, visas valsts pārvaldes institūcijas	

		pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros, sadarbībā ar ASV Federālo izmeklēšanas biroju 2016.gadā organizēta lekcija "Oficiālie uzvedības standarti (valsts institūcijās)". Sadarbībā ar Valsts kanceleju projekta ietvaros 2018.-2019.gadā plānots izstrādāt e-mācību kursu, kurā t.sk. tiks iekļauti profesionālās ētikas pamatjautājumi. 2018.gadā projekta ietvaros plānots uzsākt liela mēroga mācības jaunajiem valsts pārvaldes darbiniekiem "Valsts pārvaldes darbība tiesiskā valstī", kurā arī tiks iekļauti t.sk. profesionālās ētikas jautājumi. <u>Satiksmes ministrija</u> Satiksmes ministrijā ir ētikas kodekss, tāpat tiek izpildīti pretkorupcijas plānā noteiktie uzdevumi. Kad jaunie ieteikumi būs pieņemti, tiks vērtēts, vai esošais ētikas kodekss būs jāmaina, jāpapildina vai jāprecizē.		
14.	Plašāk veikt mācības par korupcijas novēršanas tēmu pašvaldībās un pašvaldību iestādēs, kā arī nodrošināt, ka šādās mācībās piedalās vadoši darbinieki, īpaši iestāžu vadītāji un to vietnieki.	<u>VAS</u> VAS no 2016.-2022.gadam ievieš projektu "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā", un tā ietvaros nodrošina apmācību valsts pārvaldē nodarbinātajiem par korupcijas novēršanu un ēnu ekonomikas mazināšanu. Paredzēts, ka VAS šī apmācību projekta ietvaros pašvaldību darbiniekiem (provizoriski – 2019. gadā) nodrošinās piekļuvi e-mācību kursam par korupcijas un interešu konflikta novēršanas pamata aspektiem. <u>KNAB</u> Viena no KNAB funkcijām ir sabiedrības izglītošana korupcijas novēršanas un apkarošanas jautājumos. KNAB nodrošina pastāvīgas un regulāras apmācības par korupcijas cēloņiem un sekām, interešu konflikta novēršanas, lobēšanas, iekšējās kontroles (korupcijas novēršanas jautājumos) publiskās pārvaldes ētikas jautājumiem dažādām mērķauditorijām. 2016.gadā tika organizēti 115 semināri ar kopējo dalībnieku skaitu 6424 personas. Izmantojot videokonferences formātu izglītoto personu skaits, salīdzinot ar 2015.gadu, ir palielinājies par 2670 personām. Minētajos semināros piedalījās valsts amatpersonas un darbinieki, tajā skaitā	KNAB, VAS	

		ierēdņi, iestāžu vadītāji, iestāžu vadītāju vietnieki, pašvaldību domes priekšsēdētāji un priekšsēdētāju vietnieki, izpilddirektori, pagasta pārvalžu vadītāji, deputāti, iepirkumu komisiju locekļi un studenti. KNAB kā minētā VAS īstenotā projekta "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" sadarbības partneris 2016.gadā turpināja aktīvu darbu pie projekta mācību satura izstrādes, sniedzot priekšlikumus par nepieciešamo apmācību saturu.		
	Budžeta jautājumi un procedūras			
15.	Attīstīt iekšējās procedūras iestādēs budžeta izdevumu izvērtēšanai, piemēram, stiprinot izvērtēšanas kapacitāti un procesus visā valsts pārvaldē (piemēram, profesionālu izvērtētāju nodaļa vai noteiktas specializācijas ekonomistu piesaistīšana, kas var tikt pieaicināti visās valsts pārvaldes iestādēs); un veidot procesus, kas ļauj piesaistīt šādas kompetences speciālistus politikas veidošanas procesā (piemēram, regulāri, pastāvīgi budžeta pārskatīšanas procesi/norēķina pārbaudes.	2016.gada 1.janvārī stājās spēkā grozījumi Likumā par budžetu un finanšu vadību (16.3 pants), iedibinot jaunu procesu - lai efektīvāk un ekonomiskāk īstenotu valsts politiku, kā arī regulāri optimizētu budžeta izdevumus un izvērtētu to atbilstību attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem, Ministru kabinets nodrošina pastāvīgu un sistemātisku valsts budžeta izdevumu pārskatīšanu. Ministru kabinets pieņems lēmumu par valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas tvērumu vienlaikus ar vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projekta un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta izstrādes un iesniegšanas grafika apstiprināšanu, pamatojoties uz Finanšu ministra vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projekta un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta izstrādes un iesniegšanas grafikā noteiktajā termiņā iesniegtiem valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas rezultātiem un priekšlikumiem par šo rezultātu izmantošanu vidēja termiņa budžeta ietvara likuma projekta un gadskārtējā valsts budžeta likuma projekta izstrādes procesā. Lai uzsāktu pilnvērtīgu likumā paredzētā uzdevumu ieviešanu, MK 2016.gada 1.martā tika izskatīts un apstiprināts FM sagatavotais informatīvais ziņojums "Paveiktie un plānotie pasākumi, ieviešot budžeta sistēmu, kas balstīta uz attīstības plānošanas dokumentu mērķu sasniegšanu" , ar kuru tika apstiprināts valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas tvērums, izstrādājot likumprojektu "Par valsts budžetu 2017.gadam" un likumprojektu "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2017., 2018. un 2019.gadam", kā arī vidējā termiņā veicamie uzdevumi FM, PKC un VK. 2016.gadā Finanšu ministrijas vadībā notika valsts budžeta izdevumu	FM, nozaru ministrijas, VK, PKC	

		pārskatīšana visās ministrijās. Izdevumu pārskatīšanas rezultātā tika sniegti priekšlikumi, kas tika ņemti vērā 2017. - 2019. gada budžetu izstrādē. Finanšu ministrijā analītiskā kapacitāte budžeta izdevumu izvērtēšanā tiek pilnveidota, izmantojot izdevumu pārskatīšanas procesā uzkrāto pieredzi un iemaņas. Kopš izdevumu pārskatīšanas ieviešanas 2016.gadā, publisko finanšu un politiku analītiskās spējas Finanšu ministrijā ir būtiski pieaugušas, tajā pat laikā neprasot papildus finanšu resursus. Vienlaikus vērojama arī domāšanas modeļa maiņa nozaru ministrijās. 2017.gadā izdevumu pārskatīšanas procesa ietvaros padziļināti tika vērtēta iespēja efektivizēt un pilnveidot publisko finanšu vadības procesus, lai sakārtotu un vienkāršotu budžeta izstrādāšanas un izpildes procesa nodrošināšanai nepieciešamos administratīvos pasākumus. Priekšlikumu sagatavošanā par procesu efektivizēšanu un pilnveidošanu tika iesaistītas arī visas nozaru ministrijas. Procesu optimizācijas rezultātā ietaupītās cilvēkstundas ir iespējams novirzīt analītiskajam darbam. Nozaru ministriju piemēri/iekšējās procedūras iestādēs: Piemēram, Satiksmes ministrijā, līdzīgi citām ministrijām, pildot šo rekomendāciju, 2016.gada beigās tika izstrādātas resursu vadības kartes, kas ļāva precīzāk saistīt budžeta plānošanu ar attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu un rezultātu izpildi.		
16.	Stiprināt Saeimas institucionālo kapacitāti, lai argumentēti reaģētu uz dažādu izpildvaras budžeta vai grozījumu projektiem un dažādu iesaistīto pušu kritiku. Latvijai būtu lietderīgi izveidot Saeimas Budžeta biroju vai līdzīgu orgānu, kas nodrošinātu neatkarīgu ekspertīzi, lai veicinātu informētāku diskusiju budžeta izstrādes procesā un		Saeima	

	kopumā fiskālās politikas cikla ietvaros, tajā skaitā jēgpilnus parlamenta ex ante politikas izvērtējumus, saskaņā ar OECD Padomes Budžeta vadības rekomendācijā noteikto. OECD Padomes rekomendācija par neatkarīgu fiskālo institūciju principiem nodrošina praktiskas vadlīnijas šādu orgānu izveidei un darbībai.			
17.	Uzlabot iesaistīto pušu līdzdalības budžeta procesā kvalitāti, papildinot tehnisko budžeta dokumentāciju ar skaidrāku, lietotājam draudzīgāku dokumentu, tādu kā Iedzīvotāja budžets, kas palīdzētu ievirzīt diskusijas par to, kādi ir vispārīgi rezultāti, kā arī veicināt izglītotību par budžeta jautājumiem iedzīvotāju vidū.	Valdības rīcības plānā ir paredzēts pilnveidot likuma "Par valsts budžetu 2017.gadam" un turpmāko gadskārtējo valsts budžeta likumu paskaidrojumus, veicinot budžeta uztveramību, pārskatāmību, kā arī palielinot budžeta izdevumu sasaisti ar attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām prioritātēm un mērķiem. Lai budžeta dokumentācijā lielāks uzsvars tiktu uzlikts uz mērķu un rezultātu sasniegšanu, nevis tikai līdzekļu izlietošanu konkrētiem ieplānotiem pasākumiem, 2016. gadā tika veikti grozījumi normatīvajā regulējumā (Ministru kabineta 2012.gada 31.jūlija noteikumi Nr.523 "Noteikumi par budžeta pieprasījumu izstrādāšanas un iesniegšanas pamatprincipiem"), un jau no 2017.gada budžeta paskaidrojumi tiek sagatavoti jaunā formā, sniedzot priekšstatu par sagaidāmajiem ieguvumiem publisko finanšu līdzekļu sadales rezultātā. Būtiskākais jauninājums bija Politikas un resursu vadības karšu ieviešana, kurās vienkopus tiek sniegta iespējami aptveroša un raksturojoša informācija par nozares darbu attiecīgajā jomā – mērķis, tā sasniegšanā ieguldāmie resursi (inputs), sagaidāmie darbības rezultāti (outputs) un augstākā līmeņa sasniedzamie nozaru politikas un kvalitātes rādītāji (outcome). Ar jauno pieeju tika pilnveidots līdzšinējais budžeta paskaidrojumu izdevumu sadaļas saturs, tādējādi sniedzot informāciju par valsts budžetu kā politikas realizācijas instrumentu. Lai ar minēto informāciju vienkāršā un saprotamā veidā varētu iepazīties jebkurš Latvijas iedzīvotājs, kā arī uzzināt un izsekot, kādi rezultāti sagaidāmi	FM	Sākot ar likuma "Par valsts budžetu 2017.gadam" paskaidrojumiem un turpmāk katru gadu saskaņā ar MK apstiprināto rīkojumu par likumprojekta par vidēja termiņa budžeta ietvara un likumprojekta par gadskārtējo valsts budžetu sagatavošanas grafiku.

		no valsts budžeta līdzekļu ieguldījuma, FM tīmekļvietnē ir izveidotas divas budžeta interaktīvas vizuālizācijas. Tādējādi tiek palielināta sabiedrības uzticēšanās valsts varai, kas ir balstīta uz atklātību, sabiedrības informētību par valsts pārvaldes procesiem un valsts pārvaldes uzdevumu īstenošanu.		
	Cilvēkresursu vadība			
18.	Uzlabot valsts pārvaldes spējas piesaistīt un noturēt vajadzīgos speciālistus, lai turpinātu attīstīt valsti un novērst vajadzīgo kompetenču nonākšanu citos sektoros, tajā skaitā radot konkurētspējīgus darba nosacījumus.	Valsts pārvaldes prioritātes un plānotie rīcības virzieni, tai skaitā par speciālistu piesaisti un noturēšanu darbā valsts pārvaldē, ir noteikti stratēģiskajā dokumentā - Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcijā (http://polsis.mk.gov.lv/documents/4231) . Lai nodrošinātu efektīvu cilvēkresursu pārvaldības sistēmu, kas balstīta uz vienotiem personālvadības procesiem, 2017. gada 2. ceturksnī valsts pārvaldes personālvadības speciālistiem tika nodrošinātas specializētās mācības "Personāla plānošana, piesaiste un atlase" programmas "Cilvēkresursu vadība: personāla atlase" ietvaros, kopā bija 5 mācību grupas, apmācīti 94 dalībnieki. 2017.gada 3.ceturknī turpināsies padziļinātas mācības par kompetenču pieeju personāla atlasē un tiks izstrādātas vadlīnijas, kas būs kā vienots metodiskais materiāls labās prakses ieviešanai valsts pārvaldes iestādēs. Lai nodrošinātu vienotas cilvēkresursu politikas ieviešanu un labās prakses piemēru popularizēšanu, Valsts kanceleja regulāri organizē Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības padomes sēdes un informatīvās pēcpusdienas valsts pārvaldes iestāžu personālvadības speciālistiem. Saskaņā ar Valdības rīcības plānu (pasākums 34.6. "Sagatavot reformu plānu mūsdienīgas un efektīvas valsts pārvaldes un cilvēkresursu attīstībai, lai sniegtu gudrus, mērķtiecīgus un savlaicīgus risinājumus.") un Nacionālo attīstības plānu 2014.-2020. gadam (154.punkts) ir izstrādāts Valsts pārvaldes reformu plāns 2017. – 2020.gadam, kura ietvaros viens no reformu virzieniem ir attīstīt nākotnē nepieciešamās kompetences valsts pārvaldē nodarbinātajiem. Šī virziena mērķis ir stiprināt valsts pārvaldē nodarbināto profesionalitāti un spēju pielāgoties mainīgās vides izaicinājumiem. Attīstot šo virzienu tiks pievērsta arī uzmanība talantu vadībai un nākotnes līderiem.	VK, valsts pārvaldes institūcijas	

		Lai pilnveidotu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības sistēmu, ar 2017. gada 13. aprīļa Ministru prezidenta rīkojumu Nr.107 "Par darba grupu valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības sistēmas pilnveidošanai" ir izveidota starpinstitūciju darba grupa, kuras uzdevums ir izstrādāt priekšlikumus valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības sistēmas pilnveidošanai un noteiktā kārtībā līdz š.g. 1. decembrim iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojektu par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības sistēmas pilnveidošanu. Satiksmes ministrija Satiksmes ministrija, lai nodrošinātu nodarbināto karjeru un mēģinātu noturēt nozares speciālistus, vienmēr apsver iespēju par nodarbināto pārcelšanu citā amatā iestādes ietvaros, ja ir vakants amats un nodarbinātais atbilst šim amatam izvirzītajām prasībām. Tiek vērtētas iespējas iespēju robežās nosūtīt nodarbinātos uz dažādām apmācībām, tajā skaitā arī ārvalstīs. Ņemot vērā personāla speciālistu mācībās, kas notika šī gada jūnijā, iegūto informāciju, šobrīd tiek pārskatīts atlases process ministrijā un tiek gatavota personāla atlases kārtība. Citas aktivitātes tiks veiktas, ņemot vērā reformu plānā noteiktās aktivitātes un ieviešanas termiņus VAS VAS projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 "Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā" ietvaros 2017. gada 1. pusē ir izveidota neoficiāla starpinstitūciju darba grupa un uzsākta mācību moduļa "Korupcijas un interešu konflikta risku novēršana" izstrāde, kas ir primāri domāts valsts pārvaldes iestāžu personāla speciālistiem. Mācību modulis provizoriski īstenojams 2017.gada beigās – 2018.gada 1.pusē un palīdzēs pildīt šo rekomendāciju Latvijai un OECD rekomendācijas dalībvalstīm labas pārvaldības jomā (riska zona starp valsts un privāto sektoru – problēmas un risinājumi), godprātības un atbildības stiprināšanas mehānismiem.		
19.	Palielināt investīcijas, lai nodrošinātu jaunas izglītošanās iespējas valsts pārvaldē	VAS nodrošina apmācības iespējas valsts pārvaldē nodarbinātajiem saskaņā ar VK mācību pasūtījumu. Mācību pasūtījums tiek veidots, ņemot vērā valsts prioritātes un darba izpildes novērtēšanas sistēmā identificētās mācību	VAS	

	nodarbinātajiem, kas vēlas attīstīt savu karjeru, lai uzlabotu spējas un motivāciju.	vajadzības (VK ir centrālais sistēmas administrators, kas apkopo visu valsts pārvaldē nodarbināto attīstības vajadzības). Balstoties uz kompetenču pieeju, VAS ir izstrādājusi 10 mācību moduļus, piemēram, "Vadības prasmes valsts pārvaldē (Vadītāju attīstības programmas)", "Saziņa ar sabiedrību, komunikācija un prasmju pilnveide valsts pārvaldē". Lai pilnveidotu ierēdņu, kuri nesen uzsākuši darbu valsts pārvaldē, kompetences, Valsts administrācijas skola no 2016.gada piedāvā bezmaksas kursu "Ievads darbam valsts pārvaldē". Lai nodrošinātu valsts pārvaldes iestādēs nodarbināto profesionālo pilnveidi un veicinātu komercdarbības vides sakārtošanu, ēnu ekonomikas un korupcijas mazināšanu, Valsts administrācijas skola 2016.-2022.gadam īsteno divus apjomīgus Eiropas Sociālā fonda projektus (http://vas.gov.lv/lv/es-fondu-projekti), kur plānots nodrošināt mācības un citus attīstības pasākumus vairāk nekā 20 tūkstošiem valsts pārvaldē nodarbināto.		
20.	Turpināt reformas attiecībā uz augstākām amatpersonām, tajā skaitā ieviešot speciālas prasības to atlasei, novērtējumam, motivēšanai, attīstībai un rotācijai, lai veicinātu tālāku Latvijas valsts pārvaldes stiprināšanu, nodrošinot stiprāku, saliedētāku vadošo sastāvu, kas ir spējīga vadīt valsti uz priekšu.	VK kā atbildīgā iestāde par valsts pārvaldes cilvēkresursu politiku apzinās, ka valsts izaugsmes pamatā ir spēcīgi līderi, un savu politiku veido, lai stiprinātu vadītāju komandu un piesaistītu spēcīgus līderus no privātā un starptautiskā sektora. Saskaņā ar MK 09.06.2015. noteikumiem Nr.29 "Valsts tiešās pārvaldes iestāžu vadītāju atlases kārtība" ar 2015. gada 1. septembri VK nodrošina centralizētu iestāžu vadītāju atlasi, piemērojot vienotus atlases principus un profesionālas personāla atlases metodes, kas balstītas uz kompetenču pieeju, kā arī iesaistot atlases procesā privātā sektora ekspertus un nevalstiskā sektora pārstāvjus. Rezultātā Valsts kanceleja uzkrājusi vērtīgu pieredzi iestāžu vadītāju atlasē un šo funkciju turpinās veikt pastāvīgi. Lai attīstītu augstākā līmeņa vadītāju kompetences atbilstoši nākotnes vajadzībām, t.sk. novērtētu esošās vadības kompetences, un stiprinātu vadītāju-līderu attīstību, VK 2016.gada 8.jūnijā atklāja jauno Augstākā līmeņa vadītāju attīstības programmu, kas tiks īstenota līdz 2022.gada 30.jūnijam. Programmā piedalīsies valsts sekretāri, valsts sekretāru vietnieki un iestāžu vadītāji, to vietnieki, kuru darbs saistīts ar uzņēmējdarbības vides uzlabošanu un administratīvā sloga mazināšanu mazajiem uzņēmējiem (līdz 200 personām). Augstākā līmeņa vadītāju darba izpildes novērtēšana notiek vienotajā	VK	

		elektroniskajā valsts pārvaldes darba izpildes novērtēšanas sistēmā . Augstākā līmeņa vadītājiem tiek vērtēta mērķu sasniegšana, kompetences, kā arī piedāvāts 360 grādu novērtēšanas rīks. Valsts pārvaldes reformu plāna 2017. – 2020.gadam ietvaros viens no reformas virzieniem ir pilnveidot darba snieguma vadības un novērtēšanas sistēmu. Šī virziena mērķis ir stiprināt valsts pārvaldē nodarbināto atbildību par darba efektivitātes uzlabošanu un rezultātu sasniegšanu, ieviešot darba snieguma rādītājus augstākā līmeņa vadītājiem un veicinot izpratni par sasniedzamajiem rezultātiem. Valsts pārvaldes cilvēkresursu politikas vīzija ir – valsts pārvalde kā vienots darba devējs. Līdz ar to VK ir izstrādājusi un 2014.gada decembrī Saeimā ir iesniegts Valsts dienesta likumprojekts, kas cita starp paredz arī stiprināt iestāžu vadītāju lomu, paredzot rotāciju (ierobežots laiks vienā amatā) un vadības kompetenču attīstīšanu.		
21.	Stiprināt pieejas datu un oficiālas informācijas apkopošanai, lai izprastu, vai valsts pārvaldē strādājošie ataino plašo sabiedrību un ir pienācīgi pārstāvētas minoritāšu grupas.	Šobrīd informāciju par valsts pārvaldē nodarbinātajiem apkopo Finanšu ministrija (2010.g. MK noteikumi Nr.541 par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības uzskaites sistēmu). Valsts kanceleja ir veikusi vairākas valsts pārvaldes darbinieku apmierinātības aptaujas, kā arī Pētījumu par valsts pārvaldes lomu un attīstību nākotnē. 2016.gadā Valsts kanceleja ir uzsākusi vienotas Valsts pārvaldes cilvēkresursu vadības informācijas sistēmas izstrādi (Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts "Personāla vadības platforma"), kas darbosies ne tikai kā datu apkopošanas un analīzes rīks, bet piedāvās arī atsevišķu procesu vadību centrālā līmenī, piemēram, mobilitātes un talantu vadību, tai skaitā, augstākā līmeņa vadītāju. Būtu lietderīgi apkopot, cik sistemātiski tiek veiktas lietotāju un klientu apmierinātības aptaujas un kādi ir to rezultāti.	VK, FM	
	Digitālā valdība			
22.	Stiprināt saikni starp valsts attīstības un valdības rīcības	Latvijas publiskās pārvaldes (t.i. valsts pārvaldes un pašvaldību) digitalizācijas dienas kārtību, jeb citiem vārdiem – darba procesu modernizācijas, tos	VARAM	Izpildīts

	plānošanu un realitāti un izaicinājumiem, ar kuriem saskaras pašvaldības, lai izveidotu kopīgu digitalizācijas dienas kārtību.	digitalizējot, ilgtermiņa vīziju un īstenošanas principus nosaka 2015. gada 10. martā valdībā saskaņotais "Informatīvais ziņojums par publiskās pārvaldes informācijas sistēmu konceptuālo arhitektūru". Turpmākie IKT attīstības projekti tiek plānoti saskaņā ar tajā definēto vīziju, kas paredz valsts iestāžu un pašvaldību ciešu sadarbību publisko pakalpojumu sniegšanā. Lai praktiski nodrošinātu pašvaldību vajadzību konsekventu ievērošanu publiskās pārvaldes IKT attīstības projektos, pašvaldību kompetenču centru deleģēti eksperti tiek iesaistīti no ES struktūrfondiem līdzfinansēto IKT attīstības projektu vērtēšanā, kā arī projekti tiek saskaņoti ar Latvijas Lielo pilsētu asociāciju (LLPA) un Latvijas Pašvaldību savienību (LPS).		
23.	Uzlabot klientu un to vajadzību apzināšanu, darot to sadarbības ceļā un pastāvīgi, kā daļu no digitālo pakalpojumu pārveides, lai veicinātu to nodošanu privātām personām, jo tas, neskatoties uz labvēlīgiem apstākļiem, ir mazāk izplatīts kā vidēji ES.	2015. gada septembrī darbību ir uzsācis Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) tīkls, kura mērķis ir nodrošināt plašu valsts iestāžu pakalpojumu pieejamību reģionos. Ik gadu VPVKAC darbības monitoringam tiek veikts klientu apmierinātības pētījums, tā rezultāti tiek izmantoti VPVKAC darbības uzlabošanā, gan papildinot VPVKAC pieejamo pakalpojumu grozu, gan uzlabojot apkalpošanu. VPVKAC klientu apmierinātības pētījums pēc vienotas metodikas tiks veikts no 2017.gada līdz 2019.gadam. 2017.gada septembrī – oktobrī notiks datu iegūšanas posms – VPVKAC klientu aptaujāšana, klientu apmierinātības rezultāti plānoti 2017.gada novembrī. VPVKAC apkalpošanas uzlabošanai tiks veiktas arī VPVKAC strādājošo darbinieku kvalitatīvās intervijas, kurās noskaidrots darbinieku vajadzības, zināšanu apguves nepieciešamības, tehniskais nodrošinājums u.c., kā arī izvērtēts viņu darba stiprās un vājās puses, uz kā bāzes varēs plānot rīcību tīkla efektivitātes uzlabošanā. 2017.gada 4.jūlijā Ministru kabinets apstiprināja šādus MK noteikumus: 1. "Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, sniegšanas un kvalitātes kontroles kārtība", lai veicinātu valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanas efektivitāti un kvalitāti, kā arī mazinātu klientiem administratīvo slogu (laiku un izmaksas, saņemot pakalpojumu). 2. "Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru veidi, sniegto pakalpojumu apjoms un pakalpojumu sniegšanas kārtība". Tas radīs VPVKAC darbības tiesisko regulējumu, kas noteiks VPVKAC veidus, šajos VPVKAC sniegto pakalpojumu apjomu un pakalpojumu sniegšanas kārtību, līdz ar to sekmēs pašvaldību un valsts tiešās pārvaldes izpratni par VPVKAC	VARAM	

		darbības principiem. 3. "Valsts pārvaldes e-pakalpojumu noteikumi", tādā veidā veicinot straujāku valsts pārvaldes pakalpojumu elektronizāciju un e-pakalpojumu uzskaites sistēmas izveidi. 4. "Valsts pārvaldes pakalpojumu portāla noteikumi", veicinot e-pārvaldes attīstību un sabiedrības izglītošanu un informēšanu par valsts pārvaldi un tās sniegtajiem pakalpojumiem.		
24.	Noskaidrot, kā un vai esošais iepirkumu regulējums var tikt piemērots arvien dinamiskākajai digitālo pakalpojumu attīstībai.	Esošais iepirkumu regulējums var tikt piemērots digitālo pakalpojumu dinamiskai attīstībai, IKT pārvaldības ietvaros atbilstoši pakalpojumu veidotāju vajadzībām tiek rekomendēts izmantot, gan tradicionāli izmantoto iterācijas metodi, gan agile (dinamisko) metodi, turklāt ņemot vērā esošo praksi, tiek īpaši uzsvērtas agile (dinamiskās) izstrādes metodes priekšrocības.	VARAM	
25.	Veikt pasākumus, lai ilgtermiņā nodrošinātu digitālās valdības finanšu stabilitāti, ņemot vērā tās atkarību no ārējiem resursiem (90% valdības IKT projektus finansē par ES fondu līdzekļiem).	Tiek gatavots informatīvais ziņojums Ministru kabinetam, kurā tiks formulēti pamatprincipi izveidoto un attīstāmo IKT risinājumu funkcionalitātes nodrošināšanai neatkarīgi no ārējo resursu pieejamības. Valsts budžeta vidēja termiņa plānošanas ietvaros Finanšu ministrija sadarbībā ar VARAM izstrādā pasākumu plānu (līdz 2017. gada oktobrim) valsts pārvaldes institūciju IKT un publisko pakalpojumu piegādes izmaksu optimizācijai, kas tiks īstenots turpmāko 3 gadu laikā	VARAM	
	Daudzlīmeņu pārvaldība			
26.	Stiprināt vertikālu un horizontālu koordināciju, tajā skaitā stiprinot plānošanas reģionu lomu un kompetenci politikas koordinēšanā starp pašvaldībām un ar valsti, pārstāvot pašvaldību intereses.	Lai pilnveidotu plānošanas reģionu funkcionālo darbību, izvērtējot plānošanas reģionu esošo kompetenci un brīvprātīgi veiktās iniciatīvas, Latgales uzņēmējdarbības centra darbības pieredzi, arī pārējos plānošanas reģionos 2015. gadā tika izveidoti uzņēmējdarbības centri, kuri veic uzņēmējdarbību veicinošos pasākumus. Ņemot vērā nozaru ministriju līdzšinējo veiksmīgo sadarbību ar plānošanas reģioniem, arī turpmāk nozaru ministrijas saskata plānošanas reģionu būtisku lomu nozaru politiku plānošanā un īstenošanā, jo īpaši sociālo pakalpojumu un izglītības jomā, lai vienlaicīgi un ar vienotu pieeju, sadarbojoties ar nacionālā līmeņa institūcijām, risinātu problēmas, kas identificētas visās vai vairākās plānošanas reģionā ietilpstošajās pašvaldībās. Līdz ar to Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā 2014.-2020. gadam	VARAM	

		saskaņā ar darbības programmu "Izaugsme un nodarbinātība" plānošanas reģioni paredzēti kā deinstitucionalizācijas pasākumu un atbalsta pasākumu darba devējiem darbinieku izglītošanā veikšanai īstenotāji. Pilnveidojot plānošanas reģionu funkcionālo darbību, rezultātā plānošanas reģionu galvenās funkcijas ietvers attīstības plānošanu un uzraudzību, reģionālā mēroga projektu izstrādi un īstenošanu, sabiedriskā transporta organizēšanu, uzņēmējdarbību veicinošo pasākumu īstenošanu un pakalpojumu teritoriālā izvietojuma koordināciju. Šis funkciju kopums rada priekšnoteikumus plānošanas reģionu aktīvai un nozīmīgai lomai reģionālās attīstības veicināšanā, pārstāvot pašvaldību intereses un nodrošinot vertikālu un horizontālu koordināciju.		
27.	Veicināt atklātumu un godaprātu pašvaldību līmenī, stiprinot iekšējo audita sistēmu un veicot citus līdzīgus pasākumus.	Saskaņā ar Ministru kabineta 2012. gada 7. decembra rīkojumu Nr. 573 "Par kopīgajām valsts pārvaldē auditējamām prioritātēm 2013. gadā" Finanšu ministrijas un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas iekšējā audita struktūrvienības ir veikušas pašvaldību finanšu pārskata sagatavošanas nenodokļu ieņēmumu un ilgtermiņa ieguldījumu uzskaites jomā uzraudzības iekšējās kontroles sistēmas un pašvaldībām piederošo kapitālsabiedrību darbības pārraudzības pietiekamības audita pārbaudes pašvaldībās un horizontālās sistēmas novērtējuma auditu. Lai veicinātu pašvaldību darbības uzlabošanu un sistēmas efektīvu funkcionēšanu, kā arī sniegtu pašvaldībām metodisko atbalstu, visām pašvaldībām 2016. gada 8. jūnijā nosūtīts audita kopsavilkums, kurā ir apkopota informācija par pārbaužu rezultātiem, tai skaitā būtiskākajiem ieteikumiem pašvaldību darbības pilnveidošanā. Ieteikumi ir sniegti pašvaldību kapitālsabiedrību pārraudzības jomā, finanšu gada pārskata sagatavošanas uzraudzībai ilgtermiņu ieguldījumu un nenodokļu ieņēmumu jomā, kā arī iekšējo un ārējo revīziju sistēmu jomā.	VARAM, LPS	
28.	Stiprināt pašvaldību spēju nodrošināt vienlīdzīgu pieeju pakalpojumiem visa Latvijas teritorijā, stiprinot darbības monitoringu, nodrošinot efektīvu informācijas apriti starp centrālo (valsts) un vietējo (pašvaldību)	Reģionālās politikas pamatnostādņu 2013.-2019. gadam ietvaros tiek noteikts un to darbības periodā saskaņā ar attīstības plānošanas dokumentiem tiek ieviests publisko individuālo pakalpojumu klāsts („grozs") pa apdzīvoto vietu grupām, lai iedzīvotāji un uzņēmēji varētu rēķināties, kādus pakalpojumus saņems, ja izvēlēsies dzīvot noteiktā teritorijā, kā arī lai nodrošinātu publisko investīciju pārdomātu un efektīvu izlietojumu.	VARAM, LPS	

	līmeņiem.	Lai iegūtu detalizētāku informāciju par pakalpojumu groza pašreizējo piepildījumu un nepieciešamajiem uzlabojumiem, Norvēģijas finanšu instrumenta programmas LV07 „Kapacitātes stiprināšana un institucionālā sadarbība starp Latvijas un Norvēģijas valsts institūcijām, vietējām un reģionālajām iestādēm" projekta „Latvijas plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritoriālās attīstības plānošanas kapacitātes palielināšana un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana" ietvaros SIA „Grupa 93" sadarbībā ar SIA „Karšu izdevniecība Jāņa sēta" veica izvērtējumu „Publisko individuālo pakalpojumu klāsta izvērtējums atbilstoši apdzīvojumam" (turpmāk – izvērtējums). Izvērtējuma rezultātā tika apzināts publisko individuālo pakalpojumu – izglītības, kultūras, sociālo un veselības aprūpes – esošais teritoriālais izvietojums, kā arī sniegti ieteikumi publisko individuālo pakalpojumu perspektīvajam teritoriālajam izvietojumam atbilstoši apdzīvojumam Latvijas reģionos. Balstoties uz veikto izvērtējumu, plānošanas reģioni teritoriju attīstības plānošanas dokumentu – ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu – ietvaros ir snieguši priekšlikumus/scenārijus perspektīvajam pakalpojumu izvietojumam, kas t.sk. tiek izmantots par pamatojumu ES fondu investīciju plānošanai.		
29.	Pārskatīt pašvaldību budžeta ietvara efektivitāti (izskatot, piemēram, tādus pasākumus kā izlīdzināšanas fonds un ienākumu nodokļa pārdale starp pašvaldībām un centrālo budžetu) ar mērķi radīt apstākļus, lai uzlabotu pašvaldību pakalpojumu kvalitāti.	VARAM ir sagatavojusi informatīvā ziņojuma projektu (atrodas saskaņošanas procesā) Ministru kabinetam par valsts budžeta finansējuma piešķiršanu pašvaldību uzņēmējdarbības atbalsta projektiem 3.3.1. specifiskā atbalsta mērķa trešās projektu iesniegumu atlases kārtas ietvaros. Ziņojumā ir sagatavoti priekšlikumi par mērķdotāciju piešķiršanu pašvaldību investīcijām, kas paredz šim mērķim novirzīt finansējuma apjomu, kas līdzvērtīgs 3 % no ikgadējiem uzņēmumu ienākuma nodokļa (turpmāk – UIN) ieņēmumiem. Jautājumu par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu VARAM pašvaldību mērķdotācijām uzņēmējdarbības atbalsta pasākumiem 2017. gadam un turpmākiem gadiem tiek paredzēts izskatīt likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2017., 2018. un 2019. gadam" un likumprojekta "Par valsts budžetu 2017. gadam" sagatavošanas un izskatīšanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu priekšlikumiem jaunajām politikas iniciatīvām un iesniegtiem papildus finansējuma pieprasījumiem, ievērojot	FM, VARAM, LPS	

		valsts budžeta finansiālās iespējas; Pēc jautājuma izskatīšanas MK, ja prioritārā pasākuma pašvaldību mērķdotācijas uzņēmējdarbības atbalsta pasākumiem ieviešana tiks atbalstīta, VARAM sagatavos grozījumus attiecīgajos normatīvajos aktos. Lai radītu pašvaldībām līdzīgas iespējas ar likumu noteikto funkciju izpildei, kā arī veicinātu to iniciatīvu un patstāvību savu finanšu resursu veidošanā, 2015.gada 4.jūnijā tika pieņemts Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likums, kurš stājās spēkā 2015.gada 2.jūlijā. Šis likums nosaka kārtību, kādā veicama pašvaldību finanšu izlīdzināšana, paredzot pašvaldību (republikas pilsētu un novadu pašvaldību) finanšu atšķirību daļēju izlīdzināšanu.		

11. Regulatīvās politikas komiteja

Regulatīvās politikas komitejas Latvijas izvērtējuma ziņojumā tika vērtēta Latvijas gatavība integrētai valdības regulatīvajai politikai, lai uzlabotu uzņēmēju un pilsoņu ikdienu regulējošo normatīvo aktu kvalitāti (iekļaujot ietekmes novērtējumus un izvērtējumus), skaidri nosakot ministriju un citu iestāžu ieviesēj atbildību un kompetenci. Tāpat vērtēts caurspīdīgums un sabiedriskās piedalīšanās principi, veidojot likumdošanu, kā arī regulatīvās sistēmas darbība un valsts pārvaldes līmeņu sadarbība, lai nodrošinātu regulatīvo saskanību. Regulatīvās politikas komitejas Latvijas novērtējuma ziņojumā izteikto rekomendāciju izpildei ziņojumā nav noteikts termiņš un par to izpildi nav paredzēts atskaitīties.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1	Izvērtēt iespēju noteikt vienai no atbildīgajām institūcijām par regulatīvās politikas koordināciju konkrētu vadošo lomu regulējuma kvalitātes veicināšanā.	Rekomendācijā ieteiktais tiek izvērtēts un nepieciešamības gadījumā OECD tiks sniegta informācija.	VK, TM	
2	Izveidot labāku darba sadalījumu starp institūcijām, kuras atbild par tiesiskā regulējuma uzraudzību, un attīstīt to specializēšanos ar nolūku stiprināt uzmanību un kapacitāti novērtējot tiesību aktu	PKC sniedz atzinumus Ministru prezidentam un MK, piedāvā jaunus, radošus, uz valsts reformām un konkurētspējas izaugsmi vērstus priekšlikumus, kā arī veic analīzi un izpēti starpinstitucionālu politiku jomās, lai horizontāla rakstura jautājumus saskaņotu ar hierarhiski augstākajos attīstības plānošanas dokumentos noteiktajām vidēja termiņa prioritātēm un politiskajām vadlīnijām, identificētu to ietekmi uz valsts konkurētspēju, vietu un lomu strukturālo	VK, PKC, TM	

	projektu un plānošanas dokumentu projektu ekonomisko un sociālo ietekmi.	reformu īstenošanā, kā arī novirzītu resursus (finansiālos instrumentus) atbilstoši valsts attīstības prioritātēm un politiskajām vadlīnijām 2016.gada otrajā pusē - 2017.gada pirmajā pusē VK veica uzsāks darbu pie tiesību aktu sākotnējās ietekmes ziņojumu sagatavošanas uzlabošanas, sagatavojot un saskaņojot paredzot veikt izmaiņas tiesiskajā regulējumā (MK 2009.gada 15.decembra instrukcija Nr.19 "Tiesību aktu sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība"). Šī darba ietvaros tikas ņemtas vērā šī OECD rekomendācija. Rezultātā Ministru kabinets 2017. gada 20. jūnijā apstiprināja grozījumus MK 2009. gada 15. decembra instrukcijā Nr.19 "Tiesību aktu sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība". Tie stājās spēkā 2017. gada 23. jūnijā (atsevišķi grozījumi stāsies spēkā 2018. gada 1. janvārī). Grozījumi MK 2009. gada 15. decembra instrukcijā Nr.19 paredz stiprināt tiesību akta projekta ekonomiskās un sociālās ietekmes novērtēšanu. Turpmāk anotācijā jāiekļauj projekta ietekmes novērtējums uz valsts un pašvaldību informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmām, detalizētākā ietekmes izvērtēšana prasīta uz tautsaimniecību un sabiedrības mērķgrupām - uzņēmējdarbības vidi un noteiktiem uzņēmumiem (mazie un vidējie uzņēmumi, jaunuzņēmumi, mikrouzņēmumi), konkurenci, apkārtējo vidi, veselību un nevalstiskajām organizācijām.		
3.	Nodrošināt sistemātisku regulatīvo reformu monitoringu un novērtēšanu, piemēram, nosakot politikas un darbības rezultātu indikatorus un veicot sistemātisku būtiskāko regulatīvo politiku kā ietekmes izvērtējuma sistemātisku novērtēšanu.	<u>Normatīvie akti:</u> 2016. gada novembrī darbu uzsācis tiesību aktu izstrādes ceļvedis portāls (tapi.mk.gov.lv), kurā, cita starpā, iekļauta Normatīvo aktu projektu izstrādes e-rokasgrāmata un, kurā paredzēta iespēja lasīt datus no tiesību aktu projektu anotācijām un veidot statistiku. Valsts kanceleja 2016. gada 2. pusgadā - 2017. gada 1. pusgadā strādāja pie tiesību aktu sākotnējās ietekmes ziņojumu (anotāciju) uzlabošanas, sagatavojot un saskaņojot izmaiņas tiesiskajā regulējumā, tajā skaitā ņemot vērā šo OECD rekomendāciju. Rezultātā Ministru kabinets 2017. gada 20. jūnijā apstiprināja grozījumus MK 2009. gada 15. decembra instrukcijā Nr.19 "Tiesību aktu sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība". 2016.gada otrajā pusē Valsts kanceleja uzsāks darbu pie tiesību aktu sākotnējās ietekmes ziņojumu sagatavošanas uzlabošanas, paredzot veikt izmaiņas tiesību aktu sākotnējās ietekmes izvērtējuma instrukcijā, kura ietvaros tiks ņemtas vērā OECD rekomendācijas. Izmaiņas anotācijā plānotas, lai šos datus varētu uzkrāt	VK, PKC, atbildīgās institūcijas	

		un analizēt. <u>Attīstības plānošanas dokumenti:</u> Pilnveidots normatīvais regulējums (Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumi Nr.737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi"), stiprinot politikas plānošanas dokumentu izvērtēšanu, analizējot to ietekmi uz makroekonomisko vidi, uzņēmējdarbības vidi, administratīvo slogu un ar to saistīto izmaksu apjomu, sociālo ietekmi, ietekmi uz vidi, ietekmi uz teritoriju attīstību, valsts un pašvaldību budžetiem, pārvaldes iestāžu funkcijām un cilvēkresursiem u.c. Jāveic starpposma ietekmes izvērtējumi ne vēlāk kā divus gadus pirms plānošanas dokumenta termiņa beigām. Gala ietekmes izvērtējumu veic ne vēlāk kā divus gadus pēc politikas plānošanas dokumenta darbības termiņa beigām, ja netiek pieņemts lēmums par politikas plānošanas dokumenta izstrādes nepieciešamību nākamajam periodam. Publicēta "Politikas veidošanas rokasgrāmata", kas cita starpā sniedz informāciju par izvērtēšanas metodēm. Regulāri tiek organizēti semināri politiku plānotājiem par dažādām aktuālām tēmām. Ir izveidota nozaru politikas plānotāju sadarbības platforma, un PKC uztur aktīvu dialogu ar ministrijām nozaru politiku plānošanas procesā, sniedzot nepieciešamo konsultatīvo atbalstu jau sākotnējā politikas plānošanas dokumentu izstrādes stadijā, kā arī organizējot ministriju politikas plānotāju pieredzes apmaiņu un tikšanos ikdienas sadarbībai un saziņai. Kopš 2013. gada PKC ir veicis izvērtējumu par NAP2020 īstenošanai pieejamo un nepieciešamo finansējumu un piedāvājis priekšlikumus kārtējā gada un vidēja termiņa budžeta prioritāšu definēšanai, kā arī NAP2020 ietvaros ir izveidojis paredzēto publisko ieguldījumu koordinācijas un uzskaites sistēmu. PKC prognozē nākotnes pārmaiņas un to ietekmi uz Latvijas mērķu sasniegšanu, apsteidzot notikumus un pielāgojot jaunās tendences un iespējas Latvijas attīstības un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai. PKC ir veicis virkni novērtējumu par aktuāliem starpnozaru politikas jautājumiem, piemēram, veicot demogrāfijas jomas un NAP2020 tautas ataudzes indikatoru analīzi, piedāvājot risinājumus darbaspēka nodokļu politikā ienākumu nevienlīdzības mazināšanai, nodrošinot budžeta veidošanas procesa analīzi un iniciatīvas reformām budžeta izdevumu efektivitātes palielināšanai, nodrošinot ģimenes atbalsta politikas analīzi un iniciatīvas, kas		

		sekmē virzību uz hierarhiski augstākajos attīstības plānošanas dokumentos noteikto mērķu sasniegšanu. Atbildīgo institūciju piemēri Satiksmes ministrija Atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumiem Nr.737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi" Satiksmes ministrija 2017.gadā veica Transporta attīstības pamatnostādņu 2014.-2020.gadam starpposma izvērtējumu, kur tika sniegti priekšlikumi grozījumiem esošajās pamatnostādnēs, kā arī plānošanas dokumentam nākamajam plānošanas periodam. 2016.gadā izstrādāta jauna ministrijas darbības stratēģija 2017.-2019.gadam, kur lielāka uzmanība pievērsta saiknei starp politikas plānošanas dokumentos noteiktajiem mērķiem un rezultātiem un budžetu.		
4.	Izvērtēt robežšķirtnes testa ieviešanu attiecībā uz detalizētāku ietekmes novērtējuma sagatavošanu tiesību aktu projektiem un plānošanas dokumentiem.	Rekomendācijā ieteiktais tiek izvērtēts un nepieciešamības gadījumā OECD tiks sniegta informācija. Attīstības plānošanas dokumenti skatīt pie 3.rekomendācijas.	VK, PKC, atbildīgās institūcijas	
5.	Izpētīt iespējas uzlabot tiesību aktu projektu un plānošanas dokumentu projektu ietekmes kvantitatīvo rādītāju analīzi, tajā skaitā izstrādājot vadlīnijas izmaksu-ieguvumu analīzei un stiprinot kapacitāti tās veikšanai.	Valsts kanceleja 2016. gada 2. pusgadā - 2017. gada 1. pusgadā strādāja pie tiesību aktu sākotnējās ietekmes ziņojumu (anotāciju) uzlabošanas, sagatavojot un saskaņojot izmaiņas tiesiskajā regulējumā, tajā skaitā ņemot vērā šo OECD rekomendāciju. Rezultātā Ministru kabinets 2017. gada 20. jūnijā apstiprināja grozījumus MK 2009. gada 15. decembra instrukcijā Nr.19 "Tiesību aktu sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība". 2014.gada beigās stājies spēkā normatīvais regulējums, kas sekmē politikas plānošanas sasaisti ar budžeta veidošanu - katram politikas plānošanas dokumenta veidam ir piedāvāts ietekmes uz budžetu atspoguļošanas veids, kas ļauj uzskatāmā veidā apzināt un raksturot pieejamo finansējumu un tā avotus, kā arī papildus nepieciešamo finansējumu (Ministru kabineta 2014.gada 2.decembra noteikumi Nr.737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi").	VK, PKC	
6.	Attīstīt sistemātiskāku pieeju, kas	Lai stiprinātu tiesiskā regulējuma efektīvas piemērošanas uzraudzību, Ministru	VK, atbildīgās	

	ļautu veicināt tiesiskā regulējuma efektīvu piemērošanu, stiprinātu uzraudzības funkciju un institūciju kapacitāti.	kabinets 2016.gada 31.augustā apstiprināja konceptuālo ziņojumu ""Ietekmes pēcpārbaudes ieviešana". Ziņojuma mērķis ir veicināt ietekmes pēcpārbaudes (ex-post) ieviešanu Latvijā. Ziņojuma ietvaros analizēti pēcpārbaudes ietvars, pieredze ārvalstīs un situācija Latvijā. Galarezultātā tiek identificēti risinājuma varianti, lai noteiktu, kuros gadījumos nepieciešams veikt pēcpārbaudi, kā tas identificējams un kāda ir pēcpārbaudes forma. Lai konceptuālā ziņojuma risinājumu īstenotu, 2017. gadā Valsts kanceleja, sadarbojoties ar Saeimu un ministrijām īsteno divus pilotprojektus ietekmes pēcpārbaudes veikšanā: • Brīvprātīgā darba likums; un • Darba izpildes novērtēšanas sistēma. Valsts kancelejai līdz 2018. gada 31. decembrim jāizstrādā vienota metodoloģiju – vadlīnijas ietekmes pēcpārbaudes veikšanai.	institūcijas	

12. Statistikas un statistikas politikas komiteja

Pirmsiestāšanās ziņojumā tika vērtēta Latvijas juridiskā un institucionālā ietvara statistikas jomā atbilstība Apvienoto Nāciju Organizācijas definētajiem oficiālās statistikas pamatprincipiem, statistikas infrastruktūra (starptautisko standartu un klasifikāciju, statistikas uzņēmumu reģistra izmantošana, tautas un lauksaimniecības skaitīšanu un darbaspēka apsekojuma veikšana), datu kvalitātes aspekti (piemēram, atbilstība, savlaicīgums, precizitāte, uzticamība, pieejamība, saskaņotība), kā arī Latvijas spēja iekļauties OECD datu ziņošanas sistēmās.

OECD norādīja, ka Latvijā īstenotā prakse statistikas jomā atbilst OECD standartiem un labajai praksei. OECD secinājis, ka statistikas jomā Latvijā ir spēcīga likumdošanas bāze un institucionālais ietvars. Statistikas un statistikas politikas komiteja ir identificējusi rekomendācijas un ieteikumus, par kuru izpildi un sasniegto progresu Latvijai jāziņo līdz 30.06.2018.

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	Ceturkšņa nacionālo kontu sistēmas datu pamatrādītāju revīzijas, izmantojot gada datu pārdales optimizācijas metodi	Ņemot vērā OECD rekomendāciju, CSP uzsākusi pilnveidotu datu pārdales metožu izpēti un testēšanu. Līdz šim īstermiņa statistikas datu revidēšanai atbilstoši gada datu novērtējumam tika lietota relatīvi vienkāršota matemātiskā metode. OECD norādīja uz iespēju ieviest komplicētākas gada datu pārdales optimizācijas metodes. Pārvalde ir veikusi laikrindu optimālo pārdales metožu (iespējami ar R programmu) testus, kuru rezultātā izvēlēts *Denton-Cholette* algoritms, taču vēlamā kvalitāte vēl nav sasniegta. Pārvalde plāno paplašināt piemērojamo indikatoru loku un turpināt testēt	CSP	31.12.2019

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
		laikrindu kvalitāti. Paralēli arī ES Statistikas birojs *Eurostat* sadarbībā ar dalībvalstu statistikas iestādēm ir uzsācis izstrādāt Eiropas Statistikas sistēmas vadlīnijas laikrindu sadalīšanai laikā. Vadlīnijas plānots apstiprināt 2018. gadā. Papildus tam, *Eurostat* kopīgi ar Eiropas Centrālo banku 2017.gada sākumā ir publicējis priekšlikumu rekomendācijām par nacionālo kontu īstermiņa statistikas revīziju apjomu, dziļumu un biežumu, kā arī par nozīmīgo revīziju harmonizēto ciklu. Rekomendācijas paredz, ka visas ES dalībvalstis nozīmīgās revīzijas veiks 2019.gadā, un pēc tam – ar piecu gadu intervālu. Ņemot vērā to, ka laikrindu sadalīšanas laikā pilnveidotās metodes piemērošana izmainīs līdz šim publicētās nacionālo kontu sistēmas mainīgo vērtības visā laikrindā, CSP uzskata par racionālu vispirms apgūt ESS vadlīnijās ieteikto visā ES izmantojamo metodi pēc tās apstiprināšanas 2018.gadā, un tikai pēc tam to attiecināt uz publicējamiem nacionālo kontu sistēmas īstermiņa datiem. Šo praktisko apsvērumu dēļ OECD rekomendāciju izpildes termiņš ir atvirzāms uz 2019.gada beigām.		
2.	Ikgadējo piedāvājuma-izlietojuma tabulu sagatavošana iepriekšējā gada cenās vienlaicīgi ar faktisko cenu novērtējumu	Atbilstoši EK īstenošanas lēmumam (2014/403/ES), ar ko dalībvalstīm piešķir izņēmumus attiecībā uz statistikas nosūtīšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 549/2013 par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu ES (turpmāk – Lēmums) Latvijai ir piešķirta atkāpe no Regulas (ES) Nr. 549/2013 prasībām attiecībā uz piedāvājuma-izlietojuma tabulu iepriekšējā gada cenās nosūtīšanu. Lēmums paredz piedāvājuma-izlietojuma tabulu iepriekšējā gada cenās par 2015., 2016. un 2017.gadu iesniegšanu 2020.gadā (Regulā Nr.549/2013 noteiktais piedāvājuma-izlietojuma tabulas iesniegšanas termiņš ir 36 mēneši pēc pārskata gada). Lai varētu sagatavot piedāvājuma-izlietojuma tabulu iepriekšējā gada cenās, ir nepieciešams: 1) apgūt metodoloģijas prasības; 2) veikt pieejamo cenu un/vai apjoma indeksu esamības un izmantošanas iespēju izvērtējumu; 3) izstrādāt piedāvājuma-izlietojuma tabulas balansēšanas procedūru un principus, kā arī tehnoloģiskos risinājumus. Šobrīd sagatavotas piedāvājuma-izlietojuma tabulu faktiskajās cenās piecas papildtabulas par 2010. gadu, kuras ir nepieciešamas piedāvājuma-izlietojuma	CSP	2020

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
		tabulas sagatavošanai iepriekšējā gada cenās. Sākot ar 2017. gada jūliju, Pārvalde piedalās ES līdzfinansētā projektā ar mērķi nodrošināt ikgadējo piedāvājuma – izlietojuma tabulu iepriekšējā gada cenās regulāru sagatavošanu, kas principā nozīmē OECD rekomendācijas izpildi. Minētā projekta īstenošanas termiņš ir 2019. gads. Plānotais rekomendācijas ieviešanas termiņš (2020.gads) sakrīt ar Eiropas Komisijas īstenošanas Lēmumā Nr. 2014/403/ES noteikto.		
3.	Apsvērt datu sagatavošanu par nostrādātajām stundām	Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 549/2013 (2013. gada 21. maijs) par Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmu Eiropas Savienībā B pielikumam, kurā aprakstīts, kādi nacionālo kontu dati ir jānodrošina, obligāti ir jānosūta dati par nostrādātajām stundām klasifikācijas NACE 2. red A*21 griezumā. Latvija šo prasību izpilda. Detalizētākas informācijas sniegšana A*64 griezumā, kā to rekomendē OECD, saskaņā ar Regulu Nr.549/2013 ir brīvprātīga. Primārais mērķis ir nodrošināt visu Regulā minēto datu, kuriem šobrīd ir piešķirtas atkāpes no Regulas prasībām, sagatavošanu Lēmumā noteiktajā termiņā līdz 2019.gadam. Rekomendācijas izpilde varētu tikt uzsākta pēc 2020.gada, veicot administratīvo datu paplašinātas izmantošanas izpēti nepieciešamo novērtējumu iegūšanai.	CSP	Pēc 2020
4.	Apsvērt īpašnieka apdzīvotā mājokļa cenu indeksa iekļaušanu patēriņa cenu indeksa (turpmāk – PCI) tvērumā izmantojot vienotu pieeju saskaņā ar nacionālo kontu un EU-SILC (Eiropas statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem) pieeju	Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2016/792 (2016. gada 11. maijs) par saskaņotajiem patēriņa cenu indeksiem un mājokļu cenu indeksu noteikto, EK līdz 2018. gada 31. decembrim sagatavos ziņojumu, kurā analizēs īpašnieka apdzīvotā mājokļa cenu indeksa piemērotību iekļaušanai saskaņotā patēriņa cenu indeksa (turpmāk – SPCI) tvērumā. Atkarībā no ziņojuma rezultātiem EK vajadzības gadījumā saprātīgā termiņā iesniegs priekšlikumu Regulas par saskaņotajiem patēriņa cenu indeksiem un mājokļu cenu indeksu grozīšanai attiecībā uz īpašnieka apdzīvotā mājokļa cenu indeksa iekļaušanu SPCI tvērumā. Ja ziņojumā tiek konstatēts, ka īpašnieka apdzīvotā mājokļa cenu indeksa iekļaušanai SPCI tvērumā ir nepieciešama turpmāka metodoloģijas attīstība, EK turpinās metodoloģijas darbu un vajadzības gadījumā par minēto darbu ziņos Eiropas Parlamentam un Padomei. Īpašnieka apdzīvotā mājokļa	CSP	

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
		cenu indeksa iekļaušana patēriņa cenu indeksā Latvijā notiks līdz ar Eiropas Statistikas Sistēmas lēmumiem un tiem sekojošām izmaiņām ES tiesību aktos.		
5.	Patēriņa cenu indeksa un ražotāju cenu indeksa (turpmāk – RCI) formulām elementārā līmenī būtu pilnībā jāatbilst starptautiskajām rekomendācijām	Latvijā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/792 (2016. gada 11. maijs) par saskaņotajiem patēriņa cenu indeksiem un mājokļu cenu indeksu prasībām patēriņa cenu indekss tiek aprēķināts izmantojot Laspeiresa tipa formulu. Attiecībā uz indeksu formulām elementārajā līmenī šāds regulējums nepastāv, jo valstīm saskaņā ar cenu indeksa metodoloģiju ir brīva izvēle izmantot vai nu aritmētisko vai ģeometrisko vidējo, balstoties no ekonomiskās situācijas, pieejamās informācijas un iespējām. Pārvalde līdz šim izmantojusi aritmētisko vidējo kā piemērotāko nacionālajai situācijai. Tomēr plānojot jaunu portatīvo datu vākšanas ierīču ieviešanu un tai sekojošo indeksa aprēķināšanas programmatūras izstrādi, ir paredzēta arī abu zemāko agregācijas līmeņa indeksu formulu testēšana. Šobrīd notiek darbs pie jaunu portatīvo datu vākšanas ierīču programmatūras testēšanas. Līdzīgi kā PCI, arī RCI ne EK regulējums, ne metodoloģija neparedz izmantot kādu konkrētu zemākā līmeņa formulu elementārajā līmenī. Pašlaik CSP turpina atsevišķu valstu pieredzes un izvēlētās metodoloģijas izpēti, vērtējot iespējamos riskus elementāro agregātu maiņai. PCI un RCI programmatūras testēšanas veiksmīgu un pārliecinošu (jaunu formulu elementārā līmenī ieviešana nav savienojama ar respondentu noslodzes palielināšanu) rezultātu gadījumā plānotais elementāro indeksu formulas ieviešanas termiņš – pēc 2017.gada.	CSP	Pēc 2017
6.	Pakāpeniska iztrūkstošo laikrindu aizpildīšana Darbaspēka apsekojuma datiem, piemēram, veicot nodarbināto un bezdarbnieku ikmēneša novērtējumus	Rekomendācija izteikta pēc OECD izpētes misijas 2014.gada 26.-28.novembrī. Šobrīd Pārvaldes datu bāzē ir publicēti sezonāli izlīdzināti mēneša novērtējumi par divām ekonomiskās darbības grupām – par nodarbinātajiem un bezdarbniekiem vecuma grupā 15-74 gadi. Pirmo reizi mēneša novērtējumus Pārvalde publicēja 2015. gada 1. septembrī (atskaites periods – jūlijs). Sezonāli izlīdzināti mēneša rādītāji par nodarbinātajiem un bezdarbniekiem ir pieejami kopš 2002. gada. Trīs sezonāli izlīdzināti rādītāji, kas raksturo ekonomisko aktivitāti pa mēnešiem un pēc dzimuma, ir publicēti Pārvaldes datu bāzē: (1) bezdarbnieku skaits; (2) bezdarba līmenis; (3) nodarbināto skaits. Pārvalde sezonāli izlīdzinātos mēneša rādītājus par nodarbināto un bezdarbnieku skaitu rēķina netieši, izmantojot Darbaspēka apsekojuma ceturkšņa novērtējumus un	CSP	Izpildīts

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
		Nodarbinātības valsts aģentūras sniegtos mēneša datus par reģistrēto bezdarbu.		
7.	Uzņēmumu konjunktūras rādītāju vākšana par pašreizējo un gaidāmo kopējo situāciju uzņēmējdarbībā apstrādes rūpniecības nozarē	Papildus jautājumi par pašreizējo un gaidāmo kopējo situāciju uzņēmējdarbībā iekļauti apstrādes rūpniecības konjunktūras apsekojuma 2016. gada anketā. Pirmie dati ir publicēti Pārvaldes datu bāzē internetā 2016. gada janvārī.	CSP	Izpildīts
8.	Mājokļu skaita indeksa, kur sākti būvniecības darbi, vākšanas uzsākšana	Lai iegūtu OECD rekomendēto rādītāju, sākot no 2016. gada tas tika iekļauts veidlapā "Pārskats par būvatļaujām, uzsāktajiem būvdarbiem un ēku pieņemšanu ekspluatācijā". Ņemot vērā nacionālo tiesisko regulējumu, kā arī konsultējoties ar nacionālajiem partneriem par datu kvalitātes jautājumiem un tālākiem iespējamiem soļiem rekomendācijas ieviešanā, CSP precizēja definīciju "Būvatļauju skaits jaunbūvēm, kurās uzsākti būvdarbi" šī rādītāja nodrošināšanai. Līdz 2017. gada beigām tiks veikts datu apkopojums un aprēķini, un mājokļa skaita indeksi visu grupu būvju jaunbūvēm būs publiski pieejami CSP datu bāzē.	CSP	31.12.2017.

13. Ekonomikas attīstības un pārskatu analīzes komiteja

2015.gada OECD Ekonomikas pārskatā par Latviju tika izvērtēta publiskā sektora efektivitāte attiecībā uz budžeta veidošanas likumdošanu, plānošanu un institucionālo ietvaru, izdevumu un valsts programmu efektivitāti un nodokļiem labklājības paaugstināšanas jomā, kā arī izdevumu programmu pārvaldība un nodokļu sistēma cīņai ar "ēnu ekonomiku". Produktivitātes uzlabošanas un noturīgas konverģences kontekstā tika analizēta Latvijas ekonomikas integrācija pasaules tirgū, konkurētspējīgas uzņēmējdarbības vides veidošana un cilvēkkapitāla uzkrāšanas process.

Ekonomikas attīstības un pārskatu analīzes komiteja 2015.gadā ir identificējusi prioritārās rekomendācijas un papildus rekomendācijas. Visu minēto OECD rekomendāciju ieviešana ir izvērtēta un iekļauta 2017. gada OECD Ekonomikas pārskatā par Latviju, kuru OECD oficiāli prezentēja Rīgā 2017. gada 15.septembrī.

2015.gada Ekonomikas pārskatā par Latviju OECD rekomendācijas Latvijai tika izteiktas trīs jomās, katrā definējot detalizētākus ieteikumus:

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš

	Ierobežot atkārtota burbuļa veidošanas un plīšanas riskus			
1.	prioritārā rekomendācija Pastiprināt pretciklisku likviditātes spilvenu nodrošināšanu	Fiskālās disciplīnas likums (FDL) nosaka mehānismu pretcikliska likviditātes spilvena nodrošināšanai t.i. valsts pamatbudžeta faktisko ieņēmumu pārsniegums pār faktiskajiem izdevumiem, ja tāds ir izveidojies, tiek ieskaitīts ilgtermiņa stabilizācijas rezervē vai novirzīts valsts parāda dzēšanai. Tādējādi FDL noteiktais regulējums paredz, ka valsts ekonomiski labajos gados var veidot budžetu ar pārpalikumu un šos līdzekļus uzkrāt, lai tos tērētu ekonomiski sliktajos gados. Atbilstoši Fiskālās disciplīnas likuma noteiktajai aprēķinu metodoloģijai (19.panta pirmā un otrā daļa) līdzekļi valsts parāda dzēšanai vai Ilgtermiņa stabilizācijas rezerves izveidei 2015.gadā un 2016.gadā nebija pieejami. Tāpat ņemot vērā to, ka pretcikliska likviditātes spilvena būtība ir uzkrāt līdzekļus, kad tautsaimniecība attīstās virs potenciālā līmeņa un izmantot uzkrātos līdzekļus, kad tautsaimniecība attīstība ir zem potenciālā līmeņa, iepriekšējos gados šāda rezerve pēc ekonomiskās būtības nebija jāveido, jo atbilstoši Finanšu ministrijas novērtējumam, Latvijas tautsaimniecība vairāku iepriekšējo gadu garumā ir attīstījusies zem sava potenciālā līmeņa.	FM	Izpildes procesā
2.	prioritārā rekomendācija Turpināt analizēt parāda un kapitāla īpatsvara rādītājus ar mērķi novērtēt un stiprināt banku bilances	Latvijas bankas pēckrīzes periodā veica būtiskus pasākumus kapitāla stiprināšanai. Banku sektora kapitāla pietiekamības rādītājs 2017. gada 1.ceturkšņa beigās saglabājās augstā līmenī un sasniedza 21,8% (minimālā kapitāla prasība – 8%). Banku sektora kopējais likviditātes rādītājs saglabājās augstā līmenī un 2017.g. 1.ceturkšņa beigās bijis 61,8% apmērā. Likviditātes rādītājs vairāk kā divas reizes pārsniedz minimālā likviditātes rādītāja prasību (30%). Sviras rādītājs Latvijas banku sektorā saglabājas augstā līmenī – 9.9% apmērā (2017. gada pirmā ceturkšņa beigu dati). Sviras rādītājs visām bankām pārsniedz Bāzeles Banku komitejas noteikto minimālo līmeni 3%.	FM, FKTK	Izpildīts

3.	prioritārā rekomendācija Turpināt uzraudzīt nerezidentu banku aktivitātes ar mērķi pēc iespējas ātrāk noteikt un risināt finanšu stabilitātes riskus	Ņemot vērā pašreizējos ģeopolitiskos saspīlējumus, FKTK regulāri veic nerezidentu banku dažādu risku, t.sk. valsts un koncentrācijas, stresa testēšanu, nosakot šo banku ievainojamību nelabvēlīga scenārija attīstības rezultātā.	FM, FKTK	Izpildīts
	Produktivitātes palielināšana un noturīgas konverģences nodrošināšana			
4.	**prioritārā rekomendācija** Padarīt regulējumu konkurencei draudzīgāku, samazinot tirgus ienākšanas barjeras	Kopš 2015.gada decembra Konkurences padome publicējusi metodoloģisku un skaidrojošu dokumentu Konkurences novērtēšanas vadlīnijas valsts un pašvaldību iestādēm. Tās izstrādātas, sekojot OECD standartiem. Šīs vadlīnijas ministrijas, valsts iestādes, pašvaldības un to iestādes var izmatot kā paraugu, izstrādājot normatīvos aktu projektus. Informācija par to praktisku izmatošanu tiek sniegta Konkurences padomes organizētos izglītošanas pasākumu (semināros). Konkurences padome regulāri gan pēc savas iniciatīvas, gan pēc tirgus dalībnieku un uzņēmēju pārstāvošo NVO sniegtiem iebildumiem veic VSS izsludināto, parlamentā iesniegto un arī pašvaldību izstrādāto tiesību aktu projektu un pieejamo viedokļu un pamatojumu izvērtēšanu. Valsts pārvaldes iekārtas likums paredz, ka publiska persona var veikt komercdarbību konkrētā tirgū, ja tādējādi tiek novērsta tirgus nepilnība, kā arī citos ar stratēģiskām interesēm saistītos gadījumos. No 2016.gada 1.janvāra Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pants paredz pienākumu, ka "publiskā persona pirms kapitālsabiedrības dibināšanas vai līdzdalības iegūšanas esošā kapitālsabiedrībā veic paredzētās rīcības izvērtējumu, t.sk., konkurences aizsardzības jomā. Tas ietver arī tiesības nesaistošā formā konsultēties ar Konkurences padomi. Sk. detalizētāk "Papildu rekomendācijas OECD Vadlīniju par valsts kapitāla pārvaldību ieviešanai" 6.rekomendāciju. Elektroenerģijas tirgus pilnībā atvērts no 2015.gada 1.janvāra. Baltijas Ministru Padomes premjerministru tikšanās laikā 2016. gada 9. decembrī Rīgā Latvijas, Lietuvas un Igaunijas	EM, KP	attiecībā uz konkurences politiku - pastāvīgi Rekomendācija izpildīta elektroenerģijas sektorā. Rekomendācija izpildīta dabasgāzes sektorā.

		premjerministri parakstīja deklarāciju par reģionālā gāzes tirgus izveidi ar mērķi līdz 2020. gadam izveidot vienotu un reģionālu Baltijas valstu gāzes tirgu. 2016. gada 11. februārī apstiprinot grozījumus Enerģētikas likumā, Saeima noteikusi, ka 2017. gada 3. aprīlī dabasgāzes tirgus Latvijā tiek pilnībā atvērts visiem lietotājiem, dabasgāzes tirgū nodrošinot brīvu konkurenci, piegāžu drošību un enerģētiskās neatkarības stiprināšanu Latvijā. Līdz ar to visiem dabasgāzes lietotājiem ir nodrošināta iespēja izvēlēties sev piemērotāko tirgotāju, un dabasgāzes cena tiks noteikta, tirgotājam un lietotājam vienojoties. No 2017. gada 3. aprīļa par aktīviem tirgus dalībniekiem kļūst visas juridiskās personas, t.sk. valsts un pašvaldības iestādes, valsts un pašvaldības kapitālsabiedrības, kā arī uzņēmēji, kuri, rūpīgi izvērtējot dabasgāzes tirgotāju piedāvājumus, var pieņemt lēmumu mainīt tirgotāju vai produktu, slēgt līgumu ar jauno tirgotāju un sākt saņemt dabasgāzi pēc jaunā līguma nosacījumiem vai pieņemt lēmumu nemainīt tirgotāju un dabasgāzi saņemt: - līdz 2017. gada 1. jūlijam no esošā tirgotāja; - no 2017. gada 1. jūlija pēdējās garantētās piegādes ietvaros par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprinātu dabasgāzes cenu + 20%. Mājsaimniecības lietotājiem ir paredzēta pakāpeniska tirgus atvēršana. Arī mājsaimniecības tiek aicinātas izvērtēt dabasgāzes tirgotāju piedāvājumus un pieņemt lēmumu mainīt tirgotāju vai produktu, slēgt līgumu ar jauno tirgotāju un no 2017. gada 1. maija saņemt dabasgāzi pēc jaunā līguma nosacījumiem; vai pieņemt lēmumu nemainīt tirgotāju un turpināt saņemt dabasgāzi no publiskā tirgotāja par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas apstiprinātu dabasgāzes cenu (līdz 2019.gada 1.janvārim – no AS Latvijas gāze").		
5.	**prioritārā rekomendācija** Turpināt mazināt administratīvos šķēršļus, vienkāršojot atļauju un	Progress uzņēmējdarbības vides uzlabošanā tiek veicināts ar ikgadēji izstrādāta Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna īstenotajām aktivitātēm, kur nozīmīgākie pasākumi	EM, FM, VID	Pastāvīgi

	licenču sistēmu, kā arī nodokļu nomaksu	2016.gadā bija: – uzņēmējdarbības uzsākšana – nodrošināta ātrāka un ērtāka nodokļu maksātāju un nodokļu maksātāju struktūrvienību reģistrācija VID; – būvniecības procesā – Būvniecības valsts kontroles birojs no 2016.gada 1.janvāra organizē būvprojektu un būvju ekspertīzi gadījumos, kad būvniecības pasūtītājs ir publisko tiesību juridiskā persona vai tās institūcija, un uzsācis patstāvīgās prakses tiesības piešķiršanu speciālistiem būvekspertīzes jomā; – nekustamā īpašuma jomā – ar 2016.gada 1.janvāri novērstas nepilnības Zemes ierīcības likumā, tādējādi personām samazināsies zemes ierīcības projekta izstrādes termiņi un izmaksas; – līgumsaistību izpildē – stiprināta uzraudzība pār pastāvīgo šķīrējtiesu darbu. Noslēgusies plānveidīgi īstenotā pāreja uz tīrajām tiesu instancēm – 2016.gada 31.decembrī ir noslēgta kompetenču pārdale starp tiesu instancēm. Paplašinātas tiesu saziņas iespējas ar lietas dalībniekiem elektroniskā veidā. Ar ESF atbalstu tiek īstenots projekts "Justīcija attīstībai", kura ietvaros tiks īstenots Latvijas tieslietu sistēmas novērtējums, paredzēta kompetenču attīstīšanas programma, u.c. Ieviests vienots tiesnešu specializāciju katalogs, kas nozīmē, ka tiesās specializācijas varēs noteikt tikai šajā dokumentā uzskaitīto specializāciju ietvaros un ja iespējams nodrošināt nejaušības principu attiecīgās specializācijas lietu sadalē; – nodokļu un grāmatvedības jomā – pieņemti grozījumi likumā "Par uzņēmumu ienākuma nodokli", kuros noteikts, ka UIN avansa maksājumi ar 2017.gada 1.janvāri tiek aprēķināti automātiski EDS un nodokļa maksātājs var iepazīties ar tam aprēķināto avansa maksājumu, aizpildot UIN deklarāciju. Nodokļa maksātājam nav patstāvīgi jāaizpilda nodokļa avansa maksājumu aprēķins. Īstenoti vairāki EDS uzlabojumi: - nodrošināta iespēja tiešsaistē veikt kārtējos nodokļu maksājumus un nodokļu parāda maksājumus iekšzemē iekasētajam PVN, VSAOI, IIN, UIN un visiem iekšzemē		

		iekasētajiem akcīzes nodokļa veidiem, kā arī sekot līdzi veikto maksājumu izpildei; - darba devējiem nodrošināts pārskats par slēgtajām un anulētajām darbnespējas lapām; - nodrošināta automātiska informācijas atlasīšana gada ienākumu deklarācijā par personu samaksāto mācību maksu izglītības iestādēm; - nodrošināta iespēja EDS iesniegt vairākus iesniedzamos dokumentus vienlaikus; - fiziskām personām izveidota attaisnoto izdevumu dokumentu krātuve attaisnoto izdevumu datu atlasīšanai gada ienākumu deklarācijai un izveidota VID mobilā lietotne "Attaisnotie izdevumi" čeku augšupielādei. Pasaules Bankas pētījuma "*Doing Business*" rādītājs "Nodokļu aprēķināšanai un nomaksai nepieciešamais laiks gadā" 2016.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu samazinājies par 24,5 stundām gadā. Tika pilnveidota Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēma, turpināta e-muitas vides pilnveidošana u.c. Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna ietvaros 2017.gadā, kā prioritārie uzdevumi, noteikti: – uzņēmējdarbības uzsākšanā – nodrošināta pakāpenisku uzņēmumu reģistrēšanu tikai elektroniski (tiešsaistē); – būvniecības jomā – pabeigt Būvniecības informācijas sistēmas ieviešanu un nodrošināt visu ar būvniecības procesu saistīto dokumentu (atļauju, tehnisko noteikumu u.tml.) saskaņošanu un saņemšanu tikai caur Būvniecības informācijas sistēmu; – nodokļu un grāmatvedības jomā – 1.) 0% birokrātijas modeļa noteikšana uzņēmēju nodokļu nomaksā un grāmatvedības uzskaitē (uzņēmējdarbības uzsācējiem un mazās saimnieciskās darbības veicējiem) un viena konta principa (uzņēmējam piederoša saimnieciskās darbības bankas kontu) ieviešana nodokļu maksājumos.		

		2.) Nodokļu deklarācijās un citos pārskatos norādāmās informācijas pārklāšanās novēršana – tajos ietverto datu sinhronizācija, tādējādi mazinot laiku grāmatvedības kārtošanai un pārskatu iesniegšanai VID un CSP. 3.) Atvieglotas kārtības noteikšana rezidenta apliecības – iesnieguma nodokļu atvieglojumu piemērošanai, tādējādi samazinot laiku, birokrātiskās procedūras un informācijas apjomu, kuru nodokļu maksātājs sniedz VID. līgumsaistību izpildē – nozīmēto tiesas sēžu monitoringa uzlabošana, nodrošinot e-pakalpojuma pieejamību un sasaisti ar maksājumu moduli pakalpojuma apmaksas veikšanai. Ir izveidots tiesu e-pakalpojumu portāls manas.tiesas.lv, kurā persona pēc autentifikācijas var iesniegt dokumentus tiesai, sekot savu tiesvedības lietu gaitai. Šobrīd notiek darbs pie maksājumu veikšanas tiešsaistē.		
6.	**prioritārā rekomendācija** Turpināt pielāgot valstij piederošo uzņēmumu pārvaldību OECD Vadlīnijām par korporatīvo valstij piederošo uzņēmumu pārvaldību	1. OECD vadlīnijas par labu korporatīvo pārvaldību ir ieviestas ar šādiem tiesību aktiem: 1) 22.12.2015. stājās spēkā MK 2015.gada 1.decembra noteikumi Nr. 686 "Kārtība, kādā nominē kandidātus valdes un padomes locekļu amatiem kapitālsabiedrībās, kurās valstij kā dalībniekam (akcionāram) ir tiesības izvirzīt valdes vai padomes locekļus, un valdes locekļus valsts kapitālsabiedrībās, kurās ir izveidota padome", kas nosaka kārtību, kādā nominē kandidātus valdes un padomes locekļu amatiem kapitālsabiedrībās, kurās valstij kā dalībniekam (akcionāram) ir tiesības izvirzīt valdes vai padomes locekļus, un valdes locekļus valsts kapitālsabiedrībās, kurās ir izveidota padome; 2) 12.02.2016. stājās spēkā MK 2016.gada 9.februāra noteikumi Nr. 95 "Kārtībā, kādā tiek vērtēti kapitālsabiedrības, kurā valstij ir izšķirošā ietekme, darbības rezultāti un finanšu rādītāji", kas nosaka kārtību, kādā vērtējami kapitālsabiedrības darbības rezultāti un finanšu rādītāji; 3) 31.12.2015. stājās spēkā MK 2015.gada 22.decembra	PKC	Izpildīts

		noteikumi Nr. 806 "Kārtība, kādā valsts kapitālsabiedrības un publiski privātās kapitālsabiedrības, kurās valsts ir dalībnieks (akcionārs) prognozē un nosaka dividendēs izmaksājamo peļņas daļu, un veic maksājumus valsts budžetā par valsts kapitāla izmantošanu", kas nosaka kārtību, kādā valsts kapitālsabiedrībās un publiski privātajās kapitālsabiedrībās, kurās valsts ir dalībnieks (akcionārs), prognozējama peļņas daļa, kas izmaksājama dividendēs, kā arī valsts kapitāla daļu turētāja rīcību, izlietojot valsts kā dalībnieka (akcionāra) tiesības lemt par dividendēs izmaksājamo peļņas daļu; 4) 19.08.2015. stājās spēkā MK 2015.gada 4.augusta noteikumi Nr. 453 "Noteikumi par publiskas personas akciju sabiedrības tipveida statūtiem", kuri apstiprina publiskas personas kapitālsabiedrības tipveida statūtus; 5) 30.12.2015. stājās spēkā MK 2015. gada 22.decembra noteikumi Nr. 791 "Noteikumi par publiskas personas kapitālsabiedrību un publiski privāto kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu maksimālo mēneša atlīdzības apmēru", kuri nosaka kapitālsabiedrības valdes un padomes locekļu skaita noteikšanai nepieciešamos sabiedrības lielumu raksturojošos rādītājus; 6) 30.03.2016. ir stājušās spēkā Valsts līdzdalības vispārējo stratēģisko mērķu noteikšanas vadlīnijas, kurās ietverts izvērtēšanas un lēmumu pieņemšanas process attiecībā uz valsts līdzdalību kapitālsabiedrībās; 7) 30.03.2016. ir stājušās spēkā Valsts kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģijas izstrādes vadlīnijas, kuras nosaka stratēģijas izstrādes procesu, kā arī vēlamo stratēģijas struktūru un saturu; 8) 30.03.2016. ir stājušās spēkā Informācijas publiskošanas vadlīnijas valsts kapitālsabiedrībām un kapitāla daļu turētājiem, kurās ir ietverti jautājumi par informācijas par valsts kapitālsabiedrībām un kapitāla daļu turētājiem publiskošanas pienākumu, šīs informācijas formu un saturu; 9) 01.06.2016. ir stājušās spēkā Vadlīnijas darbības rezultātu izvērtēšanai kapitālsabiedrībās, kurās valstij ir izšķirošā ietekme,		

		kuras nodrošina metodoloģisko atbalstu kapitālsabiedrības darbības rezultātu izvērtēšanai, paredzot, ka pārskati par finanšu mērķu sasniegšanu tiek sniegti pēc vienotas formas; 10) 16.03.2016. ir stājušās spēkā Vadlīnijas kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu kandidātu atlasei un izvērtēšanai kapitālsabiedrībās, kurās valstij kā dalībniekam (akcionāram) ir tiesības izvirzīt valdes vai padomes locekļus. Vadlīnijās ir ietverti jautājumi par kandidātam nepieciešamo kompetenču un profesionālās pieredzes prasību apraksta sagatavošanu, par nominācijas komisijas izveidi, kandidātu piesaisti un vērtēšanu. 2. Atbilstoši OECD rekomendācijai par padomju veidošanu lielajās kapitālsabiedrībās 29.03.2016. ir stājies spēkā MK rīkojums Nr. 235 "Par valsts kapitālsabiedrību padomju veidošanu", ka padomes lielajās kapitālsabiedrībās tiek izveidotas ne vēlāk kā līdz 2016. gada 31. decembrim. Padomes ir izveidotas visās lielajās komerciālajās valsts kapitālsabiedrībās.		
7.	**prioritārā rekomendācija** Turpināt uzlabot enerģijas tīklu savienojamību ar citām ES dalībvalstīm	Nepieciešamie infrastruktūras projekti ir īstenoti (elektroenerģijas sektorā Nordbalt, LitPolLink; Klaipēda-Kuršenai gāzes vads kontekstā ar Klaipēdas SDG darbības uzsākšanu) vai ir iekļauti ES Kopējo interešu projektu sarakstā (elektroenerģijas sektorā 3.Latvijas-Igaunijas starpsavienojums, Kurzemes loks, Baltijas koridors; dabasgāzes sektorā GIPL, Balticconnector, reģionālais SDG termināļa projekts, Inčukalna pazemes gāzes krātuves modernizācija). Rekomendācijas pilnīga īstenošana iespējama pēc plānoto infrastruktūras projektu īstenošanas un Baltijas elektroenerģijas tīklu desinhronizācijas no IPS/UPS sistēmas, kam paredzēts īstenošanas termiņš 2025.gadā. Rekomendācijas izpilde daļēji atkarīga no citu valstu rīcības.	EM	Izpildīts
8.	**prioritārā rekomendācija** Turpināt profesionālās izglītības reformas īstenošanu, t.sk. plānoto darba vidē balstītās mācības paplašināšanu	Lai paaugstinātu profesionālās izglītības kvalitāti, pievilcību un atbilstību tautsaimniecības vajadzībām, kā arī veicinātu izglītojamo interesi par profesionālo izglītību, tika turpinātas profesionālās izglītības reformas, tajā skaitā profesionālas izglītības satura reforma un darba vidē balstītu mācību īstenošana.	IZM	**Izpilde ir procesā**

		Profesionālās izglītības satura reforma nodrošina parēju no priekšmetos balstītā profesionālās izglītības mācību satura uz mācīšanās rezultātos balstītu, kā arī ievieš modulāro pieeju profesionālās izglītības programmu īstenošanā. 2015.gada 30.novembrī noslēdzies pirmais reformas posms. Savukārt 2016.gadā notika sagatavošanās darbi reformas otrā posma ieviešanai. Tika izstrādāta jauna Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība, kur, aizstājot iepriekš spēkā esošo kārtību, tika ietverts regulējums, gan nozares kvalifikāciju struktūras, profesijas standarta un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādei un aktualizācijai. 2016.gada nogalē uzsākts ESF atbalstīts projekts "Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai", lai izstrādātu mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošu profesionālās izglītības saturu un nodrošinātu profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai. Projekta no 2016.gada 16.decembra līdz 2021.gada 31.decembrim ir paredzēta nozaru kvalifikāciju sistēmas pilnveide, tostarp divu jaunu nozaru (sabiedrības veselība un dizains) izpēte un aprakstu sagatavošana, 160 profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde vai pilnveide, 184 modulāro profesionālās izglītības programmu izstrāde un ieviešana, profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura izstrāde 210 profesionālajām kvalifikācijām, kā arī paredzēts veikt attiecīgo mācību līdzekļu un metodisko materiālu izstrādi. Kopējais plānotais finansējums ir 12,9 milj. EUR, tajā skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums 11 milj. EUR un valsts budžeta līdzfinansējums – 1,9 milj. EUR. 2016./2017.mācību gadā tika uzsākta izstrādāto profesionālās izglītības modulāro programmu īstenošanas aprobācija. Patlaban tiek aprobētas 29 no 56 modulārajām programmām. MK 2016.gada 15.jūnijā tika apstiprināta Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības. Tā nosaka darba vidē balstīto (turpmāk – DVB) mācību īstenošanas nosacījumus,		

		iesaistīto pušu tiesības un pienākumus, koordinējot un veicinot komersantu sadarbību ar izglītības iestādēm un nodrošinot profesionālās izglītības atbilstību aktuālajām darba tirgus prasībām. Notiek darbs pie Darba vidē balstītu mācību organizēšanas un īstenošanas vadlīnijas projekta. 2016.gadā veikti sagatavošanas darbi ESF projekta "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā" uzsākšanai. Projekts uzsākts 2017.gada 27.janvārī. Līdz 2023.gada 3.ceturksnim projekta ietvaros plānots sniegt atbalstu 3 150 audzēkņu iesaistei DVB mācībās un 11 025 audzēkņiem dalībai mācību praksēm uzņēmumā. Plānotais kopējais finansējums ir 21,9 milj. EUR, tajā skaitā ESF finansējums 18,6 milj. EUR un valsts budžeta finansējums 3,3 milj. EUR. Sākot ar 2017.gada 1.janvāri, izmaiņas Likumā Par iedzīvotāju ienākuma nodokli paredz neaplikt ar IIN stipendijas līdz 280 EUR mēnesī, ko izglītojamam darba vidē balstītu mācību ietvaros izmaksā komersants, iestāde, biedrība, nodibinājums, fiziska persona, kura reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, kā arī individuālais uzņēmums, tajā skaitā zemnieku vai zvejnieku saimniecība, un citi saimnieciskās darbības veicēji. Popularizējot DVB mācības, sadarbībā ar Igaunijas un Lietuvas partneriem laika posmā no 2014.gada 1.decembra līdz 2017.gada 28.februārim tika īstenots Erasmus+ programmas projekts Valsts pārvaldes institūciju atbalsts māceklībai: darba vidē balstītu mācību īstenošana Latvijā, Lietuvā un Igaunijā (WBL-Balt).		
9.	**prioritārā rekomendācija** Veicināt mūžizglītību, uzlabojot informāciju par izglītības iespējām un pieaugušo mācībām, nodrošinot prasmju pārnesi	Notiek pieaugušo izglītības sistēmas stiprināšana, t.sk. tiks īstenotas ES fondu aktivitātes līdz 2020.gadam. MK sēdē 2016.gada 3.maijā valdība apstiprināja "Pieaugušo izglītības pārvaldības modeļa ieviešanas plānu 2016.-2020.gadam". Plāna mērķis ir izglītības pieejamības un kvalitātes nodrošināšana iedzīvotājiem neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, iepriekšējās izglītības, dzīves vietas, ienākumu līmeņa, etniskās piederības, funkcionāliem traucējumiem un citiem	IZM, LM	Izpilde ir procesā (Informāciju par izpildi lūdzu skat. sadaļā par OECD Izglītības politikas komitejas rekomendācijām)

		faktoriem. Plānā precīzi iezīmētas atbildības jomas un nozaru politiku mijiedarbība, nosakot ministriju funkciju sadalījumu: IZM kompetencē ir nodarbināto profesionālās kompetences pilnveide, LM pārrauga bezdarbnieku atgriešanos darba tirgū atbilstoši īstermiņa darba tirgus prognozēm un darbu ar sociālās atstumtības riskam pakļautām personām, bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu, bet EM veic darba tirgus analīzi un izstrādā darba tirgus vidējā termiņa un ilgtermiņa prognozes. Vienlaikus ir uzsākts darbs pie pieaugušo izglītības pārvaldības padomes izveides. Iekļaujot padomes sastāvā pieaugušo izglītībā iesaistīto ministriju un citu organizāciju pārstāvjus, tiks nodrošināta sistēmas vienota pārraudzība. IZM šī plāna īstenošanai piesaistīs ES struktūrfondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda finansējumu 27 milj. eiro apmērā un sadarbosies ar pašvaldībām. Turpinās ārpus formālās izglītības sistēmas iegūto prasmju novērtēšana. 2016.gadā 24 izglītības iestādēm piešķirts deleģējums veikt ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanu. No 2011.gada līdz 2016.gada beigām ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas rezultātā ir izsniegtas nepilni 4 tūkst. profesionālās kvalifikācijas apliecības, t.sk. 2016.gadā – 1,1 tūkst. profesionālās kvalifikācijas apliecības. No 2011.gada līdz 2016.gada beigām ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas rezultātā ir izsniegtas nepilni 4 tūkst. profesionālās kvalifikācijas apliecības, t.sk. 2016.gadā – 1,1 tūkst. profesionālās kvalifikācijas apliecības.		
	Uzlabot valsts sektora efektivitāti iekļaujošākai izaugsmei			
10.	**prioritārā rekomendācija** Pastiprināt centienus mazināt izvairīšanos no nodokļu nomaksas un uzlabot nodokļu iekasēšanu	Izvairīšanos no nodokļu nomaksas mazināšana ir ilgstošs process. 2016.gadā Ēnu ekonomikas apkarošanas padomes sēdē apstiprināts Valsts iestāžu darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016.–2020.gadam (turpmāk tekstā – Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāns). Galvenie plāna uzdevumi ir vērsti uz ēnu ekonomikas mazināšanu noteiktos sektoros	FM, VID	Pastāvīgi

		(piemēram, būvniecībā, transportā, tirdzniecībā un citos pakalpojumos). Uzmanība tiek pievērsta arī atbilstošo iestāžu kapacitātes stiprināšanai, uzņēmumu reģistrācijai, sodu piemērošanai, komunikācijai un izglītošanai. Ēnu ekonomikas ierobežošanas plāna īstenošanas ietvaros tika stiprināta elektroniskās komercijas uzraudzība, lai mazinātu elektroniskajā vidē pieaugošo izvairīšanos no nodokļu nomaksas un krāpšanas gadījumu skaitu (stiprināta VID nozīme elektroniskās komercijas uzraudzībā, paredzot tiesības pieņemt lēmumu par domēna vārda atslēgšanu vai lēmumu par mitināšanas pakalpojumu pārtraukšanu), kā arī stiprināta nelegālā audiovizuālā tirgus (televīzijas programmu un filmu) izplatīšanās apkarošana un ierobežošana. Lai mazinātu fiktīvu uzņēmumu piesaisti, neidentificētu darbinieku nodarbināšanu un uzlabotu situāciju attiecībā uz nodokļu nomaksu par nodarbinātajiem būvniecībā, tika pieņemts regulējums par elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas ieviešanu būvobjektos. Ir pieņemti grozījumi virknē normatīvo aktu, kas cita starpā stiprina VID tiesības attiecībā uz informācijas pieprasījumu no atsevišķiem datu turētājiem; uzlabo akcīzes preču aprites kārtību; paredz ierobežot nodokļu nemaksāšanas riskus transportlīdzekļu apkopes un remonta nozarē, kad kā apdrošināšanas atlīdzības veids tiek izvēlēts remonta pakalpojuma kompensācija; samazina iespēju Latvijas teritorijā noliet, uzglabāt un tirgot ar atvieglojumu ievesto degvielu. No 2016.gada 1.janvāra tika ieviests OECD Globālais standarts automātiskajai informācijas apmaiņai par finanšu kontiem. Atbilstoši tam finanšu iestādes (t.sk., kredītiestādes) sniegs VID ziņas par kontiem, kurus šajās finanšu iestādēs atvēra (tur) nerezidenti, lai VID šīs ziņas varētu automātiski (bez pieprasījuma reizi gadā) nosūtīt attiecīgo nerezidentu nodokļu administrācijām nodokļu administrēšanas funkciju izpildei. VID no citu valstu nodokļu administrācijām saņems informāciju par Latvijas rezidentu atvērtajiem kontiem attiecīgajās ārvalstu finanšu iestādēs. Pirmā informācijas apmaiņa notiks 2017.gadā,		

		kad nodokļu administrācijas apmainīsies ar informāciju par finanšu kontiem (uz stāvokli 2016.gadā). 17.07.2017. iesniegti priekšlikumi FM likumprojekta "Uzņēmumu ienākuma nodokļu likums" papildinājumiem). Ir izstrādāti likuma "Par nodokļiem un nodevām" grozījumi, kuros ir noteikts pienākums kredītiestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, kas nodrošina ar maksājumu kontu saistītus pakalpojumus, līdz pēctaksācijas gada 1.februārim (reizi gadā) sniegt VID informāciju par klientiem (Latvijas Republikas rezidentiem), kuru konta debeta vai kredīta apgrozījums par iepriekšējo gadu pārsniedz 15 000 EUR. Ar 2017.gada 1.janvāri ir stājušies spēkā grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām" saskaņā ar kuriem pienākums VID sniegt informāciju par aizdomīgiem darījumiem tiek attiecināms arī uz pārējiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektiem. Ar 01.01.2017. stājās spēkā grozījumi likumā "Par Valsts ieņēmumu dienestu", "Par nodokļiem un nodevām", un Elektronisko pakalpojumu likumā, nosakot VID tiesības bloķēt/atslēgt domēna vārdus personām, kuras neievēro nodokļu likumdošanas prasības. Īstenoto ēnu ekonomikas samazināšanas pasākumu rezultātā, tiek plānots, ka 2016.gada nodokļu plaisa samazināsies par 1 līdz 2 procentpunktiem. Plānots: – ieviest ātru, drošu un ērtu datu apmaiņas sistēmu nodokļu parādu piedziņas procesā, ar kuras palīdzību kredītiestādes pieņems un izpildīs VID un zvērinātu tiesu uzpildītāju rīkojumus elektroniski; – stiprināt sadarbību starp LR Uzņēmumu reģistru un VID attiecībā uz informācijas izvērtēšanu no ierakstiem komercreģistrā, kas liecina par tiesību subjekta nodokļu riskiem; – paplašināt to subjektu loku, kas sniedz VID informāciju par aizdomīgiem darījumiem, tādējādi veicinot noziedzīgu darījumu atklāšanu saistībā ar nodokļu krāpšanu un ar izvairīšanos no		

		nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas; – noteikt pienākumu zvērinātam notāram sniegt VID informāciju par gadījumiem, kad tiek mantota nereģistrējama kustama manta, tajā skaitā skaidra nauda, kuras vērtība pārsniedz 15000 EUR, tādējādi nodrošinot iespēju VID veikt mantojamās nereģistrējamās kustamās mantas (tajā skaitā skaidras naudas) izcelsmes un piederības pārbaudi; noteikt aizliegumu fiziskām personām veikt skaidras naudas darījumus, kuru summa pārsniedz 7200 EUR, tādējādi samazinot nedeklarēto darījumu skaitu, ierobežojot iespēju personām legalizēt naudas līdzekļus, kas iegūti, iesaistoties ēnu ekonomikā, kā arī samazinot iespēju personai izvairīties no nodokļu nomaksas; – izmantot iedzīvotāju iesūtītos kases aparātu čekus nodokļu nomaksas uzraudzībai; – uzlabot valsts amatpersonu kontroles sistēmu, lai noteiktu atbildības un pienākumu sadalījumu par amatpersonu deklarācijās iekļauto ziņu patiesuma pārbaudēm; – ieviest elektroniskās darba laika uzskaites sistēmas ieviešanu būvobjektos; – noteikt minimālo atalgojuma līmeni būvniecības nozarē, izmantojot ģenerālvienošanos vai ieviešot references atalgojuma līmeņus ar normatīvā regulējuma palīdzību; – izstrādāt grozījumus normatīvajos aktos, nosakot stingrākus nosacījumus speciālo atļauju (licenču) darbībai ar tabakas izstrādājumu un spirta ražošanu saņemšanai; – mazināt iespējas Latvijas teritorijā noliet, uzglabāt un tirgot ar atvieglojumiem ievesto degvielu (starptautisko kravas autopārvadājumu transporta līdzekļu degvielas tvertnēs). Lai novērstu manipulācijas ar piemērojamo transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokli 2016. un 2017.gadā ir veikti grozījumi noteikumos tā iekasēšanas kārtībā uzņēmēju īpašumā vai turējumā esošajiem transportlīdzekļiem. Ar mērķi mazināt krāpniecības riskus PVN jomā nozarēs, kurās ir konstatēts augsts PVN krāpšanas risks, 2016. un 2017. gadā uz ierobežotu laika periodu ir ieviesta tā sauktā reversā jeb apgrieztā		

		PVN maksāšanas kārtība. Lai uzlabotu nodokļu iekasēšanu, ar 2017.gada 1.janvāri ir atcelts PVN taksācijas periods, kas ir puse no kalendāra gada, nosakot, ka PVN jomā ir divi taksācijas periodi: viens kalendāra mēnesis un viens ceturksnis. Tāpat valsts vai pašvaldības iestādēm vai pašvaldībām, kas ir reģistrēts PVN maksātājs vienīgi, lai saņemtu būvniecības pakalpojumu, tiek noteikts, ka taksācijas periods ir viens ceturksnis. Lai efektīvāk sekotu līdzi jaunreģistrētiem PVN maksātājiem, to PVN maksāšanas disciplīnai un samazinātu PVN izkrāpšanas riskus, pirmos sešus mēnešus pēc tā reģistrācijas PVN maksātāju reģistrā PVN taksācijas periods ir viens kalendāra mēnesis. Turklāt, veidojot vienotu attieksmi pret visiem reģistrētiem PVN maksātājiem, neatkarīgi no tā, kāds ir to PVN taksācijas periods PVN deklarācijas iesniegšanai, sākot ar 2017.gada 1.janvāri, VID ir tiesības pieprasīt reģistrētam PVN maksātājam iesniegt PVN deklarāciju ne biežāk kā reizi kalendāra mēnesī.		
11.	**prioritārā rekomendācija** Izvērtēt esošo pabalstu sistēmu un nodrošināt mērķētāku sociālo pabalstu piešķiršanu zemu ienākumu saņēmējiem	Rekomendācijas īstenošanā turpinās minimālā ienākuma līmeņa koncepcijas ieviešana. Kā daļa no minimālā ienākuma līmeņa koncepcijas jau ir veikts visaptverošs pabalstu sistēmas izvērtējums (t.sk. sociālā palīdzība, minimālais vecuma pensijas līmenis, bezdarba pabalsts un iespējama bezdarba atbalsta ieviešana tiem, kam vairs nepienākas bezdarbnieka pabalsts, un valsts sociālie pabalstu. LM ir MK 26.04.2017. iesniegusi apstiprināšanai "Plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.–2020.gadam", kas izstrādāts, lai sniegtu ienākuma atbalstu nabadzības un ienākumu nevienlīdzības riskiem visvairāk pakļautajām sabiedrības grupām - ģimenēm ar bērniem un pensijas vecuma iedzīvotājiem. Plāna pasākumi: 2018.g.: - pārskatīt pensijas, ņemot vērā apdrošināšanas stāžu; - paaugstināt ģimenes valsts pabalstu par trešo bērnu līdz 50,07 euro 2019.g.	LM	Izpilde procesā
12.	**prioritārā rekomendācija** Pakāpeniski atcelt pabalstu piešķiršanu zemo ienākumu saņēmējiem tiklīdz viņi tiek nodarbināti			

		- noteikt minimālā ienākuma līmeni 40% apmērā no ienākumu mediānas (provizoriski 188 euro) trūcīgai personai un 20% apmērā GMI līmenim (provizoriski 94 euro) un pielietot no 2019.gada - noteikt GMI (garantētā minimālā ienākuma) līmeni kā pusi no trūcīgas personas līmeņa 94 euro apmērā (jeb 20% no ienākumu mediānas) līdzšinējo 49.80 euro vietā; - paaugstināt minimālo valsts pensiju aprēķinu bāzi līdz 94 euro; - pārskatīt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (pensijas vecumu sasniegušajiem) uz 94 euro; 2020.g.: - noteikt vienotu dzīvokļa pabalsta tvērumu visā valstī; - noteikt vienotu maznodrošinātās personas ienākumu līmeni (atbilst divkāršam trūcīgai personai atbilstošam ienākuma līmenim) Lai uzlabotu **sociālās palīdzības** saņēmēju pārklājumu un sekmētu sociālās palīdzības pabalstu saņēmēju motivāciju iesaistīties algotā darbā, 2017.gada 9.februārī stājās spēkā grozījumi *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā*, kas paredz: - uzlabot pieejamību sociālajai palīdzībai ģimenēm ar bērniem, ienākumu izvērtējumā neņemot vērā ģimenes valsts pabalstu[2]. Tā rezultātā lielāks skaits ģimeņu ar bērniem ar zemiem ienākumiem kvalificēsies trūcīgas ģimenes statusam un tādējādi varēs saņemt pašvaldību sniegtos sociālos pakalpojumus un sociālās palīdzības pabalstus. Turklāt šīs ģimenes varēs saņemt arī valsts nodrošinātos pakalpojumus un sniegto atbalstu trūcīgām personām. Ņemot vērā ģimenes valsts pabalsta		

[2] Pašvaldības sociālo palīdzību piešķir trūcīgām un maznodrošinātām personām, pamatojoties uz personas (ģimenes) ienākumu izvērtējumu. Garantētā minimālā ienākuma līmeņa pabalsta apmēru aprēķina kā starpību starp Ministru kabineta vai pašvaldības noteikto garantēto minimālo ienākumu līmeni katram ģimenes loceklim un trūcīgas ģimenes (personas) kopējiem ienākumiem. Līdz šim ģimenes ienākumu izvērtējumā ņem vērā arī ģimenes valsts pabalstu. Izslēdzot ģimenes valsts pabalstu no ienākumu izvērtējuma, attiecīgi palielinās ģimeņu skaits, kuras kvalificēsies trūcīgas personas statusam.

		palielinājumu ceturtajam un turpmākajiem bērniem ar 2017.gada 1.janvāri, uzlabosies daudzbērnu ģimeņu materiālā situācija; - nodarbinātības motivēšanu, ieviešot pakāpenisku sociālās palīdzības pabalstu izmaksas pārtraukšanu pēc 3 mēnešiem pēc nodarbinātības vai saimnieciskās darbības uzsākšanas, tajā laikā ienākumu izvērtējumā neņemot vērā personas ienākumus līdz valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēram.		
13.	**prioritārā rekomendācija** Samazināt nodokļu slogu (nodokļu plaisu) zemu algu saņēmējiem	2016. un 2017. gadā tika īstenoti vairāki būtiski pasākumi iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšanā: - no 2016. gada 1. janvāra ieviests diferencētais neapliekamais minimums, paredzot, ka gada diferencētā neapliekamā minimuma apmērs atšķirsies atkarībā no ienākumu apmēra; - no 2016. gada 1. janvāra palielināts IIN atvieglojumu apmērs par apgādībā esošu personu no 165 EUR līdz 175 EUR mēnesī; - no 2016. gada 1. janvāra tika ieviests solidaritātes nodoklis ar mērķi novērst regresīvo darbaspēka nodokļu sistēmu, kas radusies, atjaunojot VSAOI objekta maksimālo apmēru no 2014. gada 1. janvāra (46 400 EUR 2014.gadā, 48 600 EUR 2015.gadā un 2016.gadā, 52 400 EUR 2017.gadā); - no 2016. gada 1. janvāra minimālā mēneša darba samaksa paaugstināta no 360 EUR uz 370 EUR, no 2017. gada 1. janvāra tā paaugstināta vēl uz 380 EUR mēnesī. 01.01.2016. ir stājušies spēkā grozījumi likumā "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli", kas paredz diferencētā neapliekamā minimuma ieviešanu, t.i., valdības noteikto robežu ietvaros diferencētais neapliekamais minimums tiek piemērots apgriezti proporcionāli maksātāja gada apliekamo ienākumu apmēram – visiem strādājošajiem vairs nebūs vienāds neapliekamais minimums, bet tā apmērs būs atkarīgs no gada laikā gūtajiem kopējiem ienākumiem. Lai novērstu darbaspēka nodokļu sistēmas regresivitāti, kas radās, atjaunojot valsts sociālās apdrošināšanas "griestus" (2015.gadā	FM	Izpildīts

		nodokļu maksātāji sociālās apdrošināšanas iemaksas veica tikai par darba algu, kas gada laikā nepārsniedza 48 600 eiro, bet virs 48 600 eiro sociālās apdrošināšanas iemaksas netika veiktas), no 2016.gada ir ieviests solidaritātes nodoklis. Aprēķinot nodokļu slogu zemu ienākumu saņēmējiem netiek ņemts vērā mikrouzņēmumu nodoklis. Tomēr, jāatzīmē, ka ievērojams skaits darba ņēmēju strādā mikrouzņēmumos - 2016.gada pirmajā ceturksnī 90,8 tūkstoši darbinieku. 2017.gadā mikrouzņēmumu nodokļa likme 12 % apmērā tiek piemērota apgrozījumam līdz 7 000 euro, likme 15% apmērā tiek piemērota apgrozījumam, kas nepārsniedz 100 000 euro gadā. Darba ņēmējiem nav jāmaksā citi darbaspēka nodokļi. Šī ir nodokļu sistēma ar priekšrocībām, ko izmanto mikrouzņēmumi ar 5 vai mazāk darbiniekiem un algām līdz 720 euro mēnesī. Tādejādi mikrouzņēmuma darbinieka neto alga ir vienāda ar bruto algu. Līdz ar Ministru kabineta š.g. 9.maija sēdē apstiprinātajām Valsts nodokļu politikas pamatnostādnēm 2018.-2021.gadam paredzēts Latvijā veikt nodokļu politikas reformu, kuras ietvaros plānots veikt darba spēka nodokļu reformu. Darbaspēka nodokļu reformas mērķis ir samazināt iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) slogu un palielināt strādājošo iedzīvotāju ienākumus, veicot izmaiņas: 1) Iedzīvotāju ienākuma nodoklim (turpmāk - IIN) paredzēts ieviest trīs progresīvās nodokļa likmes un samazināt ienākumu slieksni, no kura tiek piemērota otrā progresīvā nodokļa likme. Proti, ienākumiem līdz 20 000 euro gadā IIN likme 20%, ienākumiem, kas pārsniedz 20 000,00 euro, bet nepārsniedz 55 000 euro gadā – 23%, bet ienākumiem, kas pārsniedz 55 000,00 euro gadā – 31,4 %. Nodokļa likmi 31,4% apmērā nepiemēros algotā darba ienākumiem taksācijas gada laikā. Ienākuma izmaksātājs, no visiem ienākumiem, kas pārsniedz 1 667 euro mēnesī ieturēs nodokli 23% apmērā, bet ja šie ienākumi pārsniedz 55 000 euro taksācijas gadā (piemēram, taksācijas gada ienākumi ir 65 000 euro), nodoklis no taksācijas gada ienākuma tiks aprēķināts un maksāts rezumējošā kārtībā. Par taksācijas gada laikā gūto		

		ienākumu samaksātajā nodoklī tiks ieskaitīta arī solidaritātes nodokļa daļa, kāda normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pārskaitīta kā ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa uz iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontu. 2) Paredzēts pakāpeniski (trīs gadu laikā) paaugstināt ar IIN neapliekamo diferencēto minimumu un IIN atvieglojums par apgādībā esošu personu - 2018.gadā 200 euro mēnesī, 2019.gadā 230 euro mēnesī, 2020.gadā 250 euro mēnesī. Tāpat ienākuma robeža, virs kuras neapliekamais minimums netiek piemērots, tiek pakāpeniski paaugstināta: 2018.gadā 1000 euro mēnesī, 2019.gadā – 1100 euro mēnesī, bet 2020.gadā – 1200 euro mēnesī. 3) Pakāpeniska IIN neapliekamā minimuma palielināšana pensionāriem - 2018.gadā 250 euro mēnesī, 2019.gadā 270 euro mēnesī, 2020.gadā 300 euro mēnesī. 4) Lai nodrošinātu veselības nozares finansējuma pieaugumu koalīcijas sadarbības padome nolēma, ka tiks paaugstināta valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas likme par vienu procentpunktu, tai skaitā darba devēja likme par 0,5% jeb no 23,59% uz 24,09% un darba ņēmēja likme par 0,5% jeb no 10,5% uz 11%. 5) Minimālās algas palielināšana 2018.gadā no 380 euro mēnesī uz 430 euro mēnesī. Tiek saglabāta arī 2019. un 2020.gadā. Solidaritātes nodokļa aizstāšana ar kompleksu risinājumu: IIN progresivitāte (10,5%), veselības aprūpe (1%), līdzekļu novirzīšana 2. un 3.pensiju līmenim (10%), atlikušo līdzekļu novirzīšana (13,59%) sociālajā budžetā.		
14.	**prioritārā rekomendācija** Palielināt esošos ieņēmumus, paaugstinot ar īpašumu un vidi saistītos nodokļus	Nekustamo īpašumu kadastrālā vērtība tiek aktualizēta reizi divos gados atbilstoši tirgus darījumu vērtībām. Tādējādi tiek nodrošināta adekvāta nodokļa bāze un attiecīgi nodokļa ieņēmumu pieaugums. Lai pārnestu nodokļu slogu no darbaspēka uz citiem nodokļiem, 2016.gadā ir veiktas sekojošas izmaiņas:	FM	Izpildīts

		- paaugstinātas akcīzes nodokļa likmes gandrīz visiem naftas produktiem, bet no 2015.gada 1.jūlija ir atcelts akcīzes nodokļa atbrīvojums dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksamniecībā, un tā vietā dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecībā, tiek piemērota samazināta akcīzes nodokļa likme; - paaugstinātas transportlīdzekļa ekspluatācijas nodokļa likmes kravas automobiļiem, kā arī paaugstinātas uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likmes, vienlaikus paplašinot tā bāzi; - palielinātas dabas resursu nodokļa likmes sadzīves un bīstamiem atkritumiem, pie tam plānots katru gadu līdz 2020.gadam paaugstināt šīs likmes; - ieviestas izmaiņas PVN jomā attiecībā uz priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojuma piemērošanu vieglo pasažieru automašīnām un ar to uzturēšanu saistītām izmaksām. Valsts nodokļu politikas pamatnostādņu 2018.-2021.gadam paredzētie nodokļu politikas reformas kompensējošie pasākumi ir sekojoši: 1) pakāpeniska akcīzes nodokļu palielināšana tabakas izstrādājumiem, alkoholiskajiem dzērieniem un naftas produktiem. 2) azartspēļu nodokļu palielināšana (30% spēļu automātiem un galdiem; IIN laimestiem virs 3000 euro). 3) Mikouzņēmuma nodokļa darbības ierobežošana, samazinot gada apgrozījuma apjomu no 100 000 euro līdz 40 000 euro. 4) IIN attaisnoto izdevumu ierobežošana, piemērojot: - par izdevumiem par izglītības un ārstniecības pakalpojumiem ir 600 euro gadā (par katru ģimenes locekli), bet ne vairāk kā 50% no apliekamā ienākuma par izdevumiem par izglītības un ārstniecības pakalpojumiem un ziedojumiem (t.sk. politiskajām partijām); - par iemaksām privātajos pensiju fondos un apdrošināšanas prēmiju maksājumiem 4000 euro gadā, bet ne vairāk kā 10% no apliekamā ienākuma, kā arī no 5 līdz 10 gadiem pagarināts apdrošināšanas līgumu (ar līdzekļu uzkrāšanu)		

		termiņš, lai maksātājs būtu tiesīgs piemērot attaisnotos izdevumus. 5) Ēnu ekonomikas apkarošana, veicot sekojošas darbības: - Fizisko personu nodokļu nomaksas uzraudzības pilnveidošana, nosakot pienākumu kredītiestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem sniegt informāciju par fizisku personu, ja tā konta apgrozījums iepriekšējā gadā pārsniedz 15 000 euro. - PVN deklarācijas atšifrēšanas sliekšņa samazināšana no 1430 euro uz 150 euro, to attiecinot tikai uz darījumiem ar reģistrētiem PVN maksātājiem. - reversās jeb apgrieztās PVN maksāšanas kārtības ieviešana būvizstrādājumu, metālizstrādājumu, sadzīves elektronisko iekārtu un sadzīves elektriskās aparatūras un spēļu konsoļu piegādēm, ar metālizstrādājumu piegādēm saistītajiem pakalpojumiem un šīs kārtības paplašināšana uz visiem būvniecības pakalpojumiem. - Naudas soda apmēra palielināšana par iejaukšanos nodokļu un citu maksājumu reģistrēšanas elektronisko ierīču un iekārtu programmatūrā, kā arī atsevišķi izdalot atbildību par ierīču un iekārtu kontrollentu nesaglabāšanu. - Komercsabiedrību reģistrācijas posma pilnveidošana, ierobežojot fiktīvu subjektu reģistrāciju Uzņēmumu reģistrā. - Nodokļu kontroles procesa uzlabošana, izstrādājot normatīvo regulējumu digitalizācijas jomā attiecībā uz nodokļu nomaksas uzraudzību. - Ar 2018.gadu informācijas atklātības un sabiedrības līdzdalības veicināšana, publicējot informāciju par nodokļu maksātājiem, kas nepilda nodokļu normatīvajos aktos paredzētās saistības. Ar 2019.gadu informācijas atklātības un sabiedrības līdzdalības veicināšana, publiskojot lēmuma par datu atbilstības pārbaudes vai nodokļu revīzijas (audita) rezumējošo daļu attiecībā uz juridiskajām personām.		

14. Izglītības politikas komiteja

Izglītības politikas komiteja pirmsiestāšanās izvērtējama ziņojumā „Izglītība Latvijā" sniedza šādas rekomendācijas Latvijai izglītības un zinātnes attīstības veicināšanai, vienlaikus atzīmējot, ka rekomendācijas saskan ar jau veicamajām reformām un politikas plānošanas dokumentos (Izglītības attīstības pamatnostādnēs 2014.-2020.gadam (turpmāk – IAP), VRP u.c.) izvirzītajām politikas prioritātēm:

Pirmsskolas izglītība un bērnu aprūpe:

- turpināt paplašināt agrīnās pirmsskolas izglītības un bērnu aprūpes pakalpojumus, īpaši lauku teritorijās un īpaši visjaunākajiem bērniem;
- īstenot stratēģisko pieeju pirmsskolas izglītības un bērnu aprūpes darbinieku darba kvalitātes un motivācijas uzlabošanai;
- stiprināt uzraudzību, datu vākšanu un pētījumu rezultātu izmantošanu;
- pārskatīt pirmskolas izglītības un bērnu aprūpes pakalpojumu pārvaldību un finansēšanas kārtību.

Pamatizglītība (t.sk. profesionālā izglītība):

- radīt apstākļus izglītības un vadības personāla pedagoģiskās kompetences paaugstināšanai;
- veicināt vienlīdzību un ekselenci izglītībā, īpašu uzmanību pievēršot skolām lauku reģionos;
- izstrādāt saskaņotu izvērtēšanas sistēmu uz pierādījumiem balstītai izglītības politikai un praksei.

Vidējā izglītība (t.sk. profesionālā izglītība):

- turpināt uzlabot profesionālās izglītības kvalitāti un atbilstību darba tirgus prasībām;
- sašaurināt dalījumu starp vispārējo vidējo un profesionālo vidējo izglītību;
- palielināt centienus, lai veicinātu dalību pieaugušo izglītībā.

Augstākā izglītība:

- turpināt trīs-pīlāru finansēšanas modeļa ieviešanu;
- turpināt uzlabot augstākās izglītības un zinātnes kvalitāti;
- turpināt līdzsvarot sistēmas kapacitāti, ņemot vērā demogrāfiskās tendences, aktuālo fiskālo situāciju un darba tirgus prasības;
- stiprināt stratēģisko vadību un pārvaldību.

Ievērojot to, ka dažādiem izglītības līmeņiem adresētās rekomendācijas ir vienādas pēc būtības, OECD Padomes dokumentā tās tika iekļautas apkopotā veidā kā piecās **prioritārās rekomendācijas** [3]

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	**prioritārā rekomendācija** Pārskatīt pirmsskolas izglītības un bērnu aprūpes pakalpojumu pārvaldības un finansēšanas kārtību, kas ietver bērnu ar speciālajām vajadzībām integrācijas veicināšanu parastajās pirmsskolas izglītības iestādēs; vienlīdzīgākus finansējuma līmeņus pirmsskolas izglītībai un aprūpei pašvaldībās; mērķtiecīgāku pieeju bērna un ģimenes pabalstu piešķiršanai ģimenēm ar zemiem ienākumiem	1.*Vienoties par ilgtermiņa principiem pirmsskolas pedagogu darba samaksas nodrošināšanai, panākot vienošanās par pirmsskolas pedagogu un vispārējās izglītības pedagogu līdzvērtīgām algu likmēm un piedāvājot risinājumus pirmskolas pedagogu atalgojuma finansēšanai no valsts budžeta.* Ministru kabineta noteikumi "Pedagogu darba samaksas noteikumi" 05.07.2016. tika apstiprināti Ministru kabinetā. Jaunais pedagogu darba samaksas modelis tika ieviests ar 01.09.2016. Pedagogu jaunā darba samaksas modeļa ietvaros noteikta pirmsskolas izglītības pedagogu zemākā mēneša darba algas likme no 01.09.2016. Izglītības iestāžu dibinātāji pirmsskolas izglītības pedagogu zemāko mēneša darba algas likmi 680 euro nodrošina līdz 01.09.2017. Pašvaldības, kuras nevar nodrošināt minēto zemāko mēneša darba algas likmi, no 01.09.2016. nodrošina pirmsskolas izglītības pedagogu zemāko mēneša darba algas likmi ne mazāku par 560 euro, bet no 01.09.2018. – 680 euro euro (izņemot bērnu no piecu gadu vecuma izglītošanā nodarbinātos pirmsskolas izglītības pedagogus, kuriem jau no 01.09.2017. ir nodrošināta zemākā mēnešalgas darba likme 680 euro apmērā). Ņemot vērā, ka pirmsskolas pedagogu atalgojuma finansēšanai ir nepieciešams papildu finansējums no valsts budžeta, līdz šim nav rast risinājums pirmsskolas pedagogu atalgojuma finansēšanai no valsts budžeta pilnībā.	IZM	31.12.2016. IZPILDĒ
		2.*Izstrādāt bērniem ar speciālām vajadzībām (BSV) sniedzamo pakalpojumu izmaksu modeli, kas sekmēs iekļaujošās izglītības attīstību un veicinās bērnu un jauniešu ar speciālām vajadzībām integrāciju izglītībā.* Ar IZM 20.04.2016. rīkojumu Nr.149 "Par darba grupas izveidi izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām sniedzamo pakalpojumu izmaksu modeļa izstrādei" izveidotā darba grupa (IZM, LM, VM, LPS, BTAI, LIZDA, pašvaldību un izglītības iestāžu pārstāvniecība) izstrādājusi BSV sniedzamo pakalpojumu (izglītības, veselības aprūpes, sociālā atbalsta) groza kritērijus un saturisko ietvaru. Sagatavoti	IZM, FM, VARAM, LM, VM	30.10.2018. IZPILDĒ

[3] Informācija par rekomendāciju profesionālās izglītības jomā, kaut arī netika iekļauta prioritāro rekomendāciju sarakstā, tika iekļauta dotajā informatīvajā ziņojumā kā nacionālajā līmenī nozīmīgā rekomendācija.

		priekšlikumi atbalsta institūciju tīkla modelim – divi tīkla modeļu varianti. 2017.gadā darba grupā uzsākta minētā modeļa detalizācijas (institūcijas, cilvēkresursi, finansēšanas avoti) apspriešana. 15.06.2017. Valsts sekretāru sanāksmē izsludināti IZM sagatavotie grozījumi Ministru kabineta 29.03.2016. noteikumos Nr. 187 "Noteikumi par kritērijiem un kārtību, kādā speciālās izglītības iestādei piešķir speciālās izglītības attīstības centra statusu". Attīstot uz pierādījumiem balstītas politikas veidošanu, 08.05.2017. noslēgts līgums ar Latvijas Universitāti par pētījuma "Pētījums par bērniem ar speciālām vajadzībām sniedzamo atbalsta pakalpojumu izmaksu modeli iekļaujošas izglītības īstenošanas kontekstā" veikšanu. Pētījuma galvenais uzdevums ir izstrādāt detalizētu Latvijas situācijai optimālu BSV sniedzamā izglītības, veselības aprūpes, sociālā atbalsta pakalpojumu modeļa piedāvājumu, ietverot tajā atbilstoši katrai no definētajām BSV grupām nodrošināmos valsts finansētos pakalpojumus (t.sk. pakalpojumu veidi; personāls, kas nodrošina pakalpojumu, un tā noslodze; aprīkojums, kas nepieciešams pakalpojuma sniegšanai; pakalpojumu sniegšanas izmaksas atbilstoši piesaistāmā personāla noslodzei). Pētījums noslēgsies 2017. gada oktobrī. Minēto darbību rezultātā līdz 30.12.2017. tiks izstrādāts BSV sniedzamo pakalpojumu izmaksu modeļa projekts un līdz 30.10.2018. – speciālās izglītības iestāžu pieejamības kritēriji un atbalsta pasākumi, kas nodrošinātu BSV iespēju iegūt izglītību atbilstoši viņu interesēm, spējām un veselības stāvoklim. 3. *(1) Izstrādāt Pirmsskolas izglītības vadlīnijas (1,5 – 4 gadu veciem bērniem un obligātās pirmsskolas vecuma bērniem), uzsverot iekļaujošās izglītības principus un (2) attiecīgu pirmsskolas mācību saturu (programmas) – metodiku un darba organizācijas modeļi, ievērojot iekļaujošās izglītības principus, nodrošinot individualizētu bērna vecumposmam atbilstoši attīstību, kā arī (3) uzsākt pirmsskolas satura aprobāciju.* 2014.gadā ir uzsākti priekšdarbi un patlaban ir izstrādāts kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura apraksts, kurā iekļauts apgūstamo kompetenču apraksts un sasniedzamie rezultāti pirmskolas izglītībā, pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītībā. ESF 8.3.1.1. pasākuma ietvaros norit projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" īstenošana. Projekta ietvaros notiek arī mācību satura pirmsskolai pilnveide, pedagogu, t.sk. aprobācijā iesaistīto, profesionālās kompetences pilnveides programmu izstrāde un īstenošana, mācību satura pieredzes apmaiņas semināru (01.03.2017.) un konferenču (27.04.2017.)	IZM, VISC	31.12.2017. 31.05.2018. 31.05.2022. IZPILDĒ

		organizēšana. Līdz 2017.gada augustam tika pabeigta pirmsskolas mācību saturu nosakošo dokumentu projektu izstrāde (Pirmsskolas izglītības vadlīniju projekts un pirmsskolas mācību programmas). 2017.gada septembrī ir uzsākta mācību satura aprobācija pirmsskolas izglītības iestādēs (24), t.sk. tādās, kuras īsteno pirmsskolas speciālās izglītības programmas.		
		4. *(1)Nodrošināt atbalsta personāla – psihologs, logopēds, speciālais pedagogs – pieejamību izglītības iestādēs (īpaši pirmsskolas un pamatizglītības posmā), t.sk. izstrādājot nosacījumus atbalsta personāla nodrošināšanai izglītības iestādēs vai pašvaldībās.* Saskaņā ar Ministru kabineta 05.07.2016. noteikumiem Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs" IZM aprēķina pašvaldībām papildu finansējumu atbalsta personālam – logopēdam, psihologam, speciālajam pedagogam, pedagogam karjeras konsultantam). Pedagogu atalgojuma sistēmas reformas rezultātā atbalsta personāla finansējumu līdzšinējā apjomā,bērniem var nodrošināt par 65 % vairāk psihologu, gandrīz divas reizes vairāk logopēdu un četras reizes vairāk karjeras pedagogu nekā pašlaik. Vienlaikus, sākot ar 01.09.2016, ir nodrošināts līdz šīm nebijis atbalsts no valsts budžeta līdzekļiem – logopēds bērniem 5-6 gadu vecumā (1 logopēds uz 200 attiecīgā vecuma bērniem).	IZM VISC	31.12.2016. 31.12.2017. IZPILDĪTS 31.12.2017. 31.12.2022. IZPILDĒ
		(2) *Nodrošināt pasākumus atbalsta personālam izglītojamo spēju un attīstības līmeņa noteikšanā, ietverot sagatavošanu darbam ar diagnostikas testiem, lai pēc iespējas objektīvāk varētu noteikt izglītojamo izglītības vajadzības.* Nodrošinot kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura aprobāciju un mācību satura pakāpenisku ieviešanu pirmsskolas izglītības, pamatizglītības un vidējās izglītības pakāpē, VISC īstenotajā ESF projektā "Kompetenču pieeja mācību saturā" tiek paredzēta mācību un metodisko līdzekļu izstrāde izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām, kā arī diagnostikas instrumentārijs darbam ar izglītojamajiem ar speciālām vajadzībām.		
		2017.gadā tika uzsākts ESF projekts "Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai", kura ietvaros paredzēts nodrošināt profesionālās pilnveides pasākumus sākumskolas pedagogiem DIBELS Next monitoringa testa izmantošanu agrīnai lasītprasmes monitoringam, kā arī atbalsta personāla profesionālās pilnveides pasākumi Latviešu valodas un matemātiskas		

		sasniegumu testa pielietošanai un Vekslera intelekta testa pielietošanai vispārējās izglītības iestādēs. Īpaša uzmanība tiek pievērsta tā personāla tālākizglītībai, kuri strādā ar izglītojamajiem vecumposmā no 1.-6.klasei ar mērķi nodrošināt vispārējās izglītības iestādēs agrīnās pedagoģiskās diagnostikas un intervences veikšanu. Projekts "Kompetenču pieeja mācību saturā" 2017.gada 24.martā noslēdza sadarbības līgums ar LU par DIBELS Next lasītprasmes testa izstrādi 4-6.klasēm un uzsākta tā izstrāde. 5. *Pilnveidot normatīvo regulējumu, lai nodrošinātu, ka pašvaldības bērniem, kuriem netiek nodrošināta vieta pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādē, sedz izdevumus par pirmsskolas izglītības programmas apguvi privātajās izglītības iestādēs tādā pašā apmērā, cik pašvaldībai ir vidējās viena bērna izmaksas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādēs.* Ministru kabineta 2015.gada 8.decembra noteikumi Nr.709 "Noteikumi par izmaksu noteikšanas metodiku un kārtību, kādā pašvaldība atbilstoši tās noteiktajām vidējām izmaksām sedz pirmsskolas izglītības programmas izmaksas privātai izglītības iestādei" (turpmāk – MK noteikumi Nr.709) nosaka kārtību un metodiku, kā pašvaldībām ir jāaprēķina atbalsts bērniem, kas apmeklē privātās pirmsskolas izglītības iestādes. 2016.gagada 13.decembrī tika pieņemti grozījumi MK noteikumos Nr. 709, kas paredzēja diferencētu pašvaldības atbalsta aprēķināšanu bērniem no 1,5 līdz 4 gadiem un bērniem, kam nepieciešama obligātā sagatavošana pamatizglītības ieguvei. 6. *Saskaņā ar koncepciju „Par minimālā ienākuma līmeņa noteikšanu" (turpmāk – MIL) paredzēts palielināt GMI līmeni līdz minimālajam ienākuma līmenim pirmajai personai mājsaimniecībā (pārējiem attiecīgi - 0.7), nosakot pakāpenisku GMI pabalsta samazināšanas līkni un atceļot esošos trūcīgās un maznodrošinātās personas ienākumu līmeņus.* Turpinās minimālā ienākuma līmeņa koncepcijas ieviešana. Kā daļa no minimālā ienākuma līmeņa koncepcijas jau ir veikts visaptverošs pabalstu sistēmas izvērtējums (t.sk. sociālā palīdzība, minimālais vecuma pensijas līmenis, bezdarba pabalsts un iespējama bezdarba atbalsta ieviešana tiem, kam vairs nepienākas bezdarbnieka pabalsts, un valsts sociālie pabalstu). 26.04.2017. apstiprināšanai MK ir iesniegts Plāna minimālo ienākumu atbalsta	VARAM LM	01.09.2017. 30.12.2017.

		sistēmas pilnveidošanai 2018.–2020.gadam projekts, kas izstrādāts, lai sniegtu ienākuma atbalstu nabadzības un ienākumu nevienlīdzības riskiem visvairāk pakļautajām sabiedrības grupām - ģimenēm ar bērniem un pensijas vecuma iedzīvotājiem. Plāna pasākumi 2018.gadam paredz (a) pārskatīt pensijas, ņemot vērā apdrošināšanas stāžu; (b) paaugstināt ģimenes valsts pabalstu par trešo bērnu līdz 50,07 euro; 2019.gadam – (a) noteikt minimālā ienākuma līmeni 40% apmērā no ienākumu mediānas (provizoriski 188 euro) trūcīgai personai un 20% apmērā GMI līmenim (provizoriski 94 euro) un pielietot no 2019.gada, (b) noteikt GMI līmeni kā pusi no trūcīgas personas līmeņa 94 euro apmērā (jeb 20% no ienākumu mediānas) līdzšinējo 49.80 euro vietā; (c) paaugstināt minimālo valsts pensiju aprēķinu bāzi līdz 94 euro; (d) pārskatīt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (pensijas vecumu sasniegušajiem) uz 94 euro; un 2020.gadam – (a) noteikt vienotu dzīvokļa pabalsta tvērumu visā valstī; (b) noteikt vienotu maznodrošinātās personas ienākumu līmeni.		
2.	**prioritārā rekomendācija** Pieņemt sistemātiskāku pieeju, reformējot skolotāja profesiju, kas ietver mācīšanu un līderību, izmantojot visaptverošu vidēja un ilgtermiņa cilvēkresursu stratēģiju, kas ietver algu paaugstināšanu valstī līdz konkurētspējīgam līmenim, kā daļu no labi izstrādātas karjeras struktūras – balstītu uz profesionālajiem standartiem, kas virza novērtēšanu un profesionālo pilnveidi	1. *Pilnveidot normatīvo regulējumu par valsts budžeta mērķdotāciju pašvaldību vispārējās izglītības iestāžu pedagogu darba samaksai sadali, kā arī noteikt izglītības pakāpju finansēšanas koeficientus un modificēt pašvaldību savstarpējos norēķinu sistēmu par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem, paredzot, ka pedagogu darba samaksa pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs paredz izglītības pakāpju finansēšanas koeficientus un finansējuma sadales principus ņemot vērā iedzīvotāju teritoriālo blīvumu un darbojas vienošanās par pašvaldību savstarpējo norēķinu par iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem sistēmas modificēšana, nodrošinot, ka sākumskolas izglītību iegūst iespējami tuvu dzīvesvietai, pamatizglītību un vidējo izglītību konkurētspējīgā izglītības iestādē (Ievērojot VRP 106.1.pasākuma visus nosacījumus).* Ir izstrādāti grozījumi Ministru kabineta 05.07.2016. noteikumos Nr.447 "Par valsts budžeta mērķdotāciju pedagogu darba samaksai pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs un valsts augstskolu vispārējās vidējās izglītības iestādēs", kuri provizoriski stāties spēkā 01.09.2018. Ministru kabineta noteikumu projekts izstrādāts pēc IZM iniciatīvas, ņemot vērā veikto finanšu analīzi par valsts budžeta finansējumu pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām izlietojumu izglītības iestādēs saskaņā ar Valsts izglītības informācijas sistēmā 2016./2017.mācību gadam apstiprinātajām pedagogu tarifikācijām un pašvaldību iesniegtajiem pārskatiem par finansējuma	IZM, FM, VARAM, LM	31.01.2017. 30.10.2018. IZPILDĒ

		izlietojumu. 2. *Izstrādāt pedagogu darba samaksas pieauguma grafiku un pedagogu sociālā atbalsta sistēmas īstenošanas mehānismi un grafiku*. Notiek darbs pie pedagogu darba samaksas pieauguma grafika, kura mērķis ir noteikt pedagogu darba samaksas pieauguma turpmāko grafiku līdz 2022 gadam (ieskaitot). Ar IZM 04.11.2016. rīkojumu Nr.348 "Par darba grupas izveidi pedagogu darba samaksas pieauguma grafika un pedagogu sociālā atbalsta sistēmas īstenošanas mehānisma un grafika izstrādei" izveidotā darba grupa ir sagatavojusi pedagogu atalgojuma paaugstināšanas grafiku, kuru IZM 19.04.2017. iesniedza izskatīšanai Ministru kabinetā. Mazinot nesaskaņoto jautājumu apjomu pedagogu atalgojuma paaugstināšanas grafiks atkārtoti iesniegts Ministru kabinetā 22.06.2017. izskatīšanai. 3.*Izstrādāt jaunu pedagogu profesijas standartu, t.sk. saistībā ar jauno kompetenču pieejā balstītā vispārējās izglītības satura ieviešanu.* Darba grupas (apstiprināta ar IZM 19.09.2016. rīkojums Nr.277 "Par darba grupas izveidi") ietvaros izstrādāts pedagogu profesijas standarta projekts, notiek apspriešana, t.sk. darba grupā konceptuāli jaunas skolotāju izglītības sistēmas izveidošanai (apstiprināta ar IZM 09.05.2017. rīkojumu Nr.194). Darba grupa ir uzsākusi arī Ministru kabineta noteikumu 28.10.2014. Nr.662 "Par pedagogiem nepieciešamo izglītību un profesionālo kvalifikāciju un pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kārtību" pārskatīšanu jaunu Ministru kabineta noteikumu izstrādei līdz 31.12.2017. 4.*Restrukturizēt augstākās izglītības studiju programmas pedagoģijā atbilstoši augstskolu specializācijai un nodrošināt uzņemšanu pedagogu studiju programmās pēc paaugstinātiem kritērijiem. Valsts budžeta finansētās studiju vietas temat. grupā "Izglītība" tika samazināts atbilstoši faktiskajām pieprasījumam pēc jauniem pedagogiem skolās, attiecīgi palielinot konkurenci uz pedagogu studiju vietām.* Plānojot studiju vietas 2017. gadam, tika ievērota augstskolu specializācija, turpinājies vietu skaita samazinājums, kas atbilst faktiskajam pieprasījumam un palielina konkurenci uz pedagogu studiju vietām. 28.03.2017. Ministru kabinets pieņēma lēmumu, ka ar 01.10.2017. tiek likvidēta Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija (RPIVA),	IZM IZM IZM, Augstākās izglītības iestādes	31.12.2016. IZPILDĒ 31.12.2017. IZPILDĒ 31.12.2017. IZPILDĒ

		pievienojot to Latvijas Universitātei. RPIVA likvidācijas mērķis ir skolotāju sagatavošanai nepieciešamo resursu mobilizācija un koncentrācija, studiju programmu sadrumstalotības un dublēšanās mazināšana ilgtermiņā, un finansējuma efektīva izmantošana. Pamatojoties uz Ministru kabineta 28.03.2017. sēdes protokollēmuma "Rīkojuma projekts "Par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas likvidāciju, pievienojot Latvijas Universitātei""(prot.Nr.16 52.§) 3.punktu, tika izveidota darba grupa konceptuāli jaunas skolotāju izglītības sistēmas izveidošanai. Darba grupai līdz 31.10.2017. ir uzdots sagatavot priekšlikumus jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā. Lai mobilizētu resursus izglītības studiju jomas modernizācijai un vienlaikus stimulētu policentrisku Latvijas attīstību, IZM turpinās mobilizēt izglītības studiju resursus un koncentrēs skolotāju izglītību universitātēs – Latvijas Universitātē, Liepājas Universitātē un Daugavpils Universitātē, tādējādi integrējot skolotāju izglītību gan ar sociālo un humanitāro, gan ar eksakto zinātņu nozaru studijām un pētniecību, t.sk., palielinot izglītības studiju finansējumu. Rezultātā studējošajiem tiks nodrošināts kvalitatīvāks studiju saturs, piekļuve visu akadēmisko jomu resursiem, mecenātu līdzekļiem, kā arī ES struktūrfondu programmu ietvaros modernizētajai infrastruktūrai, kā arī nodrošinātas starptautiskās sadarbības iespējas. 5. *Nodrošināt pedagogu profesionālo pilnveidi novada un reģionālā līmenī, t.sk. stiprinot valsts ģimnāzijas un speciālās izglītības attīstības centrus kā reģionālos metodiskos un pedagogu tālākizglītības centrus.* Notiek darbs, lai nodrošinātu, ka 2018.gadā pedagogu īpatsvars, kas iesaistīti tālākizglītības aktivitātēs, ir vismaz 70%. % no kopējā pedagogu skaita (2017.gadā - 65%). 2017.gadā reģionālā metodiskā centra funkciju nodrošināšanai katrai no valsts ģimnāzijām piešķirts papildu valsts budžeta finansējums 6 tūkstošu euro apmērā. IZM vadībā darbojas darba grupa (IZM 23.12.2016. rīkojums Nr.461), lai izstrādātu priekšlikumus valsts ģimnāziju reģionālo metodisko centru un pedagogu tālākizglītības centru darbībai un turpmākai attīstībai. Darba grupas rezultātā izstrādāti priekšlikumi normatīvā regulējuma grozījumiem. 15.06.2017. Valsts sekretāru sanāksmē izsludināti IZM sagatavotie grozījumi Ministru kabineta 20.03.2001. noteikumos Nr.129 "Ģimnāzijas un valsts ģimnāzijas statusa piešķiršanas un anulēšanas kārtība un kritēriji". 2017.gadā	IZM	30.10.2018. IZPILDĒ

		10 speciālās izglītības iestādēm–attīstības centriem metodiskā un konsultatīvā atbalsta funkciju (pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei, nodrošinot iekļaujošas izglītības principa īstenošanu vispārizglītojošajās skolās) veikšanai piešķirts valsts budžeta finansējums 3 tūkstošu euro apmērā katram centram. 6. *Nodrošināt pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi, t.sk. (1) iekļaujošas izglītības satura aprobācijai (50 izglītības iestāžu komandu iesaisti aprobācijā un 200 pedagogus profesionālās kompetences pilnveidē (A programmās)); (2) par cilvēkdrošības jautājumiem); (3) profesionālajā izglītībā iesaistīto pedagogu un prakses vadītāju pedagoģiskās un profesionālās kompetences paaugstināšana; (4) profesionālās kompetences pilnveide pedagoģiskajam personālam pieaugušo izglītībā.* Pedagogu profesionālās kompetences pilnveide ir horizontāls pasākums attiecīgo SAM īstenošanā. Notiek regulārs darbs pie pedagogu profesionālās kompetences pilnveides. Līdztekus tam tiek nodrošināti valsts budžeta līdzekļi pedagogu profesionālās kompetences pilnveides organizēšanai atbilstoši valsts noteiktajām prioritātēm, t.sk piesaistot ESF finansējumu. 2016.gadā IZM nodrošinājusi valsts budžeta finansējuma (aptuveni 1,4 milj. euro) mērķtiecīgu novirzīšanu pedagogu profesionālās kompetences pilnveidei atbilstoši valsts izvirzītajām prioritārajām jomām. Tiks nodrošināta pedagogu profesionālo kompetenču pilnveides īstenošana astoņās A programmās un 11 profesionālas pilnveides B programmās. Daļa no profesionālas pilnveides kursu īstenošanas uzsākta 2016.gada vasarā. Ir uzsākta pedagogu profesionālās kompetences pilnveides 36 stundu programmas par cilvēkdrošības jautājumiem īstenošana, plānots iesaistīt 875 pedagogus. Lai nodrošinātu kompetenču pieejas ieviešanu izglītības iestādēs paralēli ESF projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" aktivitātēm 2017.gada jūnijā ir uzsākta 3 pedagogu profesionālās kompetences pilnveides A programmas kursu īstenošana, kopskaitā paredzot 360 pedagogu izglītošanu (“Kompetenču pieejas ieviešana, strādājot skolotāju komandā”- 54 stundas, 150 pedagogi, “Mācīšanās konsultantu sagatavošana reģionu vajadzībām” – 72 stundas, 120 pedagogi un “Profesionālās pilnveides ekspertu sagatavošana kompetenču pieejas ieviešanai skolā”- 72 stundas , 90 pedagogi). Norit ESF projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" īstenošana. Projekta	VISC	(1) 31.05.2022. IZPILDĒ (2) 2017. – 2018.; IZPILDĒ (3) 31.12.2022. IZPILDĒ (4) 31.12.2022. IZPILDĒ

		ietvaros citu starpā uzsāktas pedagogu, t.sk. jauna mācību satura aprobācijā iesaistīto, profesionālās kompetences pilnveides programmu izstrāde un īstenošana. 2016.gadā uzsākta ESF projekta "Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide" īstenošana, kura ietvaros paredzēts, citu starpā pilnveidot administratīvā un pedagoģiskā personāla kompetenci mācību organizācijas, metodisko jautājumu, tehnoloģiju attīstības kontekstā, iesaistot kopumā vismaz 860 personās. Projekta ietvaros uzsākti profesionālās kompetences pilnveide profesionālās izglītības iestāžu 12 nozaru pedagogiem un prakšu vadītājiem, lai sniegtu atbalstu vispārējo pamatprasmju un profesionālo prasmju pilnveidei. Rudenī plānots uzsākt B kursu programmas (72h) "Praktiskā pedagoģija darba vidē balstītu mācību īstenošanai" īstenošanu. Līdz 31.12.2017. pedagogiem un prakšu vadītājiem plānots nodrošināt vismaz četras stažēšanās Latvijā un citās Eiropas Savienības dalībvalstīs. 2017. gadā uzsākta pedagogu profesionālās kompetences programmas īstenošana 100 izglītības iestāžu pedagogiem no visiem plānošanas reģioniem par kompetenču pieeju mācību saturā, iesaistot ap 1700 pedagogu, kā arī plānots uzsākt visu Latvijas vispārizglītojošo izglītības iestāžu vadības komandu pedagogu profesionālās kompetences pilnveidi, piesaistot līdz 2690 pedagogu. 7. *Izstrādāt risinājumus to skolu, kuras varētu skart likvidācija vai reorganizācija, pedagogu atbalstam darba zaudēšanas gadījumos vecumā no 60 līdz 63 gadiem, nodrošinot, ka vismaz 160 pedagogiem darba zaudēšanas gadījumos vecumā no 60 līdz 63 gadiem ir pieejams finansiāls atbalsts citas nodarbinātības uzsākšanai.* Informatīvais ziņojums "Par sociālā atbalsta sistēmas izveidi vispārējās izglītības pedagogiem, kuri pašvaldību dibināto izglītības iestāžu likvidācijas vai reorganizācijas gadījumā zaudē darbu un kuriem līdz pensionēšanās vecuma sasniegšanai ir palicis ne vairāk kā trīs gadi" 19.06.2017. iesniegts Valsts kancelejā. Vienlaikus nepieciešamais finansējums tika iekļauts un atbalstīts Indikatīvo prioritāro pasākumu (jauno politikas iniciatīvu) sarakstā 2018.-2020.gadam, nodrošinot finansējumu pedagogu sociālajam atbalstam 2018.gadam – 329520 euro apmērā; 2019.gadam – 372316 euro un 2020.gadam – 256769 euro apmērā. Vienlaikus tiek uzsākts darbs pie normatīvā regulējuma izstrādes.	IZM, LM	31.10.2018. IZPILDĒ

		8. Nodrošināt pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas procesu, sasniedzot, ka kopumā 95 pedagogi, kas īsteno vispārējās un profesionālās, profesionālās ievirzes un interešu izglītības programmas, ieguvuši 4. un 5. kvalitātes pakāpi. 2016.gada operatīvā informācija rāda, ka jau šobrīd ir izpildīti IAP rezultatīvo rādītāju par 10% sliekšņa sasniegšanu attiecībā uz pedagogiem, kuri ieguvuši 4. un 5.kvalitātes pakāpi. IZM iniciētās darba grupas (ministrijas 19.09.2016. rīkojums Nr.277 "*Par darba grupas izveidi")* mērķi ir saskaņoti izstrādāt pedagoga profesijas standartu, pilnveidot prasības pedagogiem nepieciešamai izglītībai un profesionālajai kvalifikācijai, kā arī sasaisti ar PPDKN procesu līdz 2017.gada 30.jūnijam. Pedagogu jaunā atalgojuma modeļa kontekstā, tostarp pieejamā finansējuma ietvaros, MK 05.07.2016. sēdē lēma apturēt PPDKN procesu līdz 31.09.2018. Līdztekus tam, uzdodot ministrijai līdz 31.03.2017. pilnveidot PPDKN sistēmu, ņemot vērā darba grupas iestrādes un priekšlikumus. 2017. gada 22. augustā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr. 501 "Pedagogu profesionālās darbības kvalitātes novērtēšanas organizēšanas kārtība". Saskaņā ar jauniem MK noteikumiem pedagoga novērtēšanas process tiks veikts katrā izglītības iestādē, tādējādi veicinot izglītības iestāžu autonomiju, kā arī izglītības iestādes vadītāja atbildību par kvalitatīva izglītības procesa nodrošināšanu izglītības iestādē un skolēnu konkurētspējas veicināšanu. Jaunā kvalitātes pakāpes piešķiršanas sistēma paredz, ka līdzšinējo piecu pakāpju vietā pedagogs varēs pretendēt un iegūt kādu no trim kvalitātes pakāpēm. Kvalitātes pakāpe pedagogam var tikt piešķirta uz vienu, diviem vai trim gadiem un ir spēkā tikai tajā izglītības iestādē, kurā veikta pedagoga novērtēšana. Novērtēšana ir brīvprātīga, tāpat pedagogs var izvēlēties pakāpi, uz kuru pretendē, neievērojot pēctecību. Jaunais regulējums padara arī skaidrāku piemaksu sistēmu par kvalitāti. Piemaksas apmēru izglītības iestādei pieejamā finansējuma ietvaros noteiks skolas direktors, kurš ir atbildīgs par kvalitatīva izglītības procesa nodrošināšanu skolā un visprecīzāk var izvērtēt katra pedagoga ieguldīto darbu un profesionalitāti.	IZM, LM	31.12.2017. IZPILDĒ
3.	**prioritārā rekomendācija** Turpināt centienus, lai stiprinātu	1.Ieviesta izglītības kvalitātes monitoringa sistēma, t.sk. ieviesti vispārējās, profesionālās un augstākās izglītības kvalitātes indikatori (plānotā vērtība, kas	IZM, LU, CSP	30.10.2018. 2022.gadam

	un nodrošinātu sinerģiju starp izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas galvenajiem elementiem, proti, skolēnu, skolotāju un skolu vadītāju, skolu, un izglītības sistēmas novērtējumu	sasniedzama līdz 2023.gadam). Atbalstīto starptautisko pētījumu skaits - 5 (plānotā vērtība, kas sasniedzama līdz 2023.gadam). Atbalstīto nacionāla mēroga pētījumu vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā un augstākajā izglītībā skaits - 9 (plānotā vērtība, kas sasniedzama līdz 2023.gadam). Atbalstīto pētījumu skaits augstākās izglītības pārvaldības pilnveidei - 1 (plānotā vērtība, kas sasniedzama līdz 2018.gadam). ES struktūrfondu 2014.-2020. plānošanas perioda 8.3.6.1.pasākuma "Dalība starptautiskos pētījumos un nacionālo izglītības pētījumu veikšana" un 8.3.6.2.pasākuma "Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide" ietvaros uzsākts darbs pie izglītības kvalitātes izvērtēšanas sistēmas izveides. Ir izstrādāti un apstiprināti Ministru kabineta 26.01.2016 noteikumi Nr. 68 „Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.6. specifiskā atbalsta mērķa „Ieviest izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu" 8.3.6.1. pasākuma „Dalība starptautiskos pētījumos" projektu iesniegumu atlases pirmās kārtas īstenošanas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi), kas paredz ESF atbalstu Latvijas dalībai vairākos starptautiskajos pētījumu programmās, t.sk, šādās OECD pētījumu programmās: OECD PISA pētījumā; OECD TALIS pētījumā; OECD Izglītības sistēmu indikatoru programmā; OECD Zinātņu doktoru karjeras apsekojumā. Projekta ietvaros paredzēts īstenot arī Starptautiskās izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācijas Starptautiskajā lasītprasmes novērtēšanas pētījumu (PIRLS) un sadarbībā ar Starptautisko Rekonstrukcijas un attīstības banku – pētījumu par augstākās izglītības pārvaldību. Minēto pētījumu ietvaros iegūtie dati tiks izmantoti kvalitātes monitoringa izveidē, nodrošinot starptautiski salīdzināmos datus par izglītības sistēmas kvalitāti un konkurētspēju. Tiek turpināta Latvijas dalība minētajos starptautiskajos pētījumos. OECD SCDH 2016 un IEA PIRLS 2016 ir noslēgušies izpētes darbi. 8.3.6.2.pasākuma ietvaros norit sākotnējā novērtējuma un projekta vērtēšanas kritēriju saskaņošana. Izstrādāti un 22.08.2017. apstiprināti MK noteikumi Nr. 487 "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.6. specifiskā atbalsta mērķa "Ieviest izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu" 8.3.6.2. pasākuma "Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas izveide" īstenošanas noteikumi". 2. *Vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu vadītāju novērtēšanas sistēmas izstrāde un aprobācija, t.sk. normatīvās bāzes izstrāde.* Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu vadītāju novērtēšana ir noteikta Izglītības likuma 30.panta 4[1] daļā. Tā tiek īstenota saskaņā ar Ministru	IKVD	IZPILDĒ 31.12.2017. IZPILDĪTS

		kabineta 20.12.2016. noteikumiem Nr.831 "Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību" un IKVD 15.03.2017. iekšējiem noteikumiem Nr.18 "Valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšana". Vispārējās izglītības un profesionālās izglītības iestāžu vadītāju profesionālās darbības novērtēšana tika uzsākta ar 2017.gada janvāri. 2017.gada pirmajā pusgadā novērtēti 29 izglītības iestāžu vadītāji, t.sk. 26 vispārējās izglītības iestāžu vadītāji un 3 profesionālās izglītības iestāžu vadītāji. 2017.gadā tika pieņemta jauna izglītības iestāžu, eksaminācijas centru darbības un izglītības programmu īstenošanas kvalitātes vērtēšanas metodika. Jaunā metodika tika izdota saskaņā ar 20.12.2016. noteikumiem Nr.831 "Kārtība, kādā akreditē izglītības iestādes, eksaminācijas centrus un citas Izglītības likumā noteiktās institūcijas, vispārējās un profesionālās izglītības programmas un novērtē valsts augstskolu vidējās izglītības iestāžu, valsts un pašvaldību izglītības iestāžu vadītāju profesionālo darbību". Tajā tika aktualizēti un pilnveidoti izglītības iestāžu, eksaminācijas centru visu 7 darbības jomu atbilstošo kritēriju rādītāji saskaņā ar izmaiņām ārējos normatīvos aktos un izglītības politikas prioritātēm. 2017.gada 1.pusgadā saskaņā ar šo metodiku tika novērtētas 256 profesionālās izglītības programmas, 372 profesionālās ievirzes un pilnveides izglītības programmas un 354 vispārējās izglītības programmas.		
4.	**prioritārā rekomendācija** Pastiprināt centienus, lai uzlabotu dalību pieaugušo izglītībā, tostarp izveidojot saskaņotu karjeras attīstības atbalsta sistēmu un pārskatot stimulējošās struktūras (pasākumus) Latvijas darba devējiem darbaspēka attīstībai	1. *Nodrošināt karjeras izglītības pakalpojumu pieejamību vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu izglītojamajiem.* 30.12.2015. Ministru kabinetā MK tika apstiprināts Karjeras izglītības īstenošanas plāns valsts un pašvaldību vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs 2015.-2020.gadam. Plānā ir noteikti karjeras izglītības attīstības politikas pamatprincipi, mērķi un rīcības virzieni. Plāns paredz izstrādāt un aprobēt karjeras attīstības atbalsta ieviešanas modeļus valsts un pašvaldību dibinātajās vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs, nodrošināt pedagogiem karjeras konsultantiem un iesaistītajiem speciālistiem profesionālās kompetences pilnveidi, izstrādāt mūsdienīgus metodisko un informatīvo materiālu resursus, paredzot nodrošināt pieeju	IZM, VIAA	31.12.2020 IZPILDĒ

		karjeras attīstības atbalsta pakalpojumiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs. 2016. gadā turpinās plāna īstenošana, tai skaitā uzsākot Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" projekta realizāciju. Projekta rezultātā 328 vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs izglītojamajiem tiks nodrošināts karjeras atbalsts, t.sk. karjeras atbalsta pasākumu īstenošana. Projekta ietvaros arī tiek organizēti nacionālie profesionālās meistarības konkursi profesiju paraugdemonstrējumi un nodrošināta dalība starptautiskajos meistarības konkursos. 2. *Izstrādāt pieaugušo izglītības politikas īstenošanas modeli, paredzot pieaugušo izglītības pārvaldības padomes izveidi un tajā ietverot iesaistīto ministriju un organizāciju pārstāvjus.* Ministru kabineta 03.05.2016. sēdē valdība apstiprināja "Pieaugušo izglītības pārvaldības modeļa ieviešanas plānu 2016.-2020.gadam". Plāna mērķis ir izglītības pieejamības un kvalitātes nodrošināšana iedzīvotājiem neatkarīgi no viņu vecuma, dzimuma, iepriekšējās izglītības, dzīves vietas, ienākumu līmeņa, etniskās piederības, funkcionāliem traucējumiem un citiem faktoriem. Plāna koordinācijai un ieviešanas procesa uzraudzībai, izveidota starpnozaru konsultatīva institūcija *Pieaugušo izglītības pārvaldības padome,* kurā sastāvā ir pieaugušo izglītībā iesaistīto ministriju un citu organizāciju pārstāvji, kā arī sociālo un sadarbības partneru pārstāvji. 3. *Nodrošināt nodarbināto personu no 25 gadu vecuma, tai skaitā nodarbināto ar zemu izglītības līmeni, profesionālās kompetences pilnveide.* Ar 2017.gada janvāri ir uzsākta Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.4.1.specifiskā atbalsta mērķa „Pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci" ESF projekta "Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide" (8.4.1. SAM projekts) īstenošana. 8.4.1. SAM projekta ietvaros prioritāri atbalsts tiks sniegts nodarbinātiem vecumā no 45 gadiem, kā arī nodarbinātajiem vecumā no 50 gadiem, kas specifiskā atbalsta mērķa 7.3.2. "Paildzināt gados vecāku nodarbināto darbspēju saglabāšanu un nodarbinātību" projekta ietvaros saņēmuši rekomendāciju profesionālās tālākizglītības, profesionālās pilnveides vai neformālās izglītības programmas apguvei. IZM izveidotā Pieaugušo izglītības pārvaldības padome, aptaujājot pašvaldības un ņemot vērā nozaru ekspertu viedokli, ir noteikusi nodarbināto mācību	IZM IZM, VIAA, LDDK, LM, EM	30.06.2016. IZPILDĪTS 31.12.2022. IZPILDĒ

		vajadzības 4 prioritārajās nozarēs – Būvniecības nozarē, Kokrūpniecības nozarē, Metālapstrādes, mašīnbūves un mašīnzinību nozarē un Elektronisko un optisko iekārtu ražošanas, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju nozarē. Ir uzsākta izglītības iestāžu atlase, kurai noslēdzoties 2017.gada oktobrī tiks izstrādāts un publicēts pirmais mācību piedāvājums. Paralēli norit darbs pie citu nozaru mācību vajadzību noteikšanas un nākamo mācību piedāvājumu izveides. Papildus minētajam nodarbinātajiem tiks piedāvāts arī ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanas pakalpojums. Lai iegūtu pilnvērtīgu informāciju par mācību iespējām un veiktu pārdomātu izvēli, nodarbinātā persona var saņemt pieaugušo izglītības koordinatora pašvaldībā atbalstu un karjeras konsultanta pakalpojumu. Projekts tiks īstenots līdz 2022.gada beigām, kopumā paredzot vismaz 36 225 mērķa grupas personu iesaisti mācībās. 4.*Normatīvā regulējuma pilnveidošana pieaugušo izglītības atbalsta nodrošināšanai*. Darbs pie Ministru kabineta noteikumiem par atbalstu darba devējiem darbinieku papildu izglītošanai un finansēšanas kārtību, kā arī par kārtību, kādā valsts finansē pieaugušo neformālās izglītības programmas tika atlikts līdz 2022.gadam, valsts budžeta finansējuma trūkuma dēļ, attiecīgi veicot grozījumus Izglītības likuma pārejas noteikumos.	IZM IZM	31.12.2017. IZPILDĒ Īstenošanas termiņš pārcelts uz 31.12.2022.gadu
5.	**prioritārā rekomendācija** Turpināt uzlabot augstākās izglītības un zinātnes kvalitāti, tostarp izveidojot ārējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas atbilst starptautiskiem standartiem, konsolidējot sadrumstaloto zinātnisko institūciju tīklu, vienlaikus veicinot izcilību zinātnē un turpinot reformas augstākās izglītības finansējumā	1. *Turpināt reformas augstākās izglītības finansējumā, ieviešot jaunu augstākās izglītības finansēšanas modeli.* 2014.gadā ar PB atbalstu tika izstrādāts jauns augstākās izglītības finansēšanas modelis, kura izstrādē tika iesaistīti augstākās izglītības nozares pārstāvji un sociālie partneri. Latvijas sociālekonomiskajā situācijā kā piemērotākais risinājums izvirzīts trīs pīlāru finansēšanas modelis, kura galvenie elementi (pīlāri) ir: 1) pamata finansējums (institucionālais finansējums studiju procesa un pētniecības nodrošināšanai); 2) snieguma finansējums (finansējums, kas tiek piešķirts par studiju un pētniecības rezultātu sasniegšanu) un 3) inovāciju finansējums (uz nākotnes attīstību vērsts finansējums, kas veicina iestāžu specializāciju un profilu attīstību). 2015.gadā izstrādāta normatīvā bāze, kas nosaka kritērijus sniegumā balstīta finansējuma piešķiršanas kārtībai. 2016.gadā augstskolām kopā izmaksāts snieguma finansējums 6,5 milj. euro apmērā. Arī 2017. gadā 6,5 miljoni euro piešķirti 14 augstskolām un koledžām, kas visveiksmīgāk	IZM	31.12.2017. IZPILDĪTS 3

		iesaistījušas pētniecībā un radošajā darbā studentus un jaunos zinātniekus, īstenojušas starptautiskos pētniecības projektus un sadarbojušās ar uzņēmējiem. Arī turpmākajos gados par sasniegtajiem rezultātiem pētniecībā balstītas augstākās izglītības nodrošināšanā augstskolām un koledžām plānots piešķirt 6,5 miljonus euro gadā. 2. (1)*Sadarbībā ar PB veikt akadēmiskā personāla attīstības novērtējumu un sagatavot rekomendācijas ES fondu ieguldījumu programmu nosacījumu izstrādei, (2) kā arī līdz 2018.gada 30.oktobrim sagatavot jaunus MK noteikumus par akadēmiskā personāla kvalifikācijas novērtēšanas un ievēlēšanas akadēmiskā amatā kārtību, tai skaitā stiprinot mākslas augstskolu mācībspēku konkurētspēju un motivāciju Latvijas augstākās izglītības sistēmas kvalitātes uzlabošanai.* Uzsākta ES projekta īstenošana, kura ietvaros paredzēts sadarbībā ar PB veikt akadēmiskā personāla attīstības novērtējumu. 23.05.2016. noslēgts līgums ar PB par pētījuma īstenošanu, kas ietvers augstskolu iekšējās pārvaldības un finansēšanas izvērtējumu (1.posms līdz 2017.gada aprīlim) un augstskolu cilvēkresursu politiku izvērtējumu (2.posms līdz 2018.gada jūnijam). 14.07.2017. notika pētījuma pirmā posma noslēguma darba seminārs "Virzība uz sniegumu: iekšējā finansēšana un akadēmiskā karjera." Konference pētījuma otrā posma rezultātu prezentēšanai un apspriešanai notiks 2018. gada pirmajā ceturksnī. 3. *Veicināt augstākās izglītības studiju programmu kvalitāti un konkurētspēju, konsolidējot un attīstot augstākās izglītības iestāžu īstenotās studiju programmas, veidojot kopīgas doktorantūras studiju programmas un studiju programmas ES valodās.* Uzsākts darbs pie Augstskolu likuma grozījumiem, lai veicinātu ES valodu lietojumu un ārvalstu pasniedzēju piesaisti studiju programmu īstenošanā Latvijas augstskolās. Noslēdzies publiskā iepirkuma konkurss "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība" 8.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Samazināt studiju programmu fragmentāciju un stiprināt resursu koplietošanu" paplašinātā sākotnējā novērtējuma izstrāde", kura rezultātā noteikts uzvarētājs – SIA "Jaunrades laboratorija". Ir uzsākta sākotnējā novērtējuma izstrāde, sagatavots un prezentēts Ievada ziņojums (16.03.2017.) un Izvērtējuma ziņojuma projekts (13.06.2017.).	IZM, KM IZM	1.12.2017. 30.10.2018. 31.12.2019 IZPILDĒ 30.10.2018. 31.12.2022 IZPILDĒ

		4. *Izveidojot augstākās izglītības ārējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas atbilst starptautiskiem standartiem*. No 01.07.2015. augstskolu, koledžu un studiju virzienu akreditāciju, kā arī studiju programmu licencēšanas organizēšanu ir pārņēmis AIC. 2015.gada decembrī tika izveidota neatkarīga Studiju akreditācijas un Studiju programmu licencēšanas komisija, kas uzsākusi AIC iesniegto iesniegumu izskatīšanu. 18.02.2016 tika apstiprināts AIC projekts "Atbalsts EQAR aģentūrai izvirzīto prasību izpildei" un tā īstenošanā uzsākta 08.03.2016. Projekta ietvaros tiek īstenotas pilotakreditācijas, notiek cilvēkresursu kapacitātes paaugstināšana, īstenojot mācības un seminārus augstākās izglītības institūciju ārējās un iekšējās kvalitātes nodrošināšanas jautājumos. Projekta ietvaros notiek Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras materiāltehniskās bāzes un informatīvā nodrošinājuma stiprināšana, tai skaitā e-platformas izveide, lai nodrošinātu akreditācijas procesam un augstākās izglītības monitoringa īstenošanai nepieciešamo dokumentu apriti un datu uzkrāšanu. Balstoties uz pilotakreditāciju rezultātiem tiks izstrādāti priekšlikumi studiju programmu licencēšanas kārtības, augstākās izglītības institūciju un studiju virzienu akreditācijas normatīvās bāzes, procesa un vērtēšanas kritēriju pilnveidei. Projekta ietvaros ir paredzēta augstākās izglītības ārējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas ārējā novērtējuma veikšana un priekšlikumu izstrāde augstākās izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas pilnveidei. Līdz 31.10.2018.gada plānots iesniegt akreditācijas aģentūras pieteikumu uzņemšanai EQAR. Savukārt nākamais visaptverošais akreditācijas posms ir paredzēts 2019.gadā.	IZM, AIC	31.12.2019. IZPILDĒ
		5. *Īstenot Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsta programmu, attīstot jauno zinātnieku prasmes, palielinot zinātnisko kapacitāti un nodrošinot jauno zinātnieku karjeras iespējas zinātniskajās institūcijās un pie komersantiem.* Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsta programma paredz attīstīt ap 450 jauno zinātnieku prasmes, palielināt zinātnisko kapacitāti un karjeras uzsākšanas iespējas, kā arī piesaistīt privātās investīcijas. 2016.gadā 1.1.1.2. pasākuma "Pēcdoktorantūras pētniecības atbalsts" ietvaros nodrošināta pēcdoktorantūras pētniecības pieteikumu pirmās atklātās atlases kārta, pētniecības pieteikumu iesniegšana, šīs atlases kārtas ietvaros iesniegto pieteikumu vērtēšana. Izvērtēti 246 pēcdoktorantūras pētniecības pieteikumi, tai skaitā nodrošinot pieteikumu	IZM, VIAA	30.10.2018. 30.11.2023. IZPILDĒ

		vērtēšanu atbilstoši administratīvās un atbilstības kritērijiem un organizējot 185 ārvalstu ekspertu piesaisti pieteikumu zinātniskās kvalitātes izvērtēšanai. Sniegtas konsultācijas pētniecības pieteikumu iesniedzējiem, nodrošināta dalība 8 semināros ar prezentāciju par 1.atlases kārtas nosacījumiem. 2017 gadā plānots pieņemt lēmumus par 1.atlases kārtā iesniegto pētniecības pieteikumu atbalstīšanu vai noraidīšanu, uzsākt sekmīgo pētniecības pieteikumu īstenošanu un nodrošināt pētniecības pieteikumu 2.atlases kārtas izsludināšanu un pētniecības pieteikumu iesniegšanu. 6. *Turpināt zinātnisko institūciju tīkla konsolidāciju*. Ir paredzēts, ka konsolidācijas rezultātā 2020.gadā darbosies 20 konkurētspējīgas zinātniskās institūcijas. Atbilstoši zinātnes starptautiskā izvērtējuma ieteikumiem, konsolidācija tiek veikta, resursus koncentrējot labākajos valsts zinātniskajos institūtos un universitātēs, kā arī zināšanu centros – sākot ar 2016.gadu valsts budžeta finansējums tiek piešķirts tikai tām zinātniskajām institūcijām, kas starptautiskajā izvērtējumā ir ieguvušas novērtējumu "3", "4" un "5", un netiek finansētas institūcijas, kas saņēma zemāku izvērtējumu. Šobrīd institūciju-zinātnes bāzes finansējuma saņēmēju skaits ir samazināts no 40 institūcijām (2014) līdz 22 institūcijām (2016), no kurām divas ir Latvijas Universitātes atvasinātās publiskās personas. 2017.gadā ir ierosināta vēl vienas institūcijas pievienošana Latvijas Universitātei. Līdz 2020.gadam ar ES fondu līdzfinansējumu ir paredzēti ieguldījumi 14 spēcīgāko zinātnisko institūciju infrastruktūrā 120 milj. euro apmērā. Atbalsts tiks sniegts zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes stiprināšanai, pētniecības infrastruktūras attīstībai un pētniecības resursu koncentrēšanai. Nākamais zinātnes starptautiskais izvērtējums ir plānots 2019.gadā.	IZM	31.12.2020. IZPILDĒ
6.	**prioritārā rekomendācija**[4] Turpināt uzlabot profesionālās izglītības kvalitāti un atbilstību darba tirgus prasībām, t.sk. sašaurinot dalījumu starp vispārējo un profesionālo	1. *Pabeigt profesionālās izglītības satura reformu, izstrādājot 160 profesiju standartus/ profesiju kvalifikācijas prasības, kas nodrošinās aptuveni 400 NEP deleģētu ekspertu līdzdalību darba tirgus prasību noteikšanā, nodrošinot 14 nozaru monitoringu (nozares kvalifikācijas struktūru izstrāde atbilstoši 8 Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmeņiem), kas ir mehānisma daļa darba devēju iesaitei, nosakot darba tirgus prasības, izstrādājot profesionālās*	IZM, VISC	31.12.2017. 31.12.2021. IZPILDĒ

[4] Informācija par rekomendāciju profesionālās izglītības jomā, kaut arī netika iekļauta prioritāro rekomendāciju sarakstā, tika iekļauta dotajā informatīvajā ziņojumā kā nacionālajā līmenī nozīmīgā rekomendācija.

	vidusskolas izglītību	*izglītības modulārās programmas 184 profesionālajām kvalifikācijām un izstrādājot kvalifikācijas eksāmena saturu 210 profesionālajām kvalifikācijām, iesaistot NEP deleģētus ekspertus, kas nodrošinās kvalitatīva profesionālās izglītības satura ieviešanu darba vidē balstītās mācībās. 2. Uzsākt profesionālās izglītības satura reformas īstenošanas pārraudzību.* 8.5.2.SAM ietvaros norit projekta "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai" īstenošanā. Projekta ietvaros izsludināts Nozaru kvalifikāciju sistēmas iepirkums, kura mērķis ir pilnveidot vai izstrādāt nozaru kvalifikāciju struktūras, veicot nozares funkcionālo analīzi atbilstoši Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūrai. Pēc minētās nozaru izpētes tiks uzsākta profesijas standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde (vienotas Eiropas profesionālās izglītības kvalitātes rādītāju ieviešanai un atzīšanai). Šobrīd notiek konsultācijas ar sadarbības partneriem par Profesijas standartu un Profesionālās kvalifikācijas prasību kvalifikāciju nosaukumiem, kurus prioritāri uzsāks izstrādāt. 2. *Paplašināt darba vidē balstītās mācības, nodrošinot audzēkņu skaita, kuri pēc dalības darba vidē balstītās mācībās un mācību praksē uzņēmumā ir ieguvuši profesijas apguves vai kvalifikāciju apliecinošu dokumentu un sešu mēnešu laikā pēc kvalifikācijas ieguves ir nodarbināti, pieaugumu.* 3150 audzēkņu iesaistīti darba vidē balstītās mācībās ESF atbalsta ietvaros (plānotā vērtība, kas sasniedzama līdz 2023.gadam). 11025 audzēkņu piedalījušies mācību praksē uzņēmumā ESF atbalsta ietvaros (plānotā vērtība, kas sasniedzama līdz 2023.gadam). Saeima 23.04.2015. pieņēma grozījumus Profesionālās izglītības likumā, kas cita starpā nosaka normatīvo ietvaru darba vide balstītu mācību īstenošanai. Savukārt 15.07. 2016. Ministru kabinetā tika pieņemti noteikumi „Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības". kuros noteikti uzdevumi un prasības izglītības iestādei, uzņēmumam, kas īsteno darba vidē balstītas mācības, nozaru ekspertu padomei. 15.07.2016. Ministru kabinetā apstiprināti noteikumi Nr.485 "Nozaru ekspertu padomju izveidošanas, darbības un darbības koordinācijas kārtība", kuros noteikta nozaru ekspertu padomju izveidošanas, darbības un darbības koordinēšanas kārtība, kā arī nozares darba devēju organizāciju un nozares profesionālo organizāciju kompetences uzņēmumu iesaistē darba vidē balstītās mācībās. EK Erasmus+ programmas projekta DVB Balt ietvaros īstenota komunikācija (diskusijas, semināri) DVB mācību pieeju popularizēšanai uzņēmējiem un	IZM, LBAS, LDDK	30.10.2016. IZPILDĪTS (apstiprināts regulējums DVB mācību īstenošanai) 31.08.2023. IZPILDĒ

		citām mērķa grupām. Turpināts sadarbības projekts ar Starptautiskās darba organizācijas pārstāvjiem par darba vidē balstītu mācību attīstības jautājumiem Latvijā. Ir izstrādātas un ar IZM 09.06.2017. rīkojumu Nr.01-09.12/218 apstiprinātas DVB mācību īstenošanas vadlīnijas, kas ietver vienotus pamatprincipus un metodisku atbalstu DVB mācību organizēšanai un īstenošanai, kur izglītojamais izglītības programmas profesionālā satura teoriju un praksi pārmijus apgūst izglītības iestādē un uzņēmumā (pie darba devēja). 8.5.3. SAM projekta "Profesionālās izglītības iestāžu efektīva pārvaldība un personāla kompetences pilnveide" ietvaros notikuši deviņi semināri profesionālās izglītības iestāžu nozaru pedagogiem un prakšu vadītājiem, lai sniegtu atbalstu vispārējo pamatprasmju un profesionālo prasmju pilnveidei, kompetenču pilnveidē iesaistīta 261 persona. 3. *Pārskatīt profesionālās izglītības programmu finansēšanas kārtību, kritērijus un principus, pēc kuriem finansē valsts un pašvaldību profesionālās izglītības iestādes.* Ar IZM 21.03.2016. rīkojumu Nr.117 "Par darba grupas izveidi profesionālās izglītības programmu izmaksu modeļu izstrādi" izveidota darba grupa ar ministrijas un profesionālās izglītības iestāžu pārstāvjiem. Darba grupas rezultāti apkopoti, sagatavots prezentēts ziņojums par profesionālās izglītības finansēšanas principiem, t.sk., ja profesionālās izglītības programmu īstenotāji ir pašvaldība un citi dibinātāji. Darba grupa konstatēja, ka Profesionālās izglītības iestāžu uzturēšanas izdevumi pēc renovācijām ir būtiski pieauguši, kā arī to, ka MK 02.10.2010. noteikumi Nr.655 "Noteikumi par profesionālās izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo" ir novecojuši kā izglītības programmu izmaksu daļā, tā tām piemērojamo koeficientu jomā. Turklāt profesionālajā izglītībā ir ietverta jauna izglītības ieguves forma – DVB mācības, kura būtiski (prakses daļa) atšķiras no tradicionālajām izglītības programmām. Tādējādi, lai izveidotu izmaksās un pēc būtības aktuālas profesionālās izglītības programmas, nepieciešams veikt visu programmu veidu pārrēķinu un attiecīgu koeficientu definēšanu. Saistībā ar minēto 05.07.2017 noslēgts iepirkuma līgums par pētījumu, tādējādi pasākuma izpildes termiņš ir pagarināms līdz 31.08.2018. Vienlaikus Sagatavošanas procesā ir informatīvais ziņojums „Par pašvaldību profesionālās izglītības iestāžu finansēšanas principiem”.	IZM	31.12.2016. IZPILDĒ Izpildes termiņš ir pagarināms līdz 31.08.2018.

		4. *Nodrošināt izglītībā vai mācībās neiesaistītu neaktīvu personu, kā arī nodarbinātībā iesaistītu personu dalību 1-gadīgo un 1,5-gadīgo profesionālās izglītības programmu apguvē, mērķstipendiju piešķiršanu, karjeras atbalsta pasākumus un vispārējo pamatprasmju, profesionālās pilnveides un profesionālās tālākizglītības programmu apguvi jauniešiem ieslodzījuma vietās Jauniešu garantijas SAM 7.2.1.2. projekta ietvaros.* Pasākuma īstenošanas rezultātā 6500 (nodarbinātībā neiesaistīti jaunieši vecumā no 17-29 gadiem) iegūs profesionālo kvalifikāciju, 1496 (nodarbinātībā iesaistīti jaunieši) iegūs profesionālo kvalifikāciju, 8000 jaunieši saņems karjeras konsultācijas un 95 jaunieši ieslodzījuma vietās saņems karjeras konsultācijas. Līdz 30.06.2017. profesionālo kvalifikāciju ir ieguvuši 3735 nodarbinātībā neiesaistīti izglītojamie vecumā no 17-29 gadiem (57.46% no plānotā), kā arī 1193 nodarbinātībā iesaistīti izglītojamie (79.75% no plānotā). Uz 01.07.2017. mācības turpina 1649 2016. un 2017.gadā profesionālās izglītības programmās uzņemtie izglītojamie, no kuriem 575 ir nodarbinātībā iesaistīti izglītojamie un 1074 nodarbinātībā neiesaistīti izglītojamie. 2017.gada ziemā uzņemts 721 izglītojamais – 394 nodarbinātībā neiesaistīti izglītojamie, kā arī 327 nodarbinātībā iesaistīti izglītojamie. 2017.gada septembrī plānots uzņemt 1-gadīgajās izglītības programmās - 1712 nenodarbinātos izglītojamos. 6861 jaunieši saņēma karjeras konsultācijas un 95 jaunieši ieslodzījuma vietās saņēma karjeras konsultācijas.	IZM, VIAA	31.08.2018. IZPILDĒ
		5. *NEET (Not in Employment, Education or Training) jauniešu prasmju attīstīšana, ļaujot mācības pametušajām personām atsākt izglītības iegūšanu un mācības un veicinot NEET jauniešu iesaisti izglītībā, darba tirgū un nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā.* 2015.gadā ir apstiprināts projekts "PROTI un DARI!". Projekta mērķis ir attīstīt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tajā skaitā aroda apguvē pie amata meistara, Jauniešu garantijas pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā. Projekta ietvaros pašvaldības sniegs jauniešiem individuālu atbalstu, veicot jaunieša profilēšanu un izstrādājot individuālo pasākumu programmu, kā arī piedāvās katram mērķa grupas jaunietim piemērotus atbalsta pasākumus, t.sk. mentora individuālo atbalstu. Projekta "PROTI un DARI!" ietvaros, 75 Latvijas pašvaldības ir parakstījušas sadarbības līgumu par projekta īstenošanu par kopējo summu gandrīz 6,8 milj. euro. Šī finansējuma ietvaros pašvaldībām ir iespēja	IZM, JSPA	31.12.2018. IZPILDĒ

		nodrošināt atbalsta pasākumu sniegšanu aptuveni 4450 jauniešiem. Līdz 31.12.2018. plānots projektā iesaistīt 2745 jauniešus. Atbilstoši pašvaldību iesniegtajām maksājumu pieprasījumiem: 1) dalību projektā ir uzsākuši 328 mērķa grupas jaunieši; 2) 116 mērķa grupas jaunieši ir sekmīgi pabeiguši individuālās programmas īstenošanu (noslēgumā mērķa grupas jaunietis ir iesaistījies izglītībā, tai skaitā aroda apguvē pie amata meistara, NVA vai VIAA īstenotajos Jauniešu garantijas projektu pasākumos vai NVA īstenotajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos vai nodarbinātībā, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā).		

15. Nodarbinātības, darba un sociālo lietu komiteja

Nodarbinātības, darba un sociālo lietu komitejas ziņojumā izvērtēta Latvijas ekonomiskā situācija un tās ietekme uz sociālajiem izaicinājumiem, iedzīvotāju skaita samazināšanās un iespējamās atbildes politikas, darbaspēka produktivitātes kāpināšana un sociālās politikas stiprināšana. Nodarbinātības, darba un sociālo lietu komitejas lēmums nosaka, ka Latvijai par progresu OECD Sociālās un darba tirgus politikas pārskatā ietverto rekomendāciju ieviešanā ir jāziņo līdz 2018.g. divu gadu laikā pēc iestāšanās OECD.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Statuss
	Emigrācijas un iedzīvotāju skaita samazināšanās vadība			
1.	Lielākas pūles jāpieliek, lai nodrošinātu, ka ārzemēs dzīvojošie Latvijas absolventi ir informēti par darba iespējām Latvijā; gan ar aktīvas vakanču publicēšanas palīdzību, gan attīstot platformu ārvalstīs dzīvojošo latviešu profilu (CV) un kontaktu reģistrēšanai.	1. Portālā Latvija.lv izveidota sadaļa "Atgriešanās Latvijā", kurā sniegta praktiska informācija par pakalpojumiem un ar atgriešanos Latvijā saistītiem jautājumiem. Kopš 2013.gada ir ievērojami pilnveidota NVA tīmekļa vietne un it īpaši CV/vakanču portāls. Šobrīd portālā pieejama informācija gan par NVA uzņēmumu pieteiktajām vakancēm, tostarp arī par atalgojuma apmēru, gan arī par publicētajiem amatu konkursiem valsts pārvaldē. 2. NVA mājaslapu apmeklē un CV ievieto arī no vietām ārpus Latvijas, kas liecina, ka diasporas pārstāvjiem NVA CV/Vakanču portāls ir nozīmīgs informācijas avots par Latvijas darba tirgu. 2016.gadā NVA un tās CV/vakanču portālā kopumā tika veikti 75,3 tūkst. Skatījumi no ES/EEZ dzīvojošo darba meklētāju puses. Aktīvākais tīmekļa vietnes apmeklējums 2016.gadā bija no Lielbritānijas, Vācijas, Norvēģijas,	LM, NVA	Pastāvīgi

		Zviedrijas, Īrijas un Nīderlandes. Lai sekmētu NVA un tās CV/vakanču portāla atpazīstamību arī latviešu diasporā, regulāri tiek īstenoti publicitātes un informatīvie pasākumi, kā arī EURES darba biržas ārpus Latvijas tiek informētas par situāciju Latvijā, pieejamajām darba vietām. 3. 2016.gadā EURES tīkls Latvijā piedalījās citu valstu EURES rīkotajos vakanču/darba gadatirgos un darba dienu pasākumos vairākās valstīs (11 pasākumi), sniedzot apmeklētājiem informāciju par darba tirgus situāciju Latvijā, NVA un EURES pakalpojumiem un darba meklēšanas resursiem mutiski, prezentāciju, izdales materiālu un mājas lapas un CV/Vakanču portāla demonstrējumu veidā. Šādos pasākumos notiek ne tikai apmeklētāju informēšana izstādes zālē pie stenda, bet paralēli arī seminārā/informatīvajā sesijā par dzīves un darba apstākļiem dalībvalstīs. Vakanču/darba gadatirgus pasākumi ir atvērti visiem interesentiem, un šos pasākumus apmeklē arī Latvijas valstspiederīgie, jo informācija par pasākumiem ir publiska un ziņas par to saņem gan konkrētā valstī reģistrētie bezdarbnieki un darba meklētāji, gan citas personas. Īpaši Latvijas valstspiederīgajiem veltīts pasākums – Darba tirgus seminārs – ir noticis 2016.gada nogalē Īrijā. Papildus tam, NVA mājas lapā www.nva.gov.lv un EURES sadaļā www.nva.gov.lv/eures, kā arī Eiropas Komisijas uzturētajā EURES darba mobilitātes portālā www.eures.europa.eu ir pieejama informācija par CV/Vakanču portālu. Jāatzīmē, ka CV/Vakanču portāls ir salāgots ar EURES darba mobilitātes portālu, kas nodrošina vakanču publiskošanu plašākam lietotāju lokam. Vakances ar norādi par avotu ir pieejamas ikvienam EURES darba mobilitātes portāla lietotājam. Citu valstu EURES dalībnieki tiek informēti dažādos veidos. Šeit var attiecināt jau pieminētos vakanču/darba gadatirgus un darba dienu pasākumus ne tikai ārzemēs, bet arī Latvijā rīkotos starptautiskos darba dienu pasākumus, kuros piedalījās citu valstu EURES konsultanti (2016.gadā notika 13 šādi pasākumi). Tāpat 2016.gadā notika pieredzes apmaiņas semināri un vizītes ar Igaunijas, Lietuvas un Polijas Nodarbinātības dienestu pārstāvjiem (kopumā 7 pasākumi), kā arī Baltijas valstu nodarbinātības dienestu konference, kurā tostarp tika pārrunāti jautājumi saistībā ar pakalpojumiem darba devējiem. Tiekoties citos pasākumos, piemēram, EURES apmācībās,		

		bieži vien EURES konsultanti pārrunā dažādus jautājumus un dalās informācijā par situāciju savā valstī, par iespējām sadarboties personāla atlases jautājumos u.c. Tiek nodrošināta Latvijas darba devēju, kuri ir ieinteresēti meklēt darbiniekus ES/EEZ valstīs, vakanču publicēšana ar EURES starpniecību kā EURES portālā, tā arī darba devēja interesējošo valstu nacionālajos darba meklēšanas portālos. 4. Latvijas darba tirgus īstermiņa prognozes ir pieejamas NVA interneta vietnes pašapkalpošanās portālā[5]. Tās ir viens no instrumentiem, kas līdz ar citiem NVA e-pakalpojumiem, izmantojams attālināti, pieņemot ar karjeras attīstību saistītus lēmumus, t.sk. palīdz izvēlēties izglītības programmu. NVA īstenotā ESF projekta „Darba tirgus prognozēšanas sistēmas pilnveide" ietvaros (īstenošanas laiks 17.08.2016.- 31.12.2021.) tiek veidota Darba tirgus apsteidzošo pārkārtojumu sistēma, kas nodrošinās ērti un pārskatāmi pieejamu informāciju par prasmju un profesiju pieprasījumu Latvijā gan īstermiņā, gan vidējā un ilgtermiņā, kā arī informāciju par izglītības iespējām, kas lietotājam atvieglos nākotnes vai turpmākās profesijas izvēli tiem, kas izvēlēsies strādāt Latvijā.		
2.	Jāstiprina un jāizvērš ilgāka termiņa pasākumi kontaktu ar diasporu uzturēšanai, ieskaitot jauniešu vasaras programmas un ieinteresēšanas (*outreach*) pasākumus latviešu dzīvesbiedriem – sveštautiešiem. Būtu jāīsteno stratēģiskāka pieeja diasporas uzņēmējiem.	1. Diasporas uzņēmējiem – LIAA sniedz konsultācijas (tostarp arī ārvalstīs dzīvojošajiem Latvijas valsts piederīgajiem) par uzņēmējdarbības iespējām Latvijā, tajā skaitā arī aktuālajiem atbalsta projektiem. 2. Ik gadu KM organizē konferenci „Latvieši pasaulē – piederīgi Latvijai". Konferences mērķis ir nostiprināt dialogu starp ārvalstīs dzīvojošajiem latviešiem, Latvijas valsts iestādēm un sabiedrību latviskās identitātes saglabāšanai un saišu stiprināšanai ar Latviju. 3. SIF programmas „Ārpusskolas pasākumu programma. Vasaras nometnes Latvijas un diasporas bērniem" un "Atbalsts diasporas NVO latviskās identitātes uzturēšanai". 4. SIF programmas „Pilsoniskās līdzdalības veicināšanas programma (diasporas NVO darbības atbalsta programma)" mērķis ir saglabāt no Latvijas emigrējušo iedzīvotāju (turpmāk – diaspora) saikni ar	LIAA, KM, ĀM	Pastāvīgi

[5] https://cvvp.nva.gov.lv/#/pub/pakalpojumi/prognozes/.

		Latviju, stiprināt viņu nacionālo identitāti, veicināt diasporas pašorganizēšanos, kā arī veicināt diasporas pilsonisko līdzdalību Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē. 2017.gadā atbalstu saņēmuši 12.projekti. 5. Katru gadu realizēti vismaz 50 ĀM un Latvijas diplomātisko pārstāvniecību ārzemēs projekti diasporas organizāciju atbalstam kultūras, izglītības, zinātnes, ekonomikas un sporta jomās, tostarp pasākumi diasporas jauniešu auditorijai. 6. 2016. un 2017. gadā II Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju foruma rezultātu īstenošana. 2018.gadā noorganizēts III Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums. Veicinātas Latvijas eksportu un investīciju iespējas. Iesaistīta Latvijas diaspora Latvijas ekonomikā. Latvijas ekonomiskās izaugsmes veicināšanas nolūkā stiprināta sadarbība starp dažādās uzņēmējdarbības nozarēs strādājošiem profesionāļiem Latvijā un pasaulē, veicināta zināšanu pārnese un finanšu kapitāla piesaiste Latvijai. 7. Atbalstīta pētījumu veikšana diasporas un migrācijas jomā ar mērķi objektīvāk izvērtēt pētīto jautājumu. Pētījumu rezultāti ir publiski pieejami un palīdz veikt korekcijas un uzlabot politikas plānošanu. 8. Īstenots Reemigrācijas atbalsta pasākumu plāns 2013.-2016.gadam. Programmas ietvaros veicināta no Latvijas emigrējušo saiknes saglabāšana ar Latviju, stiprinot viņu nacionālo identitāti, veicināta diasporas pašorganizēšanās, kā arī veicināta diasporas pilsoniskā līdzdalība Latvijas sabiedriski politiskajā dzīvē. Katru gadu īstenoti projekti.		
3.	Līdz ar iespēju nodrošināšanu Latvijas iedzīvotājiem, būtu jāuzlabo ārvalstu talantu piesaiste. Latviešu valodas izglītības infrastruktūra būtu jāizmanto, lai uzlabotu darba migrantu iespējas mācīties latviešu valodu un palikt. Darba migranti būtu mērķēti un aktīvi jāpiesaista, lai risinātu nākotnes prasmju iztrūkumus,	1. LV darbojas ES regulējumu ietvaros (piemēram, saistībā ar regulējumu zilo karšu un trešo valstu zinātnieku un studentu jomās). 2. Latvijā tiek nodrošināti bezmaksas latviešu valodas kursi dažādām mērķauditorijām: a. NVA organizētajās latviešu valodas apmācībās bezdarbniekiem un darba meklētājiem. NVA organizētajās latviešu valodas apmācībās bezdarbniekiem un darba meklētājiem 2016. gadā NVA, īstenojot neformālās izglītības programmu "Valsts valodas apguve" valsts valodas	NVA, LVA	Pastāvīgi

	ieskaitot NVA īstenotas ne-ES pilsoņu sasniegšanas aktivitātes. Profesionālās valodas prasības vīzu piešķiršanai būtu jāvērtē nozaru darbaspēka trūkuma un prioritāro jomu kontekstā. Jāīsteno starptautisko absolventu palikšanu Latvijā veicinoši pasākumi. Rīcībpolitikas kursam jāsniedz ieguldījums starptautisku darbinieku atlases veicināšanā.	apmācības nodrošinātas 2 602 bezdarbniekiem un darba meklētājiem, no tiem, 1 188 bezdarbnieki un darba meklētāji valsts valodu apguva atbilstoši vidējam valsts valodas prasmes līmenim, 834 – apguva atbilstoši pamata valsts valodas prasmes līmenim, bet 580 – apguva atbilstoši augstākajam valsts valodas prasmes līmenim. Ņemot vērā nepieciešamību veicināt bēgļu un personu ar alternatīvo statusu ātrāku un sekmīgāku iekļaušanos Latvijas darba tirgū, Labklājības ministrijas Apmācību komisija papildināja (26.07.2016.) Sociālo un profesionālo pamatprasmju sarakstu bezdarbnieku neformālās apmācības organizēšanai 2016. gadā ar vairākām „Latviešu valoda bez starpniekvalodas" valodu apmācību programmām. b. Trešo valstu pilsoņu integrēšanai darba tirgū LVA īsteno projektu „Latviešu valodas apguve, lai sekmētu trešo valstu pilsoņu iekļaušanos darba tirgū", kura mērķis ir nodrošināt kursus trešo valstu pilsoņiem latviešu valodas apguvei izglītības un darba tirgus vajadzībām. Projekta ietvaros no 2016. gada 15. novembra līdz 2018. gada 31. decembrim LVA plānojusi 120 stundu intensīvu mācību kursus 500 trešo valstu valstspiederīgajiem dažādās Latvijas pilsētās. c. SIF atklātu projektu konkursu programmas „Latviešu valodas apguve" mērķis ir nodrošināt iespēju apgūt vai pilnveidot latviešu valodas prasmes Latvijā dzīvojošām mazākumtautībām un nepilsoņiem, piedāvājot intensīvos latviešu valodas kursus Latvijas iedzīvotājiem, lai veicinātu latviešu valodas vides paplašināšanos un iedzīvotāju sekmīgāku iekļaušanos sabiedrībā. 2017.-2018.gadā atbalsts tiks sniegts 12 projektu ietvaros d. Latviešu valodas aģentūras (valoda.lv) mājas lapā interesentiem ir pieejami mācību materiāli, tai skaitā elektroniskie mācību līdzekļi. 3. 2016. gada 1. jūlijā stājās spēkā grozījumi Imigrācijas likumā, kuri nosaka, ka trešās valsts pilsonim termiņuzturēšanās atļauju (darba		

		meklēšanas nolūkā) Latvijā ir tiesības pieprasīt uz laiku, kas nepārsniedz sešus mēnešus, ja trešās valsts pilsonis augstskolā apguvis pilna laika maģistra vai doktora studiju programmu, ieguvis valsts atzītu augstākās izglītības diplomu par šīs studiju programmas apguvi un pieprasījis uzturēšanās atļauju ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc šā diploma iegūšanas. 4. 2017. gada 2. martā stājās spēkā grozījumi Imigrācijas likumā, kurā, lai risinātu darbaspēka trūkumu Latvijā, ir atviegloti ieceļošanas nosacījumi augsti kvalificētajiem trešo valstu pilsoņiem, profesijās, kurās prognozēts būtisks darbaspēka trūkums. Likums paredz iespēju saņemt ES zilo karti arī tādām personām, kuras nav ieguvušas atbilstošu izglītību nozarē, bet kurām ir vismaz piecu gadu ilga atbilstoša profesionālā pieredze paredzamās nodarbinātības jomā. Imigrācijas likums paredz personām, kuras pieprasa ES zilo karti, saīsināt dokumentu izskatīšanas termiņu. Dokumenti jāizskata 10 darba dienu laikā. 5. Imigrācijas likumā ir iestrādāts jauns uzturēšanās mērķis, kas ir saistīts ar Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumu. Imigrācijas likumā ir noteikts, ka trešās valsts pilsonim var izsniegt termiņuzturēšanās atļauju uz laiku, kas nepārsniedz trīs gadus, ja trešās valsts pilsonis Latvijā plāno radīt vai attīstīt inovatīvu produktu. Uz šādiem uzņēmumiem netiks attiecinātas prasības, kas paredz minimālo darbības laiku vienu gadu, pirms valdes loceklis ir tiesīgs pieprasīt termiņuzturēšanās atļauju, kā arī netiek noteiktas minimālās nodokļu samaksas summas, kas jāsamaksā, lai valdes loceklis – trešās valsts pilsonis – varētu turpināt uzturēties Latvijā ar termiņuzturēšanās atļauju.		
4.	Investoru uzturēšanās atļauju programmas jāizvērtē ar mērķi tās vērst uz produktīvo biznesu, jāsniedz priekšrocība investējošiem rezidentiem un jānodrošina, ka nekustamā īpašuma vērtības slieksnis ir atbilstošs. Valodas prasības	Ir veikti pielāgojumi šajā sistēmā, lai nodrošinātu produktīvāku un augstāku investīciju atbalstu, kuru rezultātā šī programma ir kļuvusi daudz mazāk izmantota, taču tas saskan ar valdības prioritāti piesaistīt investīcijas tradicionālā veidā, t.sk. sektoros, kas var nodrošināt ilgtspējīgas darba vietas. LIAA turpina darboties dažādos virzienos, t.sk. atbalstot uzņēmēju dalību starptautiskās izstādēs, sniedzot konsultācijas un veicot citas atbalsta darbības. Atcelta Imigrācijas grozījumu izstrāde par valodas prasību ieviešanu	IEM, LIAA, NVA	Pastāvīgi

	ārvalstu investoriem varētu tikt atceltas, lai tas neradītu šķēršļus un dotu atvērtības signālu uz ārvalstu tirgu strādājošiem uzņēmumiem.	investoriem u.c. TUA turētājiem. Pārskatīta investoru uzturēšanās atļauju programmas nosacījumi, t.sk. tās mērķi un nosacījumi (Imigrācijas likums), kā arī valodas prasības. Atbalsta sniegšana darbinieku atlasē, t.sk. atlasot darbiniekus no bezdarbnieku vidus, kā arī nepieciešamības gadījumā iesaistot aktīvās darba tirgus politikas pasākumos, nodrošinot nepieciešamo prasmju apguvi vai kvalifikācijas ieguvi, vai nepieciešamības gadījumā dodot iespēju investoram pašam apmācīt darbinieku (piemēram, NVA īstenotā pasākuma Bezdarbnieku apmācība pēc darba devēja pieprasījuma ietvaros).		
	Atbalsts darba meklētājiem produktīvākai nodarbinātībai			
5.	Resursu bāze aktīvai darba tirgus politikai ir jāstiprina. Kamēr joprojām ir pieejams ESF līdzfinansējums, pamatpakalpojumiem un programmu izvērtējumiem un monitoringam jātiek finansētam no valsts budžeta. Finansējuma apmēri jāpadara spējīgi reaģēt uz izmaiņām darba tirgū, kā arī jāapsver aktīvās darba tirgus politikas finansējuma un bezdarba līmeņa izmaiņu sasaiste.	1. ESF līdzfinansējums sniedz būtisku ieguldījumu aktīvās darba tirgus politikas īstenošanā, taču jau šobrīd NVA pamatpakalpojumu īstenošana tiek veikta no valsts pamatbudžeta līdzekļiem, tāpat kā atsevišķu būtisku ADTP pasākumu īstenošana (2016. gadā ADTP piedalījās 122,5 tūkst. personas. 2016. gadā ADTP pasākumiem izlietoti 35,8 milj. eiro t.sk., ESF līdzfinansējums 56% jeb 19.9 milj. eiro, valsts speciālā budžeta finansējums un līdzfinansējums ESF projektu īstenošanai – 33% jeb 11.9 milj. eiro, Eiropas Savienības speciālais Jaunatnes nodarbinātības iniciatīvas piešķīrums 9% jeb 3.3 milj. eiro un privātais līdzfinansējums (algas subsidētās nodarbinātības pasākumu dalībniekiem, ko maksā uzņēmumi) – 2% jeb 0.7 milj. eiro). Jau šobrīd līdz 10 procentu no nodarbinātības specialā budžeta tiek izlietoti aktīvas darba tirgus politikas pasākumiem, pārējo izlietojot pabalstiem. 2. LV turpina izmantot bagātīgus datu masīvus aktīvās darba tirgus politikas pasākumu izvērtējumiem, balstoties uz ietekmes novērtējumu rezultātiem, t.sk. tādiem, kur izmantojam kvazieksperimentālas metodes ar atbalsta un kontroles grupām, tos piemērojot. 2016.gadā tika veikts pētījums “Nodarbinātības valsts aģentūras reģistrēto bezdarbnieku profilēšanas metodes ietekmes uz bezdarbnieku darbā iekārtošanos izvērtējums” . Pētījuma ietvaros tika salīdzināti darbā iekārtošanas rādītāji dalībniekiem un ne-dalībniekiem dažādos atbalsta, tajā skaitā JG pasākumos. Jāuzsver, ka izvērtējumā tika veikts īstermiņa novērtējums – darba iekārošanās	LM, NVA, VIAA	Pastāvīgi

		sešu mēnešu laikā pēc dalības pabeigšanas, un, iespējams, rezultāti būtiski mainītos, ja izvērtējums būtu ilgtermiņa un tiktu novērtēti arī tādi faktori kā jaunajā darbā pavadītais laiks, ienākumu līmeņa pieaugums vai citi darba kvalitāti raksturojoši rādītāji (piemēram, jaunā darba atbilstība izglītībai vai iepriekšējai profesijai). Tomēr kopumā tieši JG nodarbinātības pasākumiem (pirmā darba pieredze jaunietim, subsidētā nodarbinātība JG ietvaros un ārpus tās, darba iemaņu attīstība nevalstiskajā sektorā) bija novērojams pozitīvs efekts uz darbā iekārtošanos salīdzinājumā ar pasākumu ne-dalībniekiem. 2017.-2018.gadā tiek īstenots visaptverošs aktīvās darba tirgus politikas izvērtējums (OECD pētījumu sērijas *Connecting People with Jobs* ietvaros). Vienlaicīgi 2018.gadā ir plānots izvērtēt Jauniešu garantijas programmas pasākumu ietekmi uz jauniešu iespējām iekārtoties darbā. 3. Mērķētu aktīvās darba tirgus politikas pasākumu īstenošanas uzsākšana/turpināšana, kas vērsti uz specifiskām mērķgrupām: 2016.gadā turpinājās *Jauniešu garantijas* programmas īstenošana, tika uzsāktas ilgstošo bezdarbnieku atbalsta programmas aktivitātes, kā arī projekts *Atbalsts ilgākam darba mūžam*, kura mērķis ir veicināt gados vecāku nodarbināto personu darbspēju saglabāšanu un nodarbinātību. 4. Regulāri un pastāvīgi tiek veikts aktīvo darba tirgus politikas pasākumu monitorings (tos finansējot no valsts budžeta un īstenojot pamatdarbības ietvaros), izvērtējot pasākumu īstenošanas gaitu, atbalsta nosacījumus, prasības mērķgrupām un pilnveidojumu nepieciešamību jau īstenotajām programmām.		
6.	Koordinācija starp NVA, pakalpojumu sniedzējiem un izglītības iestādēm jāstiprina, lai maksimizētu administratīvo efektivitāti, palīdzētu sociālās palīdzības saņēmējiem tikt pie produktīvas nodarbinātības un veicināt pāreju no izglītības uz darba tirgu. Aktīvās darba tirgus politikas resursu sadale NVA un	1. NVA regulāri tiekas ar apmācību pakalpojumu sniedzējiem, izzinot situāciju un risināmos jautājumus. Izglītības iestāžu pārstāvji, kas sadarbībā ar NVA īsteno profesionālās tālākizglītības, profesionālās pilnveides, neformālās izglītības programmas un konkurētspējas paaugstināšanas pasākumus, tiek aicināti piedalīties ikgadējā bezdarbnieku un darba meklētāju apmācībai veltītajā informatīvajā pasākumā "Nodarbinātības valsts aģentūras apmācību pasākumu īstenošana". Pasākuma mērķis ir attīstīt sadarbību ar izglītības iestādēm, lai nodrošinātu kvalitatīvu un efektīvu NVA klientu apmācību procesu.	LM, NVA	Pastāvīgi

	pašvaldību sociālajiem dienestiem cieši jāsasaista ar to de-facto atbildībām. Lai labāk veicinātu pāreju uz formālo darba tirgu, garantētā minimālā ienākuma un citi ienākumu jūtīgie pabalsti būtu jāsamazina pakāpeniski (pabalstu saņēmējiem sākot strādāt un ģimeņu ienākumiem pieaugot).	2. Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likums nosaka konkrētu atbildības jomu - valsts politiku bezdarba samazināšanas un bezdarbnieku, darba meklētāju un bezdarba riskam pakļauto personu atbalsta jomā īsteno NVA. Savukārt pašvaldībai, kuras teritorijā persona reģistrējusi savu pamatdzīvesvietu, ir pienākums nodrošināt personai iespēju saņemt tās vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību. Pašvaldībām ir likumā noteikts pienākums ik gadu NVA informēt par tiem pasākumiem, kas veikti bez darba esošo personu tuvināšanai darba tirgum – gan tiem, ko īsteno NVA kā pasākumu ieviesējs, gan citiem. 3. Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju 2016.gadā pašvaldības organizēja vairākas aktivitātes nodarbinātības veicināšanas un sociālajā jomā, kuras veiktas papildus NVA īstenotajiem konkurētspējas un aktīvās nodarbinātības pasākumiem: - skolēnu un jauniešu vasaras nodarbinātības pasākumi pašvaldības iestādēs un kapitālsabiedrību uzņēmumos (iesaistītas 2219 personas); - ESF projekts "Proti un dari", projekta mērķis - motivēt un aktivizēt jauniešus, kuri nemācās, nestrādā vai neapgūst arodu un nav reģistrējušies NVA. Projekts minēts 21 pašvaldības pārskatā, iesaistītas aptuveni 380 personas; - nodrošināti sociālie pakalpojumi noteiktām nodarbinātības riska grupām (pirmspensijas vecuma cilvēkiem un ģimenēm ar maziem bērniem), sniedzot atbalsta pasākumus un apmācības darba spēju atjaunošanai un palīdzot veiksmīgāk iekļauties darba tirgū; - sociālās uzņēmējdarbības programma „Spēkstacija" īstenošana Rīgas jauniešu centrā „Kaņieris", informēšana par sociālo uzņēmējdarbību Krāslavas novadā, Latvijas Pašvaldību savienības un „Norway grants" projekts „Vai pašvaldībai nepieciešama sociālā uzņēmējdarbība un kā to labāk attīstīt" (Kocēnu novadā); - iesaiste brīvprātīgajā darbā - gūta pieredze un zināšanas par brīvprātīgā darba iespējām, noorganizēti starptautiski pasākumi: piemēram, Daugavpils, Ilūkstes novads, Gulbenes novads (3 brīvprātīgie jaunieši no Baltkrievijas, Itālijas, Portugāles 10 mēnešus strādāja Gulbenes novada organizācijā) , Jūrmala, Aglonas novads (iesaistītas 329 personas); - prakses iespējas jauniešiem, nodrošinot profesionālās apmācības un prakses iespējas pašvaldību uzņēmumos (iesaistītas 354 personas),		

		- uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes, piemēram, izveidojot uzņēmējdarbības kompetenču centrus un biznesa inkubatorus, nodrošinot konsultācijas un apmācības un organizējot biznesa ideju konkursus uzņēmējdarbības uzsākšanā (iesaistītas 265 personas); - atbalsta pakalpojums integrācijai darba tirgū sniegts personām ar invaliditāti, lai mazinātu/novērstu sociālās izolētības risku, veicinātu iekļaušanos sabiedrībā un integrāciju darba tirgū Rīgā (36 personas saņēma pakalpojumu, 20 atgriezušās darba tirgū); - pasākumi sociālās atstumtības riska mazināšanai un klientu motivēšanai atgriezties darba tirgū - grupu mājas pakalpojumu sniegšana personām ar garīga rakstura traucējumiem, Sociālās rehabilitācijas programma "Sociālās atstumtības riska grupu motivācijas programma", "Mana dzīve no tīras lapas", "Mēs gribam un varam", Darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas vai apgūšanas pasākumi, ģimenēm ar bērniem (iesaistītas 2403 personas). 4. Kopš 2015. gada NVA piedalās Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) apmācībās, gan sagatavojot apmācību materiālus, gan vadot lekcijas par NVA pakalpojumiem VPVKAC darbiniekiem. Par aktuālajiem pakalpojumiem VPVKAC darbiniekiem tiek nosūtīts informatīvs e-pasts. 4. Latvijas valdība ir apstiprinājusi koncepciju, kas paredz palielināt garantētā minimālā ienākuma līmeni līdz minimālajam ienākuma līmenim pirmajai personai mājsaimniecībā (pārējiem attiecīgi - 0.7), nosakot pakāpenisku garantētā minimālā ienākuma pabalsta samazināšanas līkni un atceļot esošos trūcīgās un maznodrošinātās personas ienākumu līmeņus. LM ir MK 26.04.2017. iesniegusi apstiprināšanai "Plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.–2020.gadam", kas izstrādāts, lai sniegtu ienākuma atbalstu nabadzības un ienākumu nevienlīdzības riskiem visvairāk pakļautajām sabiedrības grupām - ģimenēm ar bērniem un pensijas vecuma iedzīvotājiem. Plāna pasākumi: 2018.g.: - pārskatīt pensijas, ņemot vērā apdrošināšanas stāžu; - paaugstināt ģimenes valsts pabalstu par trešo bērnu līdz		

		50,07 euro 2019.g. - noteikt minimālā ienākuma līmeni 40% apmērā no ienākumu mediānas (provizoriski 188 euro) trūcīgai personai un 20% apmērā GMI līmenim (provizoriski 94 euro) un pielietot no 2019.gada - noteikt GMI (garantētā minimālā ienākuma) līmeni kā pusi no trūcīgas personas līmeņa 94 euro apmērā (jeb 20% no ienākumu mediānas) līdzšinējo 49.80 euro vietā; - paaugstināt minimālo valsts pensiju aprēķinu bāzi līdz 94 euro; - pārskatīt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (pensijas vecumu sasniegušajiem) uz 94 euro; 2020.g.: - noteikt vienotu dzīvokļa pabalsta tvērumu visā valstī; - noteikt vienotu maznodrošinātās personas ienākumu līmeni (atbilst divkāršam trūcīgai personai atbilstošam ienākuma līmenim) Lai uzlabotu **sociālās palīdzības** saņēmēju pārklājumu un sekmētu sociālās palīdzības pabalstu saņēmēju motivāciju iesaistīties algotā darbā, 2017.gada 9.februārī stājās spēkā grozījumi *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā*, kas paredz: - uzlabot pieejamību sociālajai palīdzībai ģimenēm ar bērniem, ienākumu izvērtējumā neņemot vērā ģimenes valsts pabalstu. Tā rezultātā lielāks skaits ģimeņu ar bērniem ar zemiem ienākumiem kvalificēsies trūcīgas ģimenes statusam un tādējādi varēs saņemt pašvaldību sniegtos sociālos pakalpojumus un sociālās palīdzības pabalstus. Turklāt šīs ģimenes varēs saņemt arī valsts nodrošinātos pakalpojumus un sniegto atbalstu trūcīgām personām. Ņemot vērā ģimenes valsts pabalsta palielinājumu ceturtajam un turpmākajiem bērniem ar 2017.gada 1.janvāri, uzlabosies daudzbērnu ģimeņu materiālā situācija; - nodarbinātības motivēšanu, ieviešot pakāpenisku sociālās palīdzības pabalstu izmaksas pārtraukšanu pēc 3 mēnešiem pēc nodarbinātības vai saimnieciskās darbības uzsākšanas, tajā laikā ienākumu izvērtējumā neņemot vērā personas ienākumus līdz valstī noteiktās		

		minimālās mēneša darba algas apmēram.		
7.	Lēmumi par finansējumu aktīvās darba tirgus politikas programmām cieši jāsasaista ar to rezultātiem, veicot sistemātiski programmu izvērtējumu un monitoringu un plašāk analīzei izmantojot bagātīgo administratīvo datu apjomu.	1. Lai nodrošinātu aktīvās darba tirgus programmu īstenošanas rezultātu novērtēšanu, Latvija ir sadarbojusies ar Pasaules Bankas, OECD, kā arī Latvijas akadēmiķiem programmu izvērtējuma izstrādei. 2. Pastāvīga aktīvo darba tirgus politikas pasākumu monitoringa turpināšana (tos finansējot no valsts budžeta un īstenojot pamatdarbības ietvaros), izvērtējot pasākumu īstenošanas gaidu, atbalsta nosacījumus, prasības mērķgrupām, un izvērtēt pilnveidojumu nepieciešamību. 3. 2017.-2018.gadā tiek īstenots visaptverošs aktīvās darba tirgus politikas izvērtējums (OECD pētījumu sērijas *Connecting People with Jobs* ietvaros), kas kalpos par Iekļaujošas nodarbinātības pamatnostādņu 2015.-2020.gadam vidusposma izvērtējumu, un tā izstrādē tiks izmantotas kvazieksperimentālas metodes ar atbalsta un kontroles grupām. 4. Lai stiprinātu Jauniešu garantijas programmas uzraudzību, 2015.gadā LM uzsāka sadarbību ar Starptautiskās darba organizācijas ekspertiem, kuri 2016.gadā veica programmas ekspertīzi un sniedza ieteikumus uzraudzības procesa pilnveidei, kā arī organizēja izglītojošus seminārus politikas ieviesējiem un sociālajiem partneriem par Jauniešu garantijas rezultātu izvērtējumu, aktīvās darba tirgus politikas pasākumu efektiem u.c. jautājumiem. 2017.gada jūlijā Latvijas pārstāvji piedalījās apmācībās par Starptautiskās darba organizācijas sociālo izmaksu-ieguvumu analīzes metodikas pielietošanu Jauniešu garantijas programmu ietekmes izvērtēšanai.	LM, NVA, VIAA	Izpildīts
	Nodarbināto prasmju attīstība			
8.	Moderna darba vidē balstītu apmācību sistēma jāveicina, ieviešot praktikantiem pielāgotu darba līgumu, kas ir izveidots mērķēts uz darba devēja un studenta vajadzībām. Šādam līgumam jānodrošina iespēja maksāt algas, kas ir zemākas par	Lai paaugstinātu profesionālās izglītības kvalitāti, pievilcību un atbilstību tautsaimniecības vajadzībām, kā arī veicinātu izglītojamo interesi par profesionālo izglītību, tika turpinātas profesionālās izglītības reformas, tajā skaitā profesionālas izglītības satura reforma un darba vidē balstītu mācību īstenošana. Profesionālās izglītības satura reforma nodrošina parēju no priekšmetos balstītā profesionālās izglītības mācību satura uz mācīšanās rezultātos balstītu, kā arī	IZM	Izpilde procesā

	valstī noteikto minimālo algu un jāveicina efektīvu apmācību darbā un jānodrošina, ka praktikanti ir aizsargāti atbilstoši darba likumdošanā noteiktajām prasībām.	ievieš modulāro pieeju profesionālās izglītības programmu īstenošanā. 2015.gada 30.novembrī noslēdzies pirmais reformas posms. Savukārt 2016.gadā notika sagatavošanās darbi reformas otrā posma ieviešanai. Tika izstrādāta jauna Profesijas standarta, profesionālās kvalifikācijas prasību un nozares kvalifikāciju struktūras izstrādes kārtība, kur, aizstājot iepriekš spēkā esošo kārtību, tika ietverts regulējums, gan nozares kvalifikāciju struktūras, profesijas standarta un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrādei un aktualizācijai.		
9.	Valdībai jāapsver specifiskas un mērķētas finansiālās iniciatīvas, lai veicinātu darba vidē balstītu apmācību, īpaši mazo uzņēmēju vidū. Šāds publiskais atbalsts jāveido, lai stimulētu nepieciešamos darba devēja ieguldījumus, bet ne tos aizstājot. Kā iespēja varētu tikt izvērtēta prakses vietu apkopošana, kurā uzņēmumi varētu dalīties ar prakses vietām.	2016.gada nogalē uzsākts ESF atbalstīts projekts "Nodrošināt profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai", lai izstrādātu mainīgajām darba tirgus prasībām atbilstošu profesionālās izglītības saturu un nodrošinātu profesionālās izglītības atbilstību Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai. Projekta no 2016.gada 16.decembra līdz 2021.gada 31.decembrim ir paredzēta nozaru kvalifikāciju sistēmas pilnveide, tostarp divu jaunu nozaru (sabiedrības veselība un dizains) izpēte un aprakstu sagatavošana, 160 profesiju standartu un profesionālās kvalifikācijas prasību izstrāde vai pilnveide, 184 modulāro profesionālās izglītības programmu izstrāde un ieviešana, profesionālās kvalifikācijas eksāmenu satura izstrāde 210 profesionālajām kvalifikācijām, kā arī paredzēts veikt attiecīgo mācību līdzekļu un metodisko materiālu izstrādi. Kopējais plānotais finansējums ir 12,9 milj. EUR, tajā skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums 11 milj. EUR un valsts budžeta līdzfinansējums – 1,9 milj. EUR. 2016./2017.mācību gadā tika uzsākta izstrādāto profesionālās izglītības modulāro programmu īstenošanas aprobācija. Patlaban tiek aprobētas 29 no 56 modulārajām programmām. MK 2016.gada 15.jūnijā tika apstiprināta Kārtība, kādā organizē un īsteno darba vidē balstītas mācības. Tā nosaka darba vidē balstīto (turpmāk – DVB) mācību īstenošanas nosacījumus, iesaistīto pušu tiesības un pienākumus, koordinējot un veicinot komersantu sadarbību ar izglītības iestādēm un nodrošinot profesionālās izglītības atbilstību aktuālajām darba tirgus prasībām. Notiek darbs pie Darba vidē balstītu mācību organizēšanas un īstenošanas vadlīnijas projekta. 2016.gadā veikti sagatavošanas darbi ESF projekta "Palielināt kvalificētu profesionālās izglītības iestāžu audzēkņu skaitu pēc to dalības darba vidē balstītās mācībās vai mācību praksē uzņēmumā" uzsākšanai. Projekts uzsākts 2017.gada 27.janvārī. Līdz 2023.gada 3.ceturksnim projekta ietvaros plānots		

		sniegt atbalstu 3 150 audzēkņu iesaistei DVB mācībās un 11 025 audzēkņiem dalībai mācību praksēm uzņēmumā. Plānotais kopējais finansējums ir 21,9 milj. EUR, tajā skaitā ESF finansējums 18,6 milj. EUR un valsts budžeta finansējums 3,3 milj. EUR. Sākot ar 2017.gada 1.janvāri, izmaiņas Likumā Par iedzīvotāju ienākuma nodokli paredz neaplikt ar IIN stipendijas līdz 280 EUR mēnesī, ko izglītojamam darba vidē balstītu mācību ietvaros izmaksā komersants, iestāde, biedrība, nodibinājums, fiziska persona, kura reģistrēta kā saimnieciskās darbības veicēja, kā arī individuālais uzņēmums, tajā skaitā zemnieku vai zvejnieku saimniecība, un citi saimnieciskās darbības veicēji. Popularizējot DVB mācības, sadarbībā ar Igaunijas un Lietuvas partneriem laika posmā no 2014.gada 1.decembra līdz 2017.gada 28.februārim tika īstenots Erasmus+ programmas projekts Valsts pārvaldes institūciju atbalsts māceklībai: darba vidē balstītu mācību īstenošana Latvijā, Lietuvā un Igaunijā (WBL-Balt).		
	Darba tirgus nevienlīdzība un ēnu ekonomika			
10.	Vienotas minimālās algas piemērotība visiem nodarbinātajiem jāpārskata, ņemot vērā dažādu grupu nodarbinātības šķēršļus un darba tirgus situāciju dažādos reģionos un nozarēs. Nodarbinātības saglabāšanai formālajā sektorā būtu jābūt galvenajam apsvērumam, lemjot par minimālās algas izmaiņām.	Ik gadu, pārskatot minimālo algu un lemjot par tās palielināšanas nepieciešamību, Latvija vērtē dažādu radītāju attīstību, t.sk. iespējamo ietekmi uz nodarbinātību un situāciju reģionos ar zemāku ekonomisko aktivitāti un pakalpojumu nozarēs, kur darba algas sastāda būtisku izmaksu apjomu. Ievērojot rekomendāciju, izstrādāta jauna minimālās algas noteikšanas kārtība, t.sk. ņemot vērā OECD rekomendēto – virzīties uz modeli, kas būtu vairāk balstīts uz pierādījumiem balstītā pieejā. Ar MK 2016. gada 23. marta rīkojumu Nr. 230 "Par konceptuālo ziņojumu "Priekšlikumi par izmaiņām minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas procesā"" apstiprināti ziņojumā ietvertie konceptuālie risinājumi. Priekšlikumi par izmaiņām minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas sistēmā tika iestrādāti Ministru kabineta 2016.gada 18.augusta noteikumos Nr.563 „Minimālās mēneša darba algas noteikšanas un pārskatīšanas kārtība".	LM	Izpildīts
11.	Jāturpina stiprināt Darba likuma un nodokļu likumdošanas prasību	1. Latvija īsteno pasākumus ēnu ekonomikas mazināšanai, kas ietver dažādas aktivitātes, piemēram, gan nedeklarētas nodarbinātības	LM, FM	Izpilde procesā

	iedzīvināšanu. Valodas prasības plašam profesiju lokam un šādu prasību ieviešana jāvērtē pret iespējamām sekām, kas atturētu no legālas nodarbinātības personas ar valodas zināšanām zem noteiktā sliekšņa.	mazināšanas, gan izvairīšanās no nodokļiem mazināšanai. FM[6]: 10.06.2016. Ēnu ekonomikas apkarošanas padomes sēdē apstiprināts "Valsts iestāžu darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016. - 2020.gadam". Plānā iekļauti 60 uzdevumi, no kuriem uz 2016.gada decembri uzskatāmi par izpildītiem – 13 uzdevumi, izpilde turpinās – 44 uzdevumi un trīs uzdevumu izpilde nav uzsākta. LM: LM pārstāvji piedalās Latvijas Būvuzņēmēju partnerības vadītā darba grupā, kurā apspriestas iespējas noslēgt ģenerālvienošanos būvniecības jomā. Izstrādāti grozījumi Darba likuma 18.pantā, kas reglamentē darba koplīguma noslēgšanas vispārīgos jautājumus. 29.11.2016. likumprojekts izskatīts Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadomes sēdē. 27.06.2017. likumprojekts "Grozījumi Darba likumā" izskatīts Ministru kabineta sēdē. 2. Attiecībā uz valodu prasībām – darba tirgus radītāji un darba tirgus politikas pasākumu izvērtējumi parāda, ka valsts valoda tomēr ir būtisks priekšnoteikums veiksmīgai integrācijai darba tirgu. Ilgākā termiņā, ņemot vērā demogrāfiskos izaicinājumus un nepieciešamību piesaistīt papildus darbaspēku, būs nepieciešams padziļinātāk vērtēt šo nosacījumu ietekmi uz darba tirgus integrāciju. 3. Jautājums par valodas prasībām varētu vairāk aktualizēties arī saistībā ar lielāku bēgļu un personu ar alternatīvo statusu skaitu. Pēc NVA datiem, kopš 2016.gada 1.janvāra līdz 2017.gada 12. jūlijam NVA ir bijuši reģistrēti 76 personas vai bēgļa vai alternatīvo statusu, 13 no tiem ir atraduši darbu ar NVA palīdzību. Pēc reģistrēšanās NVA šīm personām tiek nodrošināti latviešu valodas mācību kursi turpinājumā iesāktajai latviešu valodas apguvei Patvēruma meklētāju izmitināšanas centrā. Taču šīm personām uz darba meklēšanas brīdi visbiežāk ir sākotnējais latviešu valodas zināšanu līmenis (A1) vai zemāks par to. Līdz šim bēgļi un personas ar alternatīvo statusu ir bijuši nodarbināti vienkāršās profesijās privātajā sektorā, kurās darbs nav saistīts ar apkalpošanu un saskarsmi ar klientiem un tehnoloģijām (noliktavas strādnieks, produktu krāvējs lielveikalā, pavārs, apkopējs u.tml.). Taču ir bijuši arī daži gadījumi, kad personām ar augstāku		

[6] VRP izpilde uz 01.01.2017.

		kvalifikāciju nebija iespējams piedāvāt atbilstošas vakances latviešu valodas zināšanu trūkuma dēļ. Bēgļiem un personām ar alternatīvo statusu (vismaz sākotnēji) nav iespējams strādāt darbos privātajā sektorā, ja tiek atzīts, ka to darbība skar likumīgas sabiedriskās intereses (sabiedrisko drošību, veselību, tikumību, veselības aizsardzību, patērētāju tiesību un darba tiesību aizsardzību, drošību darba vietā, sabiedriski administratīvo uzraudzību), ņemot vērā valsts valodas zināšanu prasības šajās profesijās (piem., šuvējam – A2, pavāram un frizierim – B1). Publiskajā sektorā (t.sk. valsts un pašvaldību uzņēmumu, kā arī to uzņēmējsabiedrību darbiniekiem, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij vai pašvaldība, darbiniekiem) valodas zināšanas ir noteiktas arī tādām vienkāršajām profesijām kā noliktavas strādnieks (A1), krāvējs (A1), trauku mazgātājs (A1) utt. Arī profesionālās pilnveides kursi, kas būtu svarīgi esošo prasmju attīstīšanai un pielāgošanai Latvijas darba tirgus vajadzībām, tiek nodrošināti latviešu valodā saskaņā ar Izglītības likumu. Kā viens no alternatīvajiem risinājumiem varētu būt valodas apguves iespēju radīšana darba vidē, kas veicinātu arī plašākas karjeras iespējas. Pašreiz LM un NVA izstrādā valodas mentora pakalpojuma pilotprojektu un attiecīgās tiesiskās normas.		
12.	Augsto darbaspēka nodokļu sloga, ko rada būtisks sociālās apdrošināšanas iemaksu slogs, uz zemāk atalgotajiem nodarbinātajiem samazināšanai ir joprojām jābūt prioritātei. Tomēr efektīvi pasākumi progresivitātes stiprināšanai ar mērķētiem nodokļu sloga samazinājumiem prasīs nozīmīgu progresu neformālās ekonomikas un "aplokšņu algas" apkarošanā.	Sociālas apdrošināšanas iemaksas ir saistītas ar konkrētām izmaksu pozīcijām un sociālo garantiju līmeni, pašreiz netiek plānots tās mazināt, taču tiek strādāts pie tā, lai nodokļu sistēmu kopumā padarītu progresīvāku. VID veiksmīga darbība un noteiktu tiesisku iniciatīvu ieviešana, piemēram, nosacījums darbiniekus VID reģistrēt pirms darba tiesisko attiecību uzsākšanas, ir būtiski mazinājusi gadījumus, kad personas strādā vispār bez darba līguma, taču aktuāls paliek jautājums par nepareiziem līgumiem un aplokšņu algām. Aplokšņu algu fenomenu gan jāskata diferencēti, jo ne vienmēr vismazākās algas saņēmēji pašreiz ir arī tie, kas saņem aplokšņu algas, atsevišķos gadījumos drīzāk risinām jautājumu par neapmaksātam virsstundām. VID, lai samazinātu ēnu ekonomiku un palielinātu nodokļu ieņēmumus, papildus regulāriem nodokļu administrēšanas pasākumiem, kopš 2014.gada jūnija sāka īstenot speciālās programmas nozarēm, kurām konstatēti augsti nodokļu nemaksāšanas riski, tādejādi veicinot nozaru attīstību un nodokļu. Nodokļu maksātājiem tiek nosūtīts aicinājums pārskatīt, vai deklarēti	LM, FM, VID	Izpilde procesā

		visi ienākumi darba algas pilnā apmērā, iesniegtas ziņas par visiem darba ņēmējiem. Neformālās ekonomikas mazināšanās nolūkā no 2015.gada 1.aprīļa tiek nodrošināts nodokļu iekasēšanas publiskums. Sākot ar 2015.gada 16.jūniju Elektroniskās deklarēšanas sistēmā nodokļu maksātājiem, kuri VID veiktās datorizētās riska analīzes rezultātā atbilstoši piešķirto risku kopsummai ir ierindoti riskantāko nodokļu maksātāju grupā - EDS klienta sākumlapā tiek attēlota informācija par iekļaušanu attiecīgajā riska grupā (tai skaitā darba algas nodokļu riska grupā). Plānoti grozījumi likumā "Par sociālo drošību" (minimālā ienākuma līmeņa regulējums, maznodrošinātā ienākuma līmeņa regulējums; deleģējums MK noteikt MIL apmēra noteikšanas un piemērošanas principus).		
13.	Finansiālajam sodam nodarbinātājiem, kuri saņem nedeklarētus darba ienākumus (“aplokšņu algas”), jābūt kā daļai no ilgtspējīgas ēnu ekonomikas un “aplokšņu algu” apkarošanas stratēģijas. Jebkādiem šādiem sodiem jābūt proporcionāliem, tāpat tie var būt kombinēti ar amnestijas iespēju, lai veicinātu ziņošanu par pārkāpumiem. Rīcībpolitikā ēnu ekonomika jāizceļ kā nacionāla līmeņa jautājums, vienlaikus esot uzmanīgiem, lai izvairītos no specifisku nodarbināto grupu stigmatizēšanas.	1. FM[7]: 10.06.2016. Ēnu ekonomikas apkarošanas padomes sēdē apstiprināts "Valsts iestāžu darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016. - 2020.gadam". Plānā iekļauti 60 uzdevumi, no kuriem uz 2016.gada decembri uzskatāmi par izpildītiem – 13 uzdevumi, izpilde turpinās – 44 uzdevumi un trīs uzdevumu izpilde nav uzsākta. 2. LM: LM pārstāvji piedalās Latvijas Būvuzņēmēju partnerības vadītā darba grupā, kurā apspriestas iespējas noslēgt ģenerālvienošanos būvniecības jomā. Izstrādāti grozījumi Darba likuma 18.pantā, kas reglamentē darba koplīguma noslēgšanas vispārīgos jautājumus. 29.11.2016. likumprojekts izskatīts Darba lietu trīspusējās sadarbības apakšpadomes sēdē. 27.06.2017. likumprojekts “Grozījumi Darba likumā” izskatīts Ministru kabineta sēdē.	LM, FM	Izpilde procesā
14.	No rosinātā obligātā minimālo sociālo iemaksu apmēra, kura noteikšana ir vērsta uz nostrādāto stundu, par kurām netiek ziņots, samazināšanu, ir jāizvairās, jo tas	Grupas ar zemāku darba tirgus produktivitāti, t.sk. tādas, kam īstais nepilnais darba laiks ar zemu algu būtu patiekami būtisks. 2015.gada 30.novembrī Saeimā tika pieņemts likums “Grozījumi likumā “Par valsts sociālo apdrošināšanu"", ka paredzēja, ja darba ņēmējam alga ir mazāka	LM	

[7] VRP izpilde uz 01.01.2017.

	padarītu īsto nepilna laika darbu būtiski dārgāku un būtu potenciāli grūti administrējams.	par valstī noteikto minimālo algu, tad VSAOI tiek veiktas no minimālās algas (VSAOI starpību sedz darba devējs). Bija paredzēts, ka iepriekš minētais likums stāsies spēkā 2017.gada 1.janvārī. 2016.gada 20.decembrī 2015.gada 30.novembrī pieņemtais likums tika atcelts.		
	Padarīt sociālo aizsardzību par galveno rīcībpolitikas prioritāti			
15.	Centieni reformēt un stiprināt ienākumu drošības tīklus būtu jāintensificē, ieskaitot darbu pie ilgtspējīga valsts un pašvaldības reformu līdzfinansēšanas mehānisma, lai finansētu reformu un nodrošinātu vienlīdzīgu pieejamību visos reģionos. Ienākumu drošības tīklus jāturpina sasaistīt ar nodarbinātības un rehabilitācijas pakalpojumiem.	1. LM ir MK 26.04.2017. iesniegusi apstiprināšanai "Plānu minimālo ienākumu atbalsta sistēmas pilnveidošanai 2018.–2020.gadam", kas izstrādāts, lai sniegtu ienākuma atbalstu nabadzības un ienākumu nevienlīdzības riskiem visvairāk pakļautajām sabiedrības grupām - ģimenēm ar bērniem un pensijas vecuma iedzīvotājiem. Plāna pasākumi: 2018.g.: - pārskatīt pensijas, ņemot vērā apdrošināšanas stāžu; - paaugstināt ģimenes valsts pabalstu par trešo bērnu līdz 50,07 euro 2019.g. - noteikt minimālā ienākuma līmeni 40% apmērā no ienākumu mediānas (provizoriski 188 euro) trūcīgai personai un 20% apmērā GMI līmenim (provizoriski 94 euro) un pielietot no 2019.gada - noteikt GMI (garantētā minimālā ienākuma) līmeni kā pusi no trūcīgas personas līmeņa 94 euro apmērā (jeb 20% no ienākumu mediānas) līdzšinējo 49.80 euro vietā; - paaugstināt minimālo valsts pensiju aprēķinu bāzi līdz 94 euro; - pārskatīt valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu (pensijas vecumu sasniegušajiem) uz 94 euro; 2020.g.: - noteikt vienotu dzīvokļa pabalsta tvērumu visā valstī; - noteikt vienotu maznodrošinātās personas ienākumu līmeni (atbilst divkāršam trūcīgai personai atbilstošam ienākuma līmenim) Lai uzlabotu **sociālās palīdzības** saņēmēju pārklājumu un sekmētu sociālās palīdzības pabalstu saņēmēju motivāciju iesaistīties algotā darbā, 2017.gada 9.februārī stājās spēkā grozījumi *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā*, kas paredz:	LM	Izpilde procesā

		- uzlabot pieejamību sociālajai palīdzībai ģimenēm ar bērniem, ienākumu izvērtējumā neņemot vērā ģimenes valsts pabalstu. Tā rezultātā lielāks skaits ģimeņu ar bērniem ar zemiem ienākumiem kvalificēsies trūcīgas ģimenes statusam un tādējādi varēs saņemt pašvaldību sniegtos sociālos pakalpojumus un sociālās palīdzības pabalstus. Turklāt šīs ģimenes varēs saņemt arī valsts nodrošinātos pakalpojumus un sniegto atbalstu trūcīgām personām. Ņemot vērā ģimenes valsts pabalsta palielinājumu ceturtajam un turpmākajiem bērniem ar 2017.gada 1.janvāri, uzlabosies daudzbērnu ģimeņu materiālā situācija; - nodarbinātības motivēšanu, ieviešot pakāpenisku sociālās palīdzības pabalstu izmaksas pārtraukšanu pēc 3 mēnešiem pēc nodarbinātības vai saimnieciskās darbības uzsākšanas, tajā laikā ienākumu izvērtējumā neņemot vērā personas ienākumus līdz valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēram.		
16.	Bezdarbnieku pabalstu pārklājums jāuzlabo, piemēram, kombinējot garākus bezdarba pabalstu saņemšanas periodus ar pabalsta apjoma samazināšanu laika gaitā; vai izvērtējot iespēju veidot no ienākumiem atkarīgu bezdarba palīdzības pabalstu tiem bezdarbniekiem, kas vairs neatbilst bezdarba (sociālās apdrošināšanas) pabalstam.	1. Jau pašreizējais regulējums paredz, ka, jo garāks bezdarbnieka pabalsta saņemšanas periods, jo mazāks pabalsta apmērs – atvietojuma % samazinās ik pa 3 mēnešiem, taču viens no minimālā ienākuma līmeņa priekšlikumiem ir bezdarba palīdzības pabalstu ieviešana tiem bezdarbniekiem, kam beidzies bezdarbnieka pabalsts. 2. Lai uzlabotu **sociālās palīdzības** saņēmēju pārklājumu un sekmētu sociālās palīdzības pabalstu saņēmēju motivāciju iesaistīties algotā darbā, 2017.gada 9.februārī stājās spēkā grozījumi *Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā*, kas paredz: - uzlabot pieejamību sociālajai palīdzībai ģimenēm ar bērniem, ienākumu izvērtējumā neņemot vērā ģimenes valsts pabalstu. Tā rezultātā lielāks skaits ģimeņu ar bērniem ar zemiem ienākumiem kvalificēsies trūcīgas ģimenes statusam un tādējādi varēs saņemt pašvaldību sniegtos sociālos pakalpojumus un sociālās palīdzības pabalstus. Turklāt šīs ģimenes varēs saņemt arī valsts nodrošinātos pakalpojumus un sniegto atbalstu trūcīgām personām. Ņemot vērā ģimenes valsts pabalsta palielinājumu ceturtajam un turpmākajiem bērniem ar 2017.gada 1.janvāri, uzlabosies daudzbērnu ģimeņu materiālā situācija; - nodarbinātības motivēšanu, ieviešot pakāpenisku sociālās palīdzības	LM	Izpilde procesā

		pabalstu izmaksas pārtraukšanu pēc 3 mēnešiem pēc nodarbinātības vai saimnieciskās darbības uzsākšanas, tajā laikā ienākumu izvērtējumā neņemot vērā personas ienākumus līdz valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēram.		
17.	Izstrādājot un sagatavojot lielas fiskālas reformas, sistemātiska un visaptveroša analīze ir jāveic gan par izdevumu, gan ienākumu pusi. Pašreiz visaptveroša ietekmes uz nevienlīdzību novērtējuma politikas plānošanas dokumentiem neesamība nesaskan ar valdības politikas mērķiem mazināt nevienlīdzību.	1. Izstrādājot politikas plānošanas dokumentus un tiesību aktus, tiem tiek veikts sākotnējais ietekmes novērtējums, t.sk. tiek vērtēta sociālā ietekme. Vienlaikus redzam, ka atsevišķu politikas plānošanas dokumentu izstrādē būtu iespējams ietekmes novērtējumu paplašināt, vairāk vērtēt ietekmi uz nevienlīdzību. 2. Nodokļu politikas pamatnostādņu izstrādei Pasaules Banka ciešā sadarbībā ar valdību un nacionālajiem ekspertiem pārskatīja esošo nodokļu sistēmu.	LM	Izpildīts.
18.	Konkrētas pensiju reformu alternatīvas jāizstrādā, lai stiprinātu pārdales elementus, vienlaikus uzturot iniciatīvas veidot pensiju kapitālu. Tas varētu ietvert pasākumus, kas padarītu pensijas aprēķina formulu progresīvāku tiem, kam ir tiesības uz pensiju virs minimālā līmeņa, vai arī palielināt minimālo pensiju ar vecumu (piem. 70 un 75 gados). Par pamatu dažādu alternatīvu relatīvo priekšrocību novērtēšanai visaptverošā pārskatā būtu jāizvērtē sekas sagaidāmajai vecuma pensiju atšķirībai uz nabadzību un ienākumu adekvātumu vecumdienās.	Sadarbībā ar OECD 2017.gadā tiek veikts Latvijas pensiju sistēmas izvērtējums, kura ietvaros tiks izstrādātas rekomendācijas Latvijas pensiju sistēmas pilnveidei.	LM	Procesā.

16. Veselības komiteja

Veselības komitejas ziņojumā tika izvērtēta Latvijas veselības aprūpes vajadzības un sistēma, kā arī Latvijas veselības sistēmas pieejamība, kvalitāte, efektivitāte un ilgtspēja. Minētajā ziņojumā atzīts, ka veselības aprūpes sistēma Latvijā visumā darbojas labi, neraugoties uz ilgstoši nepietiekamo finansējumu veselības aprūpes sistēmas attīstībai, pakalpojumu plānošanai un nodrošināšanai. Atzinīgi novērtētas pēdējos 5 gados veiktās reformas slimnīcu sektorā, tomēr ir jomas, kur nepieciešami uzlabojumi. Saskaņā ar OECD Padomes lēmumu Latvijai jāiesniedz progresa ziņojums attiecībā uz Veselības komitejas izteiktajām prioritārajām rekomendācijām 2018.g. jūnijā.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	Izveidot uz datiem orientētu veselības aprūpes sistēmu, izstrādājot galvenos veselības aprūpes pieejamības, kvalitātes, efektivitātes un ilgtspējas darbības indikatorus, un virzīties uz pakalpojumu sniedzēju novērtēšanas rezultātu salīdzināšanu un atklātu publicēšanu.	Lai nodrošinātu rekomendāciju izpildi, tiek īstenoti šādi pasākumi: Ir uzsākta veselības aprūpes reformas īstenošana līdz 2023.gadam, un reformas īstenošanas progresa mērīšanai noteikti sasniedzamie rezultāti (stratēģiskie mērķi) jeb snieguma rādītāji (KPI – key performance indicators) un to mērīšanas atskaites punkti. Konceptuālajā ziņojumā "Par veselības aprūpes sistēmas reformu" (pieņemts 25.07.2017. MK sēdē) viens no rīcības virzieniem ir veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlases kārtības pilnveidošana, ieviešot stratēģisko iepirkumu. Tas paredz noteikt detalizētus pakalpojumu sniedzēju atlases kritērijus sniegto pakalpojumu kvalitātes noteikšanai (piemēram, pietiekams pakalpojumu apjoms) un slēgt līgumus par pakalpojumu sniegšanu tikai ar pakalpojumu sniedzējiem, kas atbildīs noteiktajiem kvalitātes kritērijiem. Ar Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsts dienesta atbalstu tiks īstenots Veselības ministrijas pieteiktais projekts par Veselības sistēmas darbības novērtēšanas sistēmas izveidi Latvijā *(Developing Health System Performance Assessment in Latvia*), kurš šobrīd ir atbalstīts un sadarbībā ar Eiropas Komisiju turpinās tehnisko specifikāciju izstrāde eksperta iepirkumam projekta ietvaros. Septembrī plānota līguma parakstīšana. Projekta mērķis ir izstrādāt Veselības sistēmas darbības novērtēšanas sistēmu (HSPA) un rīcības plānu HSPA īstenošanai. Slimību profilakses un kontroles centra vadībā ir izveidota kvalitātes indikatoru darba grupa, kura izstrādā stacionāro pakalpojuma sniedzēju kvalitātes	VM	01.06.2018.

		indikatorus.		
2.	Uzlabot piekļuvi veselības aprūpei, īpaši samazinot tiešo maksājumu izdevumus un apsverot iespēju atkārtoti ieviest līdzmaksājumu atbrīvojumus neaizsargātajām un maznodrošinātajām grupām	Valsts finansējuma palielinājums veselības aprūpei ir priekšnosacījums pacientu tiešo maksājumu par veselības aprūpes pakalpojumiem samazinājumam. 2016. un 2017.gadā VM sadarbībā ar sociālajiem partneriem un citām institūcijām ir aktīvi strādājusi pie ilgtspējīga risinājuma ieviešanas valsts veselības aprūpes finansējuma palielināšanai. Tā rezultātā 11.10.2016. MK sēdē tika pieņemts konceptuālais ziņojums "Par Latvijas veselības aprūpes finansēšanas modeļa maiņu", konceptuāli atbalstot valsts universālā obligātā veselības apdrošināšanas ieviešanu no valsts budžeta. MK 25.07.2017. sēdē tika pieņemts konceptuālais ziņojums "Par veselības aprūpes sistēmas reformu". Lai nodrošinātu konceptuālajā ziņojumā "Par veselības aprūpes sistēmas reformu" izvirzīto mērķu izpildi, tiek plānots veselības nozares finansējuma palielinājums, sasniedzot Pasaules Veselības organizācijas ieteikto optimālo līmeni un veselības nozarei novirzot finansējumu vismaz 14% apmērā no valsts kopbudžeta. 27.07.2017. Saeima ir pieņēmusi Grozījumus likumā "Par valsts sociālo apdrošināšanu", kas nosaka, ka obligāto iemaksu daļa, kas atbilst vienam procentpunktam no obligāto iemaksu likmes, ir paredzēta veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai. Veselības aprūpes pakalpojumu finansēšanai paredzēto līdzekļu izlietojumu un sociāli apdrošināto personu tiesības saņemt veselības aprūpes pakalpojumus noteiks veselības aprūpes finansēšanas likums, kuru šobrīd izstrādā VM. Lai nodrošinātu efektīvāku un savlaicīgāku onkoloģisko pacientu izmeklēšanu un ārstēšanas uzsākšanu, no 2016. gada 1. oktobra ieviesti uzlabojumi. Pacientus, kuriem ir medicīniski pamatotas aizdomas par ļaundabīgu audzēju, savlaicīgākas izmeklēšanas un ārstēšanas uzsākšanai, ģimenes ārsti nosūtīta nepieciešamo izmeklējumu veikšanai, un šos izmeklējumus pacients saņem 10 darbadienu laikā no vēršanās ārstniecības iestādē. Savukārt pēc diagnostisko izmeklējumu rezultātu izvērtēšanas, pamatotu aizdomu par onkoloģisku saslimšanu gadījumā, ģimenes ārsts, vienojoties ar pacientu, piesaka pacienta apmeklējumu specializētā onkoloģiskajā ārstniecības iestādē speciālista konsultācijas saņemšanai. Šāda pacientu pieteikšana veicina prioritāru pieteikšanu uz pakalpojuma saņemšanu, novirzot šos pacientus no kopējās	VM	01.06.2018.

		pacientu plūsmas un ļaujot plānot īpaši agrīnai onkoloģisko pacientu diagnostikai nepieciešamos resursus. Ārstniecības iestāde pacienta konsultāciju nodrošina 10 darbadienu laikā no pierakstīšanās dienas. Savukārt no 2017.gada 1.janvāra ieviesta kārtība ļaundabīgo audzēju sekundārai diagnostikai noteiktām lokalizācijām, nosakot, kā organizējami un nodrošināmi diagnostiskie izmeklējumi un uzsākta specifiska onkoloģisko slimnieku ārstēšana, vienlaikus paredzot, ka ārstu konsīlijam jāpieņem lēmums par pacienta ārstēšanas taktiku ne vēlāk kā mēneša laikā pēc pirmās speciālista konsultācijas. Tāpat veikti arī precizējumi, lai nodrošinātu ieslodzījuma vietās nodarbinātajiem ārstiem tiesības nosūtīt ieslodzījuma vietās esošās personas uz nepieciešamajiem izmeklējumiem ļaundabīgo audzēju primārai diagnostikai paātrinātā kārtībā. Tika piesaistīts finansējums 34,3 miljonu apmērā no Eiropas Komisijas piešķirtās budžeta deficīta atkāpes, Ministru kabinetam apstiprinot informatīvo ziņojumu: 1) 20.12.2016."Par veselības reformas pasākumu īstenošanu 2017.gadā" (prot.Nr.69, 86.§), ar kuru tika atbalstītas reformas onkoloģijas jomā un no budžeta resora ("74.Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" 08.00.00 programmā "Veselības aprūpes sistēmas reformas ieviešanas finansējums") rezervētā finansējuma atļauts izmantot 12 262 260 euro, lai uzlabotu onkoloģisko saslimšanu diagnostikas un ārstēšanas pieejamību, un 2) 14.02.17 informatīvo ziņojumu ""Par veselības reformas pasākumu īstenošanas turpināšanu 2017.gadā" (prot.Nr.7, 45.§), ar kuru tika atbalstītas reformas ambulatoro pakalpojumu gaidīšanas rindu mazināšanai un vīrushepatīta C ārstēšanai. Veselības ministrija ir izstrādājusi konceptuālo ziņojumu "Par veselības aprūpes sistēmas reformu", kurš ietver konceptuālus veselības sistēmas reformu priekšlikumus veselības nozarē. Būtisks veselības aprūpes pieejamības faktors ir mediķu pieejamība, jo īpaši reģionos. Ņemot to vērā, kopš 2015.gada aprīļa ir stājušies spēkā grozījumi normatīvajos aktos, kas nosaka, ka prioritāte uzņemšanai rezidentūrā ir tiem jaunajiem ārstiem, kuri ir noslēguši līgumu par darbu reģionālajā ārstniecības iestādē pēc studiju beigšanas. 2017.gadā ES fondu 2014.-2020.plānošanas perioda ietvaros plānots sākt šādus		

		pasākumus veselības aprūpes cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanai: 1)pasākumus ārstniecības personu piesaistei darbam reģionos ārpus Rīgas, lai mazinātu šo speciālistu trūkumu ārstniecības iestādēs reģionos ārpus Rīgas, 2)tālākizglītības atbalsta pasākumus ārstniecības personām, kas dos iespēju paaugstināt savu kvalifikāciju un atjaunot ārstniecības personas sertifikātus, tādējādi radot iespējas savā specialitātē nepraktizējošai ārstniecības personai atgriezties darba tirgū. Viena no Veselības ministrijas prioritātēm, lai rastu ietaupījumu valsts budžetā un attiecīgi varētu paplašināt kompensācijas iespējas pacientiem ar smagām hroniskām saslimšanām, ir zāļu cenu samazināšanas veicināšana. Valsts medikamentu kompensācijas sistēmas ietvaros pastāvīgi tiek veikti pasākumi zāļu cenu mazināšanai, jo aizvietojamo medikamentu grupā valsts apmaksā lētāko medikamentu un tas liek ražotājiem konkurēt ar cenu. Līdz šim normatīvajos aktos ir veiktas izmaiņas, paredzot pasākumus konkurences stiprināšanai (piemēram, paralēlā importa veicināšana) un ir uzsākta šo iniciatīvu ietekmes vērtēšana.		
3.	Uzlabot veselības aprūpes kvalitāti, labāk izmantojot nacionālos pacientu reģistrus, plašāk vācot datus par kvalitāti un ārstniecības rezultātu, un ieviest valsts sistēmu, lai mācītos no nevēlamiem notikumiem	Veselības reformas ietvaros ir paredzēta veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēju atlases kārtības uzlabošana, nosakot detalizētus atlases kritērijus, kas balstīti uz sniegto pakalpojumu kvalitāti un kvalitātes priekšnoteikumu (piemēram, pietiekams pakalpojumu apjoms) izpildi (skat. informāciju par 1.rekomendācijas ieviešanu), kā arī pasākumi, lai ieviestu kvalitātes pilnveidošanas un pacientu drošības sistēmu. Izstrādāta un ar VM rīkojumu apstiprināta Veselības aprūpes sistēmas kvalitātes pilnveidošanas un pacientu drošības koncepcija un tās ietvaros veicamo pasākumu plāns, un ir uzsākta tā ieviešana. Koncepcija ietver tādus pasākumus, kā kapacitātes stiprināšana veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības jautājumu koordinācijas un uzraudzības jomā, veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības indikatoru noteikšanu un monitorēšanu, ārstniecības iestāžu uzraudzības kārtības pilnveidošanu, klīnisko vadlīniju datubāzē reģistrēto vadlīniju un apstiprināto medicīnisko tehnoloģiju izvērtēšanu, ārstniecības iestāžu reģistrācijas procesa pilnveidošanu, izglītošanu par veselības aprūpes kvalitātes un pacientu drošības jautājumiem. Ar mērķi nodrošināt koordināciju un atbalstu nepārtrauktai ārstniecības	VM	01.06.2018.

		procesu kvalitātes un pacientu drošības paaugstināšanai, 2017.gada februārī stājušies spēkā grozījumi Slimību profilakses un kontroles centra nolikumā, ar kuriem Slimību profilakses un kontroles centram uzdota jauna funkcija – nodrošināt metodisko atbalstu ārstniecības iestādēm ārstniecības kvalitātes un pacientu drošības jautājumos. Veikti grozījumi MK noteikumos Nr. 60 "Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām", kas no 01.10.2017. nosaka jaunas prasības ārstniecības iestādēm attiecībā uz veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes un pacientu drošības uzlabošanu (piem. pacientu drošības ziņošanas – mācīšanās sistēmu, pacientu sūdzību un ierosinājumu analīzes sistēmu, veikt sniegto ārstniecisko pakalpojumu rezultātu izvērtēšanu u.c. pasākumus). Latvijā ir arī ieviesta e-veselības sistēma, kuras mērķis ir uzlabot veselības aprūpes sistēmas kvalitāti, izmaksu efektivitāti, nozares pārvaldību un uzraudzību.		
4.	Efektīvāk nodrošināt profilakses pasākumus, izmantojot plašāku starpnozaru sadarbību, labāk izmantot ģimenes ārstu praksēs esošo māsu kapacitāti, un labāk izmantot farmaceitus slimību profilaksē.	Veselības veicināšanas pasākumu īstenošanai, ko paredzēts veikt 4 darbības virzienos - fiziskās aktivitātes, veselīgs uzturs, atkarību profilakse un savlaicīga veselības profilakse. Šīs aktivitātes paredz sistemātisku sabiedrības veselības uzlabošanas pasākumu ieviešanu, izmantojot piesaistītas nozīmīgas ES fondu plānošanas perioda 2014.–2020.gadam pieejamās investīcijas, un ir uzsākta ES fondu finansēto veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumu īstenošana. Nacionālā līmeņa pasākumus īsteno Veselības ministrija sadarbībā ar padotības iestādēm. Ir apstiprināti 99 projektu pieteikumi lokālā līmeņa veselības veicināšanas un profilakses pasākumiem, un pakāpeniski tiek uzsākta projektu īstenošana vietējā sabiedrībā. Veselības reformas ietvaros paredzēta primārās veselības aprūpes attīstība, kuras ietvaros tiks vērtēta arī ģimenes ārstu prakšu lomas paplašināšana slimību profilakses jomā.	VM	01.06.2018.
5.	Palielināt veselības izdevumus uz vienu iedzīvotāju līdz OECD vidējam līmenim, ar mērķtiecīgu papildu izdevumu pieaugumu	Skat. informāciju par 2.rekomendācijas ieviešanu.	VM	01.06.2018.g.

17. Tirdzniecības komiteja

Latvija tika novērtēta kā starptautiskajai tirdzniecībai atvērta ekonomika ar pārskatāmu un starptautiskajiem standartiem atbilstošu tiesisko regulējumu. Tirdzniecības komitejas ziņojumā par Latvijas tirgus atvērtību tika vērtēta Latvijas ekonomiskā un politiskā vide, tirgus atvērtību regulējošs politikas ietvars, Latvijas iekšējā regulējuma efektivitāte, kā arī atsevišķi analizētas intelektuālā īpašuma tiesības un tika sniegtas rekomendācijas tādas jomās kā uzņēmējdarbības vides atklātība, nediskriminācija, tirdzniecības ierobežojumi, intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	***Caurskatāmība***			
	Nepieciešams sistemātiski padarīt pieejamākus konsolidētos tiesību aktus un MK noteikumus angļu valodā, iekļaujot arī veiktos grozījumus, piemēram, caur digitālā nolikumu krājuma www.likumi.lv angļu versijas tehniskās veiktspējas paplašināšanu un uzlabošanu. Lai uzlabotu caurskatāmību, tāpat nepieciešams paplašināt pieejamās informācijas apjomu angļu valodā svarīgākajās valdības sniegto pakalpojumu mājaslapās. Nepieciešams pagarināt jaunu tiesību aktu pārejas periodus, lai veicinātu uzņēmumu spēju pielāgoties izmaiņām.	Par likumi.lv tehniskās veiktspējas paplašināšanu, lai padarītu pieejamākus normatīvo aktu tulkojumus angļu valodā VSIA "Latvijas Vēstnesis" piedāvā veikt šādus pasākumus: 1. nodrošināt, ka tiesību aktu tulkojumi tiek padarīti vieglāk atrodami likumi.lv datu bāzē (saiti uz tulkojumu atspoguļot dokumenta pasē analoģiski kā likumi.lv starptautisko līgumu sadaļā) - izpildīts; 2. realizēt pasākumus, kas nodrošina, ka tiesību aktu tulkojumi tiek padarīti ērtāk lietojami ārvalstniekiem (DOC formāta dokumentu pārnese uz likumi.lv datu bāzi HTML formātā, likumi.lv saskarnes tulkojums angļu valodā, tulkoto dokumentu sarakstu izveide u.tml. - līdzīgi kā tas jau šobrīd ir Starptautisko līgumu sadaļai) - tulkojumu pārnese uz likumi.lv datu bāzi un pārveide HTML formātā realizēta 50% apmērā. Jāatzīmē, ka projekta īstenošanas laikā konstatēts, ka attiecīgā normatīvā akta spēkā esošajai redakcijai atbilst (ir aktuāli) vien aptuveni puse no visiem tulkojumiem. Atbilstoši 2005.gada 22.marta MK noteikumu Nr.202 “Valsts valodas centra nolikums” 3.7.apakšpunktam Valsts valodas centra funkcijās ietilpst tulkot LR tiesību aktus ES dalībvalstu valodās (tai skaitā arī angļu valodā). Valsts valodas centrs LR tiesību aktu tulkojumu veic atbilstoši nozaru ministriju pieprasījumiem un atbilstoši pieejamajam finansējumam ceturkšņa ietvaros. Nepieciešami tulkojumi tiek izskatīti un apstiprināti Vecāko amatpersonu ES jautājumos sanāksmēs. Jauni pasākumi šīs OECD rekomendācijas ieviešanai netiek plānoti, jo nav pieejams papildu finansējums normatīvo aktu tulkošanai.	TM, VSIA "Latvijas Vēstnesis" VVC	 31.12.2016. 31.12.2017.

		Izveidot vienoto tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālu (TAP) un izstrādāt valsts pārvaldes cilvēkresursu vadības un analīzes sistēmu (CIVIS). **TAP** *Vienota tiesību aktu projekta izstrādes un saskaņošanas portāla izveide, kas nodrošina sabiedrības līdzdalību, iespēju sniegt priekšlikumus administratīvā sloga mazināšanā:* Valsts kanceleja 2016. un 2017. gadā turpina projekta "Vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls" īstenošanu. 2016. gada 23. novembrī saņemts atzinums no VARAM par minētā projekta gatavību virzībai uz MK. 2017. gada 10. janvārī tika saņemts Latvijas Pašvaldību savienības, bet 2017. gada 28. februārī Latvijas lielo pilsētu asociācijas un FM pozitīvs atzinums šī projekta tālākai virzībai. MK lēmuma pieņemšanai nepieciešamie projekta dokumenti 2017. gada 16. martā atkārtoti tika nosūtīti VARAM tālākai virzībai. **CIVIS** 30.12.2016. VARAM iesniegts CIVIS projekta aprakstā iekļaušanai mērķarhitektūrā. 14.07.2017. VARAM saskaņojis CIVIS projekta iekļaušanu mērķarhitektūrā. Esošais statuss: izsūtīti skaņošanai MK lietas dokumenti (MK apstiprina projektu). MK 2009.gada 25.augusta noteikumu Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" 5.punktā paredzēts, ka gadījumā, ja tiesību akta projekts būtiski maina esošo regulējumu, atbildīgajai ministrijai ir jānodrošina sabiedrības līdzdalība šā projekta izstrādes un saskaņošanas procesā. Tādējādi, izpildot minēto MK noteikumu prasības, sabiedrībai (tai skaitā uzņēmējiem) tiek dota iespēja izteikt viedokli par periodu, kāds būtu nepieciešams, lai pielāgotos izmaiņām.	Valsts kanceleja	
1.	Lēmumu pārsūdzības jautājumā nepieciešams turpināt reformas, lai samazinātu juridisko procesu, kas ļautu apelāciju iznākumiem spēlēt nozīmīgu lomu vietējās likumdošanas interpretācijas	Pabeigt iesāktās tiesu teritoriju reformas, izlīdzinot tiesu noslodzi un efektivizējot tiesu darba organizāciju. Tieslietu padome 2017.gada 12.jūnija sēdē atbalstīja tieslietu ministra iesniegtos Rīgas, Kurzemes, Vidzemes un Zemgales tiesu apgabalā ietilpstošo rajonu (pilsētu) tiesu reorganizācijas plānus, kas paredz, ka no 2018.gada: 1) 15.janvāra Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa tiek pievienota Rīgas pilsētas	TM	

	nenoteiktības samazināšanā, tādējādi veicinot tiesiskā regulējuma caurskatāmību. Nepieciešams stiprināt tiesu un to pieņemto lēmumu autoritāti un nodrošināt adekvātu tiesvedības alternatīvu (piemēram, mediācija un šķīrējtiesa)	Vidzemes priekšpilsētas tiesai; 2) 1.februāra Talsu rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Kuldīgas rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Saldus rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, kā arī Ventspils tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa tiek pievienota Liepājas tiesai un attiecīgi tās sastāvā esošajai zemesgrāmatu nodaļai, mainot tiesas nosaukumu – Kurzemes rajona tiesa un attiecīgi – Kurzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļa; 3) 15.februāra Alūksnes rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Gulbenes rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Madonas rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Cēsu rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Limbažu rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, kā arī Valkas rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa tiek pievienota Valmieras rajona tiesai un attiecīgi tās sastāvā esošajai zemesgrāmatu nodaļai, mainot reorganizētās tiesas nosaukumu – Vidzemes rajona tiesa un attiecīgi – Vidzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļa; 4) 1.marta Tukuma rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Dobeles rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Bauskas rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Aizkraukles rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Jēkabpils rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa, Ogres rajona tiesa un tās sastāvā esošā zemesgrāmatu nodaļa tiek pievienota Jelgavas tiesai un attiecīgi tās sastāvā esošajai zemesgrāmatu nodaļai, mainot reorganizētās tiesas nosaukumu uz Zemgales rajona tiesa un attiecīgi - Zemgales rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļa. Īstenotās reformas rezultātā tiks būtisks samazināts rajona (pilsētu) tiesu un to sastāvā ietilpstošo zemesgrāmatu nodaļu skaits. Ja pirms reformas Latvijā bija 34 vispārējās jurisdikcijas tiesas un 27 zemesgrāmatu nodaļas, tad pēc reformas Latvijā būs 9 rajona (pilsētas) tiesas un 7 zemesgrāmatu nodaļas. Projekts “Justīcija attīstībai” tiek īstenots ar Eiropas Savienības Sociālā fonda atbalstu specifiskā atbalsta mērķa 3.4.1. “Paaugstināt tiesu un tiesībsargājošo institūciju personāla kompetenci komercdarbības vides uzlabošanas sekmēšanai” sasniegšanai un ilgs līdz 2022. gadam. Līdz 2018. gada beigām projekta ietvaros, atbilstoši Tiesu varas un tiesībaizsardzības iestāžu darbinieku cilvēkresursu kapacitātes stiprināšanas un kompetenču attīstīšanas plānam		

		2015.-2020. gadam, tiks īstenots Latvijas tieslietu sistēmas novērtējums. Novērtējumā ietvertos secinājumus būs iespējams izmantot kā bāzi ilgtermiņa politikas plānošanas dokumentu izstrādei un normatīvo aktu iespējamiem grozījumiem. Projekta ietvaros īstenojamas apmācību programmas, paredzēta kompetenču attīstīšanas programmu, rokasgrāmatu un vadlīniju izstrāde. Projekta ietvaros ir uzsāktas plaša mēroga profesionālas apmācības tiesnešiem, prokuroriem, izmeklētājiem un citu juridisko profesiju pārstāvjiem. Septiņos gados kopumā apmācot vairāk nekā 12 000 personu. Lai veicinātu šķīrējtiesu procesa kvalitāti, turpināts noteikt stingrākas prasības gan šķīrējtiesnešiem, gan patstāvīgās šķīrējtiesas izveidei, kā arī stiprinot uzraudzības mehānismus, izslēdzot no pastāvīgo šķīrējtiesu vidus tās šķīrējtiesas, kuru darbība neatbilst likuma prasībām un atstāj negatīvu iespaidu uz šķīrējtiesu institūtu kopumā. 2016. gada 3. novembrī stājās spēkā likums "Grozījumi Šķīrējtiesu likumā", kas paredzēja vairākas būtiskas papildu izmaiņas līdzšinējā šķīrējtiesu reģistrācijas procesā, kā arī noteica pastāvīgo šķīrējtiesu dibinātāju pienākumu veikt pārreģistrāciju, lai nodrošinātu šķīrējtiesu reģistra ierakstu un šķīrējtiesas lietai pievienojamo dokumentu atbilstību likuma grozījumiem. Minētie likuma grozījumi paredz izmaiņas līdzšinējā šķīrējtiesu reģistrācijas procesā, izvirzot jaunas prasības pastāvīgo šķīrējtiesu dibinātājiem, papildinot iesniedzamo ziņu apjomu, kā arī nosakot, ka Šķīrējtiesu likumā noteiktos gadījumos uzraudzību pār šķīrējtiesām īsteno Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrs. Kā liecina Uzņēmumu reģistra statistikas dati, no Šķīrējtiesu likuma pieņemšanas (stājās spēkā 2015. gada 1. janvārī) pēdējo gadu laikā reformu īstenošanas gaitā šķīrējtiesu skaits Latvijā samazinājies par 67%. Kopumā šo gadu laikā kā neatbilstošas likuma prasībām no šķīrējtiesu reģistra izslēgtas 143 šķīrējtiesas. Uz 2017. gada 1. jūniju Šķīrējtiesu reģistrā bija reģistrētas 70 pastāvīgās šķīrējtiesas. Vienlaikus turpinās ar iepriekš minētajiem likuma grozījumiem noteiktais pārejas periods, kas noteic, ka pastāvīgās šķīrējtiesas dibinātājam līdz 2017. gada 1. jūnijam bija jāiesniedz Uzņēmumu reģistram pieteikums par grozījumu izdarīšanu šķīrējtiesu reģistrā, iesniedzot aktualizētu šķīrējtiesnešu sarakstu. Savukārt Uzņēmumu reģistrs līdz 2017. gada 1. septembrim lems par to pastāvīgo šķīrējtiesu izslēgšanu no šķīrējtiesu reģistra, kuras minēto pienākumu nebūs izpildījušas.		

		2015. gada janvārī stājās spēkā tiesību normas, kas paredz tiesas ieteikto mediāciju, kuru vada sertificēts mediators, ja tiesvedības gaitā, kamēr lietas izskatīšana pēc būtības nav pabeigta, puses pēc tiesas vai tiesneša ieteikuma izteikušas gribu atrisināt domstarpības, izmantojot mediāciju. Lai veicinātu tiesas ieteikto mediāciju, uzsākti divi pilotprojekti: • 2016.gadā uzsāktas bezmaksas mediatoru konsultācijas tiesās (t.s. "Mediācijas galdu" projekts), kuru ietvaros vairākās tiesās sertificēta mediatora bezmaksas konsultācijas laikā lietas dalībnieki tiek iepazīstināti ar mediācijas procesa būtību, norisi un noteikumiem, kā arī tiek izvērtēta iespēja konkrēto strīdu risināt mediācijas ceļā. Pamatojoties uz konsultācijām trešajā daļā gadījumu uzsākti mediācijas procesi; • 2017.gada ietvaros nodrošināta bezmaksas mediācija ģimenes strīdos. Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta "Justīcija attīstībai" ietvaros: • 2016.gada novembrī notika apaļā galda diskusija par Mediācijas ieviešanu praksē, ar mērķi pārrunāt aktuālos jautājumus mediācijas jomā; • 2017. gada 22.-23.maijā notika divu dienu konference: "Mediācijas sasniegumi un izaicinājumi". Konferences ietvaros tika apskatīti jautājumi, kas saistīti ar mediācijas piemērošanas efektivitāti no tiesiskā regulējuma un praktiskā viedokļa. Tika diskutēts par tiesas atvasināto mediāciju, mediāciju civillietās un komerclietās, administratīvajā procesā, kā arī izlīguma piemērošanu kriminālprocesā. Konferences ietvaros notika arī starptautiski atzītu ekspertu mediācijas meistarklases praktiķiem. • Plānotas mācības gan lai nodrošinātu pamatizpratni, gan lai veiktu padziļinātu apmācību mediācijas jautājumos (mērķauditorija gan tiesneši, gan tiesu darbinieki).		
	Attiecībā uz publiskajiem iepirkumiem, nepieciešams veicināt publiskā iepirkuma procesa caurredzamību caur, piemēram: • savlaicīgas piekļuves nodrošināšanu informācijai par plānotajiem iepirkumiem, iepriekš	Apkopota un publiskota informācija par plānotajiem publiskajiem lielajiem būvniecības iepirkumiem. Izstrādāts informatīvais ziņojums, kurā analizēta atbildīgo institūciju sniegtā informācija par plānotajiem publiskajiem būvdarbiem, nekustamo īpašumu attīstīšanas un būvniecības nozares ekspertu dati par privātajā sektorā paredzamo būvdarbu apjomu, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati par kredītiem mājsaimniecībām mājokļa iegādei. Informatīvais ziņojums pieejams politikas plānošanas datu bāzes tīmekļa vietnes adresē (http://polsis.mk.gov.lv/documents/5875).	EM	

	publicējot informatīvus ziņojumus un plānus par gaidāmajiem iepirkumiem (ja iespējams); • Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapas izveidošanu angļu valodā, padarot iepirkumus pieejamākus ārvalstu interesentiem; • veicināt līgumslēdzēju iestāžu mājaslapu publisko iepirkumu sadaļu vieglu un ērtu pieejamību, ieskaitot informācijas nodrošināšanu angļu valodā	Pasūtītāji mēneša laikā no gadskārtējā budžeta apstiprināšanas dienas publicē valsts elektroniskās informācijas sistēmā informāciju par plānotajiem iepirkumiem un iepirkumu procedūrām (Publisko iepirkumu likuma 18.panta un pārejas noteikumu 5.punkta kārtībā). Latvijas praksē, pasūtītāji tulko tehnisko specifikāciju un iepirkuma noteikumus angļu valodā, kā arī pieņem tehniskos piedāvājumus angļu valodā, ja ir sagaidāma augsta ārvalstu piegādātāju interese par iepirkumu. Iepirkumi, kuri pakļaujas Direktīvas 2014/24/ES regulējumam, tiek izsludināti ne vien nacionālā līmenī, bet arī ES Oficiālajā Vēstnesī, līdz ar to iepirkumu sludinājumi ir pieejami ne vien Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē, bet arī tīmekļvietnē ted.europa.eu, kas ir ES Oficiālajā Vēstneša elektroniskais pielikums un kur piegāžu un pakalpojumu no 135 000 EUR un būvdarbu no 5 225 000 EUR iepirkumu sludinājumu kopsavilkumi tiek nodrošināti visās ES dalībvalstu valodās. Līdz 2018.gada 18.oktobrim piedāvājumu pieņemšana tiks nodrošināta elektroniski. VRAA veido elektronisko iepirkumu sistēmai e-konkursu un e-izsoļu apakšsistēmu, kas būs brīvi pieejama arī ārvalstu piegādātājiem un kuras interfeiss tiks nodrošināts arī angļu valodā. Tāpat VRAA plāno nodrošināt ārvalstu klientu apkalpošanas darbam ar e-konkursu un e-izsoļu apakšsistēmu angļu valodā.	FM FM	18.10.2018
	Nediskriminācija			
2.	Pakalpojumu sektorā vērst uzmanību uz vājākajiem punktiem, kuri ietverti STRI un apsvērt ierobežojumu atvieglošanu ienākšanai tirgū, kuri saistīti ar juridiskajiem pakalpojumiem	Rekomendācija daļēji izpildīta attiecībā uz konkurences politiku. Līdz 2016.gada beigām plānots pieņemt nepieciešamos grozījumus Konkurences likumā, lai varētu efektīvi vērsties pret publisko personu darbībām, kas deformē konkurenci, spiežot tirgus dalībniekus pamest tirgu vai kavējot jaunu tirgus dalībnieku ienākšanu tirgū. 2015.gada decembrī Konkurences padome publicēja Konkurences novērtēšanas vadlīnijas valsts un pašvaldību iestādēm sekojot OECD standartiem. Rekomendācija izpildīta elektroenerģijas sektorā. Elektroenerģijas tirgus pilnībā atvērts no 2015.gada 1.janvāra. Rekomendācija daļēji izpildīta dabasgāzes sektorā. No 2017.gada aprīļa dabasgāzes tirgus ir atvērts konkurencei, bet līdz 2017.gada 31.decembrim ir	EM	

		plānots pabeigt vertikāli integrēta dabasgāzes uzņēmuma īpašuma tiesību nodalīšanu. Tā ietvaros ir paredzēts nodrošināt atsevišķa, neatkarīga dabasgāzes pārvades sistēmas un pazemes dabasgāzes krātuves operatora darbību, realizējot uzņēmuma akcionāru sastāvu maiņu, kuras mērķis ir panākt, lai atbilstoši Enerģētikas likuma starp uzņēmuma akcionāriem vairs nebūtu uzņēmumi, kas ir iesaistīti dabasgāzes ieguvē vai tirdzniecībā. Saskaņā ar Latvijas Republikas Advokatūras likuma 130.-134. pantu, ja ES dalībvalsts advokāts apliecina valsts valodas prasmi un zināšanas Latvijas tiesībās un Latvijas Zvērinātu advokātu padome atzīst ES dalībvalsts advokāta profesionālo kvalifikāciju par atbilstošu pastāvīgai darbībai, viņam ir tādas pašas tiesības uz profesionālo darbību un pienākumi kā Latvijas zvērinātam advokātam. Advokatūras likums atbilst Eiropas Sociālajai hartai un ES dalībvalstu pilsoņiem, kas praktizē Latvijā kā advokāti, nav noteikti nesamērīgi ierobežojumi, kas viņus aizskartu vai diskriminētu.	TM	
	Vismazāk ierobežojošo tirdzniecības regulējumu pielietojums			
3.	Turpināt efektivitātes paaugstināšanu ar muitas un tirdzniecības atvieglošanu saistītos jautājumos, piemēram: • Attiecība uz Latvijas iekšējo robežu aģentūru sadarbību, regulārajās nacionāla līmeņa sanāksmēs, kuras tiek rīkotas, lai nodrošinātu dažādu publiskā sektora aģentūru (kuras iekļautas ar preču importu un eksportu saistītās procedūrās) savstarpējo sadarbību, nepieciešams sistemātiskāk iekļaut privāto sektoru. Tāpat nepieciešams veicināt sadarbību un koordināciju attiecībā uz robežām dabā un dokumentu pārbaudes punktiem starp dažādām robežu	Modernizēt muitas tehnisko aprīkojumu uz Eiropas Savienības ārējās robežas kontroles punktiem, lai nodrošinātu atbilstošus apstākļus ātrai robežšķērsošanai un vienlaikus - efektīvai kontrolei. Rekomendāciju izpilde tiek nodrošināta, turpinot muitas tehniskā aprīkojuma modernizēšanu MKP uz ES ārējās robežas. 2015. un 2016.gadā tika uzstādītas stacionārās kravu kontroles rentgeniekārtas (Pāternieku MKP un Silenes MKP), dzelzceļa kravu kontroles rentgeniekārtas (Kārsavas MP un Indras MKP), bagāžas kontroles rentgeniekārtas (Lidostas MKP (3), Liepājas lidostā, Ventspils ostas MKP, Vientuļu MKP), dzelzceļa dinamiskie svari (Zilupes MKP, Kārsavas MKP, Indras MKP), auto platformas svari (Liepājas ostas MKP, Rīgas brīvostas MKP, Daugavpils MKP, Vientuļu MKP, Ventspils ostas MKP), transporta līdzekļu un konteineru automātiskās identificēšanas sistēma (TLKAIS) un automašīnu (a/m) ass svari Silenes MKP, Pāternieku MKP, Rīgas brīvostas MKP, Vientuļu MKP. Plānots, ka 2017. un 2018.gadā tiks uzstādītas kravas kontroles rentgeniekārtas Terehovas MKP, Vientuļu MKP, Liepājas ostas MKP un Ventspils ostas MKP, TLKAIS un a/m ass svari - Liepājas MKP un Ventspils MKP, kā arī uzstādīta	FM, VID	Pastāvīgi

	aģentūrām valsts iekšienē. • Attiecībā uz Latvijas ārējo robežu aģentūru sadarbību apsvērt tālākas saskaņošanas procedūras un formalitātes robežu šķērsošanas punktos, kā arī attīstīt un dalīt kopīgās iespējas (ierīces) ar kaimiņvalstīm. Piemēram, aicināt robežkontroles uz sadarbību ar kaimiņvalstīm, ja nepieciešams. Tāpat arī, kā jau ierosināja FICIL, jāapsver iespēja īstenot risinājumus, kas dotu iespēju personām vienu un to pašu dokumentu elektroniski parakstīt dažādās valstīs. Un apsvērt iespēju pievienoties e - SENS (Electronic Simple European Networked Services) projektam, lai būtu iespējams lietot elektronisko identifikāciju sadarbībā ar citām ES dalībvalstīm. • Attiecībā uz caurskatāmību, paplašināt informāciju angļu valodā muitas mājaslapā par importa un eksporta procedūrām, kā arī attēlot informāciju par soda procedūrām un to sankciju apmēru par importa un eksporta formalitāšu neievērošanu. Publiski jānorāda vidējais preču realizēšanas laiks, lai lietotāji varētu labāk prognozēt procesa gaitu. Ieviest pilna laika telefona līniju (7/24), lai atbildētu uz	TLKAIS Kaplavas RKP, Pededzes RKP un Meikšānu RKP. Ieviest izmaiņas muitas informācijas sistēmās saistībā ar Savienības Muitas kodeksa (SMK) spēkā stāšanos 2016.gada 1.maijā un īstenot SMK darba programmā plānotos pasākumus noteiktajos termiņos. Saistībā ar SMK spēkā stāšanos 2016.gadā realizēti pasākumi elektroniskās muitas vides pilnveidošanai, t.i. Elektroniskās muitas datu apstrādes sistēmas (EMDAS) produkcijas vidē ieviesta EMDAS arhitektūras izmaiņu pirmā kārta un EMDAS dokumentu arhivēšanas risinājums. Turpinās izstrāde un testēšana nenoslēgto tranzīta un eksporta deklarāciju reģistram un EMDAS Eksporta vēstures informācijas attēlošanas funkcionalitātei. Tiek testēta EMDAS Importa, Tranzīta un MAN/PU funkcionalitātes nodalīšana neatkarīgās apakšsistēmās un EMDAS Eksporta, Pasta pavadzīmju un maksājumu kvīšu, un Muitas fiziskās kontroles bloka funkcionalitātes nodalīšana neatkarīgās apakšsistēmās. Ir uzsākta EMDAS Importa kontroles sistēmas galvojumu, avansa un to atbrīvojumu kontroles un apstrādes funkcionalitātes papildinājumu specificēšana un projektēšana; EMDAS Eksporta kontroles sistēmas un EORI lietotāju rokasgrāmatu un Eksporta kontroles sistēmas tiešsaistes palīdzības rokasgrāmatu aktualizēšana; EMDAS EORI, Ievešanas kopsavilkuma deklarācijas un Administrēšanas funkcionalitātes nodalīšana neatkarīgajās apakšsistēmās. Ir izstrādāts un iesniegts saskaņošanai FM “E-muitas” detalizētā projekta apraksts iesniegšanai VARAM. Turpmākajā plānošanas periodā līdz 2020.gadam elektroniskās muitas vides pilnveidošanai (pie nosacījuma, ja tiks piešķirts nepieciešamais finansējums) paredzēta SMK projekta EK centrālās REX sistēmas un EMDAS sasaistes specificēšana, projektēšana un izstrāde, projekta Uzņēmēja tieša piekļuve Eiropas informācijas sistēmām (Vienota lietotāju pārvaldība un digitālais paraksts) izstrāde. Paredzēts izstrādāt SMK projektu “Saistošā izziņa par tarifu” (SIT) un “Atzītā uzņēmēja (AEO) sistēmas jaunināšana” 1. un 2.posmu. Papildus paredzēta vairāku citu SMK projektu izstrāde, tai skaitā: “Muitas lēmumi”; “Uzņēmēju reģistrācijas un identifikācijas sistēmas jaunināšana (EORI 2)”; “Surveillance 3”; “Savienības statusa apliecinājums”		31.12.2020

	jautājumiem ar muitu saistītās lietās, kā tas jau ir dažādās OECD valstīs. Sistemātiskāk sekot līdz un ziņot par atsauksmēm no sabiedrības puses par praktiskiem jautājumiem, kas saistīti ar muitu. Pārskatīt kā Authorised Economic Operator (AEO) statusu var attīstīt tālāk, lai labāk informētu uzņēmumus par iespējamajām priekšrocībām, kārtību un kritērijiem saskaņā ar AEO sertifikātu, tādā veidā mudinot uzņēmumus pieprasīt un izmantot AEO statusu vēl lielākā mērā.	(PoUS); "Jaunās datorizētās tranzīta kontroles sistēmas (NCTS) jauninašana"; "Automatizēta eksporta kontroles sistēma (AES)"(tai skaitā Valstu eksporta sistēmu atjauninašana); "Informācijas lapas (INF) īpašajām procedūrām"; "Īpašās procedūras"; "Ierašanās paziņojums, uzrādīšanas paziņojums un pagaidu uzglabāšana"; "Valstu importa sistēmu jauninašana"; "Importa centralizēta muitošana (CCI)" un "Galvojumu pārvaldība" (GUM).		
4.	Veidot starptautiskas sadarbības saites, lai palielinātu efektivitāti šajā jomā	Rekomendācija īstenota līdz ar likuma "Par Vienotās patentu tiesas izveides nolīgumu" spēkā stāšanos 2018. gada 1. janvārī. Vienotajā patentu tiesā būs iespējams skatīt ar Eiropas patentu un vienotā spēka Eiropas patentu saistītos strīdus, un šīs tiesas spriedums būs saistošs visām Vienotās patentu tiesas izveides nolīguma dalībvalstīm. Plānots, ka Vienotā patentu tiesa savu darbību varētu uzsākt 2018. gadā, jo gan Apvienotā Karaliste, gan Vācija, kuru dalība Vienotās patentu tiesas izveides nolīguma ratifikācijā ir priekšnoteikums Vienotās patentu tiesas darbības uzsākšanai, ir uzsākušas procedūras Vienotās patentu tiesas izveides nolīguma ratifikācijai. Vienlaikus, norādāms, ka Vienotās patentu tiesas izveides nolīguma ratifikācija šobrīd ir apturēta līdz Vācijas Konstitucionālajā tiesa sniegs savu lēmumu par to, vai Vienotās patentu tiesas izveides nolīguma ratifikācijas procedūra atbilst Vācijas Konstitūcijai.	TM	
5.	Palielināt iekšzemes iespējas ražot un izmantot intelektuālo īpašumu. Pārskatīt politiku par labu ieguldījumiem pētniecības un attīstības jomās, it īpaši attiecībā uz privāto sektoru	Rekomendācija tiek īstenota, finansējot šādas programmas un atbalstāmās darbības 2014.-2020. plānošanas periodā. **Tehnoloģiju pārneses programma** – Zinātnisko institūciju valsts finansēto pētījumu rezultātu analīze ar mērķi identificēt komercalizācijas iespējas, t.sk. komercializācijas potenciāla izvērtēšana; – ekspertu (tehnoloģiju un IP) konsultatīvais atbalsts komercializācijas	EM	

		stratēģiju izstrādē zinātniskajās institūcijās; – konsultāciju sniegšana zinātniskajām institūcijām ar nolūku uzlabot licences līgumu un citu IP nodošanas pārvaldību, kā arī informēšana par zinātnisko institūciju intelektuālā īpašuma pārvaldības politikas principiem, apmācību organizēšana ZI vadītājiem, zinātniekiem un doktorantūras un maģistrantūras studentiem par tehnoloģiju pārneses jautājumiem un IP pārvaldību; – atbalsts pētniecības organizācijām rūpniecisko īpašumtiesību nostiprināšanai – izgudrojuma patentu pieteikumu sagatavošana, reģistrācija un uzturēšana spēkā līdz 4 gadiem pēc tiesību piešķiršanas. **Inovācijas vaučeris** – atbalsts mikro un MVU Rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai tādiem īpašuma tiesību objektiem kā izgudrojums, dizainparaugs, pusvadītāju izstrādājumu topogrāfija. **Kompetences centri** – Kompetences centros tiek atbalstīti rūpniecisko pētījumu projekti, kuru ietvaros attiecināmas rūpnieciskā īpašuma nostiprināšanas izmaksas, kā arī patentu un licenču amortizācijas izmaksas, ciktāl tos izmanto pētījumā. **Motivācijas programma** – Informatīvo semināru organizēšana, t.sk. par intelektuālā īpašuma jautājumiem. **Citas aktivitātes** – Eiropas biznesa atbalsta tīkls Latvijā (EEN Latvija) nodrošina konsultācijas komersantiem par intelektuālā īpašuma aizsardzību. LR Patentu valde, sadarbībā ar Pasaules Intelektuālā īpašuma organizāciju (WIPO) strādā pie projekta, kura rezultātā tiks izstrādāts konceptuālais ziņojums “Par intelektuālā īpašuma aizsardzības un pārvaldības sistēmu Latvijas Republikā” . Vienlaikus šī projekta ietvaros tiek paredzēts organizēt apmācības tehnoloģiju pārneses speciālistiem ar nolūku paplašināt zināšanas un prasmes par intelektuālā īpašuma pārvaldību, aizsardzību un komercializēšanu.		

18. Zivsaimniecības komiteja

Zivsaimniecības komitejas ziņojumā tika vērtēta kvotu pārvaldība, rūpniecisko un piekrastes zveju regulējošie normatīvie akti, reģionalizācija, zvejas piepūles kontrole, ekoloģija un vides aizsardzības pasākumi, zvejas kontrole, produktu sertifikācija un valdības finansiālie transfēri.

OECD puse atzīst, ka Latvija zivsaimniecības pārvaldība ir progresīva, tomēr problemātiska ir atsevišķu datu ieguve. OECD Zivsaimniecības komiteja Latvijai nav noteikusi obligātus pasākumus, termiņus to ieviešanai, nepieciešamību pēc izvērtējuma un progresa ziņojumu sniegšanu, kā arī nav plānoti regulāri izvērtējumi, jo Latvijas zivsaimniecības politika atbilst OECD attiecīgās nozares praksei un politikai.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	Latvijai būtu jāapsver formāla pieeja izmaksu atgūšanai zivsaimniecības pārvaldībā, uzlabojot licencēšanas un resursu izmantošanas maksas sistēmu. Šī pieeja daļēji varētu būt arī veids kā sistemātiskā veidā uzskaitīt un ziņot par pārvaldības izdevumiem.	Latvijas zvejas licencēšanas prakse, tai skaitā kvotu apmaiņas sistēma, pilnībā darbojas saskaņā ar ES Kopējo Zivsaimniecības politiku, kas spēkā stājās 2013. gadā. Nevienā ES valstīs nav ieviesta un netiek plānots ieviest licenču tirdzniecību izsolēs. Latvijā ir viena no elastīgākajām un liberālākajām kvotu apmaiņas sistēmām ES, jo pieļauj kvotu nodošanu no viena zvejnieka otram, turklāt ir spēkā normatīvie akti par detalizētu kvotu sadales kārtību. Visi kvotu apmaiņas gadījumi tiek pieteikti Zemkopības ministrijā un fiksēti Latvijas zivsaimniecības integrētās kontroles informācijas sistēmā (LZIKIS), nodrošinot procesa pārskatāmību un kontroli. Tuvākajā laikā nav plānots paaugstināt maksu par zvejas tiesību nomu, ņemot vērā pašreizējo ekonomisko situāciju zivsaimniecībā, tai skaitā smago Krievijas embargo ietekmi uz zvejniecības sektoru. Turklāt Latvija ir viena no nedaudzajām ES dalībvalstīm, kurā visi zivju resursu izmantotāji maksā par šo sabiedrisko resursu patēriņu.	ZM	
2.	Latvijai būtu jāapsver kvotu tirdzniecības sistēmas uzlabošana flotes segmentā aiz piekrastes joslas, palielinot tās elastību un nodrošinot platformu kvotu apmaiņai. Tas palīdzētu labāk identificēt šo kvotu vērtību, kā arī ienākumus, ko sniedz zivsaimniecības resursu izmantošana. Resursu izmantošanas maksa ir svarīgs instruments vienlīdzīgai zivju resursu izmantošanai starp zvejniekiem un sabiedrību.			

3.	Latvijai būtu jāapsver nodrošināt veidu, kā uzskaitīt to priekšrocību vērtību zvejniekiem un izmaksas Valsts Kasei, ko sniedz samazinātu nodokļu piemērošana zvejniekiem un akvakultūras uzņēmumiem. Jo īpaši būtu jāapzina līdzekļu apjoms, ko rada akcīzes nodokļa atlaide degvielai zvejas kuģiem. Tas jādara, lai nodrošinātu politikas efektivitātes novērtēšanu.	Latvija 2016.gada laikā plāno izmaiņas normatīvajos aktos, lai ļautu zvejniecībai paredzēto marķēto degvielu ar akcīzes nodokļa atlaidi, pārdot zvejniekiem (tikai Lauku atbalsta dienestā reģistrētiem un komercdarbībai licencētiem zvejniekiem) degvielas uzpildes stacijās ārpus ostu teritorijām. Šī procesa laikā tiks izstrādāta precīza uzskaites sistēma degvielai, kas tiks pārdota minētajā veidā.	ZM, FM	
4.	Latvijai būtu jārada iespēja dabiskām zvejas flotes struktūras izmaiņām, zvejniekiem nodrošinot pieeju kapitāla tirgiem, lai nodrošinātu investīcijas un stimulu optimizēt kuģu skaitu, vecumu un daudzumu. Droša un uz tirgu bāzēta kvota sistēma ir šāda pasākuma pamats un Latvijā tā lielā mērā jau darbojas.	Lielā mērā rekomendācija Latvijā tiek īstenota.	ZM	

19. Zinātnes un tehnoloģiju politikas komiteja

Zinātnes un tehnoloģiju politikas komiteja vērtēja Latvijas zinātnes, tehnoloģiju un inovācijas politikas un prakses atbilstība OECD vadlīnijām, t.sk. īpašu uzmanību veltot šādiem jautājumiem kā starptautiskā sadarbība zinātnes un tehnoloģiju jomā, datu un pētījumu rezultātu publiskā pieejamība, cilvēkresursu attīstība zinātnē, kā arī klīnisko pētījumu īstenošana. Savukārt Biotehnoloģiju, nanotehnoloģiju un konverģējošo tehnoloģiju darba grupā tika analizēta Latvijas biotehnoloģiju un nanotehnoloģiju politikas un prakses atbilstība OECD instrumentiem, īpašu uzmanību pievēršot bioloģiskās drošības pasākumiem, laboratoriju kvalitātes kontrolei un biobanku esamībai. Šīs komitejas ietvaros rekomendācijas netika saņemtas. Latvijai brīvprātīgi jāsniedz Zinātnes un tehnoloģiju politikas komitejai informācija par politikas attīstību un politikas iniciatīvām saistībā ar OECD Padomes ieteikumu par piekļuvi publiski finansēto pētījumu datiem vienu gadu pēc pievienošanās

procesa pabeigšanas. Līdz 2017.gada septembra beigām IZM sniegs brīvprātīgu ziņojumu OECD Zinātnes un tehnoloģiju politikas komitejai par progresu OECD Padomes ieteikuma par piekļuvi publiski finansēto pētījumu datiem ieviešanā.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1	Ieteikums par piekļuvi publiski finansēto pētījumu datiem	*Ieviest Nacionālo zinātniskās darbības informācijas sistēmu (turpmāk – NZIDIS) datu pieejamības veicināšanai.* Zinātnes, tehnoloģijas attīstības un inovācijas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam uzsvērts, ka „Datu vērtība pieaug, tos nododot atklātībā, kur tie var tikt izmantoti jaunu produktu un pakalpojumu, kā arī inovāciju radīšanā, zinātniskajā un pētnieciskajā darbā. Atvērta, droša un sadarbspējīga publisko datu infrastruktūra ir viens no galvenajiem risinājumiem, lai palielinātu valsts ekonomisko izaugsmi. “Atvērto datu” princips ir noteikts Zinātniskās darbības likumā (turpmāk – ZDL). DZL 9.pants „Atklātums informācijā par zinātniskajiem pētījumiem” paredz, ka informācija par zinātniskajiem pētījumiem, kas finansēti no valsts vai pašvaldības budžeta, ir atklāta; par zinātnisko pētījumu, kas finansēti no valsts budžeta vai atvasinātu publisku personu budžeta, veikšanu atbildīgā institūcija, kas pētījumu pasūtījusi, nodrošina pētījumu rezultātu vispārēju pieejamību; likumā noteiktajos gadījumos pieejamību informācijai, kas attiecas uz zinātniskajiem pētījumiem, var ierobežot. NZDIS sistēma ir savienota infrastruktūra, kuras pārzinis ir IZM, bet zinātnisko institūciju un augstskolu informācijas sistēmas apmainīsies ar datiem, lietojot šo infrastruktūru. Sistēmā ietver sevī: zinātnes t.sk. zinātnes projektu un programmu (piem., valsts pētījumu programmu) administratīvās vadības datus (piem., reģistri, zinātniskās darbības pārskati, finanšu pārskati u.c.), t.sk. plānojot attīstīt arī zinātniskās darbības/ snieguma analīzes rīkus; publikāciju un zinātnisko rakstu depozitāriju; pieeju *European Science Cloud*, un IKT pētniecības videi un koplietošanas zinātniskajai programmatūrai; informācija plašākai publikai (uzņēmējiem un sabiedrībai par zinātniskās darbības rezultātiem un aktivitātēm) u.c. Grozījumi Zinātniskās darbības likumā stājās spēkā 22.12.2016., kurā ir atrunāti NZDIS darbības mērķi un šajā sistēmā iekļaujamo informāciju. NZDIS sistēmā iesniedzamie dati un informācija, ieskaitot publiski pieejamu informāciju, no zinātnisko institūciju kā arī citu iesaistīto iestāžu puses, kas ir nepieciešams, lai šī sistēma veicinātu datu pieejamību.	IZM	30.09.2017. IZPILDĪTS

		2017. gada 1. jūlijā ir stājušies spēkā Ministru kabineta 27.06.2017. noteikumi Nr.381 "Nacionālās zinātniskās darbības informācijas sistēmas noteikumi".		

20. Digitālās ekonomikas politikas komiteja

Digitālās ekonomikas politikas komitejas ziņojumā par Latvijas atbilstību digitālās ekonomikas politikas jomā esošajiem instrumentiem tika izvērtēti šādi Latvijas digitālās ekonomikas elementi - publiskā sektora informācija, platjoslas elektronisko sakaru attīstība, starptautiskās mobilās viesabonēšanas pakalpojumi, informācija, komunikāciju tehnoloģijas un vide, interneta politikas veidošanas principi, digitālās drošības risku pārvaldība, kritiskās informācijas aizsardzības principi, elektroniskie paraksti un autentifikācijas, kriptogrāfijas politika, privātuma politika un bērnu drošība tiešsaistē. Ziņojumā ir ietverta rekomendācijas, kuras būtu jāīsteno Latvijai publiskā sektora informācijas atkal izmantošanas, kiberdrošības, platjoslas attīstības, "zaļas" IKT lietošanas, personas datu aizsardzības un bērnu drošības internetā jomās. Par rekomendāciju izpildes procesu Latvijai jāinformē Digitālās ekonomikas politikas komitejas dalībvalstu regulāro izvērtējumu ietvaros. Digitālās ekonomikas politikas komitejas jomā saņemtās rekomendācijas iespējams īstenot bez jauniem grozījumiem normatīvajos aktos. Atbildīgās institūcijas ir pieņēmušas zināšanai izteiktās rekomendācijas, tās jau tiek īstenotas vai arī tās tiek paredzēts ņemt vērā plānojot attiecīgo jomu politiku.

Nr.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	Īstenot metodisku datu vākšanas un pārzināšanas praksi valsts iestādēs, tostarp savstarpēju sadarbību valsts sektora atkalizmantojamās informācijas sagatavošanā, vākšanā, apstrādē, uzglabāšanā un izplatīšanā.	2016.gadā izstrādātas vadlīnijas atvērto datu publicētājiem, pieejamas tīmekļa vietnē www.varam.gov.lv/lat/darbibas_veidi/e_parv/atvertie_dati/?doc=20449 02.06.2017. uzsācis darbu Latvijas Atvērto datu portāls (Datu publicēšanas platformu) data.gov.lv.	VARAM	01.09.2016. 30.06.2017.
2.	Panākt lielāku konsekvenci piekļuves režīmiem un datu formātiem, lai uzlabotu valsts sektora informācijas atkalizmantošanu, kā arī starptautisko savietojamību un atkārtotu izmantošanu.			
3.	Apsvērt uz pieprasījumu balstītas izpētes pieeju, lai veicinātu platjoslas pakalpojumu ieviešanu	Īstenojot projekta „Nākamās paaudzes elektronisko sakaru tīklu attīstība lauku reģionos" 2. kārtu tiks izvērtēta minētas pieejas īstenošana.	SAM, VARAM	2020.

	un efektīvu izmantošanu visā valstī.			
4.	Veicināt pētniecību un attīstību IKT jomā, lai attīstītu platjoslas tīklu un uzlabotu tās ekonomisko, sociālo un kultūras efektivitāti.	Īstenojot Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnēs 2014.–2020. gadam paredzētās aktivitātes izglītības, pētniecības un inovāciju jomās tiks stimulēta pētniecība un izpēte ne tikai platjoslas, bet visās IKT jomās. Valsts pētījumu programmas (turpmāk – programmas) ir valsts pasūtījums zinātnisku pētījumu veikšanai noteiktā ekonomikas, izglītības, kultūras vai citā valstij prioritārā nozarē ar mērķi veicināt šīs nozares attīstību. Programmas ietvaros tika atbalstīta arī programma "Kiberfizikālās sistēmas, ontoloģijas un biofotonika drošai&viedai pilsētai un sabiedrībai" (SOPHIS). SOPHIS mērķis ir nākamās paaudzes IKT sistēmu attīstība, dodot ieguldījumu tautsaimniecības transformācijā uz produktiem ar augstu pievienoto vērtību, kā arī sabiedrībai nozīmīgu problēmu, kas saistītas ar digitālās plaisas mazināšanu, veselību, transportu, sabiedrības drošumu risināšanā. Izpilde organizēta četru projektu ietvaros: 1. „Kiberfizikālo sistēmu tehnoloģiju attīstība un to pielietojumi medicīnā un viedā transporta jomā". 2. „Uz ontoloģijām balstītas tīmekļa videi pielāgotas zināšanu inženierijas tehnoloģijas". 3. „Biofotonika: attēlošana, diagnostika un monitorings". 4. „Tehnoloģijas drošai un uzticamai gudrajai pilsētai". Projektu aktivitātes satur atbilstošas jomas pētniecību, aprobāciju un tehnoloģiju pārnesi, ieguldījumu izglītībā, rezultātu publicitāti un tehnoloģisko prognozēšanu Arī nākamais Valsts pētījumu programmas posms paredz atbalstu pētījumiem IKT jomā, ka vienas no Viedās specializācijas stratēģijas prioritārajām jomām.	VARAM	2020.
5.	Koordinēt IKT, klimata, vides un enerģētikas politiku izstrādi un īstenošanu un noteikt politikas mērķus IKT un videi ar izmērāmiem mērķiem.	Ir uzsākta koordinācija VARAM ietvaros, apzinātas esošās iniciatīvas un to mijiedarbības iespējas. IKT ir nozīmīgs instruments efektīvai klimata, vides un enerģētikas politikas mērķu sasniegšanai.	VARAM	
6.	Paplašināt un papildināt esošās valdības iniciatīvas, lai samazinātu valsts pārvaldes ietekmi uz vidi, izmantojot IKT,			

	lietojumprogrammas un pakalpojumus.			
7.	Pārskatīt Kiberdrošības stratēģiju 2014.-2018.gadam, integrējot digitālās drošības riska pārvaldības pieeju ekonomiskajai un sociālajai labklājībai.	Latvija ir atzinusi, ka esošie politikas plānošanas dokumenti un normatīvie akti pilnībā neiekļauj 2015. gadā pieņemtajā rekomendācijā par kiberdrošības risku pārvaldību ieteikto pieeju. Lai īstenotu minēto pieeju, 2016. gada otrajā pusē tiek plānota OECD kiberdrošības ekspertu vizīte Latvijā un diskusijas ar Latvijas kiberdrošības un ekonomikas politikas ekspertiem, lai identificētu turpmākās darbības Latvijas kiberdrošības jomas politikas plānošanā.	AiM	2017.
8.	Paaugstināt informētību un izpratni par digitālās drošības riska pārvaldību lēmumu pieņēmēju līmenī un atvieglot visu ieinteresēto personu sadarbību šādu risku pārvaldībā.			
9.	Palielināt Datu valsts inspekcijas resursus un izpildes pilnvaras, piemēram, pilnvaras uzlikt lielākus naudas sodus.	Saistība ar jaunā ES regulējuma ieviešanu personas datu aizsardzības jomā ir paredzēts iespēju robežās palielināt Datu valsts inspekcijas budžetu, kā arī pārskatīt Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksu, palielinot sodus par pārkāpumiem, kas saistīti ar personas datu aizsardzību. 2015. gadā Datu valsts inspekcijas budžets un resursi jau ir palielināti.	TM	2018.
10.	Izveidot vadību un uzlabot iesaistīto personu koordināciju politiku izstrādē un piemērošanā attiecībā uz bērnu aizsardzību tiešsaistē.	Labklājības ministrija, plāno veidot attiecīgās jomas politiku, iesaistot visas ieinteresētās puses politikas veidošanā un īstenošanā.	LM	

21. <u>OECD Patērētāju aizsardzības politikas komiteja</u>

Patērētāju aizsardzības politikas komitejas ziņojumā tika vērtēta Latvijas patērētāju politikas atbilstība OECD standartiem un labākajai praksei šādās jomās: 1) patērētāju politika; 2) e-komercija; 3) pārrobežu pārkāpumi; 4) strīdu risināšana; 5) aizliegti komerciāli paziņojumi; 6) preču drošums. Par rekomendāciju izpildes procesu Latvijai jāinformē Patērētāju politikas komitejas dalībvalstu regulāro izvērtējumu ietvaros.

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
1.	OECD rekomendācija par datu vākšanas uzlabošanu attiecībā uz	Lai nodrošinātu informācijas nodalīšanu par vietējiem un pārrobežu pārkāpumiem, Patērētāju tiesību aizsardzības centram	PTAC	Rekomendācijas ieviešana par datu vākšanas

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
	pārrobežu pārkāpumiem.	nepieciešams veikt izmaiņas informācijas uzskaites un reģistrēšanas sistēmā.		uzlabošanu attiecībā uz pārrobežu pārkāpumiem (*cross-border fraud*), lai nodrošinātu informācijas nodalīšanu par vietējiem un pārrobežu pārkāpumiem, ir iespējama - Patērētāju tiesību aizsardzības centram nepieciešams veikt izmaiņas informācijas uzskaites un reģistrēšanas sistēmā. Sistēmas izmaiņas iespējamas pēc papildu finansējuma piešķiršanas
2.	Uzlabot sadarbību ar ārvalstu tiesībsargājošām uzraudzības iestādēm jautājumos, kas attiecas uz nevēlamiem komerciāliem paziņojumiem (spamu), kā arī uzlabot sadarbību ar privātā sektora uzņēmēju nevalstiskajām organizācijām ieviešanā.	Saskaņā ar Informācijas sabiedrības pakalpojumu likumā noteikto iestāžu kompetenci, kā arī tiesībām sodīt par pārkāpumiem par nevēlamu komerciālu paziņojumu saņemšanu uzraudzības iestāde ir Datu valsts inspekcija (turpmāk- DVI) DVI regulāri saņem iesniegumus, tai skaitā elektroniskā pasta vēstules no Latvijas iedzīvotājiem par komerciālo paziņojumu saņemšanu, kas tiek sūtītas pārkāpjot Fizisko personu datu aizsardzības likumā (turpmāk- FPDAL) un Informācijas sabiedrības pakalpojuma likumā (turpmāk-ISPL) noteikto regulējumu. Gadījumā, ja iesniedzēja sniegtā informācija liecina par iespējamo komerciālo paziņojumu sūtīšanas neatbilstību FPDAL un ISPL, DVI pakalpojuma sniedzējam nosūta informatīvu vēstuli par prasībām, kuras jāievēro sūtot komerciālos apziņojumu, ar aicinājumu novērst konstatētās neatbilstības un brīdinot par administratīvo atbildību. Saskaņā ar ISPL 13.panta sesto daļu DVI ir pienākums veikt pārbaudi, ja viena gada laikā viens pakalpojuma saņēmējs ir saņēmis vismaz 10 komerciālus paziņojumus no viena pakalpojumu sniedzēja un ,ja pakalpojuma saņēmējs ir iesniedzis DVI par to sūdzību.	PTAC, TM, Datu valsts inspekcija	Pastāvīgi

Nr. p.k.	Rekomendācija	Rīcība	Atbildīgā institūcija	Termiņš
		DVI 2015.gadā ir veikusi 14 pārbaudes, savukārt 2016.gadā 22 pārbaudes par nevēlamu komerciālu paziņojumu sūtīšanu. DVI regulāri sniedz konsultācijas datu subjektiem par tiesībām atteikties no nevēlamu komerciālu paziņojumu saņemšanas, kā arī regulāri pārziņiem sniedz norādījumus nodrošināt komerciālu paziņojumu tiesisku sūtīšanu. DVI ir izstrādājusi rekomendāciju "Komerciālu paziņojumu sūtīšana", kura ir pieejama arī DVI mājas lapā (http://www.dvi.gov.lv/lv/latvijas-normativie-akti/rekomendacijas-vadlinijas/). 2018.gadā DVI sadarbībā ar citām uzraudzības iestādēm plāno veikt pārrobežu pārbaudes attiecībā uz nevēlamu komerciālu paziņojumu sūtīšanu. Attiecībā uz gadījumiem, kad ar nevēlamiem komerciāliem paziņojumiem tiek veikta negodīga komercprakse pret patērētāju, pārkāpumu novēršana ir PTAC kompetencē. Starptautiskā sadarbība patērētāju tiesību aizsardzības jomā ir aktīva, ņemot vērā PTAC darbību Starptautiskajā patērētāju tiesību uzraudzības iestāžu sadarbības tīkla (ICPEN) ietvaros, kā arī sadarbību ES ietvaros, kas notiek saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā. Vienlaikus notiek sadarbība ar privātā sektora uzņēmēju un patērētāju nevalstiskajām organizācijām, t.sk. par nevēlamiem komerciāliem paziņojumiem. Tāpat PTAC pastāvīgi informē komersantu asociācijas par neatbilstošas komercprakses īstenošanu, publiskojot informāciju PTAC mājaslapā un izstrādājot vadlīnijas godīgas komercprakses īstenošanai atsevišķās nozarēs.		